

Capitolul 2

49 de activitati practice si metode pentru educatia privind drepturile omului

Indexul activitatilor

	Nivelul	Copiii	Cetatenie	Democratie	Discriminare si xenofobie	Educatie	Mediu	Egalitatea sexelor	Drepturile generale ale omului	Globalizare	Sanatate	Securitatea umana	Mass-media	Pace si violenta	Saracie	Drepturi sociale	Sport	Pagina
Glosar de termeni din domeniul globalizarii	3					v			v							v		69
Poveste din doua orase	3		v				v									v		71
Accesul la medicamente	4				v				v	v	v							80
Punerea în scena	2	v	v						v									86
Toti suntem egali - fiecare este diferit	2				v					v								88
Povestea lui Ashique	3	v							v							v		91
Atentie, suntem numai ochi!	4		v						v							v		95
Pot sa intru?	3				v							v		v				98
Drepturile copilului	2	v				v			v									103
Inegalitatea salariilor	2				v			v									v	107
Exista alternativa?	3	v			v									v				111
Probleme de familie	3							v			v			v				114
Jocul „deseneaza cuvântul”	1		v						v				v					120
Educatie pentru toti?	2		v			v				v								122
Campania electorala	2		v	v					v									127
Luptatorii pentru drepturi	2		v						v				v					130
Prima pagina	3						v			v			v					135
O gradina peste noapte	3		v				v				v							139
Eroi si eroine	2		v		v			v										142
Horoscopul saraciei	3									v					v	v		145
Doar un minut	2								v	v							v	150
Sa se faca auzit glasul fiecaruia	3	v	v			v												153
Sa vorbim despre sex	4				v			v			v							156
A trai într-o lume perfecta	3						v				v			v				160
Tribul Makah si vânatoarea de balene	4						v		v	v								166
Crearea legaturilor	4		v	v					v									173
Bani de cheltuit	2								v			v		v				177
Perspectivile noastre de viitor	2	v					v		v									182
Drumul catre Tarâm egalitatii	3				v	v		v										185
Jocuri cu imagini	1				v				v				v					188
Începe jocul!	3								v					v			v	194
Centrala electrica	2		v						v					v				198
Reactia la rasism	3				v	v			v									201
Jocul de Bingo al drepturilor	1	v							v			v						206
Observa capacitatea!	3				v											v	v	209
Sportul pentru toti	2				v						v						v	214
Fa un pas înainte	2				v				v						v			217
Impactul internetului	4								v	v			v					222
Bariera lingvistica	2				v	v						v						228
Goana dupa bogatie si putere	3									v		v			v			231
Reteaua vietii	2						v		v	v								235
A vota sau a nu vota	4		v	v					v									238
Sedinta de sindicat	3		v	v												v		244
Violenta în viata mea	3								v			v		v				248
Ziua de mâine	3											v	v	v				250
Care este pozitia ta?	2		v						v						v			254
Cine suntem eu?	2		v		v			v										257
Munca si copiii	2				v			v								v		260
Calendarul drepturilor omului																		263

Glosar de termeni din domeniul globalizării

... O lume mai mica – Internetul – FMI – Comerțul – Demonstrații violente ... La ce te gândești când auzi cuvântul „globalizare”?

Teme	Globalizare, drepturi sociale, educație	TEME
Complexitate	Nivelul 3	GLOBALIZARE
Numarul de participanti	Orice numar	DREPTURI SOCIALE
Durata	90 de minute	EDUCATIE
Prezentare	Este o activitate de cautare de informatii care necesita gândire critica cu privire la manifestările, cauzele și consecințele globalizării.	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul la munca; ▪ dreptul de a avea un nivel de trai corespunzător pentru sănătate și bunăstare; ▪ dreptul la educație. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dobândirea de cunoștințe și înțelegerea manifestărilor, cauzelor și consecințelor globalizării. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dicționare (cel puțin 4); ▪ hârtie, format A3 și A4; ▪ bandă adezivă și foarfece; ▪ pixuri și carioci de culori diferite; ▪ diverse materiale tipărite, reviste, pliante, pentru colaj; ▪ accesul la surse de informații (biblioteca, internet); ▪ fotocopiator (optional); ▪ gauritor, sfoară, capsator. 	NIVELUL 2
Pregătire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adunați cât mai multe informații despre globalizare. Dacă este nevoie, folosiți adresele și trimerile menționate în informațiile de bază despre globalizare de la pagina 358. ▪ Adunați ziare, reviste, pliante, broșuri, calendare și cărți postale care pot fi decupate și folosite ca ilustrații. 	NIVELUL 1
		NIVELUL 3
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		ORICE NUMAR
		DURATA
		90 DE MINUTE

Instructiuni

1. Explicați-le participanților ca scopul acestei activități este crearea unui glosar sau dosar de termeni, fapte și personalități care au legătură cu globalizarea.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Daca participantii doresc sa afle mai multe despre globalizare si despre modul în care este utilizat internetul pentru promovarea drepturilor omului, pot sa efectueze activitatea intitulata „Impactul internetului”, p. 222.

Idei de pus în practica

AITAC înseamna „Asociatia pentru impozitarea tranzactiilor financiare în vederea ajutorarii cetatenilor”.
FMI înseamna „Fondul Monetar International”.
CHC înseamna „Campania hainelor curate”.

Într-o scoala, elevii pot lucra împreuna la un glosar care sa ramâna la biblioteca si pe care sa-l poata oricine utiliza ca sursa de informare.
În cazul unui grup de tineri, se pot combina informatii si se poate realiza un poster comun.

Poveste din doua orase

*Ati auzit de Legoland? Orasul danez construit din caramizi mici de plastic?
Aveti acum ocazia sa vizitati Equaland si Egoland!*

Teme	Drepturi sociale, cetatenie, mediu	TEME
Complexitate	Nivelul 3	DREPTURI SOCIALE
Numarul de participanti	4-10	CETATENIE
Durata	90 de minute	MEDIU
Prezentare	<p>Este un joc cu tabla în care jucatorii voteaza pentru tipul de oras în care ar dori sa locuiasca si dotarile de care ar vrea sa beneficieze. Problemele abordate se refera la:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ solidaritatea sociala; ▪ implicatiile pe care le are plata impozitelor; ▪ importanta democratiei la nivel local. 	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul la asigurare sociala; ▪ dreptul de proprietate; ▪ dreptul de a trai într-un mediu sanatos. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dezvoltarea sentimentului de responsabilitate fata de comunitate; ▪ înțelegerea importanței bunăstării sociale pentru viața în comunitate; ▪ promovarea valorilor solidarității si responsabilității. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ o copie dupa tabla de joc; ▪ un carton sau o coala de hârtie format A3 (optional, dar recomandabil); ▪ un zar; ▪ agrafe de birou de doua culori (de exemplu, rosu si albastru). Numar egal de agrafe din fiecare culoare. Suficiente agrafe pentru fiecare jucator; ▪ foarfece; ▪ plastilina adeziva; ▪ 4 exemplare de carti pentru schimbarea destinatiei unor patrate; ▪ 2 plicuri; ▪ bani (6 000 Ems pentru fiecare jucator) – vezi p. 265; ▪ 2 exemplare din lista de sarcini a bancherului orasului; ▪ 1 exemplar din lista de sarcini a bancherului jocului; ▪ hârtie si pixuri; ▪ cronometru; ▪ retroproiector si un exemplar al regulilor pe foi transparente (optional). 	NIVELUL 2
Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cititi instructiunile pentru a va familiariza cu tabla de joc, cartile de schimb si regulile. ▪ Luati doua dintre foile cu carti pentru schimbarea destinatiei unor patrate si decupati-le. Pentru ca seturile sa nu se amestece, puneti fiecare set într-un plic pe care 	NIVELUL 1

	<p>scrieti A sau B. (Celelalte doua foi care ramân vor fi folosite pentru sedintele consiliului local.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lipiti fotocopia tablei de joc pe carton sau pe hârtie tare, astfel încât sa fie rezistentă. ▪ Alegeti trei persoane care sa fie bancherii. Fiecare oras trebuie sa aiba un bancher si trebuie sa existe si un bancher al jocului. Bancherii oraselor primesc fiecare câte o copie a listei de sarcini. Ei trebuie sa își faca ecusoane, astfel încât sa poata fi usor de identificat în timpul jocului. ▪ Împartiti restul grupului în doua grupuri egale. Un grup primeste agrafele rosii, iar celalalt agrafele albastre. ▪ Fiecare jucator trebuie sa își construiasca singur jetonul de joc scriindu-si numele pe o bucata mica de hârtie pe care o prinde cu o agrafa având culoarea corespunzătoare. ▪ Imprimati banii. Copiati banii de la pagina 265 si decupati bancnotele. Fiecare jucator/cetatean trebuie sa primeasca un set de bancnote. 	
		NIVELUL 3
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		4-10
		DURATA
		90 DE MINUTE

Instructiuni

1. Explicati-le participantilor ca este vorba de un joc cu tabla si aratati-le tabla de joc. Trasati drumul care reprezinta orasul A si apoi pe cel care reprezinta orasul B. Observati unde se întâlnesc cele doua drumuri si patratele unde își iau oamenii salariile, unde își platesc impozitele si unde au „sansa unei schimbari”, adica sansa de a se muta si a juca în celalalt oras.
2. Explicati-le cum se joaca (vezi foaia volanta de mai jos). Asigurati-va ca toata lumea a înțeles regulile jocului. Stabiliti când se termina jocul.
3. Bancherii trebuie sa poarte ecusoane simple de identificare, astfel încât jucatorii sa stie cui sa plateasca impozitele.
4. Începeti jocul. Dupa terminarea jocului, începeti raportarea si evaluarea.

Raportare si evaluare

Mai întâi, analizati modul în care s-a desfasurat jocul si apoi discutati despre ce au învățat participantii din acest joc.

- Participantilor le-a placut jocul? Ce le-a placut si ce nu le-a placut?
- La început, li s-a parut nedrept ca unii jucatori trebuie sa plateasca impozite mai mari decât ceilalti? Sentimentul a fost acelasi si dupa ce au jucat un timp?
- Cum s-au desfasurat sedintele consiliului local? Cum au fost luate deciziile? În mod democratic?
- Ce parere au persoanele care nu au fost de acord cu deciziile consiliului local?
- Cine s-a mutat dintr-un oras într-altul? De ce?
- A dat cineva bani din propriul buzunar pentru a contribui la bunastarea sociala a comunitatii? De ce?

- La începutul jocului, condițiile sociale erau aceleași în orasele A și B. Care a fost situația în final? Au existat diferențe? Ce diferențe au apărut?
- În care dintre orase ați vrea să locuiți? De ce?
- Merita să plătești impozite mai mari pentru ca viața comunității să fie mai bună pentru toți? Sau ați prefera să vă pastrati salariul și să vă cumpărați lucrurile de care aveți nevoie sau pe care vi le doriți?
- Care a fost situația în cele două orase la sfârșitul jocului? Se aflau pe trâmura egalității, adică în Equaland, sau pe cel al oamenilor egoști, și anume în Egoaland?
- Pe o scară de la 1 la 10 (unde 1 înseamnă Egoaland extrem și 10 Equaland extrem), ce notă ați acorda societății în care trațiți?

Date importante
Prima zi de luni din octombrie
 Ziua Mondială a Habitatului –
 „Orase fără cartiere sărace”

Sfaturi pentru moderatori

Jocul nu este dificil pentru cine este familiarizat cu jocurile cu tablă, dar trebuie să explicați totuși regulile și cum se joacă. Jucătorilor s-ar putea să le fie util dacă le scrieți regulile pe flipchart, dacă folosiți retroproiectorul sau dacă le distribuiți câte un exemplar al regulilor jocului.

Jocul se joacă cel mai bine cu maximum 10 persoane care să fie cetățenii și cu un număr egal de cetățeni în fiecare oras, la începutul jocului. De exemplu, dacă sunt 16 participanți, bancherii pot forma perechi. Dacă grupul este mai mare, este mai bine să organizați două jocuri. În acest caz, nu uitați să pregătiți de două ori mai multe materiale și să luați un ajutor de moderator de joc care să se ocupe de al doilea joc.

Un sfat util: înainte de a juca jocul cu grupul, jucați-l cu prietenii sau cu vecinii. Veți prezenta apoi cu mai multă siguranță instrucțiunile și veți putea asigura o mai bună desfășurare a jocului.

Nota: Persoanele care au responsabilitatea de a strânge impozitele și de a gestiona resursele locale se numesc „bancheri”. În realitate, un bancher nu are aceste responsabilități. S-a folosit acest termen, pentru că este folosit în multe jocuri cu tablă de acest gen. Dacă vi se pare că termenul „bancher” nu este cel mai potrivit, alegeți altul, de exemplu „administrator financiar”.

Sugestii pentru continuarea activității

Încurajați participanții să își imagineze cum ar arăta Equaland-ul viitorului. A se vedea activitatea „Persepctivele noastre de viitor”, p. 182.

Regulile jocului

Numarul de jucatori: 7-13. Trei persoane joacă rolul bancherilor. La începutul jocului, trebuie să fie același număr de jucători în fiecare oras.

Scopul jocului: Câștiga cel care are cei mai mulți bani la sfârșitul jocului.

Cum se joacă

1. Se aleg cele trei persoane care vor fi bancherii: un bancher pentru orasul A, unul pentru orasul B și un bancher al jocului.
2. Jumatate din jucători au jetoane roșii, iar cealaltă jumătate are jetoane albastre.
3. La început, jucătorii sunt împărțiți în două grupuri egale. Fiecare grup are același număr de jucători „roșii” și „albaștri”. Un grup va parcurge drumul din orasul A, iar celălalt grup va parcurge drumul din orasul B.

4. Toti jucatorii pornesc din patratul „start si salariu”.
5. În timpul jocului, un jucator poate sa se mute în celalalt oras daca ajunge pe patratul numit „sansa unei schimbari”.
6. Fiecare jucator porneste de la un salariu corespunzator culorii pe care o are:
  - Jucatorii albastri: 500
  - Jucatorii rosii: 100
7. Dati cu zarul pentru a stabili cine începe. Cel care a dat zarul cel mai mare începe jocul, apoi da cu zarul fiecare jucator pe rând, directia de joc fiind în sensul invers acelor de ceasornic.
8. Când îi vine rândul, fiecare jucator da cu zarul si se deplaseaza atâtea patrate câte indica zarul, pe traseul din orasul sau. Când jucatorul ajunge pe un patrat, citeste instructiunile cu voce tare si se conformeaza.
9. Nota: jucatorul care urmeaza instructiunea de a se deplasa înapoi se opreste atunci când ajunge la patratul indicat. Nu trebuie sa urmeze si instructiunile prevazute în acest nou patrat.
10. Daca s-a ajuns la scadenta unei plati si jucatorul nu are suficienti bani sa plateasca, ramâne pe patrat si devine cersetor.
11. Doi sau mai multi jucatori pot sa se afle la un moment dat pe acelasi patrat.

Patrate speciale

Impozit

De fiecare data când un jucator trece peste patratul „impozit” trebuie sa plateasca impozit. (Jucatorii platesc impozitul chiar daca doar trec pe lângă acest patrat si nu se opresc.) Valoarea impozitului este în functie de salariul jucatorului si de oras.

Orasul A	40% daca salariul este de 500 sau mai mult 10% daca salariul este de 100 sau mai putin
Orasul B	10% indiferent de salariu

Nota: Somerii care nu primesc ajutor de somaj nu platesc impozit.

Somerii care primesc ajutor de somaj platesc 10% din ajutorul de somaj, indiferent de oras.

Impozitul se plateste bancherului orasului respectiv. (Jucatorii din *Equaland* platesc bancherului din *Equaland*, iar jucatorii din *Egoland* platesc bancherului din *Egoland*).

Salariu

De fiecare data când un jucator trece pe lângă patratul („start si salariu”) (nu trebuie neaparat sa te opresti pe patratul respectiv, ci doar sa treci peste el), își primește salariul de la bancherul jocului.

Daca jucatorul este somer, iar orasul are un sistem de securitate sociala, primește de la bancherul orasului un ajutor de somaj.

Sansa unei schimbari

Fiecare jucator care ajunge pe patratul „sansa unei schimbari” poate opta sau nu pentru mutarea în celalalt oras (mutarea din *Equaland* în *Egoland* sau din *Egoland* în *Equaland*). Pentru a se muta, jucatorul trebuie sa anunte decizia sa celorlalti jucatori si bancherilor. La urmatoarea tura, intra pe traseul din celalalt oras.

Jucatorul care s-a mutat în celalalt oras primeste în continuare acelasi salariu, dar plateste impozitul raportat la sistemul de impozitare al noului oras.

Sedintele consiliului local

La sedintele consiliului local participa toti jucatorii dintr-un oras. Aceasta sedinta ofera ocazia de a face schimbari (daca este cazul) de politica a orasului.

Sedinta poate avea loc dupa fiecare a cincea plata a impozitului. Bancherul orasului tine o evidenta a numarului de persoane din orasul sau care trec pe lânga patratul corespunzator platii impozitului. Dupa fiecare cinci jucatori care trec peste acest patrat, bancherul organizeaza sedinta.

Jucatorii dintr-un oras pot stabili daca vor sau nu sa organizeze sedinta.

Pe durata sedintei consiliului local jocul se întrerupe, iar jucatorii din celalalt oras trebuie sa astepte încheierea sedintei si abia apoi pot continua jocul.

Jucatorii au la dispozitie 5 minute pentru a stabili ce nevoi exista în orasul lor si ce schimbari de politica trebuie sa faca. Optiunile privind schimbarea de politica se gasesc pe cartile pentru schimbarea destinatiei unor patrate; cetatenii pot consulta un exemplar al acestor carti pentru a afla ce politici sunt „pe agenda” (cu alte cuvinte, ce optiuni au).

Pentru a schimba o politica, jucatorii trebuie sa cumpere o carte pentru schimbarea destinatiei unor patrate cu banii adunati din impozite. Costul este mentionat pe fiecare carte. Consiliul local poate face doar acele schimbari pe care si le permite. Bancherul orasului plateste suma respectiva bancherului jocului. Cetatenii pot hotarî sa schimbe oricâte politici doresc, dar trebuie sa își poata permite acest lucru.

Un consiliu local care are probleme financiare poate sa „vânda înapoi” bancherului orasului una sau mai multe carti pentru schimbarea destinatiei unor patrate. Pretul obtinut în acest caz este de 50% din pretul initial.

Persoanele bogate pot contribui, daca doresc, la fondurile orasului de cumparare a cartilor pentru schimbarea destinatiei unor patrate. Bancherul foloseste o cantitate foarte mica de plastilina adeziva pentru a lipi cartea pentru schimbarea destinatiei unor patrate pe tabla de joc, peste patratul dorit.

Cartile pentru schimbarea destinatiei unor patrate

Exista 17 carti pentru schimbarea destinatiei unor patrate care reprezinta politicile pe care consiliul local le poate adopta în cadrul unei sedinte. Cartile pentru schimbarea destinatiei unor patrate se cumpara de la bancherul jocului la pretul afisat pe ele. Dupa ce s-a facut plata, bancherul orasului lipeste cartea/cartile pe tabla de joc, peste un patrat deja existent, conform hotarârii cetatenilor.

Orice patrat poate fi „înlocuit”. Daca, în momentul înlocuirii, un jucator se afla pe acel patrat, el nu trebuie sa respecte imediat noile instructiuni. Noua politica intra în vigoare din momentul în care urmatorul jucator vine pe patratul respectiv.

La o sedinta a consiliului local, cetatenii/jucatorii stabilesc politica orasului si pot cumpara una sau mai multe carti pentru schimbarea destinatiei unor patrate. Toate cartile se platesc.

Cersetorii

Jucatorul care nu are bani sa își plateasca impozitele sau alte datorii ramâne pe patratul pe care se afla si devine „cersetor”. Daca exista în oras o locuinta pentru cei fara adăpost, cersetorii pot dormi acolo daca doresc, decât sa ramâna pe patratul respectiv. Aceasta mutare nu îl scuteste pe cersetor de plata datoriilor pe care le are.

Poate cersi bani de la fiecare jucator care ajunge pe patratul unde se afla el. Fiecare jucator are libertatea de a-i da sau nu bani cersetorului. Când „cersetorul” aduna suficiente bani pentru a-si plati datoriile, asteapta urmatoarea tura, își plateste datoriile, da cu zarul si continua jocul. Cersetorii dau cu zarul la fiecare a doua tura, încercându-si norocul:

Cel care da un 6	Gaseste 50 Ems la lada de gunoi.
Cel care da un 5	Aduna 20 de cutii goale de bere si primeste 50 Ems pentru depozitarea lor – daca orasul are un centru de reciclare!
Cel care da un 4	Urmatoarea persoana care trece pe lânga tine îti da 10 Ems.
Cel care da un 3	Te-ai îmbatat si adormi o tura.
Cel care da un 2	Dormi în parc si gasesti o bancnota de 10 Ems sub banca. Daca orasul a renovat parcul, gasesti o bancnota de 20 Ems.
Cel care da un 1	Ai fost jefuit. Urmatoarea donatie pe care o primesti o dai bancii orasului.

Banii câstigati de cersetor sunt platiti de bancherul orasului în care locuieste cersetorul.

Când se termina jocul?

Înainte de a începe jocul, se stabileste când se termina jocul. Se poate alege una dintre urmatoarele variante:

- câstiga cel care parcurge primul 20 de ture;
- dupa o perioada de timp stabilita de comun acord, de exemplu 45 de minute.

Nota: jocul se termina automat daca unul dintre orase da faliment.

Câstiga cel care are cei mai multi bani la sfârșitul jocului.

Informatii suplimentare

Codul European de Securitate Sociala

Codul European de Securitate Sociala al Consiliului Europei a intrat în vigoare în 1968. Până în iulie 2001, fusese ratificat de 18 state membre. Acest cod prevede o varietate de masuri de protectie sociala, inclusiv garantii referitoare la:

- îngrijirea medicala, care include servicii de medicina generala, îngrijirea de specialitate si îngrijirea în situatii de urgenta;
- ajutorul de somaj;
- pensii;
- ajutoare pentru persoanele cu deficiente.

FOI VOLANTE

Carti pentru schimbarea destinatiei unor patrate

Renovarea parcului: piscina si loc de joaca pentru copii. Cost: 200 Ems	Curatenia parcului. Cost: 100 Ems	Drumurile sunt bune acum. Au fost refacute în totalitate. Avanseaza trei patrate. Cost: 400 Ems	Drumurile sunt bune, gropile au fost astupate. Totul e în regula pâna la urmatoarea sedinta a consiliului local. Cost: 200 Ems	Îti pierzi locul de munca. Fondul de somaj îti plateste 30% din salariu. Orasul are nevoie de o rezerva de 1000 Ems.
S-a terminat greva în învățământ. Mai joaca o data!	Un teatru si un cinema nou s-au deschis.	Tatal tau e pensionar, dar nu primeste pensie.	Vrei sa citesti. Acum exista si o biblioteca! Ai	Vrem sa nu mai fie copii ai strazii. Se construiesc un

Costul maririlor de salarii: 400 Ems.	Cost: 400 Ems.	Pentru a crea un program de pensii costurile sunt de 400 Ems.	dreptul la înca o aruncare cu zarul. Costul bibliotecii: 200 Ems.	orfelinat. Costul orfelinatului: 200 Ems.
Te îmbolnavesti. Spitalul de stat este subventionat în întregime. Plateste doar 10 Ems. Costul: 600 Ems.	Te îmbolnavesti. Spitalul de stat nu este subventionat. Plateste 30 Ems. Costul: 400 Ems.	Accesul pe plaja e gratuit! Profita de ocazie! Costul pentru subventionarea accesului: 100 Ems.	Problemele de transport sunt rezolvate prin construirea de drumuri pentru ciclisti. Costul drumurilor pentru ciclisti: 150 Ems.	Sistemul de reciclare faciliteaza colectarea gunoiului. Avanseaza 3 patrate. Costul: 150 Ems pentru sistemul de reciclare.
Ai probleme juridice. Angajeaza un avocat. Avanseaza 2 patrate.	Vrem sa nu mai fie oameni fara adapost în oras. S-a deschis un azil. Costul azilului: 200 Ems.			

FOI VOLANTE

Lista de sarcini a bancherului orasului

Nici unul dintre orase nu are bani de la început. Toate veniturile provin din impozitele platite de jucatori, pe masura ce trec prin dreptul patratului pentru impozit.

1. Bancherul orasului foloseste foaia de evidenta pentru a nota numarul de jucatori care au trecut peste patratul „impozit” si organizeaza o sedinta de consiliu dupa fiecare cinci jucatori care trec.
2. Bancherul orasului strânge impozitul de la fiecare jucator din orasul sau pe masura ce jucatorii trec prin dreptul patratului „impozit”. Nota: jucatorii care s-au mutat în celalalt oras platesc impozitul care se aplica în orasul respectiv.

Sistemul de impozitare este urmatorul:

Orasul A   40% daca salariul este de 500 sau mai mult
                                      10% daca salariul este de 100 sau mai putin

Orasul B   10% indiferent de salariu

Somerii care nu primesc ajutor de somaj nu platesc impozit.

Somerii care primesc ajutor de somaj platesc 10% din ajutorul de somaj.

3. Alte sarcini ale bancherului orasului:

- sa aiba grija de banii orasului;
- sa îi plateasca bancherului jocului sumele datorate pentru cumpararea de carti pentru schimbarea destinatiei unor patrate;
- sa lipeasca cartile pentru schimbarea destinatiei unor patrate pe tabla de joc, pe patratul ales de cetateni la sedinta de consiliu;
- sa administreze fondul de somaj, atunci când orasul se hotaraste sa creeze un astfel de fond;
- sa plateasca ajutor de somaj jucatorilor care au dreptul sa-l primeasca, daca orasul a hotărât sa creeze un sistem de securitate sociala. Trebuie sa existe cel putin 1000 Ems în banca în momentul crearii unui astfel de sistem;
- sa supravegheze situatia cersetorilor din oras si sa se asigure ca se joaca corect atunci când acestia își încearca norocul;

Cel care da un 6	Gaseste 50 Ems la lada de gunoi.
Cel care da un 5	Aduna 20 de cutii goale de bere si primeste 50 Ems pentru depozitarea lor – daca orasul are un centru de reciclare.
Cel care da un 4	Urmatoarea persoana care trece pe lânga tine îti da 10 Ems.
Cel care da un 3	Te-ai îmbatat si adormi o tura.
Cel care da un 2	Dormi în parc si gasesti o bancnota de 10 Ems sub banca. Daca orasul a renovat parcul, gasesti o bancnota de 20 Ems.
Cel care da un 1	Ai fost jefuit. Urmatoarea donatie pe care o primesti o dai bancii orasului.

Nota: Le dati bani cersetorilor când gasesc bani în parc sau la lada de gunoi si le luati bani când sunt jefuiti.

Înregistrarea platii impozitelor

De fiecare data când un jucator din orasul vostru trece pe lânga patratul „impozit”, îi luati impozit si hasurati un segment din primul cerc. Dupa ce au fost hasurati 5 jucatori, organizati prima sedinta de consiliu. Dupa reluarea jocului, începeti din nou sa hasurati segmente din al doilea cerc si asa mai departe.

Prima sedinta	A doua sedinta	A treia sedinta	A patra sedinta	A cincea sedinta	A sasea sedinta

FOI VOLANTE

Fisa de prezentare a rolului bancherului jocului

La începutul jocului, bancherul jocului are toti banii. El trebuie:

1. Sa asigure desfasurarea normala a jocului:
  - sa înceapa jocul;
  - sa se asigure ca regulile sunt respectate;
  - sa cronometreze toate sedintele consiliului local (aceste sedinte trebuie sa dureze maximum 5 minute) si
  - sa opreasca jocul dupa epuizarea timpului de joc stabilit sau când unul din jucatori a efectuat numarul de ture stabilit.
2. Sa tina evidenta:
  - la începutul jocului trebuie sa își noteze numele, culoarea si orasul fiecarui jucator;
  - sa își noteze de câte ori trece fiecare jucator peste patratul „start si salariu”.
3. Sa îi dea fiecarui jucator un salariu la începutul jocului si de fiecare data când trece prin dreptul patratului „start si salariu”. Salariile se acorda în functie de culoarea jucatorilor, indiferent de orasul din care provin:
  - jucatorii albastri: 500 Ems
  - jucatorii rosii: 100 Ems
4. Sa adune de la bancherii oraselor toti banii pentru cartile pentru schimbarea destinatiei unor patrate.

Foaie de evidenta

Notati numele jucatorilor cu pixul rosu sau albastru în functie de culoarea acestora. Se recomanda folosirea metodei cu patru liniute barate pentru a tine evidenta. Pentru fiecare din primele patru runde se marcheaza câte o linie verticala, iar dupa a cincea runda se taie cele patru linii cu o linie oblica. În a sasea runda, se începe un nou set de cinci linii. În felul acesta, se poate calcula usor numarul de runde. De exemplu, 12 runde vor fi reprezentate în felul urmator:

[illegible][illegible]

<div> <div>ORASUL B ↑</div> </div>		Strazile sunt pline de gropi. Drumul dureaza prea mult. Stai o tura.	Copiii strazii te jefuiesc. Plateste 10 Ems.	Spatiu liber.	Te îmbolnavesti. Nu exista spitale. Mergi 3 patrate înapoi.	Ai câștigat la loterie! Primești 50 Ems.	<div> <div>Poveste din doua</div> <div>Tabla de joc</div> </div>	
		Parcul e murdar si trebuie renovat. Stai o tura si ajuta la curatenie.				E seara si nu ai ce face. Te plictisesti. Mergi 3 patrate înapoi.		
Tatal tau iese la pensie si nu primeste pensie. Plateste 20 Ems ca sa-l ajuti.	E seara si nu ai ce face. Te plictisesti. Mergi 3 patrate înapoi.	Start + Salariu	Copiii strazii te jefuiesc. Plateste 10 Ems.	Spatiu liber.	Strazile sunt pline de gropi. Drumul dureaza prea mult. Stai o tura.	Sansa unei schimbari!	Te îmbolnavesti. Nu sunt spitale. Mergi 3 patrate înapoi.	Spatiu liber.
Spatiu liber.		Spatiu liber.	<div> <div>ORASUL A →</div> <div>Manual de educatie în domeniul drepturilor omului</div> </div>			E o zi frumoasa de mers la plaja. Plateste 10 Ems ca sa intri pe plaja.		Ti-ai pierdut locul de munca. Ne pare rau.
Ai probleme juridice. Angajeaza-ti un avocat. Plateste 50 Ems.		Nu ai ce citi. Plateste 10 Ems pentru o carte.				Ti-ai pierdut locul de munca. Ne pare rau.		E o zi frumoasa de mers la plaja. Plateste 10 Ems ca sa intri pe plaja.
Nu ai ce citi. Plateste 10 Ems pentru o carte.		Ti-ai recapatat slujba si ai acelasi salariu.				Spatiu liber.		Ai câștigat la loterie! Primești 50 Ems.
Ti-ai recapatat slujba si ai acelasi salariu.	Gunoierii sunt în greva. Stai o tura ca sa duci gunoiul.	Sansa unei schimbari!	Un cersetor beat te necajeste. Stai o tura ca sa rezolvi problema.	Parcul e murdar si trebuie renovat. Stai o tura si ajuta la curatenie.	Nu merg autobuzele. Ia un taxi. Plateste 10 Ems.	Impozit.	Spatiu liber.	Profesorii sunt în greva pentru ca vor salarii mai mari. Stai o tura si ai grija de copii.
		Tatal tau iese la pensie si nu primeste pensie. Plateste 20 Ems ca sa-l ajuti.				Nu merg autobuzele. Ia un taxi. Plateste 10 Ems.	<div> <div>Sedinta consiliului local</div> <div>Dupa fiecare a cincea contributie la plata impozitului</div> </div>	
		Un cersetor beat te necajeste. Stai o tura ca sa rezolvi problema.	Spatiu liber.	Gunoierii sunt în greva. Stai o tura ca sa duci gunoiul.	Ai probleme juridice. Angajeaza-ti un avocat. Plateste 50 Ems.	Profesorii sunt în greva pentru ca vor salarii mai mari. Stai o tura si ai grija de copii.		

Accesul la medicamente

„Prin efortul unit al cetatenilor interesati lucrurile se pot schimba.”
(Zackie Achmat, Campania pentru Accesul la Tratament)

TEME	Teme	Sanatate, globalizare, discriminare si xenofobie
SANATATE	Complexitate	Nivelul 4
GLOBALIZARE	Numarul de participanti	16-40
DISCRIMINARE	Durata	190 de minute
COMPLEXITATE	Prezentare	Aceasta activitate este o simulare a procesului „medicamente pentru SIDA” care a avut loc în anul 2001, în Africa de Sud. Se refera la urmatoarele probleme: <ul style="list-style-type: none"> ▪ HIV/SIDA si accesul la medicamente; ▪ cum pot fi rezolvate cererile contradictorii de respectare a unor drepturi.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul la viata si demnitate; ▪ dreptul de proprietate.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ înțelegerea complexitatii problemelor privind drepturile omului; ▪ compararea diferitelor moduri de luare a deciziilor (discutia în contradictoriu, consensul); ▪ dobândirea aptitudinilor de a comunica si colabora.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ hârtie pentru flipchart si pixuri; ▪ fisele de prezentare a rolurilor în cadrul procesului; ▪ instructiunile pentru activitatea în grupuri mici, câte un exemplar pentru fiecare participant; ▪ cartoane mici (10 cm x 6 cm). Fiecare participant primeste un cartonas rosu si unul verde. ▪ spatiu pentru activitati pe subgrupuri si în grup reunit.
NIVELUL 1	Pregatire	<p>Pentru partea întâi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Multiplicati fisele de prezentare a rolurilor în cadrul procesului; fiecare persoana va primi câte o fisa. <p>Pentru partea a doua:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Multiplicati instructiunile pentru activitatea pe grupuri mici; fiecare participant va primi câte un exemplar al instructiunilor; ▪ Pregatiti câte un cartonas rosu si unul verde pentru fiecare participant.
NIVELUL 4		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
16-40		
DURATA		
190 DE MINUTE		

Instructiuni

Aceasta activitate are doua parti. Partea întâi reprezinta o simulare a procesului, iar partea a doua este o faza de realizare a consensului.

Partea întâi. Procesul (durata: 65 de minute)

1. Pregatiti cadrul. HIV/SIDA este o epidemie foarte grava raspândita în întreaga lume. Situatia este însa deosebit de grava în Africa si în special în Africa de Sud unde milioane de oameni sufera si mor inutil, pentru ca nu își permit sa cumpere medicamentele scumpe de care au nevoie. Singura solutie pentru ei este sa foloseasca copii mai ieftine ale medicamentelor respective. Marile companii farmaceutice nu sunt de acord cu aceasta situatie. Vor sa își protejeze drepturile de autor si de aceea si-au unit fortele pentru a împiedica orice tara sa copieze sau sa vânda produsele la preturi mai mici. Au intentat actiune în justitie guvernului Africii de Sud care distribuie si vinde copii mai ieftine ale medicamentelor pentru tratarea HIV/SIDA.
2. Explicati-le participantilor ca vor lua parte la o simulare a unui proces care a avut loc recent în Africa de Sud referitor la aceasta problema. Întrebarea care se pune este daca dreptul de proprietate este un argument suficient de puternic pentru a contracara dreptul la viata si demnitate al unui grup de oameni.
3. Împartiti participantii în patru grupuri egale care sa reprezinte Pharma Inc., guvernul Africii de Sud, membrii Campaniei pentru Accesul la Tratament (CAT) si judecatorii.
4. Distribuiti fiecaruia dintre grupuri fisele de prezentare a rolurilor în cadrul procesului.
5. Fiecare grup are la dispozitie 25 de minute pentru citirea fiselor, pregatirea cazului si/sau a întrebărilor pentru proces. Fiecare grup trebuie sa își aleaga un purtator de cuvânt care sa reprezinte grupul si una sau doua persoane care sa-i ofere informatii purtatorului de cuvânt si sa-l ajute sa raspunda la întrebări în timpul procesului.
6. Când toate grupurile sunt pregatite, invitati participantii sa revina în grup reunit, fara însa a parasii grupurile din care fac parte.
7. Pharma Inc., guvernul Africii de Sud si CAT au fiecare la dispozitie 5 minute sa-si prezinte pozitiile si sa ridice probleme. Judecatorii prezinta fiecare grup în parte.
8. Judecatorii au la dispozitie 10 minute pentru a raspunde la problemele ridicate de grupuri si pentru a rezuma diversele argumente si pozitii.

Partea a doua. Faza de creare a consensului (durata: 100 de minute)

1. Invitati participantii sa se organizeze în grupuri mici, de câte 4 persoane. În fiecare grup trebuie sa fie un fost membru al Pharma Inc., un fost membru al guvernului Africii de Sud, un fost membru al CAT si un fost judecator.
2. Distribuiti copiile dupa instructiunile pentru grupurile mici. Verificati daca participantii au înțeles ce au de facut si daca stiu cum sa foloseasca cartonasele rosii si verzi. Grupurile au la dispozitie 30 de minute pentru a încerca sa ajunga la un consens cu privire la rezolvarea cererilor contradictorii.
3. Adunati din nou participantii în grup reunit si invitati-i sa prezinte rezultatele discutiilor. Fiecare grup are la dispozitie 5 minute pentru a-si prezenta raportul. Scrieti principalele solutii si probleme pe flipchart.
4. Dupa ce toate grupurile si-au prezentat pozitiile/solutiile, continuati cu o discutie despre procesul de luare a deciziilor. Posibile întrebări:
  - Cât de usor a fost sa ajungeti la un consens?
  - Care sunt avantajele si dezavantajele acestei abordari?
  - Au existat tensiuni fata de încercarea de a gasi o solutie si aceea de a-i include pe toti membrii grupului în luarea deciziei?
  - Care au fost aspectele cele mai disputate?

5. Puteti încheia aceasta faza a activitatii citind urmatorul fragment din hotarârea curții din data de 19 aprilie 2001: „Intentia (...) de a permite accesul la medicamente mai ieftine (...) este laudabila, iar în contextul epidemiei HIV/SIDA este o obligatie constitutională de cel mai înalt ordin legata de datoria statului de a respecta, proteja, promova si de a duce la îndeplinire o serie de drepturi fundamentale, inclusiv dreptul la demnitate umana si dreptul la viata (care reprezinta sursa tuturor drepturilor) (...) Elementele plângerii depuse de partea vatamata (producatorii de medicamente) nu sunt întemeiate.”

Raportare si evaluare

Data importanta
1 Decembrie
Ziua Internationala
de Lupta împotriva
SIDA

Evaluarea a început deja în timpul discutiilor din partea a doua. Continuati evaluarea încurajându-i pe participanti sa reflecteze la întregul proces si apoi sa identifice problemele esentiale privind drepturile omului pe care le implica procesul. Posibile întrebări:

- Au mai auzit participantii despre acest caz?
- Care au fost initial ipotezele lor?
- Si-au schimbat ipotezele pe parcursul procesului?
- Cum vad participantii cele doua modalitati de luare a deciziilor, si anume discutia în contradictoriu si consensul? Care produce rezultatele cele mai multumitoare? Cum definiti rezultatul multumitor?
- Care au fost problemele principale privind drepturile omului din spatele procesului?
- Ce legatura exista între aceste probleme si realitatea sociala a participantilor?
- Care sunt implicatiile pentru oamenii din comunitatea în care trairi?

Sfaturi pentru moderatori

Aveti nevoie de mult timp pentru realizarea acestei activitati, deoarece problemele sunt complexe iar participantii au nevoie de timp de gândire. Remarcati ca cele doua parti nu trebuie sa se desfasoare în aceeasi zi, putându-se organiza doua sesiuni diferite.

Rolul cartonaselor rosii si verzi este de a-i ajuta pe participanti sa înțeleaga mai bine ceea ce faciliteaza si ce împiedica procesul de luare a deciziilor. În mod ideal, la sfârșitul discutiilor si al negocierilor din partea a doua, toti participantii vor arata cartonasele verzi si vor putea sa ajunga la o solutie comuna.

În partea a doua, unele grupuri s-ar putea sa ajunga la un consens, altele nu. Pe parcursul discutiei, trebuie sa folositi ocazia pentru a explora avantajele si dezavantajele consensului în procesul de luare a deciziilor. Invitati grupurile care au ajuns la un consens sa își prezinte nu numai pozitia finala, dar si principalele argumentele care stau la baza acesteia. Invitati de asemenea grupurile care nu au ajuns la un consens sa prezinte elementele care i-au apropiat si ce a contribuit la divergenta lor de opinii. Nota: pentru mai multe informatii despre realizarea consensului consultati capitolul I, p. 59.

Este important sa verificati care este situatia de fapt a oamenilor din comunitatea locala care sufera de HIV/SIDA si sa adaptati sau sa legati aceasta activitate de problemele care îi privesc.

Nota: Numele coalitiei companiilor farmaceutice, Pharma Inc., este creat pentru a fi utilizat în cadrul acestei activitati.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Discutati aspecte privind dreptul la viata si la demnitate umana în tara voastra în raport cu problemele de sanatate.

Cautati informatii despre sanatate si drepturile omului la nivel global. Vizitati siturile web sau procurati-va publicatiile unor ONG-uri importante (MSF, CAT, Christian Aid) si ale institutiilor internationale (OMS). Adunati informatii despre actiunile care se organizeaza în vederea promovarii problemelor privind sanatatea si faceti o lista a acestora pe flipchart.

CAT a organizat o campanie de mare succes. Din pacate, nu toate campaniile îsi ating scopul. Exista diverse explicatii pentru nereusita, dar una dintre ele poate fi slaba organizare si publicitatea inefficienta. Grupul poate analiza aceste probleme si îsi poate forma aptitudini de organizare a unei campanii eficiente cu ajutorul activitatii „Atentie, suntem numai ochi!” (p. 95).

Idei de pus în practica

Aflati cine organizeaza la nivel local actiuni privind problemele de sanatate si în ce conditii puteti participa.

Informatii suplimentare

Aceasta activitate are la baza o cauza adusa în fata Curtii supreme din Africa de Sud în 2001. Asociatia Producatorilor de Medicamente din Africa de Sud l-a dat în judecata pe presedintele Africii de Sud, Nelson Mandela, si alte organizatii printre care Campania pentru Accesul la Tratament (CAT), pentru ca au desconsiderat existenta patentelor producatorilor de medicamente pentru medicamentele împotriva virusului HIV si pentru ca au importat medicamente generice, mai ieftine, pentru a trata milioane de cetateni care sufera de SIDA.

Judecatorii au trebuit sa cântareasca diversele interese si drepturi ale celor doua parti. Pe de o parte, Asociatia Producatorilor de Medicamente a facut apel la dreptul de proprietate, egalitate sau libera alegere a tipului de comert, a ocupatiei si a profesiei, iar pe de alta parte, guvernul si CAT au sustinut ca este datoria statului sa respecte, sa protejeze, sa promoveze si sa asigure drepturile fundamentale la demnitate umana si viata ale cetatenilor sai.

Printr-o hotarâre istorica, curtea a stabilit ca dreptul la proprietate este situat la un nivel inferior fata de dreptul la demnitate umana si viata si în consecinta trebuie limitat. Ulterior, producatorii de medicamente si-au retras plângerea. Acest caz a fost considerat „triumful lui David împotriva lui Goliat, nu numai pentru noi, cei din Africa de Sud, dar si pentru oamenii din multe alte tari în curs de dezvoltare care se confrunta cu lipsa accesului la medicamente” (comunicat de presa comun al ONG-urilor, 19 aprilie 2001). „Este o victorie rara si plina de semnificatii a oamenilor saraci împotriva puternicelor companii multinationale. Datoria noastra acum este sa colaboram cu producatorii de medicamente si cu guvernul pentru a pune medicamentele la dispozitia celor care au nevoie de ele.” (Kevin Watkins, din partea organizatiei Oxfam).

SIDA si tendintele globalizarii

În tarile bogate, persoanele care sufera de HIV/SIDA traiesc în conditii mai bune si mai mult timp datorita medicamentelor antiretrovirale care le sunt furnizate gratuit de catre stat. În tarile din emisfera sudica, persoanele infectate cu HIV sufera mai mult si mor mai repede pentru ca nu au acces la tratamentele împotriva virusului HIV. Valoarea medie anuala pe cap de locuitor a cheltuielilor pentru îngrijirea medicala în aceste tari este de 10 \$, în timp ce

terapia tripla, accesibila persoanelor din tarile emisferei nordice, costa între 10 000 \$ si 15 000 \$ anual.

Saracia, lipsa educatiei si inegalitatea sociala grabesc raspândirea epidemiei, însa problema este mai întâi de toate de ordin politic si implica guvernele, organismele internationale si companiile farmaceutice. Pentru a fi eficienta, lupta împotriva SIDA trebuie sa se orienteze catre mecanismele si institutiile internationale importante. Cele mai importante dintre acestea sunt Fondul Monetar International (FMI), Organizatia Mondiala a Comertului (OMC), TRIPS (Aspecte referitoare la comert în cadrul drepturilor de proprietate intelectuala), GATS (Acordul General privind Comertul si Serviciile) si Organismul de rezolvare a disputelor, care în prezent functioneaza ca tribunal al OMC.

FOI VOLANTE

Fisele de prezentare a rolurilor în cadrul procesului

Fisa de prezentare a rolului în cadrul procesului: Pharma Inc.

Sunteti un grup de membri ai conducerii Pharma Inc. Compania din care faceti parte este unul dintre cei mai mari producatori mondiali de produse farmaceutice. Ati cumparat drepturile de comercializare a celor mai importante medicamente împotriva HIV si SIDA. Trebuie sa va mentineti profitul si sa-i multumiti pe actionari. De aceea, vreti sa protejati dreptul companiei din care faceti parte de a stabili pretul de vânzare al produselor sale, având în vedere costurile de cercetare, de productie si salariile lucratorilor. Daca ati permite unei alte companii sa copieze si sa vânda la preturi mai mici produsele companiei în care lucrati, ar însemna sa puneti în pericol profitul si existenta companiei. În consecinta, v-ati unit fortele cu alte mari companii farmaceutice pentru a împiedica orice stat sa permita copierea si vânzarea produselor voastre la preturi mai mici si v-ati hotărât sa-i dati în judecata, daca este cazul. Ati initiat procedura juridica împotriva guvernului Africii de Sud.

Trebuie sa va pregatiti argumentele pentru a va apara pozitia. Aveti la dispozitie 5 minute sa le prezentati în cadrul procesului.

Fisa de prezentare a rolului în cadrul procesului: Guvernul Africii de Sud

Sunteti înalti functionari în guvernul Africii de Sud. Guvernul din care faceti parte încearca sa raspunda cererii companiilor farmaceutice care v-au intentat actiune juridica. Pharma Inc. încearca sa împiedice orice stat sa permita copierea si vânzarea produselor lor la preturi mai mici, si anume sub pretul cu amanuntul practicat de companii. În principiu, sunteti de acord cu pozitia Pharma Inc.

Cu toate acestea, exista miscari cunoscute, conduse de Campania pentru Accesul la Tratament (CAT), care sustin ca statul are obligatia constitutionala de a pune la dispozitia cetatenilor medicamente ieftine, în special când este vorba de epidemia HIV/SIDA. Ati raspuns presiunii politice a populatiei si ati permis importul unor medicamente (copiate) mai ieftine din alte tari, de exemplu din Indonezia.

Trebuie sa va pregatiti argumentele pentru a va apara pozitia. Aveti la dispozitie 5 minute sa le prezentati în cadrul procesului.

Fisa de prezentare a rolului în cadrul procesului: Campania pentru Accesul la Tratament

(CAT)

Sunteți un grup de activiști care reprezentați Campania pentru Accesul la Tratatament (CAT), Africa de Sud. Campania susține ca statul are responsabilitatea de a pune la dispoziție medicamente ieftine, în special când este vorba de epidemia HIV/SIDA. Guvernul a reacționat în consecință și a început să importe medicamente mai ieftine.

Susțineți de asemenea ca este responsabilitatea statului să-i sprijine financiar pe pacienți și organizațiile implicate în lupta împotriva HIV/SIDA.

Cu toate acestea, guvernul Africii de Sud a fost chemat în justiție de către companiile farmaceutice pentru a se împiedica copierea sau comercializarea produselor lor la prețuri mici. De aceea, v-ați hotărât să vă uniți forțele cu guvernul pentru a apăra rolul statului în asigurarea accesului la medicamente ieftine.

Trebuie să vă pregătiți argumentele pentru a vă apăra poziția. Aveți la dispoziție 5 minute să le prezentați în cadrul procesului.

FOI VOLANTE

Fisa de prezentare a rolului în cadrul procesului: Judecătoria

Sunteți grupul de judecători care prezidează procesul unor importante companii farmaceutice împotriva guvernului Africii de Sud și a încercării acestui guvern de a permite copierea și comercializarea produselor lor la prețuri mici. Reprezentanții Campaniei pentru Accesul la Tratatament (CAT) apăra poziția guvernului.

Rolul vostru este să invitați fiecare dintre cele trei părți să își prezinte pe rând pozițiile. După încheierea prezentărilor, nu trebuie să luați o hotărâre sau să vă exprimați concluziile. Rolul vostru este să ajutați la clarificarea problemelor și să rezumați argumentele în sprijinul celor două părți.

Esenta problemei este modul de rezolvare al cererilor aflate în conflict cu privire la drepturile omului. Apararea (guvernul și CAT) invocă dreptul la viață și demnitate, iar acuzarea (Pharma Inc.) invocă dreptul de proprietate. Documentele curții de justiție prezintă situația în felul următor: „*Drepturile la viață și la demnitate* sunt cele mai importante drepturi ale omului și reprezintă sursa tuturor drepturilor personale. Aderând la o societate bazată pe recunoașterea drepturilor omului, trebuie să pretuim aceste două drepturi înaintea celorlalte. Statul trebuie să demonstreze acest lucru prin toate acțiunile sale, inclusiv prin modul de pedepsire al infractorilor.”

Versus

„*Dreptul de proprietate* este protejat de Constituția Africii de Sud, secțiunea 25, care prevede următoarele: „Proprietatea 25(1): Nimeni nu poate fi deposedat de proprietatea sa decât în termeni juridici cu aplicare generală și nici o lege nu poate permite deposedarea arbitrara de proprietate”.

Trebuie să pregătiți întrebări pentru cele trei părți. Aveți la dispoziție 10 minute pentru a pune întrebările și a asculta răspunsurile.

Instrucțiuni pentru grupurile mici pentru partea a doua

Sunteți un grup de 4 persoane, fiecare reprezentând una dintre cele patru părți implicate:

- Pharma Inc.
- Guvernul Africii de Sud
- reprezentanții Campaniei pentru Accesul la Tratamente (CAT)
- grupul de judecatori care analizează cauza înaintată de importantele companii farmaceutice.

Instrucțiuni

1. Pe rând, fiecare persoană trebuie să se prezinte și să menționeze partea pe care o reprezintă, și anume rolul pe care îl joacă.
2. Apoi, la sfârșitul procesului, fiecare persoană trebuie să spună ce crede despre situația dată. Dacă participanții consideră că soluția este ușor de găsit, trebuie să ridice un cartonaș verde, iar dacă li se pare că este greu de găsit o soluție, trebuie să ridice un cartonaș roșu.
3. În acest moment, sarcina pe care o aveți este de a ajunge la o decizie multumitoare, bazată pe consensul celor patru membri. Discuția trebuie să se desfășoare în mai multe runde. Judecătorul prezidează discuția și își prezintă poziția la sfârșit.
  - Runda întâi: prezentați-vă poziția
  - Runda a doua: prezentați ideile de soluționare a problemei
  - Runda a treia: negociați diversele soluții
4. Ascultați-vă cu atenție unii pe alții. La sfârșitul fiecărei intervenții, ridicați unul dintre cartonașele colorate indicând părerea pe care o aveți acum despre posibilitatea găsirii unei soluții multumitoare.
5. La finalul procesului de luare a unei decizii prin consens, alegeți o persoană care să prezinte rezultatele în fața grupului reunit.

Punerea în scena

Arata-ne ce înțelegi prin „drepturile omului”

TEME	Teme	Drepturile generale ale omului, copiii, cetățenie
DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI	Complexitate	Nivelul 2
COPIII	Numarul de participanti	9+
CETATENIE	Durata	90 de minute
COMPLEXITAT E	Prezentare	Este o activitate bazata pe teatru care îi încurajeaza pe participanti: <ul style="list-style-type: none"> ▪ sa analizeze perceptia generala pe care o au despre drepturile omului; ▪ sa gaseasca diferite moduri de reprezentare a acestor perceptii.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	Toate
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ recapitularea cunostintelor participantilor despre drepturile omului; ▪ formarea aptitudinilor interculturale si de comunicare; ▪ dezvoltarea colaborarii si creativitatii.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ recuzita: haine, jucarii, obiecte casnice, etc. ▪ hârtie, carioci si creioane colorate; ▪ lipici, sfoara si carton.
NIVELUL 1		
NIVELUL 2		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
CEL PUTIN 9		
DURATA		
90 DE MINUTE		

Instructiuni

1. Explicati-le participantilor ca scopul acestui exercitiu este sa ofere o reprezentare scenica a ideii sau conceptului general de drepturi ale omului care este înțeles de oameni din diverse culturi sau care vorbesc limbi diferite.
2. Explicati-le participantilor ca nu au voie sa foloseasca deloc cuvinte; este vorba de o prezentare bazata pe pantomima. Totusi, participantii pot folosi, daca doresc, materiale sau recuzita.
3. Participantii trebuie sa formeze grupuri mici de 4-6 persoane si fiecare grup primeste o coala mare de hârtie si un set de creioane colorate/carioci.
4. Fiecare grup are la dispozitie 10 minute mai întâi pentru a organiza un brainstorming din care sa reiasa toate ideile lor despre drepturile omului si apoi pentru a identifica doua sau trei idei principale pe care ar dori sa le aprofundeze cu ajutorul pantomimei.
5. Fiecare grup are apoi la dispozitie 30 de minute pentru a construi si repeta pantomima. Explicati-le ca este vorba de un efort de grup si fiecare are un rol de jucat în cadrul reprezentatiei.

6. La sfârșitul celor 30 de minute, adunați grupurile astfel încât fiecare să poată urmări reprezentarea celuilalt.
7. După fiecare reprezentare, acordați câteva minute pentru reacții și discuții.
8. Întrebați-i pe spectatori cum interpretează ceea ce tocmai au urmărit și rugați-i să identifice ideile principale pe care reprezentarea a încercat să le illustreze.
9. Oferiți apoi grupului ocazia să explice pe scurt alte aspecte care nu au reușit în urma discuțiilor. Repetați aceste etape pentru fiecare dintre reprezentări.

Raportare și evaluare

Analizați activitatea.

Data importantă

- Ce părere au avut participanții despre această activitate? A fost mai dificilă sau mai ușoară decât s-au așteptat la început? Care au fost cele mai dificile aspecte sau care au fost lucrurile cel mai greu de reprezentat?
- Participanții au învățat ceva nou despre drepturile omului?
- Care au fost asemănările și deosebirile dintre grupuri? Au existat opinii fundamentale opuse cu privire la drepturile omului? De ce?

10 Decembrie
Ziua Drepturilor
Omului

Sfaturi pentru moderator

Cu excepția situației în care participanții nu știu nimic despre conceptul de drepturi ale omului, este mai interesant ca această activitate să se desfășoare cu minimum de îndrumare inițială din partea moderatorului. Scopul principal este să iasă la iveală impresii și cunoștințe despre drepturile omului pe care tinerii le-au acumulat de-a lungul vieții. Este important ca participanților să li se atragă atenția asupra acestui aspect înainte de a începe activitatea, pentru a nu se simți constrânși de faptul că nu „știu” exact ce sunt drepturile omului.

Subliniați faptul că sarcina lor este să reprezinte „drepturile omului în general” și mai puțin să illustreze unul sau mai multe drepturi ale omului. Este posibil ca participanții să aleagă un anumit drept pentru a ilustra probleme generale, dar nu trebuie să uite că sarcina lor este să reprezinte ceea ce au în comun diversele drepturi ale omului. La sfârșitul sesiunii, spectatorii trebuie să poată răspunde (sau să înceapă să răspundă) la întrebarea „Ce sunt drepturile omului?”

Încurajați-i pe cei care cred că nu se pricep la actorie să ia parte activ la acest exercițiu. Explicați-le că sunt suficiente roluri pentru toți și că această reprezentare este un motiv de mândrie pentru întregul grup. Câteva elemente mai neobisnuite de recuzită ar putea da mai multă viață reprezentării și ar putea contribui la scoaterea în evidență a unor idei creative – orice obiecte sunt bune: oale, mașini de jucărie, palarii, paturi, pietre, capacul de la cosul de gunoi, etc.

Variații

Acest exercițiu poate să se desfășoare și ca un exercițiu de desen: fiecare grup trebuie să prezinte un poster – din nou, fără cuvinte – care să exprime ideile principale despre drepturile omului.

De asemenea, activitatea ar putea avea mai puțin un caracter introductiv și mai mult unul de organizare și clarificare a ideilor, dacă participanții au efectuat deja unele dintre celelalte activități din manual sau au studiat singuri.

Sugestii pentru continuarea activității

Vizionati piese sau alte opere literare care au ca tema drepturile omului si organizati o reprezentatie scenica pentru membrii comunitatii locale din care faceti parte.

Daca grupul doreste sa continue prin analiza anumitor drepturi ale omului, va propunem sa analizati Conventia privind Drepturile Copilului prin intermediul activitatii „Drepturile copilului”, p. 103.

Idei de pus în practica

Puteti sa va creati propria reprezentatie de pantomima sau sa organizati un întreg spectacol de grup si sa-l prezentati altor persoane din afara grupului. Daca faceti varianta cu poster, organizati o expozitie cu posterele voastre. Ambele idei pot fi folosite pentru sarbatorirea Zilei Drepturilor Omului.

Toti suntem egali - fiecare este diferit

„Toate fiintele umane sunt universal egale si individual diferite. Egalitatea universala si diferentele individuale trebuie respectate.”

TEME	Teme	Discriminare si xenofobie, drepturile generale ale omului, globalizare
DISCRIMINARE	Complexitate	Nivelul 2
DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI	Numarul de participanti	6-60
EDUCATIE	Durata	40 de minute
GLOBALIZARE	Prezentare	Este un fel de chestionar. Suficient de scurt si de incitant pentru a fi interesant. Constituie baza unei interesante discutii de grup.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ egalitate în demnitate; ▪ dreptul de a beneficia de drepturi si libertati fara diferente de rasa, culoare, religie, etc.; ▪ dreptul de a avea o nationalitate.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ discutarea universalitatii drepturilor omului; ▪ constientizarea de catre participanti a etnocentrismului si a prejudecatilor lor si ale celorlalti; ▪ dezvoltarea capacitatii de a citi informatia cu ochi critic si obiectiv.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ foaie volanta; ▪ o coala mare de hârtie (A3) sau hârtie pentru flipchart si carioci (optional).
NIVELUL 1	Pregatire	Multiplicati foaia volanta; fiecare participant primeste câte un exemplar. O alta varianta este sa copiat textul pe tabla sau sa folositi un retroproiector (asigurati-va ca toata lumea vede bine textul).
NIVELUL 2		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
6-60		
DURATA		
40 DE MINUTE		

Instructiuni

1. Spuneti-le participantilor ca aceasta activitate este un fel de chestionar, dar ca scopul nu este acela de a vedea cine a raspuns corect si cine nu, ci este doar un punct de plecare.
2. Distribuiti sau afisati cele doua citate. Participantii au la dispozitie 5 minute sa le citeasca.
3. Apoi, fiecare trebuie sa stabileasca individual:
  - a) sursa primului text; din ce carte sau document este extras acest fragment?
  - b) din ce tara/regiune a lumii provine autorul celui de-al doilea text?
4. Când toata lumea este pregatita, participantii trebuie sa se organizeze în grupuri mici de aproximativ trei persoane. Acordati-le 20 de minute pentru a discuta si analiza optiunile lor personale. Trebuie sa se gândeasca la urmatoarele întrebări si, daca este posibil, sa poata oferi un raspuns colectiv:

- De ce au ales un raspuns si nu altele?
  - Ce spun textele despre autori?
  - Care este parerea lor despre aceste texte?
5. Dupa ce grupurile au terminat, reveniti în grup reunit si întrebati fiecare grup în parte care este raspunsul lor la întrebarea a). Fiecare grup trebuie sa mentioneze care sunt motivele care i-au determinat sa faca aceste alegeri. Repetati procedeul pentru întrebarea b).
6. Dezvaluiti numele autorului, Said al-Andalusi din Spania, si începeti raportarea si evaluarea.

Raportare si evaluare

Începeti cu o scurta analiza a activitatii dupa care, daca vi se pare ca grupul este pregatit, prezentati notiunile de prejudecata si egocentrism. Puneti urmatoarele întrebări (în grup reunit sau, daca este cazul, organizati grupuri mai mici):

- Participantii au fost surprinsi de solutie?
- Cum a gasit initial raspunsul fiecare participant în parte? A ghicit? Si-a folosit intuitia? S-a bazat pe cunostintele sale?
- Si-au schimbat participantii opiniile pe parcursul discutiilor pe grupuri mici? Ce i-a determinat sa își schimbe opinia? Presiunea grupului? Argumentele convingatoare?
- Cum si-au aparat participantii opiniile în cadrul discutiilor în grupuri mici? Si-au sustinut opinia cu prudenta sau cu hotărâre?
- De ce îi descrie autorului pe oamenii din nord în acest mod?
- Ce indicii ne ofera al doilea text despre autor, despre cum arata si despre cultura lui?
- În ce masura opinia autorului este rezultatul punctului sau de vedere etnocentrist si a prejudecatii? Sau este adevarat ca, în acele vremuri, culturile din nordul Europei erau mai puțin „civilizate” decât cultura din care provine autorul?
- Participantii cunosc exemple similare despre care au auzit sau citit în care se vorbea în mod asemanator despre alti oameni? Cum ar fi sa fii considerat persoana inferioara?
- Care sunt consecintele care decurg din faptul ca oamenii nu sunt pretuiti pentru ceea ce sunt? Participantii cunosc exemple din istorie? Dar din prezent?
- Ce putem face pentru a contrabalansa efectele prejudecatilor? Exista persoane sau grupuri în regiunile sau tarile în care locuiesc participantii care sunt victimele prejudecatilor? Ce prejudecati?

Sfaturi pentru moderatori

Fragmentele au fost extrase din cartea unui celebru învățat din Cordoba, Andalusia (astazi în Spania), care s-a nascut în 1029 d.Hr./420 AH. Said al-Andalusi a fost un învățat bine cunoscut pentru înțelepciunea si cunostintele sale. Pentru el, civilizatia si stiinta erau aproape sinonime cu cunoasterea Coranului. Avea nu numai o foarte buna pregătire religioasa, dar excela si în literatura araba, medicina, matematica, astronomie si alte stiinte.

Sa nu uitam ca, la momentul respectiv, bazinul Marii Mediterane si în special regatele arabe care îl înconjurau constituiau centrul „civilizatiei”. Cunoasterea nu era nici pe departe atât de avansata în „nord”, cum numea Said nordul Europei, fata de cum era în lumea araba, în Persia, China si India.

În functie de grup, trebuie sa explicati participantilor cum sa citeasca textele cu un ochi mai critic. S-ar putea sa trebuiasca sa subliniati ca al doilea text scoate la iveala multe lucruri despre autor, despre înfatisarea si cultura lui, spre exemplu, faptul ca probabil avea parul ondulat si pielea închisa la culoare. Lectura critica presupune nu numai înțelegerea continutului textului, dar si aprofundarea contextului, cine este autorul si de ce scrie ceea ce scrie. Constientizarea tuturor acestor elemente reprezinta un pas important în înțelegerea

modului de citire a diverselor mesaje (din istorie, stiri, poezie, versurile unor cântece, etc.) și a valorilor pe care le transmit.

Date importante

21 iunie

Ziua Mondială a Pacii
și Rugăciunii

Un mod de a prezenta participanților problema etnocentrismului este să evidențiați faptul că autorul, obișnuit cu oameni cu pielea închisă la culoare și păr ondulat, ne oferă o foarte bună definiție indirectă a ceea ce considera el a fi „normal”. De asemenea, este important că, pe parcursul discuției, să-i ajutați pe participanți să înțeleagă că diferențele culturale nu îi fac pe oameni să fie „mai buni” sau „mai răi” decât alții. Trebuie să subliniați că este greu să nu-i judeci pe alții fără prejudecati, pentru că noi considerăm perspectiva noastră culturală ca fiind „normă”. Dacă reușim să ne înțelegem propriul etnocentrism, atunci reușim să facem un pas important în recunoașterea etnocentrismului la ceilalți și putem comunica cu succes cu oameni din alte culturi.

Lasă-ți timp la sfârșitul activității pentru a putea discuta mai mult despre temele și ideile prezentate. Spre exemplu, puteți încerca o analiză sau o discuție despre predarea istoriei și despre cât de mult (sau de puțin) învățăm de fapt în Europa despre alte culturi.

Nota: fragmentele fac parte din „Book of the Categories of Nations – Science in the Medieval World” (Cartea categoriilor de națiuni – Știința în lumea medievală) de Said al-Andalusi, tradusă de Sema’an I. Salem și Alok Kumar, University of Texas Press, Austin, 1991.

Sugestii pentru continuarea activității

Dacă vreți să explorați mai mult ideile despre universalitatea drepturilor omului, puteți folosi activitatea „Punerea în scenă” de la pagina 86, care presupune creativitate și punere în scenă.

FOAIE VOLANTA

Chestionarul „Toti suntem egali – fiecare este diferit”

1. De unde provine următorul text? Din ce carte sau document face parte?

„Toti oamenii de pe Pământ, de la Est la Vest, de la Nord la Sud, formează un singur grup; se diferențiază prin trei trăsături distincte: comportament, înfățișare fizică și limba.”

Alegeți unul dintre următoarele răspunsuri:

Declarația UNESCO privind rasismul, 1958 Herodot, „Istoria”, 440 î.Hr. „Vedele”, India, aprox. 1000 d.Hr. Raportul campaniei pentru tineri „Toti suntem egali – fiecare este diferit”, Consiliul Europei, 1996 Said Al-Andalusi, 1029 d.Hr./420 AH Nici un răspuns nu este corect

2. Din ce țară/regiune a lumii provine autorul acestui text?

„Cei care trăiesc în nordul îndepărtat (al Europei ...) suferă pentru că sunt prea departe de soare. Aerul este rece acolo, iar cerul este înnoțat. Ca urmare, temperamentul lor este rece, iar comportamentul nepoliticos. În consecință, corpul lor este enorm, pielea le-a albit, iar părul li s-a întins. Si-au pierdut puterea de înțelegere și acuitatea percepției. Sunt cuprinși de ignoranță și lene și infestați de oboseală și stupidenie.”

Alegeti unul dintre urmatoarele raspunsuri:

? China ? Europa ? India ? Africa ? Persia ? Nici un raspuns nu este corect

---

Art. 1 din „ Declaratia Fiintelor Omenesti în Viziunea Tinerilor”. Declaratia a fost realizata de 500 de tineri de 80 de nationalitati diferite la Palatul Europei de la Strasburg, la initiativa organizatiei „Les Humains Associés” si a Asociatiei pentru Declaratia din 26 august 1989. www.humains-associes.org

Povestea lui Ashique

Munca copiilor aduce familiilor si comunitatilor venitul necesar.

Îndepartati aceasta sursa de venit si cei care vor avea de suferit sunt copiii. Este adevarat?

Teme	Copiii, drepturi sociale, globalizare	TEME
Complexitate	Nivelul 3	COPIII
Numarul de participanti	5+	DREPTURI SOCIALE
Durata	90 de minute	GLOBALIZARE
Prezentare	În cadrul acestei activitati, se discuta urmatoarele teme pe grupuri mici: <ul style="list-style-type: none"> ▪ realitati privind munca copiilor; ▪ cauzele muncii copiilor si cum se poate stopa acest fenomen. 	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul la protectie împotriva exploatarei si a formelor de munca abuzive; ▪ dreptul la educatie; ▪ dreptul la joaca si recreare. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobândirea de cunostinte suplimentare despre realitatile privind munca copiilor; ▪ dezvoltarea unei gândiri critice privind complexitatea problemei; ▪ încurajarea dreptatii si a sentimentului de responsabilitate în gasirea de solutii. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ câte un exemplar pentru fiecare participant a prezentarii vietii lui Ashique; ▪ pixuri si carioci; ▪ hârtie pentru flipchart si coli mari de hârtie (A3). 	NIVELUL 2
Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Copiati tabelul prezentat la rubrica „posibile solutii” pe hârtie format A3 sau pe hârtie pentru flipchart: câte un exemplar pentru fiecare grup si unul pentru discutia în grup reunit. ▪ Folositi unele dintre informatiile de mai jos pentru a prezenta activitatea. 	NIVELUL 1
		NIVELUL 3
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		CEL PUTIN 5
		DURATA
		90 DE MINUTE

Instructiuni

1. Spuneti-le participantilor ca activitatea are la baza un studiu de caz referitor la Ashique, un copil care munceste în Pakistan. Scopul este gasirea unor solutii pentru schimbarea situatiei lui Ashique.
2. Pentru acomodare, faceti un tur de povestire în grup. Inventati o poveste despre o zi din viata lui Ashique. Fiecare pe rând trebuie sa adauge câte o propozitie.

3. Împartiti participantii în grupuri mai mici, de maximum 5 persoane. Fiecare participant primește un exemplar din prezentarea vietii lui Ashique. Participantii au la dispozitie 5 minute pentru lectura si schimb de pareri.
4. Fiecare grup primește un exemplar din materialul cu „posibile solutii”. Explicati-le ca sarcina lor este sa faca un brainstorming si sa gaseasca solutii la problemele cu care se confrunta Ashique si alti copii care muncesc. În coloanele corespunzatoare, participantii trebuie sa scrie posibilele etape care trebuie parcurse pentru a rezolva problema „pâna mâine”, „pâna luna viitoare” si „în viitor”. Au la dispozitie 30 de minute pentru a face acest lucru si pentru a alege un purtator de cuvânt care sa prezinte rezultatul.
5. În grup reunit, pe rând, se prezinta rezultatele pentru fiecare coloana. Rezumati ideile pe flipchart. Participantii pot sa discute pe marginea acestor idei daca doresc, dar atentie la timpul pe care îl aveti la dispozitie!
6. Dupa ce toata lumea si-a prezentat rezultatele, începeti o discutie mai detaliata si raportarea.

Raportare si evaluare

Profunzimea discutiei depinde de cunostintele generale ale participantilor, dar încercati sa le puneti întrebări din care sa aflati care sunt opiniile lor despre munca copiilor si ce solutii propun.

- Ce stiau participantii despre copiii care muncesc înainte de efectuarea acestei activitati? Cum au aflat? De unde au informatiile?
- Exista copii care muncesc în tara/orasul din care provin participantii? Ce fel de munca presteaza copiii si de ce muncesc?
- Ar trebui sa munceasca copiii? Ar trebui sa aiba posibilitatea sa aleaga daca sa munceasca sau nu?
- „Munca copiilor aduce venitul necesar familiilor si comunitatilor. Îndepartati aceasta sursa de venit si cei care vor avea de suferit sunt copiii.” Ce raspundeti la aceasta afirmatie?
- Cum beneficiem în calitate de consumatori de pe urma muncii copiilor?
- Cât de greu a fost sa gasiti posibilele masuri de rezolvare a problemei copiilor care muncesc? Care dintre cele trei coloane, „pâna mâine”, „pâna luna viitoare” si „în viitor”, a fost cel mai greu de completat? De ce?
- Exista numeroase declaratii si conferinte nationale si internationale referitoare la problema muncii copiilor. De ce este înca o problema foarte raspândita pe glob?
- Cine ar trebui sa se ocupe de rezolvarea acestei probleme? (Scrieti sugestia pe flipchart cu un pix de alta culoare).
- Pot oameni simpli ca mine si ca voi sa rezolve aceasta problema? Cum si când?

Sfaturi pentru moderatori

Daca participantii au putine informatii despre munca copiilor, puteti începe activitatea oferindu-le câteva informatii despre munca copiilor si consecintele ei. Un mod interesant de a lucra ar fi ca pe baza datelor statistice de mai jos sa realizati un scurt chestionar.

S-ar putea sa li se para greu grupurilor sa gaseasca idei pentru primele doua coloane (mâine si luna viitoare), ceea ce ar putea da nastere unui sentiment de incapacitate si frustrare. Puteti sa-i motivati citindu-le urmatoarea declaratie:

„Sarcina este grea, dar nu într-atât de grea încât sa fie imposibila sau împovaratoare. Merita sa ajutam tarile care se confrunta cu munca copiilor. Aceasta ne demonstreaza ca nu lipsa de resurse a condus la aparitia problemei muncii copiilor, ci lipsa de entuziasm. Sa

punem capat acestei situatii.” (Curtea Suprema în cauza M. C. Mehta vs. statul lui Tamil Nadu si altii, India, 1986)

De obicei, participantii își dau seama ca pentru a găsi soluții eficiente și de durată pentru o problemă trebuie mai întâi identificate cauzele. După analizarea cauzelor, soluțiile devin adeseori evidente. Totuși, s-ar putea ca pentru unele grupuri să trebuiască să precizați acest lucru, în special dacă nu reușesc să găsească soluții.

Puteti să stimulați participantii să caute posibile soluții oferindu-le una sau mai multe din următoarele sugestii:

- reducerea săraciei, astfel încât să nu mai trebuiască să muncească copiii;
- creșterea salariilor adulților, astfel încât să nu mai trebuiască să muncească copiii;
- îmbunătățirea educației, astfel încât să fie mai interesantă și mai relevantă pentru nevoile copiilor;
- crearea unor standarde internaționale privind angajarea copiilor;
- interzicerea produselor realizate prin munca copiilor;
- crearea unor standarde minime de muncă la nivel mondial ca cerință pentru aderarea la Organizația Mondială a Comerțului (OMC)

Data importantă

2 Decembrie
Ziua Internațională
pentru Abolirea
Sclaviei

Utilizați orice stiri recente referitoare la munca copiilor, stiri interne sau internaționale, astfel încât activitatea să devină mai actuală și mai interesantă.

Variatii

Dacă vreți ca participantii să își dezvolte cunoștințele despre conceptul de muncă a copiilor, puteți aplica un chestionar înainte de începerea activității. Pe site-ul web al Organizației Internaționale a Muncii (OIM) găsiți diverse chestionare (<http://us.ilo.org/ilokidsnew/whatis.html>), precum și pe pagina UNICEF la adresa www.unicef.org/aclabour/quiz.htm.

Sugestii pentru continuarea activității

Căutați informații suplimentare despre campaniile de tineret care luptă împotriva muncii copiilor, de exemplu campania „Kids Can Free the Children” (Copiii îi pot elibera pe copii), o fundație pentru drepturile copiilor înființată de un băiețel canadian de 12 ani (www.icomm.ca/freechild/).

Informații suplimentare

În capitolul 5, la secțiunea de informații de bază despre copii și drepturile sociale, există date statistice referitoare la munca copiilor și informații despre cum este folosită munca copiilor, despre dreptul internațional și despre munca copiilor și consecințele acesteia asupra copilului. Dacă fiind amplasată problema muncii copiilor, există o cantitate mare de informații pe această temă. Printre paginile utile de internet se numără cea a Organizației Internaționale a Muncii (www.ilo.org), a Unicef (www.unicef.org) și a organizației „Salvați copiii” (www.savethechildren.org.uk).

Date din viata lui Ashique

Date personale

Nume: Ashique Hashmir

Vârsta: 11 ani

Nationalitate: pakistaneza

Familie: parinti, doi bunici, o sora si trei frati

Venitul familiei: aproximativ 70 €/luna

Date „profesionale”

„Profesia”: muncitor într-o fabrica de caramizi

Numarul de ore de munca: 12-16 ore pe zi (o jumatate de ora pauza) timp de 6 zile pe saptamâna

Productivitatea muncii: aproximativ 600 de caramizi pe zi

Salariu: 1,3 euro la 1000 de caramizi (însa cu 50% din acesti bani se achita datoriile familiei sale)

Lucreaza de la vârsta de 5 ani

Alte informatii

Familia lui a facut un împrumut de aproximativ 6000 (P)Rs. (110 €) si de doi ani își achita datoria prin munca. Adaugându-se dobânda la împrumut, suma datorata este acum de 280 €

Ashique a fost trimis la scoala timp de 3 luni de tatal sau, dar proprietarul fabricii l-a luat de la scoala si l-a pus la munca. Tatal sau a fost pedepsit pentru ceea ce a facut.

Venitul familiei este foarte redus si deci insuficient pentru a-i trimite pe copii la scoala, a-i hrani corespunzator si a le oferi îngrijire medicala.

Situație reala de viata

Informatii extrase din materiale ale OIM si ale campaniei „Eliberati copiii”.

Sursa

Campaniile „Eliberati copiii”: www.freethechildren.org

Posibile solutii

Ce se poate face pentru Ashique? Dar pentru alti copii care muncesc?

Pâna mâine?	Pâna luna viitoare?	În viitor?

Atentie, suntem numai ochi!

Cea mai mare greseala este sa nu faci nimic pe motiv ca nu poti face decât foarte putin.

Teme	Globalizare, drepturi sociale, cetatenie	TEME
Complexitate	Nivelul 4	GLOBALIZARE
Numarul de participanti	Orice numar	DREPTURI SOCIALE
Durata	150 de minute	CETATENIE
Prezentare	În cadrul acestei activitati, participantii organizeaza o campanie de sensibilizare a opiniei publice fata de consecintele mutarii companiilor transnationale.	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul fiecaruia de a se bucura de conditii corecte si favorabile de munca; ▪ dreptul de a organiza sindicate; ▪ dreptul la securitate sociala. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analiza consecintelor mutarii companiilor transnationale, la nivel local si global; ▪ promovarea activismului în domeniul drepturilor omului; ▪ încurajarea creativitatii si imaginatiei. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ etichete adezive pe care participantii le pot transforma în etichete pentru campanie; ▪ coli mari de hârtie sau hârtie de flipchart pentru postere; ▪ coli A4 de hârtie pentru pliante (hârtia colorata este optionala); ▪ banda adeziva si lipici; ▪ carioci colorate si creioane; ▪ foarfece; ▪ ziare, reviste, brosururi si orice materiale tiparite care pot fi folosite ca surse de fotografii. 	NIVELUL 2
Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Multiplicati fisa cu datele de baza si obiectivele campaniei si distribuiti câte un exemplar fiecarui participant. 	NIVELUL 1
		NIVELUL 4
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		ORICE NUMAR
		DURATA
		150 DE MINUTE

Instructiuni

1. Explicati-le participantilor ca aceasta activitate se refera la globalizare si ca se va pune accentul în special pe tendinta mutarii companiilor transnationale.
2. Întrebatii participantii ce stiu deja despre acest subiect si care este opinia lor cu privire la modul în care este prezentat în mass-media.
3. Organizati un brainstorming privind definitia unei bune campanii publicitare.
4. Împartiti grupul în grupuri mai mici de 3-4 persoane.

5. Mentionati cazul Campaniei hainelor curate în Europa de Est (CHCEE) care este un exemplu de campanie prin care se încearca informarea publicului cu privire la consecintele globalizarii si distribuiti fisa informativa.
6. Pregatiti cadrul pentru activitate. Spuneti grupului ca trebuie sa își imagineze ca organizatia neguvernamentala Campania hainelor curate în Europa de Est (CHCEE) tocmai a primit un fond din partea Consiliului Europei. Daca anterior, din cauza unor probleme legate de fonduri, nu a putut sa functioneze decât la scara redusa, în putine tari, acum consiliul director al CHC (Campania hainelor curate) s-a hotarât sa reînnoiasca si sa extinda campania în întreaga Europa. Organizatia doreste sa angajeze grupul pentru consultanta.
7. Distribuiti materialul referitor la obiectivele campaniei (foaia volanta 2). Spuneti ca ati for rugat de reprezentantii CHCEE sa transmiteti aceste informatii de baza ca informatii de referinta.
8. Fiecare grup trebuie sa construiasca o propunere de extindere a CHCEE în tara sa. Mai întâi, trebuie sa schiteze o propunere scurta, generala pentru întreaga campanie. Apoi ar trebui sa faca propuneri mai detaliate despre îndeplinirea primului obiectiv, si anume informarea marelui public. Propunerea detaliata trebuie sa includa:
  - programul activitatilor;
  - o lista a activitatilor propuse (concerte, programe de radio si televiziune, reprezentatii de teatru pe strada, pliante, etc.);
  - locurile unde se vor desfasura activitatile (scoli, cladiri publice, etc.);
  - personalul necesar;
  - materialele care vor fi utilizate (abtibilduri, postere, etc.).
9. Subliniati faptul ca propunerea trebuie sa fie clara si concisa. Spuneti-le participantilor ca ONG-ul este deschis la orice fel de propuneri, în special cele creative, dar ca insista sa se respecte obiectivele mentionate în obiectivele companiei si sa se justifice mijloacele prin care au fost îndeplinite. Ulterior, li se va cere sa își prezinte propunerile reprezentantilor ONG-ului pentru recomandare catre consiliul CHCEE. Deocamdata, au la dispozitie 60 de minute sa formuleze propunerea.
10. Când propunerile sunt gata, organizati prezentarea lor.
11. Deschideti discutiile în grup reunit.

Raportare si evaluare

Începeti cu o scurta trecere în revista a modului în care s-a desfasurat activitatea. Fiecare grup în parte trebuie sa vorbeasca despre cum si-au organizat sarcinile si cum au lucrat împreuna. A fost toata lumea implicata? A simtit toata lumea ca participa? Discutati apoi despre globalizare si despre ce au învatat participantii.

- Care sunt efectele pozitive si negative ale mutarii unei companii? Care sunt efectele asupra ratei somajului la nivel local? Dar asupra economiei nationale? Si asupra economiei mondiale?
- Au sau nu lucratorii optiuni reale privind acceptarea conditiilor de munca care li se ofera?
- Cine este responsabil pentru aceasta situatie?
- Ce se poate sau ar trebui sa se faca pentru a-i educa pe lucratori cu privire la drepturile lor?
- Sunt utile campaniile de tipul celor propuse? De ce?
- Care este secretul unei campanii reusite?
- Credeti ca aduc o schimbare institutiile care lucreaza în domeniul protectiei drepturilor lucratorilor, cum sunt ONG-urile, sindicatetele, agentiile Natiunilor Unite, organizatiile care conduc campanii antiglobalizare?

Sfaturi pentru moderatori

Informatii despre tendinta de mutare a companiilor transnationale puteti gasi în informatiile de baza despre globalizare. Înainte de a începe aceasta activitate, verificati daca CHCEE sau alta organizatie similara are filiale în tara voastra.

Data importanta

24 Octombrie
Ziua Mondiala a
Informatiei privind
Dezvoltarea

Unul dintre obiectivele acestei activitati este stimularea creativitatii participantilor. De aceea, trebuie sa le spuneti ca au libertatea totala de a „inventa” noi strategii pentru campanie, tinând tot timpul cont de faptul ca trebuie sa îndeplineasca obiectivele stabilite de ONG.

La punctul 10 din instructiuni, când grupurile își prezinta rezultatul, puteti juca rolul unuia dintre membrii comisiei de revizie a CHCEE. Totusi, este recomandabil sa gasiti pe cât posibil persoane din afara care nu au fost implicate în activitatea grupului. Astfel, activitatea devine mai incitanta si ofera posibilitatea extinderii discutiei, în special daca puteti invita pe cineva de la un ONG care fie lucreaza pe probleme de globalizare, fie se ocupa de o campanie.

Daca invitati „experti”, este mai bine sa organizati activitatea în doua parti. Prima parte pentru pregatirea materialelor si a raportului si a doua pentru discutii.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Contactati CHCEE si continuati activitatea începuta de grup.

Daca grupul doreste sa dezvolte tema drepturilor sociale si ale muncii, se poate efectua activitatea „Povestea lui Ashqui”, de la pagina 91, care se refera la problema muncii copiilor.

FOAIE VOLANTA

I. Fisa cu datele de baza: Campania hainelor curate în Europa de Est

Campania hainelor curate în Europa de Est (CHCEE) este o retea creata în Olanda, în 1990, si are ca scop îmbunatatirea conditiilor de munca în industria mondiala de îmbracaminte de sport. În prezent, exista astfel de campanii în aproximativ 10 tari din Europa de Est si fiecare campanie a hainelor curate este rezultatul unei asocieri între organizatiile pentru consumatori, syndicate, organizatiile pentru drepturile omului si ale femeii, cercetatori, grupuri de solidaritate si activisti.

Principalele probleme la locul de munca sunt:

- nivelul scazut al remuneratiei;
- lipsa de reguli (nu exista contracte, numarul de ore de munca variaza, se efectueaza ore suplimentare fortate si neplatite, etc.);
- refuzarea dreptului de a se organiza (intimidarea reprezentantilor lucratorilor).

2. Obiectivele campaniei

Obiectivele campaniei sunt:

- informarea publicului larg despre ce se întâmpla, în vederea câstigarii sprijinului pentru campanie;
- demonstrarea prin exemple concrete a impactului unora dintre consecintele globalizarii care încalca drepturile omului;
- determinarea companiilor sa faca eforturi suplimentare de respectare a drepturilor omului în relatia cu lucratorii lor prin diseminarea informatiilor despre drepturile pe care acestia

le au;

- crearea unei retele de persoane, organizatii si institutii care sa lupte pentru aceeaasi cauza.

Pot sa intru?

Afara cu refugiatii, sa se duca acasa! Ar pleca daca ar putea.

TEME	Teme	Securitatea umana, discriminare si xenofobie, pace si violenta
SECURITATEA UMANA	Complexitate	Nivelul 3
DISCRIMINARE	Numarul de participanti	6-20
PACE SI VIOLENTA	Durata	60 de minute
COMPLEXITATE	Prezentare	Este un joc de roluri despre un grup de refugiatii care încearca sa fuga în alta tara. Se refera la: <ul style="list-style-type: none"> ▪ dificultatile refugiatilor; ▪ argumentele sociale si economice privind acordarea si refuzul acordarii azilului.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul de a solicita si de a primi azil în alte tari, în urma persecutiei; ▪ dreptul de a nu fi trimisi înapoi (dreptul refugiatilor de a nu fi trimisi în tarile lor unde risca sa fie persecutati sau omorâti); ▪ dreptul de a nu fi discriminati.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobândirea de cunostinte si înțelegerea problemei refugiatilor si a drepturilor acestora; ▪ înțelegerea argumentelor acordarii si refuzarii accesului refugiatilor într-o tara; ▪ promovarea solidaritatii cu persoanele care sunt obligate pe neasteptate sa își paraseasca caminul.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ fise de prezentare a rolului; ▪ creta si/sau mobila pentru a delimita punctul de trecere a frontierei; ▪ pixuri; ▪ hârtie.
NIVELUL 1	Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ câte un exemplar al fisei continând informatii pentru fiecare participant; ▪ multiplicati fisele de prezentare a rolurilor si distribuiti fiecarui ofiter de imigrari, refugiat si observator câte un exemplar; ▪ pregatiti scena pentru jocul de roluri. Spre exemplu, trasati o linie pe podea pentru a marca frontiera sau aranjati mobila astfel încât sa creati o frontiera fizica cu o zona libera pentru punctul de trecere al frontierei. Folositi o masa pe post de birou de imigrari si pregatiti pentru biroul de imigrari materiale referitoare la regulile de intrare în tara si la regulamentul vamal, etc.
NIVELUL 3		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
6-20		
DURATA		

Instructiuni

1. Explicati participantilor ca acesta este un joc de roluri despre un grup de refugiatii care își părăsesc țara și vor să intre într-o altă țară, în căutarea siguranței.
2. Începeți cu un brainstorming pentru a afla ce știu participanții despre refugiați. Notati ideile pe o foaie mare de hârtie sau pe hârtie pentru flipchart pentru a reveni la ele ulterior, pe parcursul discuției.
3. Aratați-le participanților modul în care este aranjată camera și citiți-le următorul text. „E întuneric, e o noapte rece și umedă la granița dintre X și Y. Au sosit mulți refugiați care fug de războiul din X. Vor să ajungă în Y. Le este foame, sunt obosiți și le e frig. Au puțin bani și nici un act în afara pasaportului. Funcționarii de imigrări din țara Y au diverse puncte de vedere – unii vor să îi lase pe refugiați să treacă prin Y, iar alții se opun. Refugiații sunt disperati și folosesc diverse argumente pentru a-i convinge pe ofițerii de imigrări.”
4. Împartiti participanții în grupuri egale. Un grup reprezintă refugiații din țara X, al doilea grup sunt ofițerii de imigrări din țara Y, iar al treilea grup sunt observatorii.
5. Spuneți-le „refugiaților” și „ofițerilor de imigrări” să stabilească câte un rol pentru fiecare persoană și argumentele corespunzătoare. Distribuiți foile volante și acordați-le 15 minute să se pregătească.
6. Începeți jocul de roluri. Hotărâți singur cât timp le lăsați la dispoziție, dar în principiu 10 minute ar trebui să fie suficiente.
7. Acordați-le observatorilor 5 minute pentru pregătirea impresiilor.

Raportare și evaluare

Mai întâi, întrebați-i pe observatori care este reacția lor cu privire la jocul de roluri. Apoi, invitați-i pe participanți să facă comentarii despre cum s-au simțit ca refugiați sau ofițeri de imigrări și apoi continuați cu o discuție generală despre aceste probleme și ce au învățat participanții.

- Cât de corect a fost tratamentul refugiaților?
- Refugiații au dreptul să fie protejați în baza dispozițiilor art. 14 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și în conformitate cu Convenția privind Statutul Refugiaților din 1951. Li s-a acordat refugiaților dreptul la protecție? De ce/de ce nu?
- Ar trebui să aibă vreo țară dreptul de a-i respinge pe refugiați?
- Ați proceda la fel dacă ați fi ofițer de imigrări? Dar dacă ați ști că pe refugiați îi așteaptă moartea în țara lor?
- Cu ce fel de probleme se confruntă refugiații odată ajunși în țara voastră?
- Ce trebuie făcut pentru a rezolva unele dintre problemele de acceptare cu care se confruntă refugiații?
- Există persoane evacuate în țara voastră? Dar în țările vecine?
- Ce se poate face sau ce ar trebui să se facă pentru ca, mai întâi de toate, refugiații să nu își părăsească țara?

Sfaturi pentru moderatori

Organizați un brainstorming pentru a stabili ce informații au participanții despre motivele pentru care există refugiați. Care sunt motivele care îi fac pe oameni să își părăsească căminul, de unde vin și care sunt țările către care se îndreaptă. Aceste elemente vă vor ajuta

sa va hotarâti asupra modului în care vreti sa conduceti discutia de raportare si evaluare si ce alte informatii suplimentare trebuie sa prezentati la acest nivel.

Gânditi-va ce puteti face daca cineva din grup este refugiat. Daca au amintiri triste legate de aceasta experienta, poate ar fi mai bine sa nu faca parte din grupul care joaca rolul refugiatilor.

Cele trei grupuri nu trebuie sa fie egale ca numar. Spre exemplu, puteti organiza un grup de doar trei sau patru observatori, iar restul grupului sa aiba roluri active.

Puteti sa le dati observatorilor mai multe exemplare din fisa cu informatii suplimentare pentru a se informa singuri despre drepturile refugiatilor, în timp ce ceilalti își pregatesc rolurile.

Scena este pregatita pentru o noapte rece si umeda. Puteti sa stingeti lumina si sa deschideti ferestrele când începeti jocul de roluri. Pentru a spori confuzia refugiatilor puteti afisa la granita indicatii într-o limba straina (sau inexistentă). Nu uitati sa le spuneti ofiterilor de imigrari din grupul 2 ce reprezinta indicatiile!

Nota: Aceasta activitate a fost adaptata dupa „First Steps: A Manual for starting human rights education” (Primii pasi: Manual de introducere a educatiei în domeniul drepturilor omului), Amnesty International, Londra, 1997. Citatul „Afara cu refugiatii, sa se duca acasa! Ar pleca daca ar putea.” a fost un slogan folosit în campania Înaltului Comisariat al Natiunilor Unite pentru Refugiatii (ICNUR).

Variatii

Reluati jocul, dar de data aceasta ofiterii de imigrari si refugiatii își schimba între ei rolurile. Observatorii au acum sarcina suplimentara de a remarca diferente între prima si a doua reprezentatie, în special cele privind o mai mare protectie a drepturilor refugiatilor.

Jucati o continuare cu o echipa oficiala trimisa de ICNUR care sa-i ajute pe refugiatii din tara X.

Un grup de elevi ar putea continua subiectul cautând informatii despre rolul ICNUR (www.unhcr.ch), iar ulterior ar putea redacta un „raport oficial” care sa includa urmatoarele puncte:

- argumentele care i-au convins pe ofiterii de imigrari sa-i lase pe refugiatii sa intre în tara;
- exemple de comportament neadecvat din partea ofiterilor de imigrari;
- recomandari cu privire la ce ar trebui sa faca tara Y pentru a proteja drepturile refugiatilor.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Aflati mai multe detalii despre refugiatii din tara voastra, în special despre realitatea vietii lor. Participantii ar putea contacta o asociatie locala a refugiatilor si ar putea intervieva lucratori si refugiatii.

Daca doriti sa încercati o activitate care se refera la perioada ulterioara traversarii frontierei de catre refugiatii, si anume la solicitarea azilului, puteti organiza activitatea „Bariera lingvistica”, p. 228.

Idei de pus în practica

Luati legatura cu o organizatie locala sau nationala care lucreaza pentru refugiatii care se adapostesc în tara voastra si întrebati-i cu ce îi puteti ajuta. Spre exemplu, s-ar putea sa aiba nevoie de persoane care sa îi ajute sa adune lucruri indispensabile si sa le trimita refugiatilor.

Informatii suplimentare

În fiecare an, milioane de persoane sunt nevoite să își părăsească căminul, uneori chiar țara, din cauza persecuției și a războiului. Aceste persoane devin refugiați. De obicei, trebuie să se mute pe neașteptate dintr-un loc într-altul și să își lase bunurile în urmă. Adeseori, pe drum, aceste familii se despart. Multi refugiați nu se mai pot întoarce niciodată la casele lor.

Multi refugiați caută siguranță într-o țară vecină și sosesc dintr-o dată în număr masiv (fenomen denumit imigrație masivă). Alți refugiați trebuie să parcurgă distanțe mari pentru a-și găsi siguranța și pentru a ajunge la aeroporturi sau porturi maritime, departe de țara lor de origine.

În 1951, Națiunile Unite au adoptat Convenția privind Statutul Refugiaților pe care au semnat-o până în prezent peste jumătate dintre țările din lume. Există un Înalt Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați care supraveghează aplicarea Convenției și îi asistă pe refugiați, în special cu ajutor umanitar.

Conform Convenției, refugiatul este acea persoană care și-a părăsit țara și nu se poate întoarce pentru că există o temere reală că ar putea fi persecutat pe motive de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinie politică. Cea mai importantă măsură de protecție care trebuie să i se aplice refugiatului este dreptul de a nu fi întors în țara sa unde risca să fie persecutat sau omorât (dreptul de a nu fi trimis înapoi). Același lucru se aplică și dacă guvernul unei țări vrea să trimită un refugiat într-o țară terță din care refugiatul ar putea fi trimis acasă.

Guvernele au datoria să asculte cererea refugiatului care vrea să găsească siguranță (care caută azil) în țara respectivă. Acest principiu se aplică în toate statele, fie că sunt sau nu semnatare ale Convenției din 1951. Convenția din 1951 prevede de asemenea că refugiații nu trebuie să fie discriminați, ci trebuie să beneficieze de toate drepturile în țările în care se duc pentru a se simți în siguranță.

Cu toate acestea, statele nu sunt de acord cu privire la definirea „adevărâtului” refugiat; de multe ori, țările bogate spun că refugiații nu sunt victime ale opresiunii, ci că își doresc un nivel de trai mai bun. Aceștia se numesc „migranți pe motive economice”. De multe ori, guvernele spun că temerile refugiaților sunt exagerate sau neadevurate.

Data importantă

20 Iunie
Ziua Mondială a
Refugiaților

Numarul de refugiatii la nivel mondial

Regiunea (la 1 ianuarie 2000)	Nr. de refugiatii
Africa	3 523 250
Asia	4 781 750
Europa	2 608 308
America Latina și Insulele Caraibilor	61 200
America de Nord	636 300
Oceania	64 500
Total	11 675 380

Sursa:

Refugees by numbers (Refugiații în cifre), Editia 2000, Publicatii ICNUR

Originea principalelor populatii refugiate în 1999

Tara de origine	Principalele tari de azil	Nr. de refugiatii
<i>De unde vin?</i>	<i>Unde se duc?</i>	

Afganistan	Iran/Pakistan/India	2 562 000
Irak	Iran/Arabia Saudita/Siria	572 500
Burundi	Tanzania/R. D. Congo	525 700
Sierra Leone	Guineea/Liberia/Gambia	487 200
Somalia	Etiopia/Kenya/Yemen/Djibouti	451 600
Bosnia-Hertegovina	Iugoslavia/Croatia/Slovenia	448 700
Angola	Zambia/R. D. Congo/Congo	350 600
Croatia	Iugoslavia/Bosnia-Hertegovina	340 400

Sursa:

Refugiatii în cifre, Editia 2000, Publicatii ICNUR

Persoane evacuate pe plan intern (PEI)

Nu orice persoana care a fost fortata sa își paraseasca caminul se muta într-o alta tara; aceste persoane se numesc persoane evacuate pe plan intern (PEI). PEI reprezinta grupul cu cea rapida evolutie a persoanelor evacuate din lume. În Europa, numarul de PEI (3 252 300) este mai mare decât numarul de refugiatii (2 608 380), cu concentrari mari în Bosnia-Hertegovina si tarile fostei Uniuni Sovietice. Spre deosebire de refugiatii, acestia nu sunt protejati de dreptul international si nici nu au acces la multe tipuri de ajutoare. A fost lansata o ampla dezbatere internationala despre cum pot fi ajutati mai eficient toate PEI si cine ar trebui sa se ocupe de bunastarea lor. ICNUR ofera asistenta unor grupuri de PEI la solicitarea Secretarului General al Natiunilor Unite.

FOI VOLANTE

Fisa de prezentare a rolului refugiatilor Argumentele si optiunile refugiatilor

Trebuie sa va pregatiti argumentele si tacticile; voi hotarâti daca va prezentati argumentele ca grup sau daca individual, fiecare membru al grupului își asuma responsabilitatea prezentarii argumentelor.

Puteti folosi urmatoarele argumente sau oricare altele:

- Este dreptul nostru sa primim azil.
- Copiii nostri sunt flamânzi; aveti responsabilitatea morala sa ne ajutati.
- O sa fim omorâti daca ne întoarcem.
- Nu avem bani.
- Nu avem unde sa ne ducem.
- Eram medic în orasul meu.
- Vrem adapost doar pâna ne putem întoarce în siguranta.
- Alti refugiatii au fost acceptati în tara voastra.

Înainte de începerea jocului de roluri, reflectati la urmatoarele optiuni:

- V-ati despartii daca ofiterul de imigrari v-ar cere acest lucru?

Fisa de prezentare a rolului ofiterilor de imigrari

Argumentele si optiunile ofiterilor de imigrari

Trebuie sa va pregatiti argumentele si tacticile; voi hotarâti daca va prezentati argumentele ca grup sau daca individual, fiecare membru al grupului își asuma responsabilitatea prezentarii argumentelor.

Puteti folosi urmatoarele argumente sau oricare altele:

- Sunt disperati: nu îi putem trimite acasa.
- Daca îi trimitem înapoi, suntem vinovati daca sunt arestati, torturati sau omorâti.
- Avem obligatia legala de a-i accepta pe refugiatii.
- Nu au bani si vor avea nevoie de sprijinul statului. Tara noastra nu își poate permite acest lucru.
- Cum pot dovedi ca sunt într-adevar refugiatii? Poate ca au venit aici în cautarea unui nivel de trai mai bun?
- Tara noastra este partener militar si de afaceri cu tara lor. Nu putem sa aratam ca îi protejam.
- Poate ca au aptitudini de care avem

- V-ati întoarce daca ar încerca sa va trimita acasa?

Trebuie sa jucati rolul unui grup divers de refugiatii si de aceea, când va pregatiti, fiecare persoana trebuie sa își stabileasca identitatea: vârsta, sexul, legaturile de familie, profesia, averea, religia si alte bunuri pe care le aveti la voi.

nevoie.

- Avem suficienti refugiatii în tara. Trebuie sa avem grija de oamenii nostri. Ar trebui sa se duca în tari mai bogate.
- Daca îi lasam sa intre în tara, vor dori si altii sa vina.
- Nu vorbesc limba noastra, au alta religie si manâncă altfel de mâncare. Nu se vor integra.
- Ne vor face probleme politice.
- Printre ei pot fi teroristi sau criminali de razboi.

Înainte de începerea jocului de roluri, reflectati la urmatoarele optiuni:

- Îi lasati pe toti refugiatii sa treaca granita?
- Îi lasati doar pe unii sa treaca granita?
- Îi împartiti în functie de vârsta, profesie, avere ...?
- Ati face altceva?

Fisa de prezentare a rolului observatorilor

Sarcina voastra este sa urmariti jocul de roluri. La sfârșit, vi se va cere sa exprimati o parere generala. Alegeti un membru al grupului care sa va reprezinte.

În timp ce priviti jocul de roluri trebuie, printre altele, sa tineti cont de urmatoarele:

- Diversele roluri jucate atât de refugiatii, cât si de ofiterii de imigrari.
- Argumentele pe care le folosesc si modul în care le prezinta.
- Atentie la încălcarile drepturilor omului si ale refugiatiiilor.

Trebuie sa va hotarâti cum veti urmari totul. Spre exemplu, puteti sa va împartiti în doua subgrupe, astfel încât o subgrupa sa îi urmareasca pe ofiterii de imigrari, iar cealalta pe refugiatii.

Drepturile copilului

Copilul lipsit de curaj e ca cerul fara stele.

Teme	Copiii, drepturile generale ale omului, educatie	TEME
Complexitate	Nivelul 2	COPIII
Numarul de participanti	Orice numar	DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI
Durata	60 de minute	EDUCATIE
Prezentare	<p>Aceasta activitate foloseste clasificarea în forma de romb pentru a lansa discutia despre Conventia privind Drepturile Copilului (CDC), inclusiv despre probleme referitoare la:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ drepturile fundamentale ale omului si drepturile speciale ale copilului prevazute de CDC; ▪ drepturile si responsabilitatile în cadrul Conventiei; ▪ modul de a-si cere drepturile. 	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul de a-si cunoaste familia si de a trai împreuna cu ea; ▪ dreptul de a fi protejat împotriva exploatarii economice; ▪ dreptul de a beneficia de tratament special în procedura instantei. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobândirea de cunostinte despre Conventia privind Drepturile Copilului (CDC); ▪ dezvoltarea aptitudinilor de a privi critic informatiile si de a le raporta la experienta zilnica; ▪ încurajarea sentimentelor de responsabilitate, solidaritate, justitie si egalitate. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ fise continând citate – câte un set pentru fiecare grup; ▪ o coala mare de hârtie pentru a realiza o diagrama de perete; ▪ carioci; ▪ spatiu suficient pentru ca mai multe grupuri mici sa poata lucra separat. 	NIVELUL 2
Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consultati versiunea prescurtata a Conventiei privind Drepturile Copilului, p. 406. Faceti o lista a articolelor pe coala mare de hârtie pentru a obtine o diagrama de perete. ▪ Cititi din nou fisele de mai jos care contin citate si consultati CDC. Stabiliti care dintre articole ar provoca cea mai interesanta discutie în grupul cu care lucrati. Gânditi-va care sunt probleme cele mai relevante pentru membrii grupului si care ar putea fi cele mai controversate. ▪ Pregatiti câte un set de fise pentru fiecare grup mic. Puneti fiecare set într-un plic ca sa nu se amestece. 	NIVELUL 1
		NIVELUL 2
		NUMARUL DE PARTICIPANȚI

		PARTICIPANTI
		ORICE NUMAR
		DURATA
		60 DE MINUTE

Instrucțiuni

1. Începeți cu o scurtă analiză a Convenției privind Drepturile Copilului. Întrebați-i pe participanți ce știu despre această convenție. Prezentați diagrama de perete și parcurgeți principalele articole.
2. Participanții trebuie să se împartă în grupuri mici de 3-4 persoane. Distribuiți plicurile în care se afla fișele cu drepturile copilului.
3. Explicați procedura clasificării în formă de romb. Fiecare grup trebuie să discute cele nouă citate și să stabilească cât de important este fiecare dintre ele pentru viața lor. Apoi, citatele trebuie aranjate în formă de romb, în ordinea importanței. Se pune pe masă cel mai important citat. Deducându-se, unul lângă altul, următoarele două citate, în ordinea importanței. Sub acestea, următoarele trei citate de importanță medie. Al patrulea rând trebuie să contină două fișe, iar al cincilea o fișă, în care se afla citatul pe care l-au considerat cel mai puțin important. Astfel, fișele sunt așezate în formă de romb.
4. Fiecare grup are la dispoziție 25 de minute pentru a discuta și stabili ordinea importanței.
5. Când toate grupurile mici au terminat, participanții pot să se plimbe prin sală și să vadă cum a clasificat fiecare grup citatele. Chemati-i apoi pe participanți în grup reunit pentru raportare.

Raportare și evaluare

La început, fiecare grup trebuie să prezinte pe rând rezultatele discuțiilor. Întrebați-i apoi pe participanți dacă le-a plăcut activitatea și ce au învățat.

- Cum sunt prin comparație rezultatele diverselor discuții de grup? Care sunt asemănările și deosebirile?
- De ce oamenii au priorități diferite?
- După ce i-au ascultat pe ceilalți, a existat vreun grup care să dorească să își schimbe hotărârea cu privire la clasificarea fișelor? Care dintre argumente au fost cele mai convingătoare?
- În general, care dintre drepturi nu sunt respectate în comunitatea în care trăiți și de ce?
- Există drepturi care nu sunt în Convenție și care considerați că ar trebui adăugate?
- Credeti că este nevoie de o Convenție a copiilor? De ce?
- Dacă ar exista o Convenție a copiilor, nu ar trebui să fie și una a tinerilor între 18 și 30 de ani?
- Ce drepturi speciale ar trebui să contină o astfel de convenție a tinerilor?
- Copiii au într-adevăr drepturi în baza CDC, dar, în realitate, câți copii își cer drepturile?
- Cum procedează în general oamenii pentru a-și cere drepturile?
- Dacă participarea la procesul democratic este o modalitate de a-și cere drepturile, ce ar putea face concret participanții pentru a începe să își „ceară drepturile” acasă, la școală sau în clubul din care fac parte?
- Cui se pot adresa copiii în societate dacă au informații privind încălcări grave ale drepturilor lor?

Sfaturi pentru moderatori

Exista mai multe informatii despre clasificarea în forma de romb la pagina 49, Capitolul I intitulat „Cum se foloseste manualul”. Spuneti-le participantilor ca nu exista modalitati corecte sau incorecte de aranjare a fiselor. Ei trebuie sa își dea seama ca oamenii au experiente diferite si în consecinta si prioritatile diferite, iar prioritatile trebuie respectate. Cu toate acestea, participantii trebuie sa încerce ca în cadrul grupurilor sa ajunga la un consens privind ordinea. În definitiv, în realitate, problemele trebuie asezate în ordinea priorităților, iar deciziile trebuie luate în interesul tuturor.

Variatii

În loc sa le dati participantilor noua articole de clasificat, le puteti da opt si lasati o fisa goala pe care fiecare grup o completeaza dupa ce a identificat al noualea articol.

Data importanta

20 Noiembrie
Ziua Universala a
Copilului

Puneti într-o palarie fisele continuând citate si rugati pe fiecare sa aleaga la întâmplare câte o fisa si sa vorbeasca despre ea câte un minut. Faceti trimitere la activitatea „Doar un minut” de la pagina 150, pentru informatii despre aceasta metoda. Solicitati fiecarei grupe sa scrie o scurta povestire sau sa prezinte un joc de roluri despre un incident care are legatura cu articolele selectate. Pe de alta parte, povestirile/jocurile de roluri pot porni de la evenimente prezentate de mass-media: o poveste auzita sau vazuta într-un film, într-o piesa de teatru sau citita într-o carte sau într-o revista. Jocurile de roluri pot fi organizate astfel încât participantii sa porneasca de la incidentul respectiv si sa continue improvizând solutii sau modalitati de prevenire a repetării incidentului respectiv sau a încălcării în general.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Invitati sa vorbeasca grupului o persoana familiarizata cu Conventia privind Drepturile Copilului, de exemplu un procuror, seful unei linii telefonice de ajutor pentru copii, un psiholog de copii sau o persoana care lucreaza în cadrul biroului avocatului poporului. Înainte de aceasta discutie, organizati un brainstorming referitor la încălcarea drepturilor omului în cazul copiilor, de exemplu, abuzarea copiilor, exploatarea sexuala, neglijarea si persecutarea. Întrebat-l pe vorbitor cine are datoria, în comunitatea locala, sa le poarte de grija copiilor si sa fie responsabili pentru ei. Spre exemplu, parintii, politia, liniile telefonice de ajutor, asistentii sociali, etc. De asemenea, aflati ce se poate face în cazul în care participantii sunt martorii unei încălcări a acestor drepturi, în special daca este vorba despre un vecin care își maltrateaza copiii.

Copiii si tinerii se simt adeseori discriminati. Daca grupul doreste sa afle mai multe despre discriminare, se poate organiza activitatea „Toti suntem egali - fiecare este diferit”, p. 88.

Idei de pus în practica

Analizati modul de conducere al scolii, politicile si curriculum-ul acesteia, pentru a vedea cât de bine reuseste scoala sa își îndeplineasca îndatoririle si responsabilitatile prevazute de CDC. De exemplu, ofera scoala o educatie având ca scop dezvoltarea personalitatii, talentelor si abilitatilor copilului sau se pune prea mare accent pe tocitul pentru examene? Au dreptul elevii sa își exprime opiniile în mod liber cu privire la toate problemele care îi afecteaza? Se acorda importanta cuvenita opiniilor elevilor? Cu alte cuvinte, exista un consiliu al scolii si cât este de eficient? Disciplina scolara se aplica corespunzator demnitatii copilului? Cum rezolva scoala incidentele rasiale si persecutia? Discutati despre ce se poate îmbunătăti si ce masuri pot si trebuie sa fie luate pentru rezolvarea acestor probleme. Priviti exemplul de la pagina 276 din activitatea „A lua atitudine” si faceti un plan de proiect. Nu va grabiti si nici

nu faceti lucrurile într-un mod care i-ar supara (inutil) pe profesori, mai ales daca este posibil sa îi deranjeze ca le luati puterea.

Informatii suplimentare

Pentru a avea acces la textul complet al Conventiei, la documentele UNICEF publicate anual referitoare la situatia copiilor în lume, precum si la alte carti si publicatii despre drepturile copiilor, consultati trimerile din capitolul 5, sectiunea referitoare la informatiile de baza despre copii (p. 317).

FOAIE VOLANTA

Fisele cu drepturile copilului

Multiplicati urmatoarele articole si decupati-le pentru a obtine fisele cu drepturile copilului.

Copilul are dreptul sa își exprime în mod liber opiniile cu privire la orice problema care îl afecteaza, iar opiniilor copilului trebuie sa li se acorde importanta cuvenita. Copilul are dreptul la libertatea de expresie.

Se va respecta dreptul copilului la libertatea de gândire, de constiinta si la libertatea religiei. Copilul are dreptul la libertatea de asociere si întrunire pasnica.

Nici un copil nu va fi supus unei imixtiuni arbitrare sau ilegale în intimitatea, familia, domiciliul sau corespondenta sa; copilul trebuie protejat împotriva unor astfel de atacuri ilegale la adresa onoarei si reputatiei sale.

Parintii sunt principalii responsabili de cresterea si dezvoltarea copilului.

Copilul are dreptul la educatie. Statul are obligatia de a asigura învatamântul primar obligatoriu si gratuit pentru toti. Educatia trebuie îndreptata catre dezvoltarea personalitatii, talentului si deprinderilor copilului, catre respectarea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale, catre o viata responsabila într-o societate libera în spiritul pacii, prieteniei, înțelegerii, tolerantei si egalitatii si catre dezvoltarea respectului pentru mediul natural.

Copilul are dreptul la odihna si recreere, dreptul de a se juca si de a participa liber la viata culturala si artistica.

Copilul trebuie protejat împotriva exploatarei economice si împotriva constrângerii la o munca care prezinta riscuri pentru viata sau dezvoltarea sa. Copilul trebuie protejat împotriva tuturor formelor de exploatare sexuala si de violenta sexuala, împotriva utilizarii copiilor în scopul prostitutiei sau al altor practici sexuale ilegale, în scopul productiei de spectacole sau de materiale cu caracter pornografic.

Statul ia toate masurile fezabile, astfel încât copiii afectati de conflicte armate sa beneficieze de protectie si de îngrijire.

Oricarui copil acuzat de a fi comis o infractiune sau o încălcare a legii ar trebui sa i se garanteze prezumtia de nevinovatie pâna la dovedirea vinovatiei, dreptul de a beneficia de asistenta juridica pentru sustinerea cauzei sale, de a nu fi constrâns sa depuna marturie sau sa marturiseasca ca este vinovat, dreptul la respectarea deplina a vietii sale private, dreptul la un tratament corespunzator vârstei, împrejurarilor si bunastarii lor. Nu se vor impune nici pedeapsa capitala, nici condamnarea pe viata fara posibilitatea de eliberare pentru infractiunile comise de copii care nu au împlinit încă vârsta de 18 ani.

Inegalitatea salariilor

Pentru munca egala, plata egala.

Teme	Drepturi sociale, egalitatea între sexe, discriminare si xenofobie	TEME
Complexitate	Nivelul 2	DREPTURI SOCIALE
Numarul de participanti	4+	EGALITATEA ÎNTRE SEXE
Durata	90 de minute	DISCRIMINARE
Prezentare	Aceasta este o simulare în care participantii se confrunta cu realitatile de pe piata muncii. Activitatea abordeaza urmatoarele probleme: <ul style="list-style-type: none"> ▪ salarii diferite pentru acelasi tip de munca; ▪ discriminarea la locul de munca; ▪ politici de subremunerare pentru tinerii lucratori. 	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul la remunerare echitabila; ▪ dreptul la munca egala si remunerare egala; ▪ dreptul de a nu fi discriminat pe motive de vârsta si sex. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ confruntarea participantilor cu realitatile discriminarii la locul de munca; ▪ analiza privind permiterea sau interzicerea discriminarii pe motive de vârsta sau sex; ▪ promovarea solidaritatii, egalitatii si dreptatii. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ un exemplar din tabelul cuprinzând „Ratele salariilor lucratorilor”; ▪ etichete; câte una pentru fiecare participant/lucrator; ▪ pix; ▪ bani. Puteti folosi bancnotele euro de la pagina 265. 	NIVELUL 2
Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pregatiti etichetele. Ele trebuie sa mentioneze sexul si vârsta lucratorilor. Folositi lista de rate a salariilor lucratorilor ca sursa de referinta. ▪ Stabiliti ce tip de munca vor efectua participantii. Adunati la un loc tot echipamentul de care vor avea nevoie. 	NIVELUL 1
		NIVELUL 2
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		CEL PUTIN 4
		DURATA
		90 DE MINUTE

Instructiuni

1. Explicati-le participantilor ca sunt lucratori si ca trebuie sa efectueze o anumita activitate pentru angajatorul lor (adica pentru dumneavoastra). Nu trebuie sa își faca probleme, pentru ca toata lumea va fi platita.
2. Distribuiti etichetele la întâmplare, câte una fiecarui participant.

3. Explicati participantilor ce au de facut si asigurati-va ca toata lumea stie ce sarcina are.
4. Puneti oamenii la treaba!
5. Dupa îndeplinirea sarcinilor, toata lumea trebuie sa se aseze la coada pentru a fi platit. Fiecare va fi platit în functie de vârsta si sex conform listei de rate a salariilor lucratorilor. Numarati banii cu voce tare, astfel încât toata lumea sa auda si sa înțeleaga cât câștiga ceilalti.
6. Daca participantii încep sa puna întrebări si sa se plânga, oferiti-le „explicatii” pe scurt, dar evitati sa intrati în discutie cu ei.
7. Trebuie sa va folositi discernământul si sa hotărâți cât de departe mergeti, dar opriti-va când considerati ca spiritele se încing prea tare! Lasati fiecaruia timp sa se calmeze si sa iasa din rol si apoi asezati-va în cerc pentru raportare.

Raportare si evaluare

Analizati discutia pe etape. Începeti cu o analiza a simulării propriu-zise:

- Cum s-au simțit participantii când au primit mai mult (sau mai puțin) decât ceilalti lucratori, desi toti au avut aceeasi sarcina?
- De ce unii au primit mai mult (sau mai puțin) decât altii? De ce s-a întâmplat acest lucru?
- Cum s-au simțit primind mai mult decât ceilalti? Cum s-au simțit primind mai puțin decât ceilalti?
- Acest tip de discriminare exista la locurile de munca din tara voastra?

Discutati apoi despre remunerarea în functie de sex:

- Este justificata remunerarea diferita a femeii fata de barbat când este vorba de acelasi tip de munca? De ce? De ce nu? În ce situatie?
- Dar daca barbatul face munca respectiva mai bine decât femeia? Este acesta un motiv suficient pentru a o plati mai puțin pe femeie?
- Daca barbatul este mai calificat decât femeia, este de la sine înțeles ca trebuie sa fie platit mai bine?
- Considerati ca exista meserii care ar trebui sa fie efectuate numai de barbati? De ce? De ce nu? Daca da, care sunt acestea?
- Considerati ca discriminarea pozitiva este justificata în vederea schimbarii atitudinilor sociale?

În final, discutati despre remunerarea în functie de vârsta:

- Exista în tara voastra o politica privind acordarea de salarii diferite în functie de vârsta? Daca nu, credeti ca ar trebui sa existe?
- Care este justificarea aplicării unei asemenea politici, în special în cazul tinerilor?
- Ce parere aveti despre o astfel de politica? Este benefica? Nu este? Este necesara? Este inutila? Prezentați argumente.

Sfaturi pentru moderatori

Mai mult ca sigur va trebui sa adaptati activitatea. Daca trebuie sa adaugati sau sa scoateti de pe lista anumiti lucratori, asigurati-va ca exista încă un echilibru între reprezentantii celor doua sexe si o diversitate de grupe de vârsta. Daca lucrati cu un grup mare si vreti sa aprofundati discutia despre cele doua tipuri de discriminare, ar fi bine sa împartiti grupul în doua. Unul dintre grupuri poate sa discute despre discriminarea sexuala, iar celalalt despre discriminarea din motive de vârsta.

Ce tipuri de sarcini corespund acestei activitati? Fiecare lucrator trebuie sa primeasca exact aceeasi sarcina. Alegeti totodata si ceva care sa poata fi facut de mai multe persoane în acelasi timp, astfel încât participantii sa nu se plictiseasca asteptând si privind. Gânditi-va la urmatoarele întrebări:

- Anotimpul în care va aflatii permite organizarea activitatii în aer liber?
- Aveti suficient spatiu?
- Poate fi efectuata la fel de usor de femei si de barbati?
- Activitatea poate fi efectuata în deplina siguranta?
- Este posibil ca participantii sa se simta stânjeniti sau sa refuze sa desfasoare activitatea din motive de etica?
- Necesita multe aptitudini?
- Cum se poate repeta de mai multe ori la rând activitatea?

Data importanta

1 Mai

Ziua Internationala a
Lucratorilor

Exemple de sarcini:

- Stergeti tabla si scrieti o anumita fraza.
- Luati cartile de pe un raft si puneti-le într-o cutie. Duceti cutia în cealalta parte a camerei, scoateti cartile din cutie si puneti-le pe un alt raft.
- Faceti un avion sau o palarie din hârtie.
- Adunati trei tipuri diferite de frunze si puneti-le pe o hârtie.
- Cautati definitia unui cuvânt si scrieti-o pe o bucata de hârtie. (Daca alegeti cuvinte diferite, fiecare referitor la drepturile omului, la sfârșit veti obtine un mic glosar de termeni.)

Când îi platiti pe oameni si le explicati de ce exista diferente între salarii, trebuie sa inventati „motivele”. Acestea pot fi bazate pe ceva ce s-a întâmplat în realitate sau pot fi motive ridicole. De exemplu:

- Cine s-a împiedicat primește mai puțin.
- Cine a fost zâmbitor si bine dispus primește mai mult.
- Azi e marti!

Dreptul la remunerare echitabila

Informatiile de mai jos si informatiile de baza din capitolul 5 va vor ajuta sa fiti sursa de informatii pe parcursul discutiilor.

Acordul International privind Drepturile Economice, Sociale si Culturale, art. 7

Variatii

Daca vi se pare ca simularea nu este cel mai bun mod de efectuare a acestei activitati, puteti sa adaptati informatiile si sa le folositi ca baza pentru discutie. Puteti realiza un „dosar” pentru fiecare lucrator, care sa cuprinda informatii despre munca pe care o desfasoara, vârsta, sex si remuneratie. Puteti include si alte date, cum ar fi educatia si experienta profesionala. În paralel, puteti organiza câteva studii de caz aprofundate pentru diferiti lucratori. Totusi, trebuie sa stiti ca discutiile nu produc o reactie emotionala la fel de puternica ca simularea.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Daca persoanelor din grup le plac jocurile de roluri si ar dori sa analizeze rolul sindicatelor în apararea drepturilor lucratorilor cu privire la plata si conditii echitabile, puteti organiza activitatea „Sedinta de sindicat” de la pagina 244.

„Statele care sunt parte la prezentul acord recunosc dreptul fiecărei persoane de a se bucura de conditii de munca corecte si favorabile, care sa-i asigure în special:

(a) o remunerare care sa ofere tuturor lucratorilor cel puțin:

(i) salarii echitabile si remuneratii echivalente pentru munca egala ca valoare, fara diferente de nici un fel, iar femeilor în special sa nu li se acorde conditii de munca inferioare celor de care se bucura barbatii, fiind platite egal cu barbatii daca au efectuat aceeasi munca.”

Informatii suplimentare

Problemele privind remunerarea inechitabila a lucratorilor difera de la o tara la alta, iar diferenta este legata de faptul ca problema este discriminarea din motive de vârsta sau de sex. Discriminarea sexuala nu este altceva decât o dovada a discriminarii femeilor. Din punct de vedere istoric, femeile au fost dezavantajate în domeniile social, politic si economic. Exemplele de discriminare a femeilor la locul de munca includ discriminarea în selectarea si interviuarea candidatilor pentru un loc de munca, discriminarea referitoare la perspectivele de promovare si faptul ca, în medie, femeile primesc salarii mai mici decât barbatii. Când o femeie este platita mai putin decât un barbat, pentru aceeasi munca, este vorba de o încălcare a dreptului la remunerare echitabila.

Ca lucratori, tinerii trebuie sa beneficieze si ei de remunerare echitabila. Cu toate acestea, în acest caz situatia este complexa si difera de la tara la tara. În general, rata somajului în rândul tinerilor este mai mare decât în rândul adultilor.

Desi principiul „pentru munca egala, plata egala” este în general acceptat, remunerarea tinerilor este deseori considerata un caz special si multe tari au politici care permit ca tinerii lucratori sa fie platiti mai putin decât un adult, pentru aceeasi munca. Aceste politici au doua justificari. Pe de o parte, scopul lor este de a-i descuraja pe tineri sa intre pe piata muncii, sa își termine studiile si sa aiba o educatie buna. Pe de alta parte, pentru angajatori este avantajos sa angajeze lucratori fara experienta, mai ales în conditiile numarului ridicat de elevi care renunta la scoala si care altfel „ar umbla pe strazi”, ar intra în tot felul de încurcaturi si ar fi o povara pentru stat. Aplicarea acestui tip de politica si eficienta sa în scaderea somajului în rândul tinerilor variaza de la tara la tara.

Comitetul European pentru Drepturi Sociale (organismul care pune în aplicare Carta Sociala Europeana) nu considera ca nivelul scazut de remunerare al tinerilor este incompatibil cu garantarea unui salariu echitabil, daca diferenta este rezonabila si se reduce rapid. Spre exemplu, un tânar de 15 sau 16 ani considera multumitor un salariu care este cu 30% mai mic decât salariul de început al unui adult. În schimb, pentru tinerii de 16-18 ani, acelasi salariu nu poate sa depaseasca 20% din acelasi salariu de referinta.

Salariile tinerilor nu sunt întotdeauna mici. În realitate, exista multi tineri cu studii care câstiga multi bani – chiar pentru multi dupa parerea unora! Spre exemplu, tinerii o duc foarte bine în domenii care au legatura cu noile tehnologii si sunt mult mai bine platiti decât lucratorii mai în vârsta care se apropie de vârsta pensionarii.

Carta Sociala Europeana

Art. 7 alin. (5)

Dreptul copiilor si al tinerilor la protectia remunerarii echitabile a tinerilor lucratori si ucenici.

Art. 8 alin. (3)

Dreptul femeilor care lucreaza de a fi protejate prin nediscriminare între femei si barbati cu privire la remuneratie.

FOAIE VOLANTA

Ratele de salarizare a lucratorilor în functie de sex si vârsta

	Sex	Vârsta	Plata în Ems
1.	Masculin	35 de ani	100
2.	Feminin	16 ani	30
3.	Masculin	22 de ani	70
4.	Feminin	32 de ani	90
5.	Masculin	16 ani	50
6.	Feminin	19 ani	60
7.	Masculin	26 de ani	100
8.	Masculin	20 de ani	70
9.	Feminin	24 de ani	80

10.	Masculin	37 de ani	100
11.	Feminin	17 ani	30
12.	Feminin	23 de ani	80

Exista alternativa?

„As fi vrut foarte mult sa pot vorbi cu cineva despre asta.” (Anne)

Teme	Pace si violenta, copiii, discriminare si xenofobie	TEME
Complexitate	Nivelul 3	PACE SI VIOLENTA
Numarul de participanti	9-24	COPIII
Durata	90 de minute	DISCRIMINARE
Prezentare	Este o activitate de tipul joc de roluri care abordeaza probleme cum ar fi: <ul style="list-style-type: none"> ▪ violenta interpersonală; ▪ persecutia. 	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul de a trai în libertate si siguranta (securitate); ▪ dreptul la demnitate si dreptul de a nu fi discriminat; ▪ copiii au dreptul sa fie protejati si feriti de actele si practicile violente, cum sunt abuzul fizic sau psihic. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobândirea unor cunostinte si înțelegerea cauzelor si consecintelor persecutiei; ▪ cautarea unor modalitati de abordare a problemelor; ▪ crearea sentimentului de compasiune fata de victimele persecutarii. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ copii dupa scenele care urmeaza a fi jucate (câte o scena pentru fiecare grup); ▪ câte un exemplar din „povestile adevarate”. 	NIVELUL 2
Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pregatirea camerei astfel încât participantii sa aiba spatiu suficient pentru prezentarea jocurilor de roluri. 	NIVELUL 1
		NIVELUL 3
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		9-24
		DURATA
		90 DE MINUTE

Instructiuni

1. Prezentați activitatea. Explicați participanților ca vor lucra în grupuri mici pentru a pregăti un joc de roluri pe tema persecutiei.
2. Asigurați-va, organizând rapid dacă este cazul un brainstorming, ca toată lumea știe ce înseamnă persecutia și ca poate fi întâlnită în școli sau facultati, în cluburi sau la locul de muncă.
3. Împartăți participanții în trei subgrupe și distribuiți câte o scenă fiecărui subgrup. Acordați-le 15 minute pentru repetiție și pregătirea rolului.
4. Când sunt pregătiți, fiecare grup pe rând trebuie să își prezinte scena.

5. Nu faceti comentarii decât dupa ce toate grupurile si-au prezentat scenele si apoi reveniti în grup reunit pentru discutii.

Raportare si evaluare

Discutati mai întâi despre jocurile de roluri.

- De unde au facut rost participantii de materialul necesar pentru pregatirea jocurilor de roluri? Din povestiri sau filme despre persecutie sau din experienta personala?

Data importanta

4 Iunie

Ziua Internationala
a Copiilor Victime
Inocente ale
Agresiunii

- Au fost realiste scenele?
- În scena I, care dintre lucrurile spuse au fost constructive si care au blocat situatia?
- Referitor la scena a II-a, cât este de usor sa vorbesti deschis cu un prieten care este agresor? În general, care tehnici au efect pozitiv si care au efect negativ?
- Referitor la scena a III-a, cât este de usor sa vorbesti deschis cu un prieten care este supus persecutiei? Cum se pot gasi solutii acceptabile pentru victima?

Rugati trei participanti sa citeasca cu voce tare cele trei „povesti adevarate”. Ceilalti vor face comentarii generale despre „povestile adevarate”, dupa care puteti discuta despre cauzele persecutiei si cum poate fi abordat acest subiect.

- Cum va imaginati ca se simte persoana persecutata?
- Persoana intimidata are vreo vina?
- Persoanele care persecuta încearca sa dovedeasca ceva agresându-i pe altii?
- Este persecutia o forma de violenta?
- Este persecutia o problema de putere?
- Este inevitabila persecutia?
- Daca aveti un prieten care este victima a persecutiei, credeti ca ar trebui sa informati o autoritate, chiar daca prietenul v-a povestit problema lui cu intentia de a ramâne între voi doi?
- Care sunt cele mai frecvente prejudecati legate de persoanele care sunt supuse persecutiei?
- Cine are responsabilitatea de a tine sub control problema persecutiei?

Sfaturi pentru moderatori

Persecutia poate fi directa sau indirecta. Persecutia directa se petrece atunci când cineva este poreclit, tachinat, împins sau tras de altcineva, i se ia geanta sau alte obiecte personale, este atacat sau amenintat din cauza religiei sale, a culorii pielii, a unui handicap sau a unui obicei. Persecutia indirecta se manifesta prin raspândirea de zvonuri cu scopul de a izola social victima. Astfel de manifestari apartin în special uneia sau mai multor persoane împotriva unei anumite victime sau a mai multor victime. În cazul ambelor tipuri de persecutie, componenta principala este persecutia fizica si psihologica care revine sistematic în timp si creeaza un model permanent de agresiune si abuz.

Daca lucrati într-un grup care iese în întâmpinarea nevoilor celorlalti, într-un club, colegiu sau loc de munca, puteti adapta scenele pentru a corespunde situatiei specifice în care va aflati. Tineti cont de prezenta tinerilor în grup si de experientele personale de persecutie. Formati grupurile si distribuiti scenele.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Informati-va daca exista programe la nivel local care pregatesc

Informatii suplimentare

Pentru informatii suplimentare, consultati www.bullying.co.uk si link-urile mentionate pe aceasta pagina.

educatori (tineri voluntari) în medierea conflictelor. Invitati pe cineva care sa vorbeasca grupului pe aceasta tema si aveti în vedere posibilitatea crearii unui sistem de mediatori în scoala, facultatea sau clubul din care faceti parte.

Membrii grupului pot construi o politica împotriva persecutiei care sa fie aplicata în scoala sau organizatia din care fac parte. Metoda descrisa în activitatea „Reactia la rasism” (p. 201), referitoare la modul de concepere al unei politici împotriva rasismului, poate fi utilizata pentru realizarea unei politici împotriva persecutiei.

Daca membrilor grupului le plac jocurile de roluri si doresc sa exploreze în continuare subiecte privind rezolvarea conflictelor, puteti organiza activitatea „Începe jocul!”, p. 194.

Idei de pus în practica

Gasiti un grup sau o asociatie care se ocupa de problema persecutiei în tara voastra si oferiti-le sprijinul.

Daca aveti un grup foarte creativ, sugerati-le sa scrie singuri scenariul si apoi sa le prezinte celorlalti.

Membrii grupului pot conduce sau organiza o dezbatere pe tema persecutiei în scolile sau comunitatile din care fac parte.

Împreuna cu alti prieteni, formati un grup în scoala sau comunitatea din care faceti parte pentru a-i ajuta pe tinerii care sunt victime ale persecutiei.

FOI VOLANTE

Scenele pentru jocurile de roluri

Scena 1

Un student se adreseaza unor persoane care reprezinta autoritatea si încearca sa le explice ca unul din colegii sai este persecutat. Directorul scolii este autoritar si traditionalist. Parerea lui este ca standardele sunt în scadere si are pareri defavorabile fata de tinerii din ziua de azi. Profesorul nu vrea sa își asume responsabilitatea pentru aceasta situatie. Alti profesori nu iau în serios problema si nu percep ca atare comportamentul celui care persecuta. Reprezentantul serviciului de îngrijire al autoritatii locale este preocupat de problema, dar are prea multe de rezolvat pentru a putea interveni în acest moment.

Scena 2

Un grup de studenti încearca sa vorbeasca cu un prieten care persecuta o eleva mai mica decât el ca vârsta.

Scena 3

Mai multi studenti s-au adunat ca sa vorbeasca despre un prieten care este persecutat de catre un grup de elevi mai mari. Ar vrea sa-l ajute pe prietenul lor si analizeaza toate solutiile posibile pentru a-i veni în ajutor.

Povesti adevarate

Povestea 1

„Am 14 ani si sunt persecutat permanent. Aproape la fiecare ora ma asez singur în banca, pentru ca nimeni nu vrea sa stea lângă mine. Unul dintre putinii mei prieteni sta cu alti colegi, pentru ca, asa cred eu cel puțin, îi este teama ca dacă sta cu mine va fi si el amenintat. Va rog sa ma ajutati. M-am saturat până peste cap si uneori îmi vine sa ma sinucid. As vrea sa mor. Am fost la doctor.”

Mike

Povestea 2

„Sunt studenta la colegiu si am suportat persecutii timp de cinci ani. Niciodata nu as fi vrut sa fac vreun rau cuiva, dar din cauza frustrarii provenite din supararile zilnice, am recurs si eu la violenta. As fi vrut foarte mult sa fi vorbit cu cineva atunci, dar mi-a fost jena si am simtit ca a fost vina mea, pentru ca am fost proasta, plictisitoare si urâta. Ma simt de parca si acum as mai avea sentimentele de atunci.”

Anne

Povestea 3

„În scoala mea sunt doi elevi care îl persecuta pe un altul. Îmi pare foarte rau pentru ei. Iar victima nu spune nimanui nimic. Agresorii îi fura banii si îl fac sa plângă. Dacă pun mâna pe ochelarii lui, îi sparg si îi arunca în closet. Ce as putea sa fac sa pun capat acestei situatii? Nu vreau sa ajung si eu în tabara agresorilor.”

Claire

Sursa: Fragmente de pe pagina www.bullying.co.uk

Probleme de familie

„(...) politistii vin întotdeauna târziu, si asta daca vin.”
(Tracy Chapman)

TEME	Teme	Egalitatea sexelor, pace si violenta, sanatate
EGALITATEA SEXELOR	Complexitate	Nivelul 3
PACE SI VIOLENTA	Numarul de participanti	6-30
SANATATE	Durata	120 de minute
COMPLEXITATE	Prezentare	Aceasta activitate se concentreaza pe violenta domestica ca fiind una dintre cele mai des întâlnite, dar putin discutate forme de violenta.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> dreptul de a fi protejat împotriva violentei, torturii si tratamentului degradant; dreptul la egalitate si nediscriminare; dreptul de a beneficia de protectie egala din partea legii (sau la tratament egal din partea instantelor).
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> atragerea atentia asupra violentei domestice si a cazurilor de încălcare a drepturilor omului în cazul femeilor; dobândirea deprinderilor de a discuta si analiza încălcarile drepturilor omului; încurajarea sentimentului de compasiune si a încrederii fata de sine pentru a lua atitudine în fata violentei domestice.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> coli mari de hârtie sau o tabla, pixuri si carioci pentru brainstorming si activitatea de grup; alegeti unul dintre „Rapoartele martorilor la infractiune” de mai jos sau scrieti altul. Distributi câte un exemplar pentru fiecare participant; multiplicati fisa care contine „Liniile generale pentru discutiile de grup” (câte un exemplar pentru fiecare subgrup).
NIVELUL 1	Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> Adunati informatii despre centrele si organizatiile care sprijina victimele violentei domestice si aflatii care sunt principalele probleme în comunitatea sau zona voastra. Analizati cu atentie problemele pe care vreti sa le abordati, luând în considerare experientele personale ale participantilor.
NIVELUL 3		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
6-30		
DURATA		
120 DE MINUTE		

Instructiuni

1. Pregatiti grupul pentru activitate organizând un brainstorming referitor la „cele mai cunoscute forme de violenta din cartierul nostru”. Notati tot ce spun participantii, dar nu comentati nimic în aceasta etapa. Orientati flipchart-ul sau tabla astfel încât sa poata fi vazut de toata lumea. (10 minute)
2. Participantii trebuie sa se organizeze în subgrupuri de 2-6 persoane. Ar trebui sa aveti cel putin trei subgrupuri.
3. Distribuiti exemplare din fisele cu „Rapoartele martorilor la infractiune”. Sunt trei fise/cazuri diferite, dar acelasi caz poate fi repartizat unui sau mai multor grupuri. Distribuiti si o copie a „Liniilor generale pentru discutiile de grup”.
4. Participantii au la dispozitie cinci minute sa citeasca rapoartele martorilor la infractiune. Subliniati faptul ca discutiile trebuie sa se concentreze pe aceste studii de caz. Participantii trebuie sa fie constienti ca discutiile pe aceste teme pot fi foarte personale si nimeni nu trebuie sa se simta obligat sa dezvaluie mai mult decât doreste.
5. Acordati participantilor o ora pentru activitatea de grup.
6. La sfârșit, reveniti în grup reunit si începeti raportarea si evaluarea.

Raportare si evaluare

Începeti cu o scurta analiza a modului în care s-a desfasurat activitatea grupului. Cât de realiste au fost rapoartele martorilor la infractiune si cât de relevante au fost întrebările? Daca mai multe grupuri au lucrat pe studii de caz diferite, lasati grupurile sa își prezinte analizele diverselor infractiuni. Discutati apoi despre transferul asupra realitatii sociale:

- Cât de raspândita este violenta domestica în comunitatea si în tara voastra pe ansamblu?
- Ce drepturi ale omului sunt în joc?
- Care sunt cauzele violentei domestice?
- De ce exista mai multe cazuri de barbati care se comporta violent fata de femei decât de femei care sa aiba un comportament violent fata de barbati?
- Cum poate fi stopata violenta domestica? Ce ar trebui sau ce ar putea face:
  - autoritatile publice?
  - comunitatea locala?
  - oamenii implicati?
  - prietenii sau vecinii?
- Comparati rezultatul activitatii grupului si problemele ridicate pe parcursul discutiei cu lista care a rezultat în urma brainstormingului initial. Se afla violenta domestica pe lista? Daca nu, de ce nu?
- Ce alte forme de violenta împotriva femeii au iesit la iveala pe parcursul discutiilor? Adaugati-le la lista.

Sfaturi pentru moderatori

Nu scapati din vedere aspecte cum ar fi sensibilitatea si anonimatul/intimitatea (unii participantii poate au trait experiente personale de violenta domestica acasa sau în familie). Spuneti-le clar participantilor ca nimeni nu trebuie sa se simta obligat sa dezvaluie mai mult decât doreste. Aveti libertatea de a adapta activitatea în functie de preocuparile participantilor.

Activitatea se numeste „probleme de familie”, pentru ca majoritatea actelor de violenta împotriva femeii au loc în camine sau între persoane care au o relatie. Una dintre cele mai frecvente forme de violenta domestica este violenta fizica, si de aceea au fost alese aceste „Rapoarte ale martorilor la infractiune”. Toate povestile sunt bazate pe cazuri reale de

victime si infractiuni. Puteti schimba unele detalii sau înlocui unele studii de caz pentru ca activitatea sa fie mai relevanta pentru situatia concreta în care va aflati si pentru interesele participantilor.

Opiniile participantilor pot varia cu privire la definirea actului de violenta. Declaratia privind Eliminarea Violentei împotriva femeii, adoptata de catre Adunarea Generala a Natiunilor Unite din 1993, defineste violenta împotriva femeii ca fiind „*un act de violenta care are ca rezultat sau poate avea ca rezultat vatamari sau suferinte fizice, sexuale sau psihologice asupra femeilor, inclusiv pericolul ca astfel de acte de constrângere sau de privare de libertate sa aiba loc în viata publica sau privata*”. Violenta domestica cuprinde, dar nu se limiteaza numai la „*violenta fizica, sexuala si psihologica care are loc în familie, inclusiv bataia, abuzul sexual al fetelor în familie, violenta legata de zestre, violul marital, mutilarea organelor genitale ale femeilor si alte practici traditionale vatamatoare pentru femei; violenta în afara casatoriei si cea legata de exploatare; violenta fizica, sexuala sau psihologica care are loc în comunitatea extinsa, inclusiv violul, abuzul sexual, agresiunea sexuala si persecutia la locul de munca, în institutiile de învățământ sau în alte locuri; traficul cu femei si prostitutia fortata; si violenta fizica, sexuala si psihologica comisa sau acceptata de catre stat, indiferent unde are loc.*”

Daca nu reusiti sa gasiti centrul local de asistenta, exista o baza de date a centrelor pe situl web al Centrului European de Informare împotriva Violentei: www.wave-network.org.

Este posibil ca participantii de sex masculin sa aiba o reactie dura la aceasta activitate sau la unele dintre discutii. Este important sa nu uitati ca scopul nu este de a-i face pe barbati sau pe baieti sa se simta vinovati pentru ceea ce fac alti barbati; este important sa se recunoasca sau sa se discute ideea ca barbati fac parte dintr-un sistem patriarhal de opresiune în care joaca un rol important. În acest context, este interesant sa explorati consecintele directe si indirecte asupra barbatilor ale violentei împotriva femeii.

Puteti încheia sedinta cu un minut de reculegere pentru victimele violentei domestice. Este un mod plin de încarcatura emotionala de încheiere a activitatii si de promovare a empatiei si solidaritatii.

Variatii

Exista numeroase forme de violenta împotriva femeii (a se vedea mai jos, la subcapitolul „Informatii suplimentare”). Puteti crea propriile studii de caz pentru a explora oricare dintre aspectele problemei.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Grupul ar putea lua legatura cu politia din localitate pentru a afla ce trebuie sa faca când se primesc telefoane în care se solicita ajutor în cazuri de violenta domestica. O alta posibilitate este contactarea celei mai apropiate organizatii sau centru de ajutorare a femeilor pentru a le solicita prezentarea de fapte si statistici privind situatia în comunitatea locala.

Un alt subiect aproape tabu în multe tari este sexualitatea si în special homosexualitatea. Daca grupul doreste sa exploreze aceste teme, se poate consulta activitatea „Sa vorbim despre sex”, p. 156.

Idei de pus în practica

Contactati un azil pentru femei, un centru de informatii din localitate sau o organizatie care lucreaza pentru drepturile femeilor si aflati de ce au nevoie si cum îi puteti ajuta.

Informatii suplimentare

O provocare universala pentru drepturile omului

Drepturile femeilor si ale tinerelor femei sunt inalienabile si indivizibile si fac parte integranta din drepturile omului. Aceasta nu înseamna însa ca aceste drepturi sunt sacre si aparate. Dimpotriva, violenta împotriva femeii este o problema care ia proportii imense. În special drepturile tinerelor femei risca sa fie mai des încălcate decât cele ale barbatilor.

„Violenta împotriva femeii si a fetelor este o problema importanta de sanatate si de drepturile omului. Cel puțin o femeie din cinci din totalul femeilor din lume a fost abuzata fizic sau sexual de catre un barbat (sau de mai multi) la un moment dat în viata sa. Multe femei, inclusiv gravidele si tinerele femei, sufera atacuri grave, permanente si repetate.

Data importanta

25 Noiembrie
Ziua Internationala
pentru Eliminarea
Violentei
împotriva Femeii

La nivel mondial, s-a estimat ca violenta împotriva femeii este o cauza a mortii si infirmitatii femeilor aflate la vârsta reproductiva la fel de frecventa ca si cancerul si afecteaza mai mult starea de sanatate decât accidentele rutiere si malaria la un loc. Problema violentei împotriva tinerelor femei este una globala si nu cunoaste granite. Traficarea femeilor este un exemplu evident în acest sens. „Nu exista tara în lume unde femeile sa nu fie supuse violentelor. Nu exista zona în lume unde, pe parcursul vietii, femeia sa nu fie supusa amenintarilor sau actelor propriu-zise de violenta împotriva sa. Violenta împotriva femeii nu cunoaste granite geografice, limita de vârsta, diferente de clasa sociala, de rasa, de cultura si se manifesta în diverse moduri.”

Violenta împotriva femeii este în mod clar de natura politica, în sensul ca este un obstacol important în calea egalitatii între femei si barbati si perpetueaza inegalitatea³. Este de asemenea de natura politica în mod evident si în sensul ca reprezinta o amenintare grava la adresa democratiei, din moment ce, dupa cum se mentioneaza într-o rezolutie a Consiliul Europei, „inegalitatea si diferentele între femei si barbati în domeniul drepturilor omului sunt în contradictie cu principiile democratiei autentice”.⁴

Violenta de-a lungul vietii

Violenta împotriva femeii de-a lungul vietii

<i>Perioada</i>	<i>Tipul de violenta</i>
Prenatala	Avortul cauzat de sexul copilului; efectele bataii în timpul sarcinii asupra rezultatului nasterii.
Mica copilarie	Pruncuciderea la femei; abuzul fizic, sexual si psihologic.
Copilaria	Casatoria între copii; mutilarea organelor genitale ale femeii; abuzul fizic, sexual si psihologic; incestul; prostitutia la copii si pornografia.
Adolescenta si maturitatea	Violenta în perioada flirtului si a întâlnirii (de ex., stropirea cu acid si violul la întâlnire); sex impus din motive economice (de ex., eleve de scoala care au raporturi sexuale cu „tatici” în schimbul achitarii taxelor scolare); incestul; abuzul sexual la locul de munca; violul; hartuirea sexuala; prostitutia fortata si pornografia; traficul cu femei; violenta partenerului; violul marital; agresiunea din cauza zestrei si crime; omuciderea partenerului; abuzul psihologic; agresarea femeilor cu deficiente; graviditatea fortata.
Batrânetea	„Sinuciderea” fortata sau omuciderea vaduvelor din motive economice; abuzul sexual, fizic si psihologic.

Sursa: Pachetul informativ „Violenta împotriva femeii” – Organizatia Mondiala a Sanatatii, 1997

Câteva cifre referitoare la amploarea problemei

Cifrele referitoare la violenta împotriva femeii și în special la violenta domestică sunt uimitoare, demonstrând dimensiunea și universalitatea problemei și relativa sa invizibilitate. În fiecare zi, în Europa, o femeie din cinci este victima a violentei. Anual în Europa, numărul femeilor care mor sau suferă leziuni grave din cauza violentei domestice este mai mare decât al celor care suferă de cancer sau sunt victime ale unor accidente rutiere⁵. Anual în Rusia, 14 500 de femei decedează în urma violentei domestice.⁶

Un studiu realizat de Lobby-ul Femeilor Europene în 1999 privind violenta domestică în Uniunea Europeană a concluzionat că în UE o femeie din patru este supusă diverselor forme de violentă din partea partenerului intim. 95% din actele de violentă au loc în casa. Un studiu realizat în Finlanda (1998) arată că 52% din femeile adulte au fost victimele violentei sau amenințărilor sexuale începând cu vârsta de 15 ani și 20% au fost agresate în anul anterior realizării studiului. Un studiu realizat în Portugalia (1997) a evidențiat faptul că 53,3% din femeile care locuiesc în cartierele de la periferia marilor orașe, 55,4% din femeile care locuiesc în orașe și 37,9% din femeile care locuiesc la țară au fost victime ale violentei; 43% din actele de violentă au fost comise în cadrul familiei. Un studiu realizat în Belgia (1998) indică faptul că 68% din femei au fost victime ale violentei fizice și/sau sexuale.⁷

Surse suplimentare pe internet:

Pagina de internet a rețelei „Femeile împotriva violentei în Europa”:
www.wave-network.org

Lobby-ul Femeilor Europene:
www.womenlobby.org unde poate fi comandat raportul „Dezvaluirea datelor ascunse cu privire la violenta domestică în Uniunea Europeană”.

Campania panglicii albe este „cel mai mare efort făcut de bărbați pentru a pune capăt violentei bărbaților împotriva femeii”.
www.whiteribbon.ca

EuroPRO-Fem, Reteaua Europeană a Bărbaților Pro-feminism este o rețea de organizații și proiecte ale bărbaților preocupați de dominația masculină, violenta și opresiunea femeilor
www.europrofem.org

Numeroase date statistice au fost extrase din raportul seminarului „Violenta împotriva tinerelor femei în Europa”, de Ingrid Ramberg, Consiliul European, 2001 – disponibil la www.coe.int/hre.

Violenta domestică

Încalcarea drepturilor omului în cazul femeilor nu se întâmplă doar în timp de război. Este ceva care se petrece mai întâi de toate acasă. «Natura „privată” a acestui tip de violentă este exact ceea ce a făcut dintotdeauna și încă mai face dificilă intervenția și acțiunea.»⁸

Cercetările demonstrează permanent că este mult mai probabil ca o femeie să fie vătămată, violată sau ucisă de către un fost sau actual partener decât de orice altă persoană⁹. Violenta domestică le afectează nu numai pe femei, dar și pe copii, în special pe fete și pe tinerele femei.

Expoziția martorilor tăcuți

Această activitate a fost inspirată de o expoziție despre violentă domestică și uciderea femeilor, care a fost adusă la Centru European al Tineretului din Budapesta de către Asociația pentru Drepturile Femeii NANE (Budapesta, Ungaria), inclusiv povestile lui Eszter și a lui Kati. Scopul acestei expoziții a fost să atragă atenția opiniei publice asupra dimensiunilor și a brutalității violentei și crimei domestice, spunând povestile unor femei care au fost ucise, „victimele tăcute”.

Acțiunea „Victimele tăcute” a pornit din Minnesota, USA, unde a atins până în prezent o dimensiune națională și face parte dintr-o mișcare care își propune să pună capăt crimei domestice până în 2010. Organizarea unei expoziții a victimelor tăcute poate fi un mod foarte practic și eficient de rezolvare a violentei domestice în comunitatea, orașul sau regiunea din care faceți parte. Există cărți despre cum se realizează o marturisire și despre modul de organizare al unei expoziții, inclusiv o carte care se numește „Rezultate”, care povestește primii ani ai campaniei în Statele Unite ale Americii și prezintă numeroase povești care pot fi folosite ca exemple. Adresa sitului web este

www.silentwitness.net. Contine de asemenea o lunga lista de contacte internationale unde exista deja astfel de expuneri.

Nota: Cazurile lui Kati si Eszter sunt prezentate de Morvai Krisztina în lucrarea „Terror a családban – A feleségbántalmazás és a jog” (Teroarea în familie – Violenta asupra sotiei si dispozitiile legale), Kossuth Kiadó, Budapest, 1998.

---

1 Lobby-ul Femeilor Europene.

2 Pachetul informativ „Violenta împotriva femeii” – Organizatia Mondiala a Sanatatii, 1997 (www.who.int).

3 Fisa informativa: „Violenta împotriva femeii. Actiune organizata de Consiliul Europei”. Împartirea echitabila între femei si barbati, DG II, Consiliul Europei, 2001.

4 Rezolutia 1216 (2000) a Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei. Actiune de consolidare la a IV-a Conferinta Mondiala a Femeilor organizata de Natiunile Unite (Beijing, 1995).

5 Recomandarea 1450 (2000) Violenta împotriva femeii în Europa. Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei.

6 Raportul Unicef despre femeile din tarile în tranzitie, septembrie 1999.

7 Lobby-ul Femeilor Europene.

8 Stoparea violentei domestice: actiuni si masuri. Lucrarile Forumului de la Bucuresti (România), 26-28 noiembrie 1998. Comitetul de coordonare pentru egalitatea între femei si barbati. (EG/BUC (99) I) Consiliul Europei 2000, p. 13.

FOI VOLANTE

Raportul unui martor la infractiune I

Eszter

În noiembrie 1995, sotul lui Eszter a venit acasa putin beat. A descoperit ca sotia si fiica erau în vizita la o vecina. Le-a poruncit sa vina acasa imediat.

Dupa ce s-au întors, a încuiat usa si i-a spus fiicei: „Acum o sa stau putin de vorba cu mama”. A scos un topor, o matura si un cutit. A început sa se certe cu nevasta, acuzând-o ca nu a spalat nimic, nu a gatit si nu a facut alte treburi prin gospodarie.

Dintr-o data, a început sa o bata; a lovit-o în cap si peste fata cu mâinile goale. I-a rupt mai multe smocuri de par si a lovit-o cu cizmele. I-a smuls hainele din partea de sus a corpului si a aruncat-o pe pat cu intentia de a continua sa o bata.

Toate acestea s-au petrecut în fata fiice lor de 8 ani care l-a implorat sa se opreasca. Atunci s-a oprit. A aruncat-o pe Eszter din pat si a adormit.

Eszter a murit în aceeasi noapte.

Raportul unui martor la infractiune II

Kati

Kati încerca sa scape de logodnicul ei care devenise tot mai abuziv. Si-a gasit un apartament de închiriat într-un alt oras, dar el o tot suna si o hartuia. Starea psihica a lui Kati se deteriora.

Într-o zi, logodnicul s-a dus sa o ia de la munca si sa încerce sa o convinga sa se mute înapoi. A dus-o într-o padure din apropiere unde a încercat sa o stranguleze cu puloverul. A doua zi, Kati le-a spus colegilor de munca ca îi este teama ca într-o buna zi o va strânge de gât si o va omorî.

Peste patru zile, logodnicul a baut câteva pahare. A asteptat-o din nou dupa serviciu si când a iesit a început sa o bata. Seara, s-a gândit sa mearga în vizita la rude împreuna. Pe drum, au oprit masina de mai multe ori. Kati, văzând starea în care se afla, a fost de acord sa faca sex cu el, dar era prea beat.

Kati i-a spus logodnicului ca nu o mai interesa persoana lui, ceea ce l-a înfuriat. A luat o curea lunga de piele si a sugrumat-o.

Raportul unui martor la infractiune III

Z

Z este o femeie din cartierul în care locuiesti; este casatorita si are doi copii mici. Uneori sotul ei se enerveaza si o bate, în general cu palmele si pumnii. În ultima vreme, a recurs si la folosirea unei curele si a unei cozi de matura. Acum doua luni i-a spart o sticla în cap. Z vrea sa plece de acasa, dar sotul ei o ameninta ca o omoara daca „se gândeste sa plece”. Are doi baieti mici de care trebuie sa se ocupe si este îngrozita la gândul ca trebuie sa-i paraseasca.

Ieri a venit la spitalul local cu nasul spart si cu vânatăi pe care a spus ca si le-a facut cazând pe scari.

Linii generale pentru discutiile de grup

I Analiza infractiunii (20 de minute)

1. Ce parere aveti despre infractiune dupa cum este prezentata?
2. Unde poate sa fi avut loc o asemenea infractiune? Este posibil sa se fi petrecut în cartierul în care locuiti?
3. De ce s-a petrecut infractiunea?
4. Exista vreo justificare pentru aceasta infractiunea?
5. Cum s-ar fi putut apara victima?

II – Transferul în realitatea sociala (40 de minute)

1. Cunoasteti sau ati auzit recent cazuri de violenta domestica?
2. Ce forme ia violenta domestica în societatea în care traiti?
3. Ce pot face victimele daca au nevoie de ajutor?
4. Ar trebui sa intervina politia daca aude de cazuri de violenta sau o asemenea interventie este considerata drept amestec în problemele casnice si ar trebui „sa se lase timp pentru

I-a târât apoi cadavrul într-o groapa și a vindecarea ranilor”?

acoperit-o cu niste crengi.

5. Ce putere are femeia în astfel de situatii?

Ce putere are barbatul?

6. Cunoasteti cazuri de violenta domestica în care barbatul este victima?

7. Cum poate fi prevenita si stopata violenta domestica?

8. Ce ar trebui/ce ar putea face?

- autoritatile publice?
- comunitatea locala?
- oamenii implicati?
- prietenii si vecinii?

Jocul „deseneaza cuvântul”

Si cei care nu sunt artisti au drepturi.

TEME	Teme	Drepturile generale ale omului, mass-media, cetatenie
DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI	Complexitate	Nivelul 1
MASS-MEDIA	Numarul de participanti	8+
CETATENIE	Durata	45 de minute
COMPLEXITAT E	Prezentare	Este un joc de echipa în care participantii deseneaza folosindu-si creativitatea pentru a descrie un cuvânt referitor la drepturile omului.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul la libertatea de opinie si de expresie; ▪ dreptul la libertatea de gândire; ▪ egalitatea în demnitate si drepturi.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobândirea de cunostinte despre DUDO; ▪ dezvoltarea spiritului de echipa si a gândirii creative si constientizarea modului de folosire a imaginilor; ▪ promovarea solidaritatii si a respectului pentru diversitate.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ o diagrama de perete care afiseaza lista articolelor din DUDO; ▪ o coala mare de hârtie sau de flipchart si o carioca pentru a tine scorul; ▪ coli de hârtie (format A4) si pixuri pentru desenele grupurilor, o coala pentru fiecare echipa la fiecare runda a jocului; ▪ banda adeziva sau piuneze pentru a afisa desenele.
NIVELUL 1	Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ La pagina 402 gasiti versiunea prescurtata a DUDO. Copiati textul pe o coala mare de hârtie. ▪ Selectati drepturile cu care vreti sa lucreze grupul si faceti o lista care sa fie folosita în joc.
NIVELUL 1		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
CEL PUTIN 8		
DURATA		
45 DE MINUTE		

Instructiuni

1. Participantii trebuie sa formeze grupuri de 4-5 persoane si sa își aleaga un nume pentru echipele lor.
2. Explicati-le ca în cadrul activitatii vor lucra pe echipe. Câte o persoana din fiecare echipa primeste un articol din DUDO de desenat. Ceilalti membri ai echipei trebuie sa ghiceasca despre care din drepturile omului este vorba. Echipa care ghiceste prima primeste un punct. Echipa care aduna la sfârșit cele mai multe puncte câștiga.

3. Echipele trebuie sa ia mai multe coli de hârtie si creioane si sa își gaseasca un loc în sala unde sa se azeze. Echipele trebuie sa se azeze astfel încât sa nu auda o echipa ce face cealalta.
4. Chemati câte o persoana din fiecare echipa. Dati-le unul din drepturile de pe lista, de exemplu, „libertatea de a nu fi torturat” sau „dreptul la viata”.
5. Spuneti-le sa se întoarca la grupurile lor si sa faca un desen care sa reprezinte dreptul respectiv, iar colegii sai de echipa sa încerce sa ghiceasca ce reprezinta. Se pot desena numai imagini, fara numere sau cuvinte. Nu au voie sa vorbeasca între ei, ci doar sa confirme raspunsul corect.
6. Restul echipei poate doar sa ghiceasca. Nu au voie sa puna întrebări.
7. Dupa fiecare runda, desenatorii trebuie sa scrie pe foaia de hârtie care a fost dreptul pe care l-au desenat, chiar daca au terminat sau nu desenul, si sa puna hârtia deoparte.
8. Organizati o a doua runda. Chemati alte persoane care sa fie desenatorii si dati-le un alt drept. Organizati 7-8 runde. La fiecare runda, alta persoana trebuie sa fie desenatorul. Încercati sa organizati jocul în asa fel încât fiecare persoana sa aiba ocazia sa deseneze macar o data.
9. La sfârșit, fiecare grup trebuie sa își afiseze desenele pentru a putea fi comparate si discutate diversele interpretari si imagini despre drepturi.

Data importanta

10 Decembrie

Ziua Drepturilor
Omului

Raportare si evaluare

Mai întâi analizati activitatea si apoi discutati despre cunostintele participantilor referitoare la drepturile omului.

- A fost mai usor sau mai greu decât se asteptau participantii sa descrie drepturile omului?
- Cum au ales participantii modul de a descrie un drept sau altul? De unde provin imaginile?
- Cum li se par diversele imagini corespunzatoare aceluiasi drept? Câte moduri diferite exista pentru a descrie si interpreta acelasi concept?
- Dupa ce toate imaginile au fost analizate, întrebati-i pe participantii cât de multe sau de putine lucruri au descoperit despre drepturile omului.
- Considera ca drepturile omului sunt importante pentru viata lor? Care dintre ele?

Sfaturi pentru moderatori

Înainte de a efectua aceasta activitate, trebuie sa cititi DUDO (p. 403) si sa va familiarizati cu ceea ce se înțelege prin drepturile omului; de exemplu, faptul ca sunt garantate la nivel international, protejate de lege, se concentreaza pe demnitatea fiintei umane, protejeaza atât persoanele, cât si grupurile, nu pot fi anulate, sunt egale si interdependente si sunt universale. Trebuie sa va hotarâti cum folositi diagrama de perete. Daca participantii au putine cunostinte despre DUDO, puteti folosi diagrama de perete înainte de începerea activitatii, astfel încât participantii sa aiba o idee despre ceea ce trebuie sa ghiceasca. Daca participantii au multe cunostinte, folositi diagrama la sfârșit pentru a încuraja discutia despre drepturile care nu au fost trase la sorti.

Tineti cont de faptul ca exista persoane care se considera lipsite de talent la desen si care vor spune ca aceasta este o sarcina prea grea pentru ele. Linistiti-i spunându-le ca nu vreti sa vedeti opere de arta. Încurajati-i pe toti participantii sa încerce. S-ar putea ca rezultatul sa-i surprinda!

Utilizati versiunea prescurtata a DUDO pentru a gasi drepturi ale omului pe care sa le poata desena participantii. Va oferim câteva sugestii: dreptul la viata, dreptul de a nu fi torturat, dreptul la un proces corect, dreptul de a nu fi discriminat, dreptul la intimitate, dreptul la educatie, dreptul de a nu fi sclav, libertatea de asociere, libertatea de expresie, dreptul de a avea o nationalitate, libertatea de gândire si libertatea religiei, dreptul la vot, dreptul la munca, dreptul la sanatate, dreptul de proprietate, dreptul la casatorie si de întemeiere a unei familii si dreptul de a alege persoana cu care vrei sa te casatoresti.

Variatii

Daca grupul este mic si are mai putin de 8 persoane, se poate juca cu un singur grup; rugati o persoana sa deseneze în prima runda, iar cel care ghiceste deseneaza în a doua runda s.a.m.d.

**Sugestii pentru
continuarea activitatii**
Grupul poate continua analizând unele dintre problemele referitoare la drepturile persoanelor cu deficiente si utilizând activitatea „Observa capacitatea”, p. 209.

Educatie pentru toti?

Aveti memorie buna? A venit momentul s-o testati!

TEME	Teme	Educatie, globalizare, cetatenie
EDUCATIE	Complexitate	Nivelul 2
GLOBALIZARE	Numarul de participanti	6-30
CETATENIE	Durata	90 de minute
COMPLEXITATE	Prezentare	În cadrul acestei activitati, participantii trebuie sa localizeze si sa potriveasca perechi de carti gândindu-se în acelasi timp la inegalitatile între sistemele de educatie din lume si la modul în care se poate realiza „educatia pentru toti”.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul la educatie; ▪ dreptul la dezvoltare completa a personalitatii; ▪ dreptul la egalitate indiferent de sex sau statut social.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ reflectie asupra educatiei ca fiind o problema de drepturile omului; ▪ analiza critica a nivelului de acces în lume la educatia de calitate; ▪ încurajarea asumarii responsabilitatii de a realiza „educatia pentru toti”.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ câte un set de carti de joc pentru un grup de 3-4 persoane; ▪ 2 coli de hârtie tare sau carton subtire (format A4) la câte 3-4 participanti si lipici (optional, dar recomandabil); ▪ foarfece; ▪ hârtie si pixuri necesare pentru a lua notite în partea a doua.
NIVELUL 1	Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ familiarizati-va cu cartile; ▪ multiplicati foile de carti de joc si întariti-le cu hârtia tare, pentru a face cartile mai rezistente. Decupati cele 40 de carti. Amestecati-le bine astfel încât cartile care formeaza o pereche sa nu fie una lângă alta.
NIVELUL 2		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
6-30		
DURATA		
90 DE MINUTE		

Instructiuni

Activitatea are doua parti: partea întâi include un joc de memorie, iar partea a doua un raport despre temele discutate.

Partea întâi, jocul de memorie (10 minute)

1. Explicati-le participantilor ca exista 20 de perechi de carti; fiecare pereche este formata dintr-o carte cu un text si o carte cu o imagine. Ei trebuie sa identifice perechile si sa le potriveasca. Textele de pe carti se refera la obiectivele Forumului Mondial pentru Educatie (FME) de a asigura „educatia pentru toti” sau la probleme generale privind drepturile omului si educatia.
2. Spuneti-le participantilor cum se joaca. Trebuie sa formeze grupuri mici de 3-4 persoane. Se împrastie cartile cu fata în jos pe podea. Pe rând, fiecare întoarce câte doua carti cu fata în sus. Daca una dintre carti (sau ambele) este o carte cu text, jucatorul citeste textul cu glas tare catre restul grupului. Daca cele doua carti formeaza o pereche, jucatorul le pastreaza si mai are dreptul la înca o încercare. Daca cele doua carti nu formeaza o pereche, jucatorul le întoarce la loc cu fata în jos pe podea exact în acelasi loc de unde le-a luat. Urmatorul jucator întoarce alte doua carti. Este un joc de memorie, pentru ca participantii trebuie sa memoreze locul unde se afla anumite carti pentru a putea întoarce perechile potrivite.
3. Câștiga jucatorul care are cele mai multe perechi de carti la sfârșitul jocului.

Partea a doua. Raportarea temelor discutate (60 de minute)

1. Rezumati temele pe flipchart. Rugati participantii sa citeasca titlurile de pe cartile lor (nu întreg textul) si scrieti-le pe flipchart.
2. Grupul trebuie sa identifice 4-6 teme care îi intereseaza cel mai mult.
3. Împartiti grupul în subgrupe de câte 4-5 persoane. Fiecare subgrupa trebuie sa aleaga câte doua teme pe care ar dori sa le discute. (Încercati sa organizati lucrurile în asa fel încât sa existe doua subgrupuri care discuta aceeași tema, pentru a obtine cât mai multe idei. Aceasta presupune putina negociere între subgrupe cu privire la temele de discutie.)
4. Dupa ce temele au fost stabilite si alocate, fiecare grup are la dispozitie 20 de minute pentru a discuta cele doua teme pe care si le-a ales. Modalitatea de discutare va varia puțin în functie de carte. Daca pe carte este o întrebare, trebuie sa se dea un raspuns. Daca pe carte este o afirmatie, participantii trebuie sa se pregateasca pentru un comentariu critic.
5. Dupa 20 de minute, participantii sunt chemati în grup reunit pentru raportare. Luati fiecare tema pe rând. Fiecare grup are 5 minute la dispozitie pentru a-si prezenta reactiile si cel mult 5 minute suplimentare pentru întrebări din partea celorlalti.
6. Dupa ce fiecare grup si-a prezentat subiectele, continuati cu raportarea.

Raportare si evaluare

Deja s-a discutat destul de mult pe aceste teme. Acum evaluati jocul propriu-zis si ce au învățat participantii.

- Le-a placut participantilor jocul de memorie?
- A fost o modalitate potrivita de a începe o discutie pe teme educationale?
- Cum au decurs discutiile în grup? Toata lumea a simțit ca a participat?
- Sunt prea multe provocari? Este realist obiectivul „educatiei pentru toti”?
- Ce poti face tu, grupul sau comunitatea din care faci parte pentru a realiza obiectivul educatiei pentru toti în tara ta si/sau în țările în curs de dezvoltare?

Sfaturi pentru moderatori

Intentia utilizarii acestei tehnici este de a se introduce puțin divertisment în procesul de acumulare de informatii necesare în cadrul discutiilor.

Aceasta activitate este destul de usor de realizat. Cititi toate cartile cu text înainte de a începe activitatea. Trebuie sa stiti exact care sunt perechile pentru a putea acorda ajutor în timpul

jocului si pentru a verifica daca sunt corecte perechile. Când le explicati participantilor cum se joaca jocul, puteti ilustra instructiunile aratând una dintre perechi.

Unele carti contin acronime, de exemplu FME (Forumul Mondial pentru Educatie). Când prezentati jocul nu uitati sa explicati ce reprezinta aceste litere (vezi rubrica de „Informatii suplimentare” de mai jos).

Observati ca o treime din carti contin texte referitoare la obiectivele educatiei pentru toti declarate în aprilie 2000 de catre Forumul Mondial pentru Educatie (FME), Dakar, Senegal.

Data importanta Restul cartilor au ca tema drepturile omului si educatia sau teme care trebuie analizate în vederea realizarii educatiei de buna calitate pentru toti.

8 Ianuarie

Ziua Internationala
a Alfabetizarii

Variatii

Daca nu aveti timp suficient si pentru partea a doua, puteti folosi tehnica descrisa în activitatea „Doar un minut”, p. 150. Fiecare participant trebuie sa își aleaga una dintre temele de pe cartile pe care le are în mâna si sa vorbeasca despre ea un minut fara ezitari sau repetari. Aceasta alegere este foarte potrivita în cazul în care considerati ca grupul trebuie sa își îmbunatateasca deprinderea de a face prezentari orale.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Multe probleme care apar în jocul de memorie pot fi continuate prin intermediul altor activitati. De exemplu, daca vreti sa explorati problema bugetului pentru educatie si pentru alte nevoi sociale fata de bugetul cheltuit pentru militarizare, puteti efectua activitatea „Bani de cheltuiala”, p. 177. Problemele privind munca copiilor si lipsa accesului la educatie pot fi analizate în activitatea „Povestea lui Ashique”, p. 91.

Idei de pus în practica

Cartile jocului de testare a memoriei prezinta numeroase probleme care împiedica realizarea proiectului „Educatie pentru toti”. Grupul își poate alege orice problema pe care sa o analizeze, pentru care sa gaseasca solutii si în final sa ia masuri. Consultati capitolul 3 despre luarea de masuri, pentru a gasi sfaturi despre cum trebuie abordata problema.

Puteti chiar trimite scrisori parlamentarilor în care sa îi întrebati ce face tara voastra în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite la Forumul Mondial pentru Educatie.

Informatii suplimentare

Dreptul la educatie este unul dintre drepturile sociale si economice recunoscute. Cu toate acestea, desi statele manifesta un acord general si se angajeaza sa ofere educatie elementara gratuita pentru toti, realitatea este ca educatia gratuita nu este pentru toti, ci pentru o minoritate.

Pentru a face fata acestei provocari, comunitatea internationala s-a reunit în Senegal în anul 2000 la Forumul Mondial pentru Educatie (FME). Obiectivele conferintei au fost sa analizeze progresul înregistrat în anii ‘90 în vederea asigurarii educatiei elementare si sa întareasca angajamentul de a asigura educatie pentru toti. 1100 de participanti din 164 de tari au adoptat Cadrul de actiune de la Dakar, angajându-se sa ofere educatie elementara de calitate pentru toti elevii pâna în 2015. UNESCO are responsabilitatea generala de a-i coordona pe toti actorii internationali si de a impulsiona atingerea acestui obiectiv global.

S-a recunoscut faptul ca fiecare tara se confrunta cu probleme diferite. Spre exemplu, în unele tari nu sunt resurse, iar în altele nu exista vointa politica. Unul dintre rezultatele întâlnirii a fost recunoasterea faptului ca, pentru a se îndeplini si mentine obiectivele si scopurile „Educatiei pentru toti”, este necesar sa se creeze parteneriate ample între tari, având sprijinul agentiilor si institutiilor regionale si internationale.

La aceasta întâlnire, s-a subliniat importanța fundamentală a educației pentru dezvoltarea durabilă, pace, participarea eficientă a societății și pentru economiile puternice în secolul XXI. Un rezultat laudabil al FME a fost stabilirea de obiective precise, cu termene limită clare, precum și descrierea măsurilor care trebuie luate la toate nivelurile pentru a realiza proiectul „Educație pentru toți”. Dacă vor fi atinse aceste obiective și dacă se vor lua măsurile necesare este o întrebare la care se poate răspunde numai dacă fiecare, la fiecare nivel al societății este conștient și luptă pentru „Educație pentru toți”.

Sursa: UNESCO, Educație pentru toți: Raport final al Forumului Mondial pentru Educație, 2000

	<p>Banii și educația Lipsa de resurse este cea mai mare amenințare în calea educației pentru toți. Fără mijloace financiare, guvernele nu își pot îndeplini angajamentele privind educația pentru toți. Este și o problemă de standarde. Profesorii prost plătiți și lipsa de materiale pun în pericol calitatea educației. Fără resurse, educația este lipsită de sens; nu ai bani, nu ai educație! Sunteți de acord?</p>		<p>Globalizarea și educația Cine crede că globalizarea aduce doar avantaje pentru educație prin accesul la noile tehnologii se înșală! Efectele liberalizării rapide a comerțului și nevoia de modificare structurală specifică globalizării au pus în pericol sursele de venit ale guvernelor din mai multe țări, în special țări în curs de dezvoltare. În aceste condiții, fondurile pentru educație sunt grav atinse.</p>
	<p>Hrana și educația În țările în curs de dezvoltare, există o opinie puternică că hrana și educația merg mână în mână: un student flămând nu se poate concentra cum trebuie. Hrana este deseori folosită ca stimulent pentru a-i trimite pe copii la școală; dacă nu ar primi de mâncare la școală, copiii ar fi trimisi la muncă.</p>		<p>Educația și internetul În multe țări, tehnologia informației a devenit o parte esențială a procesului de învățământ. Este considerată esențială pentru cercetare și efectuarea temelor. Multă lume este de acord că internetul a deschis „drumuri” noi pentru educație, dar a și închis altele. Distanța între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare a crescut. În unele țări, nu numai că nu există PC-uri, dar nu există nici măcar acces la surse de curent electric.</p>
	<p>Educația și alcoolul În multe școli/universități, abuzul de alcool este o mare problemă. Îi împiedică pe studenți să învețe și sporește violența. Majoritatea școlilor au o politică care prevede că în incinta școlii să nu fie adus alcool, dar se pare că nu funcționează. Ce credeți că se poate face pentru a se rezolva această problemă?</p>		<p>Educația universitară (superioară și continuă) Din punctul de vedere al drepturilor omului, statele națiune au datoria să ofere doar educație de bază (primară) gratuită. Angajamentele acestor state nu se referă la educația superioară sau la cea continuă. Ar trebui ca datoria statului să se extindă până la nivelul universității? Și dacă da, este o cerere realistă?</p>
	<p>Profesorii și educația Calitatea profesorilor este uneori o problemă. Există profesori fără experiență sau fără pregătire pentru a fi foarte buni educatori. Există solicitări să se introducă cerințe minime pentru profesori, cum ar fi o diplomă de pedagogie pentru profesorii de școală și doctoratul pentru profesorii universitari. Sunt aceste cereri realiste sau nu ar face decât să scadă și mai mult numărul profesorilor?</p>		<p>Educația și mediul Dacă nu se modifică actualul mod de viață al oamenilor din țările europene, ar putea apărea consecințe grave asupra mediului și resurselor. Dacă oamenii vor să facă alegeri documentate despre cum să își schimbe stilul de viață, trebuie să înțeleagă relațiile ecologice, economice, politice și istorice. Ei au nevoie de deprinderi interculturale și valori cum sunt responsabilitatea și preocuparea. Cum ați include în curriculum educația pentru exploatarea rațională a resurselor și mediului?</p>
	<p>Educația gratuită Guvernele au datoria de a garanta educație primară gratuită pentru toți. Realitatea este că în multe țări, dacă o</p>		<p>Disciplina și educația Școlile și universitățile în diverse țări folosesc mijloace diferite de asigurare a disciplinei. Printre metodele</p>

	<p>familie nu are resurse sa plateasca taxele si/sau rechizitele, copiii respectivi nu pot merge la scoala.</p>	<p>folosite se numara si pedeapsa corporala, suspendarea, munca suplimentara, exmatricularea si aducerea în fata consiliului scolii sau colegiului. Care credeti ca este cea mai buna metoda de asigurare a disciplinei într-un mediu educational?</p>
--	---	--

	<p>Femeile si educatia În tarile în curs de dezvoltare, 78% din fete merg la scoala, fata de 86% din baieti. 60% din copiii care nu merg la scoala sunt fete. Unul dintre obiectivele Forumului Mondial pentru Educatie (FME) este eliminarea diferentelor între sexe în educatia primara si secundara pâna în 2005 si realizarea egalitatii sexelor în educatie pâna în 2015.</p>		<p>Pacea si educatie „Pacea începe acasa” Institutiile de educatie sunt adeseori vazute ca o a doua casa a elevilor. În consecinta, educatia pentru pace ar trebui sa faca parte din curriculum-ul oficial si sa fie încurajata sa se manifeste în cadre educationale neoficiale. Cum ati include educatia pentru pace în curriculum-ul oficial?</p>
	<p>Educatia si egalitatea Valorile extreme ale înscrierii în învatamântul prescolar sunt 100% în Bermuda, Malaezia, Belgia si Suedia si 2% sau sub aceasta valoare în tarile care sufera de pe urma razboiului si a problemelor economice. Unul dintre obiectivele FME este sa se asigure ca se raspunde nevoii de a învata a tuturor tinerilor si adultilor prin accesul egal la programe corespunzatoare de învatare si formare a unor deprinderi pentru viata.</p>		<p>Sport si educatie A) Sportul trebuie sa fie obligatoriu pe întreaga perioada de scolarizare. Daca nu este timp pentru alte materii, trebui stabilite prioritatile. B) Sportul trebuie sa fie prezent pe întreaga perioada de scolarizare. Îi învata pe elevi multe lucruri care nu pot fi învata la alte materii, cum sunt colaborarea si dezvoltarea completa a corpului si a mintii. Cu care dintre afirmatii sunteti de acord?</p>
	<p>Educatia si militarizarea Desi educatia si armata sunt considerate domenii separate, în realitate ele sunt strâns legate. În multe tari puternic militarizate, o mare parte din buget este alocata cheltuielilor militare si nu ramân suficienti bani pentru sectorul social, în special pentru educatie.</p>		<p>Marginalizarea sociala si educatia Nu toata lumea poate sa faca parte din sistemul educational de stat. Copiii strazii, copiii saraci, copiii care muncesc cu norma întreaga nu sunt protejati de sistemul scolilor de stat. În România, fundatia „Back to school” (înapoi la scoala) încearca sa raspunda nevoilor copiilor exclusi din sistemul de stat, oferindu-le sansa de a primi o educatie si de a avea mai târziu în viata ocazia sa își gaseasca locuri de munca mai bune.</p>
	<p>Educatia si minoritatile Includerea minoritatilor în scoli/universitati este o problema comuna în societatile multiculturale. În afara problemei discriminarii persoanei, diferentele legate de religie si limba pun probleme sistemului. Cum ati adapta sistemul si curriculum-ul pentru a raspunde nevoilor minoritatilor?</p>		<p>Învatarea de-a lungul vietii Analfabetismul la adulti este o mare problema în tarile unde nu exista nici macar educatie de baza. Unul dintre obiectivele FME este îmbunatatirea cu 50% a nivelului de alfabetizare a adultilor pâna în 2015. Multe tari europene si-au asumat angajamente referitoare la „învatarea de-a lungul vietii”. Cu toate acestea, nu reusesc sa ofere adultilor educatia continua corespunzatoare. Care credeti ca ar trebui sa fie prioritatile educationale ale unui guvern?</p>
	<p>Educatia privind drepturile</p>		<p>SIDA/HIV si educatia</p>

	<p>omului</p> <p>Educatia privind drepturile omului (EDO) în cadrul educatiei formale, neformale sau informale este considerata responsabilitatea guvernului. Atunci de ce în cadrul societatii civile trebuie sa se ocupe ONG-urile de ceea ce reprezinta îndatorirea si responsabilitatea guvernului?</p>		<p>„Prima lupta care trebuie câstigata în razboiul împotriva SIDA este sfărâmarea zidului de tacere si stigmatizare care o înconjoara.” (Kofi Annan). Trebuie sa rupem tacerea pentru a pune capat discriminarii si pentru a preveni transmiterea bolii. Criza HIV/SIDA ar trebui sa ocupe un loc central pe agendele nationale de educatie. Ce se poate face pentru a lupta împotriva HIV/SIDA în institutiile de învățământ?</p>
--	--	--	--

Campania electorala

Cât esti de convingator?

Teme	Democratie, cetatenie, drepturile generale ale omului	TEME
Complexitate	Nivelul 2	DEMOCRATIE
Numarul de participanti	Orice numar	CETATENIE
Durata	45 de minute	DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI
Prezentare	Este o activitate bazata pe discutie care se refera la: <ul style="list-style-type: none"> ▪ drepturile si responsabilitatile legate de democratie; ▪ discutia democratica. 	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul de a participa la procesul democratic; ▪ libertatea de opinie si expresie. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ abordarea unor aspecte controversate ale societatii democratice; ▪ exersarea si dezvoltarea deprinderilor de a asculta, discuta si convinge; ▪ încurajarea colaborarii. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ un spatiu deschis; ▪ carton (A4) si pixuri colorate pentru realizarea indicatoarelor; ▪ banda adeziva; ▪ fise mici si pixuri necesare pentru a lua notite (optional). 	NIVELUL 2
Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Faceti doua indicatoare, pe unul scrieti „de acord” si pe celalalt „nu sunt de acord”, si lipiti-le pe fiecare la câte un capat al unui perete lung. Asigurati-va ca este suficient spatiu lângă perete pentru ca participantii sa poata sta în linie dreapta. ▪ Asezati doua scaune în mijlocul camerei, cam la 50 cm distanta unul de celalalt, lasând spatiu de jur împrejurul lor astfel încât sa se poata trece. 	NIVELUL 1
		NIVELUL 2
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		ORICE NUMAR
		DURATA
		45 DE MINUTE

Instructiuni

1. Aratati catre cele doua indicatoare asezate la un capat si la celalalt al peretelui si explicati-le participantilor ca urmeaza sa cititi cu voce tare o declaratie, cu care pot fi mai mult sau mai putin de acord.
2. Selectati o declaratie din lista de mai jos si cititi-o cu voce tare grupului.
3. Spuneti-le participantilor sa se aseze de-a lungul peretelui, între cele doua indicatoare, în functie de „acordul” sau „dezacordul” lor: daca sunt în totalitate de acord sau nu sunt,

trebui sa stea la unul dintre capete; altfel, ar trebui sa se aseze undeva între cele doua puncte.

4. Dupa ce participantii s-au asezat de-a lungul liniei, invitati-i pe cei doi care se afla la capete sa ocupe cele doua scaune din mijlocul încăperii. Apoi, toata lumea trebuie sa se aseze în jurul scaunelor, în spatele persoanei cu care sunt cel mai mult de acord, sau sa ocupe un loc în mijloc, daca sunt nehotarâti.
5. Acordati fiecarei persoane care sta pe scaun un minut sa își prezinte motivele pentru care sunt sau nu sunt de acord cu declaratia initiala. Nimeni nu trebuie sa îl întrerupa sau sa îl ajute pe celalalt. Toata lumea trebuie sa asculte în liniste.
6. Dupa epuizarea minutului, rugati-i pe ceilalti din grup sa se mute în spatele unuia sau altuia dintre vorbitori (nu pot sa ramâna nehotarâti), astfel încât sa existe un grup „pro” si altul „contra”. Acordati celor doua grupuri zece minute în care sa își pregateasca argumentele în sprijinul pozitiei lor si sa aleaga un alt vorbitor care sa le prezinte argumentele.
7. La sfârșitul celor zece minute, chemati grupurile înapoi si invitati-i pe cei doi noi vorbitori sa se aseze pe cele doua scaune înconjurati de „sustinatori”.
8. Acordati fiecarui vorbitor opt minute pentru a-si prezenta argumentele, iar dupa expirarea acestei perioade, suporterii dintr-un grup sau altul pot sa își schimbe locul si sa se mute în celalalt grup, daca argumentele partii adverse au fost mai convingatoare.
9. Acordati grupurilor înca 5 minute sa lucreze la argumente si alegeti un al treilea vorbitor. Din nou, dupa discursuri, permiteti participantilor sa își schimbe locul daca doresc.
10. Reuniti grupul pentru raportare.

Raportare si evaluare

Reflectati asupra procesului si scopului discutiei ca forma si asupra motivelor pentru care este de preferat o societate pluralista. Încercati sa nu reveniti la discutarea problemei propriu-zise.

- S-a razgândit cineva pe parcursul discutiei? Daca da, care au fost argumentele care l-au convins?
- Participantii cred ca au fost influentati de alte aspecte în afara argumentelor deja prezentate, de exemplu de presiunea colegilor, de limbajul emotional sau de un sentiment de rivalitate?
- Pentru cei care nu si-au schimbat opinia pe parcursul discutiei, a avut vreun sens analiza subiectelor? Ce dovezi i-ar putea face sa își schimbe parerea?
- De ce au oamenii opinii diferite? Ce ar trebui sa se faca în acest sens într-o societate democratica?
- *Toate opiniile trebuie tolerate în democratie?*

Sfaturi pentru moderatori

Prima parte a acestei activitati, când participantii se aseaza de-a lungul liniei, nu trebuie sa dureze mai mult de doua minute. Scopul este pur si simplu de a stabili „pozitiile de start” ale participantilor si de a-si da seama unde se situeaza în raport cu ceilalti.

Scopul activitatii este nu numai de exersare a deprinderilor de a comunica si de a convinge, dar si de a reflecta la problemele respective. De aceea, participantii trebuie încurajati sa se gândeasca nu numai la continutul si prezentarea opiniilor lor, dar si la tipul sau forma argumentelor care ar putea fi mai convingatoare pentru cei din tabara adversa. Scopul este de a atrage cât mai multi oameni de „partea” sa. Participantii pot folosi pauza dintre „discursuri” pentru a reflecta asupra argumentelor opozitiei si pentru a gasi modalitati de combatere a pozitiei partii adverse.

Puteti propune si alte subiecte în afara celor sugerate mai jos care ar putea fi si ele folosite ca baza de discutie. Cel mai important este sa alegeti o declaratie care va naste controverse în grupul cu care lucrati.

Nota: Sunt necesare aproximativ 30 de minute pentru a discuta o declaratie trecând prin diversele etape ale discutiei. Daca vreti sa folositi mai multe declaratii, trebui sa acordati mai mult timp, în mod corespunzator.

Este recomandabil sa fiti flexibil în privinta ordinii exacte a **Data importanta** evenimentelor, în functie de punctele tari si punctele slabe ale grupului si de cât este de animata discutia. De exemplu:

24 Octombrie
Ziua Natiunilor Unite

- Puteti adauga una sau mai multe pauze pentru pregatirea argumentelor de catre grupuri, astfel încât diversi vorbitori sa aiba ocazia sa își prezinte punctele de vedere.
- Daca ati mai organizat aceasta activitate cu grupul respectiv, si chiar daca nu ati mai organizat-o, puteti pastra un element de surpriza variind modul în care sunt alesi primii vorbitori. De exemplu, îi puteti alege pe cei doi participanti de la ambele capete *care se afla pe pozitia a treia*.
- Puteti stabili ca într-una din pauzele de pregatire a argumentelor „sustinatorii” fiecarui vorbitor sa lucreze cu vorbitorul opozitiei, cu alte cuvinte sa pregateasca argumente *împotriva* pozitiei pe care o sustin. Aceasta este o modalitate eficienta de a-i determina pe participanti sa ia în considerare si punctul de vedere opus si poate oferi o variatie interesanta daca participatii au tendinta de a nu schimba tabara.

Vorbitorii pot sa foloseasca o foaie de marimea unei carti postale pe care sa ia scurte notite care sa-i ajute sa își aminteasca principalele argumente pe care le pot folosi în timp ce vorbesc.

Puteti ridica urmatoarea problema: într-o societate toleranta, „pluralismul” sau libertatea de expresie ar trebui sa fie supuse limitarilor? De exemplu, demonstratiile fasciste sau nationaliste ar trebui sa fie permise?

Sugestii pentru continuarea activitatii

Daca vreti sa continuati ideea si sa aflati cum se formeaza si cum sunt modificate opiniile, în special de catre mass-media, puteti sa consultati activitatea „Prima pagina”, p. 135.

Idei de pus în practica

Daca alegeti declaratia despre votare, puteti continua activitatea cu un studiu despre obiceiurile legate de votare în comunitatea din care proveniti; a se vedea activitatea „A vota sau a nu vota”, p. 238.

Declaratii de discutat

- Avem obligatia morala de a merge la vot.
- Trebuie sa ne supunem tuturor legilor, chiar si celor nedrepte.
- Singurii oameni care au putere într-o democratie sunt politicienii.
- „Oamenii au conducatorii pe care îi merita.”
- Cetatenii au responsabilitatea de a controla activitatea de zi cu zi a guvernului.

Luptatorii pentru drepturi

„Este un ideal pentru care merita sa traiesti si pe care sa îl atingi.” (Nelson Mandela)

TEME	Teme	Drepturile generale ale omului, mass-media, cetatenie
DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI	Complexitate	Nivelul 2
MASS-MEDIA	Numarul de participanti	Orice numar
CETATENIE	Durata	60 de minute
COMPLEXITAT E	Prezentare	În aceasta activitate se utilizeaza fise continând informatii pentru a trezi interesul fata de eroii drepturilor omului. Subiectele abordate sunt: <ul style="list-style-type: none"> ▪ represiunea politica; ▪ activistii în domeniul drepturilor omului în secolul XX; ▪ lupta pentru drepturi în diverse tari.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ libertatea de opinie si de expresie; ▪ dreptul la un proces corect; ▪ dreptul de a nu fi torturat.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ informarea despre anumite persoane care au luptat pentru drepturile omului în diverse tari; ▪ dezvoltarea deprinderilor de a lucra cu informatiile si de a le ordona, precum si a deprinderilor de a colabora si de a lucra în echipa; ▪ promovarea respectului, responsabilitatii si curiozitatii fata de drepturile omului.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ câte un set de 30 de carti pentru fiecare grup mic; ▪ foarfece; ▪ plicuri; ▪ optional: lipici si bucati de hârtie tare pentru a întări cartile.
NIVELUL 1	Pregătire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ aranjati camera astfel încât participantii sa poata lucra în grupuri mici; ▪ multiplicati cartile de pe foile volante, astfel încât sa obtineti un set pentru fiecare grup mic; ▪ decupati fiecare set de 30 de carti, amestecati-le astfel încât sa nu fie în ordine si puneti-le în plicuri. Este important ca seturile sa fie separate unele de celelalte!
NIVELUL 2		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
ORICE NUMAR		
DURATA		
60 DE MINUTE		

Instructiuni

1. Rugati participantii sa se aseze în grupuri mici (câte 3 sau 4 în fiecare grup) si distribuiti fiecarui grup câte un set de carti.
2. Participantii trebuie sa împrastie cartile cu fata în jos, pe podea.
3. Explicati-le ca aceste carti descriu evenimente din viata a sase activisti pentru drepturile omului. Scopul fiecarui grup este sa potriveasca evenimentele cu personajul corespunzator si astfel sa construiasca o scurta descriere a fiecărei persoane.
4. Explicati-le ca fiecarui personaj îi corespunde un „set de cinci carti ” (de ex., câte o carte A, B, C, D si E).
5. În fiecare grup, jucatorii trag fiecare pe rând câte o carte pâna când se termina pachetul.
6. Lasati-le participantilor câteva minute sa își citeasca cartile în **Data importanta** liniste.
7. Apoi, lasati-i sa se organizeze. Fiecare grup trebui sa aiba propria **10 Decembrie** strategie de construire a personalitatilor. Pentru aceasta etapa au **Ziua Internationala a** nevoie de 15-20 de minute. **Drepturilor Omului**
8. Adunati-i pe toti si rugati câte un reprezentant din fiecare grup sa prezinte, cu cuvintele lui, una dintre personalitati. Faceti acelasi lucru cu fiecare grup pe rând, astfel încât fiecare personalitate sa fie prezentata în întregime si fiecare grup sa poate verifica daca au potrivit „piesele” corect.

Raportare si evaluare

1. Cât de usor a fost exercitiul si ce strategii a folosit fiecare grup pentru a ordona seturile de carti?
2. Despre care dintre personaje au auzis deja participantii si despre care nu? De ce unele personalitati sunt mai cunoscute si altele mai puțin cunoscute?
3. Au fost surprinsi participantii de vreuna dintre informatii? Ce i-a impresionat cel mai mult?
4. Rugati-i pe participanti sa aleaga citatul cu care se identifica cel mai bine. Cum cred ca s-ar fi comportat daca ar fi fost exact în aceeași situatie ca persoana respectiva?
5. În ce actiuni se pot implica oamenii?

Sfaturi pentru moderatori

Exista multe informatii despre fiecare dintre personaje, iar scurtele biografii care au fost prezentate aici ofera doar o vaga perspectiva (subiectiva) asupra subiectului. Exista sute de alti activisti care ar fi putut figura la fel de bine pe lista. Cei care au fost selectati aici au menirea de a deschide „gustul” pentru acest subiect.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Este foarte bine sa îi încurajati pe participanti sa continue activitatea pentru a afla si despre alti activisti în domeniul drepturilor omului, construindu-si astfel o impresie generala despre personajele care de-a lungul istoriei au contribuit la lupta pentru drepturile omului. Grupul poate începe sa construiasca propria „galerie de portrete” ale activistilor în domeniul drepturilor omului. Cei sase care sunt prezentati aici activeaza în domeniul drepturilor civile si politice, dar puteti extinde gama de drepturi incluzând domeniile social si economic. În societatea civila exista mai multe canale de exprimare a opiniei si de lupta pentru drepturi. Daca vreti sa le analizati mai atent, efectuati activitatea „Crearea legaturilor”, p. 173.

Idei de pus în practica

Informati-va despre actualii detinuti politici sau activisti, de exemplu cei pe care Amnesty International îi numeste „detinuti politici”. Scrieti o scrisoare sau organizati o campanie de informare a oamenilor despre acest detinut si insistati pe lângă persoanele în drept sa îl elibereze.

Informatii suplimentare

Pagini pe internet care ofera informatii despre activistii din domeniul drepturilor omului:

www.speaktruthpower.org

www.universalrights.net/heroes

www.globalyouthconnect.org

www.hrw.org

Sectiunea pentru Regatul Unit a organizatiei „Amnesty International” a realizat o diagrama de perete care îi prezinta pe aparatorii drepturilor omului si care poate fi comandata la urmatoarea la adresa pe internet:
www.amnesty.org.uk

FOI VOLANTE

Fise de discutie

<p>A</p> <p>„Am luptat împotriva dominației albilor și am luptat și împotriva dominației negrilor. Am pretuit idealul de societate democratică și liberă în care toți oamenii trăiesc împreună în armonie și au șanse egale. Acesta este un ideal pentru care merita să trăiești și pe care să îl realizezi. Dar la nevoie, este un ideal pentru care sunt gata să mor.”</p> <p><i>Nelson Mandela</i></p>	<p>A</p> <p>„În urma unor întâlniri dureroase, dar în același timp reconfortante, am văzut cum din adâncurile salbatice morale a izbucnit dintr-o dată tipatul „e vina mea!” și cum după acest tipat pacientul și-a recăpatat dreptul de a se numi ființa umană.”</p> <p><i>Evgenia Ginzberg</i></p>
<p>B</p> <p>S-a născut într-un sat de lângă Umtata și a fost ales președinte al Republicii Africa de Sud în primele alegeri democratice din această țară, la vârsta de 76 de ani. Până în acel moment și după aceea, și-a dedicat viața</p>	<p>B</p> <p>S-a născut în 1906 în Rusia și a murit la Moscova în 1977. A lucrat ca profesoară și ziaristă până când a fost etichetată drept teroristă de către regimul stalinist, în urma unui proces masluit. A stat 18 ani într-o</p>
<p>C</p> <p>luptei împotriva apartheid-ului, sistemul rasist folosit de fostul guvern al albilor pentru a suprima populația majoritară de culoare. A suferit mai multe forme de opresiune; i s-a interzis participarea la întâlniri, a fost forțat să se ascundă și în final a fost</p>	<p>C</p> <p>închisoare din Siberia în condiții îngrozitoare pentru că a refuzat să îi acuze pe alții de crime pe care nu le-au comis. Și-a petrecut primul an în izolare totală într-o celulă umedă în care nu avea voie să facă gimnastică, să vorbească, să cânte sau să se întindă în timpul zilei. Ulterior, a fost</p>
<p>D</p> <p>arestat și condamnat la închisoare pe viață la vârsta de 44 de ani. Și-a petrecut următorii 28 de ani din viață în spatele gratiilor, departe de familie și copii.</p>	<p>D</p> <p>trimisă în Siberia, dintr-un lagăr de muncă într-altul, și, ca pedeapsă pentru că a ajutat un alt prizonier, a fost trimisă în cel mai cumplit lagăr din care puțini s-au întors în viață.</p>

<p>A</p> <p>„Visez la ziua când aceasta natiune se va trezi si va da viata adevaratului înteles al crezului sau.”</p> <p>„Consideram ca aceste adevaruri sunt de la sine înțelese: toti oamenii se nasc egali.”</p> <p>Visul meu este ca cei patru copii ai mei sa traiasca într-o buna zi într-o tara care nu îi va judeca dupa culoarea pielii, ci dupa caracterul lor.” <i>Martin Luther King</i></p>	<p>A</p> <p>„Lipsa violentei este cea mai mare forta pe care omenirea o are la dispozitie. Este mai puternica decât orice arma de distrugere construita de ingeniozitatea omeneasca.”</p> <p><i>Mahatma Gandhi</i></p>
<p>B</p> <p>S-a nascut în Atlanta, Georgia, în 1929, pe vremea când legea îi obliga pe negri sa ocupe doar anumite locuri în autobuz, teatre sau cinematografe si sa bea apa de la alte fântâni decât cele de unde beau albi. La vârsta de 28 de ani, a înfiintat împreuna cu alte persoane</p>	<p>B</p> <p>S-a nascut în 1869 într-o familie hindusa care traia în Gujarat pe vremea când India era încă tinuta cu forta în Imperiul Britanic. A condus lupta pentru independenta, neabdicând niciodata de la convingerea sa ferma în</p>
<p>C</p> <p>o organizatie a bisericilor negrilor care încuraja marsurile pasnice, demonstratiile si boicotul împotriva segregarii rasiale. Organizatia a participat la un protest din Birmingham, Alabama, unde sute de elevi care cântau</p>	<p>C</p> <p>protestele pasnice si în toleranta religioasa, desi a fost arestat si închis de mai multe ori. Când indienii au folosit violenta unii împotriva celorlalti sau împotriva Raj-ului britanic, a postit pâna când violentele au încetat. A mers pe jos 385 km de-a lungul Indiei si</p>
<p>D</p> <p>au umplut strazile în semn de solidaritate. Politiei i s-a ordonat sa aduca câini de lupta, iar pompierii au fost chemati sa aduca furtunile de înalta presiune. A fost arestat si închis.</p>	<p>D</p> <p>i-a convins pe adeptii sai sa accepte brutalitatea politiei si a soldatilor fara sa riposteze. A petrecut în total 2338 de zile în închisoare ducând o viata dedicata fara încetare pacii.</p>

<p>A</p> <p>„Nu încercam sa distrugem sau sa anihilam regimul militar; ei încearca întotdeauna sa ne anihileze, dar ... scopul miscarii noastre este sa cream o societate care sa ofere siguranta poporului nostru, inclusiv armatei.”</p> <p><i>Daw Aung San Suu Kyi</i></p>	<p>A</p> <p>„Vai, trimit acest cântec trist pe care îl cânt în minte catre cei care îi ajuta pe prizonieri. Sentimente în vremuri întunecate. Nu voi uita nicicând groaznicele torturi. Fie ca nici o fiinta simitoare sa nu traiasca vreodata aceasta stare îngrozitoare pe care o simt acum în închisoare.”</p> <p><i>Ngawang Sangdrol</i></p>
<p>B</p> <p>S-a nascut în 1945 la Burma. Tatal sau a fost eroul national ucis în lupta pentru independenta fata de regimul colonial. A devenit lider cunoscut al luptei pentru democratie împotriva</p>	<p>B</p> <p>este o calugarita budista care considera ca Tibetul ar trebui sa fie independent fata de China si care a fost arestata prima data la vârsta de 10 ani de catre autoritatile chineze. Singura sa crima a fost aceea de a fi participant</p>
<p>C</p> <p>unui regim militar dur si aproape a fost asasinat/a de o unitate armata care avea ordinul de a trage în el/ea. A fost arestat/a la domiciliu timp de 6 ani fara sa fie acuzat/a de nici o crima si a fost complet izolat/a de restul lumii. Chiar si când a fost eliberat/a, guvernul</p>	<p>C</p> <p>la o demonstratie pasnica pentru independenta Tibetului. A fost din nou arestata la vârsta de 15 ani si a fost condamната la 3 ani de închisoare. Sentinta i-a fost marita prima oara, pentru ca a cântat un cântec de independenta în închisoare; apoi, a doua oara, cu înca 8 ani, pentru ca</p>
<p>D</p> <p>l-a împiedicat/a împiedicat-o sa își vada sotia/sotul care era pe moarte. În 2001, înca se afla izolat/a la domiciliu, accesul fiind sever controlat, iar liniile telefonice taiate.</p>	<p>D</p> <p>a strigat „Eliberati Tibetul!” în timp ce statea în ploaie în curtea închisorii. În prezent, are probleme cu rinichii din cauza torturilor pe care le-a suferit.</p>

Prima pagina

A raspândi vestile înseamna a le înmulți.
(proverb tibetan)

Teme	Mass-media, globalizare, mediu	TEME
Complexitate	Nivelul 3	MASS-MEDIA
Numarul de participanti	10-24	GLOBALIZARE
Durata	180 de minute	MEDIU
Prezentare	<p>Este o simulare a activitatii unui grup de ziaristi care lucreaza la prima pagina care trebuie sa mearga în tipografie. Participantii lucreaza în grupuri mici si analizeaza subiecte cum ar fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ atitudinea partinitoare, stereotipurile si obiectivitatea în mass-media; ▪ imaginile si rolul mass-mediei în discutarea problemelor legate de drepturile omului. 	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul la libertatea de gândire, opinie si expresie; ▪ dreptul la intimitate; ▪ drepturile la dezvoltare, viata si sanatate. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stimularea interesului pentru subiecte legate de drepturile omului prin lucrul cu imagini; ▪ reflectarea în mass-media si abordarea problemelor legate de drepturile omului; ▪ dezvoltarea deprinderilor de a comunica si colabora. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ o sala mare cu spatiu suficient pentru doua sau trei grupuri mici si pentru o discutie în grup reunit; ▪ 40 de fotografii din ziare; ▪ hârtie si pixuri pentru luat notite; ▪ coli mari de hârtie (format A3) sau hârtie de flipchart si carioci; ▪ foarfece si lipici pentru fiecare grup mic; ▪ mese cu suprafata de lucru suficient de mare pentru ca fiecare grup sa își poata aseza hârtiile. 	NIVELUL 2
Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Selectati 40-45 de fotografii dintr-o revista sau ziar national. Nota: aveti nevoie de copii dupa fiecare din cele 40 de fotografii pentru fiecare grup. De aceea, fie cumparati mai multe exemplare din acelasi ziar, fie utilizati un fotocopiator. ▪ Asezati un set de fotografii pe masa. 	NIVELUL 1
		NIVELUL 3
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		10-24
		DURATA
		180 DE MINUTE

Instructiuni

1. Prezentați activitatea. Explicați-le participanților ca este vorba despre o simulare a unei serii în redacția unui ziar unde un grup de jurnaliști lucrează la prima pagină a ziarului. Deși este vorba despre ziare locale care se adresează comunității, fiecare dintre ele are o politică de informare la zi a cititorilor despre problemele globale, inclusiv despre drepturile omului.
2. Împărțiți participanții în grupuri mici de lucru de câte opt persoane. Fiecare grup trebuie să își imagineze că este echipa editorială a unui alt ziar. Sarcina lor este să conceapă și să distribuie toate elementele pe prima pagină a ediției de mâine a ziarului.
3. Fiecare grup trebuie să aleagă un nume pentru ziar.
4. Discutați cu întregul grup care sunt articolele și cum trebuie ele așezate pe prima pagină a unui ziar în general.
5. Arătați-le masa cu fotografiile. Rugați-i să se plimbe în liniște în jurul mesei și deocamdată să nu facă nici un comentariu. Explicați-le că acestea sunt imaginile cu care vor trebui să lucreze; le pot folosi sau interpreta după cum doresc.
6. Acum echipele editoriale pot începe lucrul. Distribuți fiecărui grup hârtie și creioane, lipici și foarfece, dar nu le dați încă fotografiile.
7. Parcurgeți instrucțiunile. Au la dispoziție o oră pentru a alege patru sau cinci stiri pe care doresc să le prezinte, să scrie titlurile, să aleagă fotografiile și să conceapă așezarea în pagină. Explicați-le că nu trebuie să scrie articole lungi: titlurile și semnăturile la începutul articolului sunt suficiente. Trebuie să se concentreze asupra impactului pe care îl va avea prima pagină și mai puțin pe a povesti toate faptele. Sugerati-le să înceapă cu discutarea temelor sau subiectelor pe care doresc să le includă în articole. Spuneți-le că după zece minute vor primi fotografiile de la „departamentul de imprimare”.
8. După ce grupurile au lucrat aproximativ 10 minute, puneți-le la dispoziție seturile de fotografii din ziar.
9. După ce fiecare echipă a completat prima pagină, trebuie să o așeze pe masă, astfel încât să poată fi citită. Continuați cu raportarea și evaluarea.

Raportare și evaluare

Începeți cu o analiză a activității și continuați cu o discuție despre mass-media, probleme privind drepturile omului și angajamente.

- Cum și-au organizat grupurile activitatea? Cum au luat decizii privind desfășurarea activității și subiectele pe care să le prezinte? A simțit toată lumea că participă și că are o contribuție?
- Cum au ales participanții temele sau subiectele pe care au lucrat? Ce a fost mai întâi, subiectul sau imaginea? Cu alte cuvinte, au identificat mai întâi un subiect și apoi au găsit o fotografie potrivită care să o ilustreze sau s-au inspirat dintr-o fotografie și au creat o poveste în jurul ei?
- Ce teme sau subiecte au fost prezentate? Au legătura cu drepturile omului? Au fost subiecte pe care toată lumea ar fi vrut să le folosească, dar la care au fost nevoiți să renunțe?
- Prin ce se diferențiază pagina întâi a diverselor ziare? Au fost folosite aceleași teme și fotografii?
- Diversele grupuri au folosit aceeași imagine, dar în moduri diferite?
- Cum urmăresc oamenii stiriile? În ziare, la televizor, la radio sau pe internet? De ce urmăresc sau nu urmăresc stiriile?
- În cadrul acestei simulări au încercat să imite o prima pagină reală de ziar? Sau au vrut să o conceapă altfel? Unde sunt diferențele?
- Ce fel de stiri predomină în mass-media, în realitate?
- În general, la stiri, subiectele referitoare la drepturile omului sunt prezentate corect?

- Unul dintre principalele subiecte de discutie privind mass-media este „obiectivitatea” sa. Participantii considera ca este posibil sa prezinti stirile în mod obiectiv?
- Ce teme legate de drepturile omului au fost incluse pe prima pagina?
- Ce imagine au participantii despre tinerii din alte zone ale lumii?
- Lipsesc teme importante din setul de imagini?

Sfaturi pentru moderatori

Când alegeți imaginile pe care vreți să le folosiți pentru această activitate, asigurați-vă că există suficientă varietate de imagini și că ați evitat stereotipurile. Adeseori, multe stiri sunt despre crime, războaie și alte dezastre și se transmit mai puțin mesaje pozitive. (În Africa, se întâmplă și alte lucruri, nu numai război și foamete!) Fotografiile pe care le alegeți trebuie să le ofere participanților ocazia să aleagă imagini pentru stiri „bune”, dar și pentru cele „rele”. Trebuie să aveți o distribuție geografică cât mai variată, echilibru între prezenta feminină și cea masculină, imagini cu tineri și elemente relevante pentru viața de zi cu zi a tinerilor, inclusiv imagini pozitive despre cum pot tinerii schimba lucrurile. Includeți imagini referitoare la evenimente fierbinti și personalități, precum și imagini referitoare la probleme ale vieții într-o societate multiculturală și într-o lume globală. Lista de mai jos vă poate ajuta. (Această listă porneste de la lista de imagini folosită pentru activitatea „Fabrica de stiri”, descrisă la rubrica „Variatii”).

Prezentatoare TV	Vânzător pe plajă	Demonstratie în Filipine
Globul	Piața în Asia	Trupe ONU în Iugoslavia
Echipa de fotografi în „lumea a treia”	Femeie singură	Avion de luptă
Baraj de femei	Cartiere sărace în Bruxelles	Trupe de gherilă
Ajutor de somaj	Cos de gunoi supraîncărcat	Doi soldați morți
Miner din Africa	Sortare de cutii de conserve	Stivă de saci cu cereale
Pesticide	Baiat negru cu chitară	Miting al femeilor
Reclama pentru un restaurant de sandvisuri	Star rock	Planificare familială
Sol uscat	Politia statului	Prevenirea SIDA
Copii jucându-se în apă	Graffiti	Multime de oameni
Spălarea unei mașini	Parlament	Transport în comun
Petrol arzând	Droguri	Expoziție de mașini
Acțiune a organizației „Greenpeace”	Lagar de refugiați	Aglomeratie rutieră
Nor de fum industrial	Copii într-un adăpost	Tânăr cu un microfon în mână
Reclama la alcool	Jucător de fotbal	Telefon mobil
Reclama la Coca Cola	Acțiune a organizației „Amnesty International”	

Când prezentați activitatea și discutați despre articolele și structura pe care o are în general prima pagină, trebuie să le atrageți atenția participanților asupra modului în care sunt scrise titlurile pentru a atrage atenția și în care sunt apoi prezentate subiectele. De obicei, se începe cu un scurt rezumat de aproximativ 2 cm de coloană, după care urmează, cu litere mai subțiri, subiectul pe larg. Discutați despre modul în care sunt folosite imaginile pentru a ilustra subiectul sau pentru a capta atenția cititorului. Arătați și ceea ce imaginea nu arată! Vorbiți despre cum ați decupat fotografia pentru a-i atrage atenția privitorului asupra a ceea ce vrea

sa arate fotografia sau redactorul de imagine. Aratati-le participantilor cum se scriu legende la fotografii.

Variatii

Un alt mod de realizare a acestei activitati este prezentarea unei emisiuni de stiri la radio sau la televiziune. Daca va alegeti varianta de transmisie de televiziune, este bine sa folositi diapozitive pe care sa le proiectati într-o sala întunecata, pentru a da participantilor „impresia” ca privesc la televizor. Exista un set de diapozitive care au fost special realizate pentru aceasta activitate si care se pot împrumuta de la Federatia Europeana pentru Învatare Interculturala (FEII).

Data importanta	Sugestii pentru continuarea activitatii
------------------------	--

3 Mai
Ziua Mondiala a
Libertatii Presei

Discutati aspecte legate de drepturile selectate de fiecare grup pentru stiri. De exemplu, cum sunt privite aceste drepturi în tara voastra?
Participantii pot contacta un ziar local sau un post de radio sau de televiziune si pot discuta cu ziaristii despre modul lor de lucru, despre obiectivitate si despre modul de prezentare în mass-media a problemelor globale si a celor referitoare la drepturile omului.
Daca membrilor grupului le plac activitatile care solicita o gândire rapida, pot efectua activitatea „Doar un minut” (p. 150), care se refera la relatia dintre sport si drepturile omului.

Idei de pus în practica

Multe statii de radio locale ofera diverselor grupuri din comunitate ocazia sa realizeze o emisiune. Realizati un proiect de grup de cercetare si productie a unei emisiuni de radio, pe un subiect de interes, de exemplu, sub titlul: „gânditi la nivel global si actionati la nivel local”.

Informatii suplimentare

Câteva puncte de pornire pentru reflectie asupra temelor prezentate în aceasta activitate:

a) *Mass-media*

1. Tinerii si adultii sunt bombardati cu o multime de informatii transmise de mass-media. Ne punem întrebarea: ce facem cu aceste informatii? Înseamna ca suntem mai bine informati?
2. Mass-media este tot mai comerciala, iar simplificarea mesajului, stereotipurile si senzationalul sunt tendinte îngrijoratoare. Este tot mai greu sa gasesti stiri de calitate.
3. Gasirea unor informatii de calitate se aplica în special în legatura cu stirile despre inegalitate, mai ales când este vorba de tarile în curs de dezvoltare. Stirile care nu se refera la lumea occidentala sunt adeseori vazute prin ochii occidentalului, ceea ce de multe ori da nastere unor stiri negative si proaste.

b) *probleme privind drepturile omului*

Mass-media are bineînteles un rol important în atragerea atentiei publicului asupra problemelor privind drepturile omului. Trebuie însa sa fim constienti de modul în care sunt prezentate aceste probleme si care sunt intentiile. Toti trebuie sa fim critici fata de ceea ce ni se ofera sau nu ni se ofera si fata de modul în care sunt prezentate informatiile si faptele. De exemplu, în razboi, luptatorii pot fi prezentati în diverse ziare ca luptatori pentru libertate sau

ca teroristi, în funcție de diversele puncte de vedere politice. Oamenii aparținând altor culturi pot fi prezentați cu lipsa de obiectivitate. De exemplu, inuitii pot fi prezentați ca fiind un popor exotic, aprigi luptători pentru păstrarea modului tradițional de a trăi în igluuri, dar când se discută despre balene, sunt considerați „criminali”.

c) Angajamente

Unele dintre imaginile folosite pentru simulare trebuie să le sugereze oamenilor, în special tinerilor, ocazii de a se implica în mod concret. Ca profesori sau lucrând cu tinerii, dorim să îi motivăm să lucreze pentru a construi o lume mai bună. Ne punem întrebarea cât de mult putem să îi încurajăm pe tineri să se implice și de asemenea dacă ocaziile existente în prezent sunt sau nu cu adevărat interesante pentru ei. Putem să ne dăm seama într-o anumită măsură care sunt răspunsurile la aceste întrebări din reacțiile pe care le au tinerii vizionând diapozitivele.

O gradina peste noapte

V-ati încumeta sa construiti o gradina peste noapte?

Teme	Mediu, cetatenie, sanatate	TEME
Complexitate	Nivelul 3	MEDIU
Numarul de participanti	6+	CETATENIE
Durata	180 de minute	SANATATE
Prezentare	<p>Aceasta este o activitate de creatie care foloseste desenul si constructia de machete pentru a analiza:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ fortele care stimuleaza dezvoltarea; ▪ modul în care dezvoltarea la nivel local raspunde sau nu nevoile oamenilor; ▪ cum sunt luate deciziile referitoare la dezvoltarea la nivel local. 	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul de a participa la procesul de luare a deciziilor; ▪ dreptul de a participa la viata culturala a comunitatii; ▪ dreptul la odihna si la timp liber. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ înțelegerea faptului ca rezultatele dezvoltarii nu sunt inevitabile; ▪ dezvoltarea aptitudinilor necesare pentru a participa la procesul democratic si de dezvoltare la nivel local; ▪ dezvoltarea creativitatii, a aptitudinilor de a lucra în echipa, a colaborarii si a respectului pentru ceilalti. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ harti si imagini ale locului în care locuiti (din trecut si din prezent); ▪ o harta la scara mare a cartierului pe care sa se afle si locul ales; ▪ pixuri si hârtie pentru desenarea schitelor; ▪ materiale pentru construirea machetelor. De exemplu, cutii mici, vase, servetele de hârtie, vopsele, sfoara, lâna, dopuri de la sticlele de vin, cutii de carton, folie de aluminiu, cartoane de oua si alte obiecte de bucatarie, nuiele, pietre, coaja de copac, scoici, etc.; ▪ lipici si banda; ▪ vopsea si pensule pentru vopsit; ▪ carton tare sau placaj pentru baza pe care va fi asezata macheta. 	NIVELUL 2
Pregatire	<p>Pentru partea întâi. Dezvoltare – modalitati si obiective</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Adunati harti vechi si actuale si fotografii ale orasului sau ale zonei în care locuiti. ▪ Identificati diverse locuri unde ar putea sa lucreze grupul. Interesati-va în localitate daca exista zone 	NIVELUL 1

	<p>care urmeaza sa se dezvolte.</p> <p>Pentru partea a doua. Crearea planurilor de dezvoltare:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Adunati informatii despre locul unde grupul s-a hotarât sa lucreze, de exemplu, articole de ziar si procesele-verbale ale unor sedinte de consiliu. ▪ Daca urmeaza sa realizati machete din resturi, asigurati-va ca aveti suficiente materiale. Începeti sa strângeti vase mici, sulurile pe care se ruleaza hârtia igienica, etc., cu mult înainte de începerea activitatii. 	
		NIVELUL 3
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		CEL PUTIN 6
		DURATA
		180 DE MINUTE

Instructiuni

Aceasta activitate are doua parti: partea întâi, „Dezvoltare – modalitati si obiective”, este o discutie despre fortele care determina schimbarea; în partea a doua, „Crearea planurilor de dezvoltare”, participantii realizeaza un proiect de dezvoltare în localitatea lor si construiesc o macheta.

Partea întâi. Dezvoltare – modalitati si obiective

1. Introduceți subiectul dezvoltării la nivel local. Folositi harti si imagini pentru a încuraja discutia despre modul în care localitatea s-a dezvoltat în ultimii 50-100 de ani. Vorbiti despre fortele politice, economice si sociale care au determinat aceste schimbari. În general, au fost schimbari favorabile? Pentru cine si de ce?
2. Rugati participantii sa dea exemple de dezvoltari care au avut loc în timpul vietii lor, de exemplu extinderea unei cladiri, construirea unui centru comercial, a unor zone de locuinte, cine a beneficiat de aceste dezvoltari si în ce mod. Spre exemplu, planul a inclus construirea de locuinte la preturi mici pentru oamenii din localitate sau a fost vorba despre apartamente de lux sau case de vacanta construite ca investitii ale unor companii?
3. Uitati-va pe harta la scara mare a localitatii si stabiliti un loc unde toata lumea doreste sa lucreze.

Partea a doua. Crearea planurilor de dezvoltare

1. Desfasurati harta la scara mare si aratati locul unde ati hotarât sa lucrati. Asigurati-va ca toata lumea cunoaste locul si, daca este cazul, mergeti la fata locului.
2. Analizati planurile actuale pentru locul respectiv folosind informatii din ziarele locale si procesele-verbale ale întâlnirilor. Stabiliti cine face diversele propuneri si care sunt interesele acestor persoane.
3. Organizati un brainstorming pentru a afla care sunt toate posibilitatile de dezvoltare a locului. Fiti cât se poate de inventivi.
4. Împartiti-va în grupuri mici de 4-5 persoane, analizati rezultatele brainstorming-ului si discutati pe scurt care sunt argumentele pro si contra privind diversele optiuni.
5. Urmatoarea sarcina a grupului este sa ajunga la un consens despre modul de dezvoltare al locului, sa deseneze o schita si apoi sa realizeze o macheta.
6. Dupa ce machetele au fost finalizate, fiecare grup trebuie sa își prezinte macheta si sa explice planul.

Raportare si evaluare

Începeti cu o analiza a modului de lucru al fiecarui grup. S-a simtit toata lumea implicata? Cum au fost luate deciziile? Vorbiti apoi despre planuri.

- Care au fost principalele aspecte avute în vedere când s-a stabilit cum va fi dezvoltat locul? De exemplu, care sunt costurile, durata, efortul, profitul, necesitatile la nivel local?
- Planurile tin cont de mediu si de oameni si sunt durabile?
- Raspund planurile necesitatilor tuturor locuitorilor? De exemplu, persoanelor handicapate, copiilor, minoritatilor?
- De ce resurse este nevoie pentru a pune planul în aplicare?
- Au fost utilizate resurse regenerabile de câte ori a fost posibil?
- Au fost folosite cu grija resursele care nu erau regenerabile?
- Cum afecteaza proiectul ecosistemul în general? De exemplu, s-a preferat neinterventia asupra naturii sau s-au plantat copaci?
- Ce deseuri se pot produce din constructia si întretinerea proiectului? Cum vor fi eliminate aceste deseuri?

Sfaturi pentru moderatori

Aceasta activitate presupune ca majoritatea tinerilor locuiesc în mediul urban sau în apropierea unei zone urbane. Alegerea locului unde se vor desfasura lucrarile trebuie sa depinda de locul unde va aflati si de grup. Toate locurile au potential. În mod ideal, grupul trebuie sa cerceteze si sa se hotarasca. Totusi, în anumite conditii, de exemplu în scoli, pot exista constrângeri dictate de programa si în acest caz profesorul va trebui sa aleaga.

Data importanta

5 iunie
Ziua Mediului

În ceea ce priveste constructia care se va amplasa pe locul respectiv, optiunile pot fi: un centru comercial, un centru de recreare, o scoala, locuinte, o parcare pentru masini, un spatiu verde, un spatiu de joaca, un teren de sport, o gradina de trandafiri linistita cu banci pentru persoanele în vârstă, o ferma de oras, un spatiu cu natura salbatica, un parc de distractii, un teren de bowling, etc. Încurajati participantii sa ia în considerare necesitatile diverselor grupuri din comunitate.

Variatii

Puteti alege un scenariu fantezist. De exemplu, ce ati vrea sa vedeti în locul unde se afla acum primaria, birourile administratiei locale, spitalul, etc.? Sau daca locuiti într-o localitate rurala, ce destinatie mai potrivita ati da unei mine dezafectate sau unei gramezi de deseuri ramase dupa operatiunile de minerit?

Sugestii pentru continuarea activitatii

Aflati mai multe informatii despre planurile consiliului de dezvoltare a locului pe care vreti sa lucrati. Spuneti ce parere aveti despre aceste planuri si scrieti consiliului sau ziarului local pentru a-i informa si pe altii despre parerile voastre. Aflati cum se iau deciziile de sistematizare în orasul sau satul în care locuiti. Cât de mult pot influenta oamenii din localitate procesul de luare a deciziilor? Cum pot avea tinerii un cuvânt mai greu de spus în luarea deciziilor de sistematizare care îi afecteaza? Daca membrii grupului sunt interesati sa analizeze problemele privind luarea deciziilor la nivel local, se poate efectua activitatea „A vota sau a nu vota”, p. 238.

Idei de pus în practica

Participati la o sedinta de sistematizare a consiliului local si contribuiti la procesul de sistematizare.

Participati la sarbatorirea Zilei Mediului. Cautati pe internet informatii despre activitatile organizate cu ocazia Zilei Mediului în tara voastra: www.unep.org

Informatii suplimentare

Ideea acestei activitati este inspirata de proiectul „Have på en nat” (O gradina peste noapte) care a facut parte din Festivalul „Copenhaga, orasul culturii”, în 1996. Un grup de tineri de la ? kologiskeigangs? ttere, organizatie locala care face parte din „Agenda 21”, a lucrat timp de doi ani pregatindu-se sa construiasca o gradina pe un loc parasit din oras, nu chiar într-o noapte, ci în câteva zile. Tinerii au hotarât sa construiasca o gradina pentru comunitate pe acel teren de 300 m². Au învatat sa faca lucruri practice, cum ar fi tâmplarie, instalatii, asezarea caramizilor si horticultura si au pregatit si crescut toate plantele într-un alt loc, astfel încât atunci când a venit momentul, au asamblat gradina aproape „peste noapte”. Era câte ceva pentru fiecare: alei înguste care înconjurau o zona cu gazon, copaci, arbusti, flori si legume. Gradina a ramas pâna când locul a fost revendicat de consiliul local pentru a construi locuinte în aprilie 2001.

Eroi si eroine

Daca leii ar putea vorbi, vântatorii n-ar mai ajunge eroi.

TEME	Teme	Egalitatea sexelor
EGALITATEA SEXELOR	Complexitate	Nivelul 2
DISCRIMINARE	Numarul de participanti	Orice numar
CETATENIE	Durata	60 de minute
COMPLEXITATE	Prezentare	Aceasta activitate presupune o activitate individuala sau în grup mic sau mare, brainstorming si discutii despre: <ul style="list-style-type: none"> eroinele si eroii ca simboluri ale socializarii si culturii; imaginile stereotipe ale eroinelor si eroilor.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> egalitatea în demnitate si drepturi; dreptul la libertati indiferent de sex.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> reflectie asupra predarii istoriei si analiza a diverselor perspective asupra evenimentelor istorice traite de toti participantii si eroinele sau eroii care au legatura cu aceste evenimente; analiza critica a semnificatiei eroinelor si eroilor ca modele umane si modul în care stereotipurile referitoare la femei si barbati îsi au radacinile în istoria noastra, în cultura si în viata de zi cu zi.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> hârtie si pixuri (câte un pix albastru si unul rosu pentru fiecare participant; este optional, dar recomandabil); hârtie de flipchart si carioci.
NIVELUL 1	Pregatire	
NIVELUL 2		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
ORICE NUMAR		
DURATA		
60 DE MINUTE		

Instructiuni

1. Participantii au 5 minute sa se gândeasca care sunt eroinele sau eroii nationali (din istorie sau în viata) pe care îi apreciaza cel mai mult.
2. Distribuiti hârtia si pixurile si rugati pe fiecare sa traseze doua coloane. În prima coloana, trebuie sa scrie (folosind pixul rosu) numele a trei sau patru eroine si o scurta descriere (cine sunt si ce au facut pentru tara lor). În partea de jos a foii, trebuie sa scrie cuvinte-cheie care reprezinta trasaturile personale ale eroinelor.
3. Repetati procedeul (folosind pixul albastru) pentru trei sau patru eroi. Notati informatiile în a doua coloana.
4. Rugati participantii sa se aseze în grupuri mici, formate din 5-7 persoane, si sa îsi spuna unii altora care sunt eroinele si eroii pe care i-au ales. Grupurile trebuie sa ajunga la un consens cu privire la patru eroine si patru eroi pe care îi considera cei mai importanti.
5. Reveniti în grup reunit si scrieti numele eroinelor si ale eroilor alesi de fiecare grup în doua coloane, pe flipchart. Adaugati cuvintele-cheie care descriu trasaturile personale.

6. Discutati lista de trasaturi, modul în care eroinele si eroii sunt folositi ca modele umane si în ce masura reprezinta stereotipuri legate de femei sau barbati. Continuati cu raportarea.

Acesta este un exemplu al rezultatului obtinut de un grup din Ucraina, la punctul 2:

Eroine	Eroi
Printesa Olha, prima crestina din Kyiv Rus	Printul Vladimir Kyiv Rus (numele vechi al Ucrainei) a fost botezat.
Tânara Roksalana, capturata de turci. A trait în haremul hanului. S-a folosit de pozitia pe care o avea si a avut influenta în politica.	Hetman Mazepa, luptator pentru independenta
Poeta Lesya Ukrainka a scris despre identitatea ucraineana si emanciparea femeilor.	Poetul Shevchenko a slavit libertatea.
puternica vicleana blânda feminina puternica frumoasa	puternic vânjos curajos viteaz hotarât încapatânat

Raportare si evaluare

Începeti cu analiza activitatii, ce au învatat participantii despre eroi si eroine si apoi discutati despre stereotipuri în general si despre modul în care ne influenteaza perceptia si actiunile.

- Ce fel de oameni sunt eroinele si eroii? (Barbati si femei obisnuite? Regi?) Ce au facut? (S-au luptat? Au scris poezii?) Cum au aflat participantii despre ei?
- Care sunt asemanarile si deosebirile dintre cele doua liste de trasaturi?
- Ce valori reprezinta eroinele si eroii? Aceste valori sunt aceleasi pentru ambele categorii sau exista diferente?
- Ce înțeleg oamenii prin cuvântul „stereotip”? Cât de adevarate sunt stereotipurile? Stereotipurile sunt întotdeauna negative?
- Voi personal sau persoanele din societate în general au stereotipuri si asteptari generale privind barbati si femeile?
- Participantii se simt îngraditi de aceste asteptari? În ce mod?
- Lista de trasaturi care rezulta din aceasta activitate reflecta trasaturi pe care unii le-ar putea numi trasaturi nationale?
- În ce masura barierele sociale si culturale sunt în general rezultatul unei gândiri influentate de stereotipuri?
- În ce mod stereotipurile referitoare la femei si barbati anuleaza drepturile omului?
- Asteptarile influentate de stereotipuri actioneaza adeseori ca bariere care reduc posibilitatile de a alege si optiunile de viata ale barbatilor si femeilor. Ce bariere legate de gen au întâlnit participantii? Acasa, la scoala, la club sau la locul de munca?
- Ce pot face participantii în privinta acestor bariere? Pot gasi strategii pentru a se distanta de normele si valorile culturale raportate la masculinitate si feminitate?

Sfaturi pentru moderatori

Aceasta activitate se poate efectua foarte bine într-un spatiu multicultural, unde elementul cultural devine mai evident.

Data importanta	La punctul 5 din instructiuni, trebuie sa acceptati toate contributiile grupurilor mici si sa notati ideile pe flipchart. Daca cineva va sugereaza termeni ca „feminin” sau „masculin”, trebuie sa îi acceptati la acest nivel si sa reveniti la ei în faza de raportare când va trebui sa discutati sensul acestor cuvinte.
8 Martie Ziua Internationala a Femeii	
3 Noiembrie Ziua Mondiala a Barbatului	

Variatii

Când lucrați cu grupuri de tineri, este posibil ca ei să prefere alte tipuri de eroine sau eroi, de exemplu personaje din benzi desenate și filme, staruri pop, vedete de film și din sport. La început, puteți citi dintr-o carte cu benzi desenate și apoi faceți un brainstorming despre trasaturile personajelor. Sau puteți lipi postere cu staruri pop și vedete din sport și să le cereți participanților să scrie textul în bule sau să adauge desene. Dacă lăsați total deschisă întrebarea „Cine sunt eroinele sau eroii vostri preferați?”, s-ar putea să aveți surprize interesante care să dea naștere unor discuții fructuoase.

Sugestii pentru continuarea activității

Dacă participanții doresc să vorbească despre eroine și eroi ai drepturilor omului, efectuați activitatea „Luptătorii pentru drepturi”, p. 130.

Idei de pus în practica

Faceți o promisiune personală ca veți fi mai atent la stereotipurile din viața de zi cu zi, în special cele care conduc la prejudecati, atât din partea altora, cât și din partea voastră (în mod inconștient!).

Informatii suplimentare

Stereotipul este o generalizare în care trasaturile unei părți a grupului sunt extinse asupra întregului grup. De exemplu, italienilor le place opera, rusilor le place baletul, tinerii care poartă costume de piele neagră și conduc motociclete sunt periculoși și toți negrii sunt africani.

S-ar putea să existe confuzii legate de cuvintele „sex” și „gen”. *Sex* se referă la diferențele *biologice* dintre femei și bărbați, care sunt universale și nu se schimbă. *Gen* se referă la atributele sociale care sunt învățate și dobândite pe parcursul socializării ca membru al unei anumite comunități.

În concluzie, *genul* se referă la atributele sociale, roluri, activități, responsabilități și necesități determinate de faptul că suntem bărbați (masculin) sau femei (feminin) într-o anumită societate, la un moment dat, și că facem parte dintr-o anumită comunitate în cadrul societății.

Sursa: Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD). Programul, învățarea și pachetul informativ referitor la gen în evoluția sa și programul de aducere a conceptului de gen în centrul atenției publicului; ianuarie, 2001.

Horoscopul saraciei

Poti sa prevezi viitorul? Ce le va aduce anul care vine Aminei si lui Misha?

Teme	Saracie, globalizare, drepturi sociale	TEME
Complexitate	Nivelul 3	SARACIE
Numarul de participanti	15-21	GLOBALIZARE
Durata	60 de minute	DREPTURI SOCIALE
Prezentare	Aceasta activitate combina cunostintele si talentul de a scrie în vederea explorarii problemelor privind consecintele saraciei si ocaziile vietii care le sunt anulate oamenilor saraci.	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul la hrana si adăpost; ▪ dreptul la sanatate; ▪ dreptul la munca. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ reflectie atât asupra lipsei de ocazii pentru oamenii saraci, cât si asupra dificultatilor cu care se confrunta pentru a profita de ocaziile care li se ofera; ▪ înțelegerea etapelor saraciei; ▪ promovarea justitiei sociale, a demnitatii umane si a responsabilitatii. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 12 fise de horoscop; ▪ 12 fise de prezentare a vietii unor persoane; ▪ câte o coala de hârtie si un creion pentru fiecare participant; ▪ coala mare de hârtie, flipchart sau tabla; ▪ carioci si creta; ▪ banda adeziva. 	NIVELUL 2
Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Multiplicati fisele de horoscop si de prezentare a vietii unor persoane si decupati-le. ▪ Pregatiti 3 seturi de fise astfel încât sa existe 4 fise de prezentare însoțite de fisele de horoscop corespunzatoare în fiecare set. Puneti fiecare set într-un plic separat, astfel încât sa nu se amestece. 	NIVELUL 1
		NIVELUL 3
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		15-21
		DURATA
		60 DE MINUTE

Instructiuni

1. Prezentați activitatea. Vorbiți pe scurt despre horoscoape în general. Participanții citesc vreodata horoscopul? Cred în horoscop? Ce fel de informații oferă de obicei horoscoapele?
2. Împărțiți participanții în 3 grupuri și dați fiecărui grup câte un set de fișe de prezentare a vieții unor persoane, împreună cu fișele de horoscop corespunzătoare.
3. Acordați grupurilor 20 de minute pentru a inventa horoscoape pentru cele patru vieți pe care le prezintă fișele. Trebuie să își folosească imaginația, intuiția și cunoștințele generale pentru a prezice ce se va întâmpla cu acești oameni în anul următor. Subliniați faptul că nu există răspunsuri corecte sau greșite, dar că trebuie să încerce să facă prezicerile în limitele realității.
4. După ce au terminat, chemați participanții în grup reunit. Pe rând, fiecare grup își prezintă activitatea. Mai întâi, se citesc cu voce tare informațiile din fișele de prezentare, astfel încât fiecare să se poată familiariza cu personajele, după care se citesc tot cu voce tare horoscoapele.
5. În final, lipiți cu bandă adezivă fișele de prezentare și prezicerile pe o coală mare de hârtie pentru a realiza o diagramă de perete.

Raportare și evaluare

Începeți discuția întrebând fiecare grup cum a stabilit viitorul fiecăruia dintre personaje. Apoi, încercați să definiți sărăcia și în final discutați despre consecințele sărăciei.

- Ce imagine au participanții despre oamenii săraci în general? Dar despre oamenii săraci din țara lor sau din țările în curs de dezvoltare? Acestea sunt stereotipuri? Cât de fondate sunt aceste impresii? De unde se informează oamenii?
- Ce înțeleg participanții prin sărăcie?
- Poate fi cineva considerat „bogat” dacă trăiește într-o anumită țară și „sărac” dacă trăiește în altă țară? Cu alte cuvinte, este sărăcia relativă?
- În societatea în care trăiți, de ce unii sunt bogați și alții săraci?
- Care sunt principalele moduri de a scăpa de sărăcie în țara voastră și în Eritrea, una dintre cele mai sărace țări din lume? Un unchi bogat? Câștigul la loterie? Să ai o educație? Să fii sănătos? Să cunoști pe cine trebuie? Să muncești din greu? Ce alte modalități există?
- Cât de ușor este pentru persoanele care sunt sărace să spargă cercul sărăciei? Cu alte cuvinte, cât de greu este pentru cineva născut într-o familie săracă să nu fie sărac când va deveni adult?
- Ce oportunități au oamenii bogați?
- Ce oportunități au oamenii săraci?
- Este doar vina oamenilor că sunt săraci? Are și destinul un rol? Situația este determinată de forțele sociale, politice și economice?
- Sărăcia merge uneori mână în mână cu boala, foamea și malnutriția, cu lipsa de educație, de pregătire profesională și cu somajul. Este o coincidență sau există o legătură? Dacă da, care este legătura?
- Cum îi privesc/trătează oamenii în general pe cei săraci?
- Ce fel de strategii politice și sociale conduc către cele mai bune oportunități în viața pentru toți cetățenii?
- În ce măsură educația reprezintă soluția pentru combaterea sărăciei în țara voastră?
- Aproape în toate țările lumii, crește diferența dintre săraci și bogați. În consecință, crește și diferența dintre țări. Care sunt consecințele acestui fapt pentru Europa?
- Este important faptul că această diferență se accentuează? Dacă oamenii consideră că este important, atunci cine are responsabilitatea micșorării acestei diferențe?
- Ce pot face persoanele, grupurile, comunitățile locale și națiunile pentru ca această diferență să nu mai existe?

Sfaturi pentru moderatori

Explicati-le clar participantilor ca acesta este un horoscop inventat si ca nu trebuie sa fii astrolog sau sa cunosti caracteristicile atribuite în mod traditional semnelor zodiacale. În schimb, ar trebui sa se concentreze pe detaliile pe care le ofera fisele cu povestile vietilor unor persoane si sa își foloseasca cunostintele generale si cele de istorie, economie si sociologie. Elementul „dragoste” întâlnit în fisele de horoscop se refera nu numai la viata sentimentala a persoanei, dar si la relatiile cu familia si prietenii.

Variatii

Puteti adapta povestile vietii persoanelor, puteti sa le înlocuiti pe toate sau doar pe unele dintre ele cu altele pe care le considerati mai interesante sau mai potrivite. Puteti înlocui aceste povesti si cu cazuri reale pe care le cunoasteti sau despre care ati auzit în comunitatea sau tara voastra.

Data importanta

17 Octombrie
Ziua Internationala a
Eradicarii Saraciei

Sugestii pentru continuarea activitatii

De multe ori, femeile sunt singurele persoane din familie care aduc bani în casa, pentru ca sunt necasatorite sau pentru ca partenerul a ramas fara loc de munca. Cu toate acestea, femeile sunt adesea discriminate la locul de munca, iar daca lipseste ajutorul social, de cele mai multe ori le este foarte greu sa lucreze si în acelasi timp sa aiba grija de familie. Daca membrii grupului doresc sa exploreze unele dintre aceste subiecte, pot efectua activitatea „Munca si copiii”, p. 260.

Idei de pus în practica

Oferiti-va sprijinul unui ONG sau unei asociatii care lucreaza cu oameni saraci si care încearca sa le ofere oportunitati acestor oameni. Cautati un grup din localitate de la care sa aflati ce nevoi au si apoi sa organizati un proiect de strângere de fonduri.

FOI VOLANTE

Fise de prezentare a vietii unor persoane

Maria este o mama singura cu trei copii. Locuieste într-un cartier foarte sarac din Madeira, Portugalia. Ultimul partener tocmai a parasit-o. Lucreaza ca servitoare la o familie bogata, dar pentru cât timp de-acum înainte? Cineva a furat de curând un inel scump al stapânei casei, care banuieste ca l-a furat una dintre servitoare. Nu se poate afla cine este vinovatul, si atunci toate servitoarele vor fi concediate si înlocuite. Maria este **Capricorn**.

Amina este din Turcia. Locuieste într-un sat mic, într-una din regiunile sarace ale tarii. Are 12 ani, iar parintii ei, tarani foarte saraci, se gândesc sa-i caute un sot. Ea însa nu vrea sa se casatoreasca. Se hotaraste sa fuga de acasa si sa se duca în capitala unde spera sa aiba un viitor mai bun. Amina este **Gemeni**.

Misha este din Tomsk, Siberia. Este somer de multe luni si nu stie ce sa faca. Sotia lui e foarte bolnava si sta toata ziua în pat. Are patru copii de 20, 18, 10 si respectiv 8 ani, iar cei doi mai mici sunt handicapati. Misha este **Fecioara**.

Iuri locuieste cu parintii si cu cei trei frati mai mici la Tomsk, în Siberia. Are 20 de ani si

este un jucator de hochei pe gheata care promite. Unchiul sau din America s-a oferit sa-i gaseasca o bursa de studii la un colegiu american. Tatal lui Iuri, Misha, este în prezent somer de mai multe luni si singurele surse de venit sunt diversele munci pe care le face Iuri. Iuri e nehotarât. Mama lui e bolnava, doi dintre fratii sai mai tineri sunt handicapati, iar familia se bazeaza pe el. Iuri este **Rac**.

Bengt este un tânar suedez, ras în cap. A fost arestat anul acesta de doua ori pentru comportament violent. De doi ani nu mai are de lucru, dar refuza toate ofertele care i se fac. Prefera sa își petreaca timpul dresându-si câinele, un pitbull terrier, făcând body building si stând pe strazi cu colegii lui care au fost implicati de curând în câteva incidente cu substrat rasial. Bengt este **Berbec**.

Ricardo locuieste singur în Barcelona, Spania, într-un apartament minuscul pe care abia daca si-l poate permite. Este bolnav de mult timp si traieste din ajutoarele sociale date de guvern. Când lucra facea tot felul de munci. Sotia lui a luat copiii cu ea si l-a parasit când a aflat ca are SIDA. Este **Balanta**.

Abdul a venit din Mauritania cu multi ani în urma, cautând de lucru în capitala Frantei, Paris. A stat cinci ani singur, dar mai târziu si-a adus sotia, cei patru fii si bunicii. Cu totii traiesc într-un apartament, într-o zona saraca din Paris. O vreme, lucrurile au mers bine, în special când sotia lui Abdul a nascut gemeni, dar s-a dovedit a fi foarte greu sa își creasca copiii în traditia mauritana. Gemenii au acum 12 ani. Au multe probleme la scoala si de multe ori refuza sa își asculte parintii. De curând, Abdul si-a pierdut locul de munca datorita situatiei economice defavorabile în general. Abdul este **Leu**.

Gemenii, **Moktar** si **Ould** s-au nascut la Paris, Franta. Sunt copiii lui Abdul, lucrator migrant, originar din Mauritania. Toata familia, parintii, cei patru frati mai mari, precum si bunicii locuiesc într-un singur apartament, într-o zona saraca din Paris. Gemenii au acum 12 ani si au multe probleme la scoala. Nu vor sa învete, chiulesc de la ore foarte des, stau cu prietenii în suburbiile Parisului si refuza sa își asculte parintii cu care se cearta des, uneori chiar violent. Reprezentantii scolii spun ca devin tot mai agresivi. Moktar si Ould sunt **Varsatori**.

Krista, 20 de ani, sta cu chirie într-un apartament foarte mic din suburbia orasului Praga si viseaza sa locuiasca în Germania. A citit un anunt în care se oferea o slujba la Berlin. A sunat la numarul respectiv si a dat peste un barbat care i-a promis ca o va scapa de saracie si ca își poate gasi foarte usor o slujba la Berlin. S-a hotarât sa aiba încredere în acest barbat si sa își încerce norocul în Germania. Krista este **Sagetator**.

Jane este o vaduva în vârsta care locuieste în Scotia. Sotul ei a fost alcoolic si nu prea a muncit. Supravietuieste din mica pensie data de stat, dar acum are nevoie de mai multa îngrijire, pentru ca sanatatea ei se înrautateste. Jane este **Pesti**.

Bella locuieste împreuna cu sora ei, Angelica, la Palermo, în Italia. Parintii le-au murit când aveau 16 si respectiv 17 ani. Din aceasta cauza au parasit scoala si au început sa munceasca ca sa se întretina. Acum au 22 si 23 de ani. Bella are doua locuri de munca; lucreaza ca servitoare în timpul zilei si ca femeie de serviciu într-un spital, noaptea. Are grija si de Angelica care este dependenta de droguri. Bella refuza sa își abandoneze sora, pentru ca stie ce mult a suferit sora sa din cauza tatalui lor care era violent. Bella are o problema cu temperamentul aprig pe care cu greu si-l poate controla si din cauza caruia a pierdut anterior doua locuri de munca. Bella este **Taur**.

Angelica locuieste cu sora sa Bella, la Palermo, în Italia. Parintii le-au murit când aveau 16 si respectiv 17 ani. Din aceasta cauza, au parasit scoala si au început sa munceasca ca sa se întretina. Acum au 22 si 23 de ani. Bella are doua locuri de munca si are grija de Angelica care este dependenta de droguri. Deseori, Angelica fura salariul surorii ei si își cumpara droguri. S-a lasat si s-a reapucat de droguri de multe ori, dar îi este foarte greu sa își controleze dependenta. Angelica este **Scorpion**.

Fise de horoscop pentru întregul an

Berbec (Bengt) (21 martie – 21 aprilie) Dragoste Munca Sanatate	Balanta (Ricardo) (23 septembrie – 22 octombrie) Dragoste Munca Sanatate
Taur (Bella) (22 aprilie – 21 mai) Dragoste Munca Sanatate	Scorpion (Angelica) (23 octombrie – 22 noiembrie) Dragoste Munca Sanatate
Gemeni (Amina) (22 mai – 21 iunie) Dragoste Munca Sanatate	Sagetator (Krista) (23 noiembrie – 21 decembrie) Dragoste Munca Sanatate
Rac (Iuri) (22 iunie – 22 iulie) Dragoste Munca Sanatate	Capricorn (Maria) (22 decembrie – 20 ianuarie) Dragoste Munca Sanatate
Leu (Abdul) (23 iulie – 22 august) Dragoste Munca Sanatate	Varsator (Moktar si Ould) (21 ianuarie – 19 februarie) Dragoste Munca Sanatate
Fecioara (Misha) (23 august – 22 septembrie) Dragoste Munca Sanatate	Pesti (Jane) (20 februarie – 20 martie) Dragoste Munca Sanatate

Doar un minut

Vorbeste „doar un minut”, fara ezitari si fara repetitii!

TEME	Teme	Sport, globalizare, drepturile generale ale omului
SPORT	Complexitate	Nivelul 2
GLOBALIZARE	Numarul de participanti	Orice numar
DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI	Durata	40 de minute
COMPLEXITATE	Prezentare	Pentru aceasta activitate, participantii trebuie sa fie rapizi si inventivi pentru a putea vorbi timp de un minut despre relatia dintre sport si drepturile omului.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	Toate
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ schimb de cunostinte despre probleme privind sportul si drepturile omului; ▪ înțelegerea modului în care sunt interconectate si indivizibile toate problemele privind drepturile omului; ▪ dezvoltarea încrederii în sine în privinta exprimarii opiniilor personale.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ câte o afirmatie pentru fiecare participant; ▪ o palarie; ▪ un ceas cu doua afisaje sau un cronometru.
NIVELUL 1	Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Multiplicati foaia de mai jos si decupati afirmatiile. ▪ Împaturiti biletelele si puneti-le într-o palarie.
NIVELUL 2		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
ORICE NUMAR		
DURATA		
40 DE MINUTE		

Instructiuni

1. Participantii trebuie sa se aseze în cerc.
2. Treceti palaria de la unul la altul. Fiecare pe rând trebuie sa introduca mâna în palarie si sa aleaga un biletel fara sa se uite.
3. Participantii au la dispozitie 5 minute sa se pregateasca sa vorbeasca fara întrerupere un minut despre afirmatia scrisa pe biletel. Regula este sa vorbeasca fara ezitari si fara repetitii.
4. Rugati pe fiecare pe rând sa își prezinte „discursul”.
5. Dupa fiecare discurs, acordati 2-3 minute pentru scurte comentarii. Daca participantii au multe de discutat, notati-va subiectul si mentionati ca veti reveniti asupra lui la sfârșit.
6. Dupa ce i-a venit rândul fiecaruia, reveniti si finalizati toate discutiile care au trebuit întrerupte.
7. Continuati cu raportarea si evaluarea.

Raportare si evaluare

Începeti cu o analiza a modului de desfasurare a activitatii si discutati apoi problemele ridicate.

- A fost dificil sa vorbiti pe aceste teme fara întrerupere, timp de un minut?
- Care au fost cele mai grele subiecte si de ce?
- Care dintre afirmatii a fost cea mai controversata si de ce?
- Care a fost informatia cea mai surprinzatoare pe care au auzit-o participantii?

Sfaturi pentru moderatori

Aceasta activitate opereaza pe mai multe niveluri, iar întrebările pot fi interpretate în diverse feluri. Este important sa se lucreze la nivelul tinerilor. Poate vreti sa spuneti ceva care sa încurajeze o gândire mai profunda, dar feriti-va sa dati impresia ca asteptati „un raspuns anume”. **Data importanta**
7 Aprilie
Ziua Mondiala a Sanatatii

În cazul în care considerati ca afirmatiile de mai jos nu sunt interesante pentru grupul cu care lucrati, folositi alte afirmatii.

Încurajati-i pe vorbitorii reticenti sa faca o încercare. Sugerati-le sa încerce sa vorbeasca jumatate de minut sau numai 20 de secunde, spuneti-le ca pot încerca mai întâi sa își prezinte discursul pe scurt unui prieten, înainte de a lua cuvântul, sau propuneti-le sa încerce mai târziu.

Variatii

Cu un grup mic, activitatea se poate repeta de mai multe ori. La fiecare runda, participantii trag un biletel. Daca aveti un grup cu mai mult de 15 persoane, lucrati pe subgrupe.

Aceasta tehnica de tragere a bileteletelor din palarie poate fi adaptata pentru orice tema.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Daca participantii vor sa continue cu tema despre sport si se simt în forma, încercati activitatea „Sportul pentru toti”, p. 214.

Daca una dintre celelalte teme a suscitat un interes special, verificati indexul de activitati de la pagina 68 si gasiti o activitate pe tema respectiva.

Idei de pus în practica

Hotarâti-va asupra subiectului pe care vreti sa îl abordati si stabiliti care este urmatoarea etapa concreta. Concepeti un proiect de continuare a activitatii desfasurate pe subiectul ales. Stabiliti legaturi cu o organizatie locala care lucreaza în domeniu. Utilizati proiectul ca oportunitate de învățare si ajutati participantii sa reflecteze asupra a ceea ce au acumulat în materie de aptitudini de munca în echipa si de capacitate de a face lucruri concrete.

Informatii suplimentare

„Regulile jocului: contributia sportului la promovarea drepturilor omului”, conferinta care a avut loc la Sydney, 1-3 septembrie 1999. www.hrca.org.au/#sport_and_human_rights.

Fisa cu afirmatii

<p>Sportul si drepturile generale ale omului Credeti ca Ronaldo este un reprezentant potrivit pentru „Forta de a schimba: Campania mondiala SIDA pentru tineri”?</p>	<p>Sportul si mediul Cursurile de golf sunt criticate în mod frecvent pentru ca sunt daunatoare atât oamenilor, cât si mediului, pentru ca deseori sunt organizate pe terenuri folosite de localnici pentru agricultura si silvicultura. Totodata necesita multa apa, ierbicide si pesticide pentru întreținere. Este golful o problema de drepturile omului?</p>
<p>Sportul si drepturile generale ale omului Atletii la nivel international trebuie sa se supuna unui cod de conduita. Cei care încalca acest cod, folosindu-se de un eveniment sportiv pentru a face o declaratie politica sunt penalizati. Este acesta un caz de anulare a dreptului la libertatea de expresie?</p>	<p>Sportul si egalitatea sexelor Unii sustin ca existe putine femei antrenor principal si administratori sportivi, pentru ca femeile sunt discriminate. Sunteti de acord? Daca da, ce se poate face în acest sens?</p>
<p>Sportul si drepturile generale ale omului Politia are puterea de a-i împiedica pe suporterii de fotbal pe care îi suspecteaza ca pot crea probleme sa calatoreasca în alte tari pentru a participa la meciuri. Este aceasta o negare a dreptului lor la libertatea de circulatie si de asociere?</p>	<p>Sportul si globalizarea Încaltamintea de sport si multe alte elemente ale echipamentului sportiv sunt realizate ieftin prin exploatarea mâinii de lucru din Europa de Est si din Orientul Îndepartat. Lucratorii doresc sa continue lucrul si de aceea nu organizeaza un boicot. Ce putem face noi, în calitate de consumatori, pentru a nu face parte din aceasta exploatare?</p>
<p>Sportul si copiii Ce le-ati spune parintilor si antrenorilor ambitiosi care își forteaza copiii sa se antreneze ore întregi? Cine ar trebui sa aiba dreptul sa hotarasca în privinta sanatatii unui tânar si a modului în care își petrece el timpul liber?</p>	<p>Sportul si siguranta oamenilor China are un nivel scazut de respectare a drepturilor omului. Ar fi trebuit sa fie alesi tara gazda a Jocurilor Olimpice din 2006?</p>
<p>Sportul si cetatenia Multi oameni se nasc într-o tara, dar se stabilesc si devin cetateni ai unei alte tari. Cu toate acestea, continua sa fie suporterii ai echipei nationale a tarii de origine si nu a tarii de adoptie. Cu care echipa nationala ar trebui sa tina?</p>	<p>Sportul si sanatatea Ce se poate face la nivel local pentru a combate folosirea drogurilor în sport?</p>
<p>Sportul si discriminarea În ce masura Jocurile Paralimpice risipesc prejudecatile despre persoanele cu deficiente?</p>	<p>Sportul si mass-media Credeti ca o televiziune are dreptul sa cumpere dreptul de exclusivitate pentru difuzarea unui eveniment sportiv?</p>
<p>Sportul si discriminarea Este necesara testarea sexului atletilor pentru asigurarea unei întreceri corecte sau reprezinta o încalcare prea mare a demnitatii umane si a dreptului la intimitate?</p>	<p>Sportul si pacea În ce masura sporturile competitive promoveaza colaborarea si înțelegerea între oameni?</p>
<p>Sportul si educatia Considerati ca lectiile de sport ar trebui sa fie obligatorii pe toata perioada de scolarizare generala?</p>	<p>Sportul si saracia Credeti ca politicienii din tara voastra folosesc sportul sau evenimentele sportive pentru a distra atentia de la problemele politice si economice?</p>
<p>Sportul si drepturile sociale Credeti ca sportivii si sportivele ar trebui sa aiba drepturi similare cu cele ale lucratorilor, de exemplu, dreptul de a forma sindicate si dreptul de a nu fi dati afara pe nedrept?</p>	<p>Sportul si saracia În multe tari, sportul si în special fotbalul le ofera oamenilor posibilitatea sa scape de saracie. Tarile sarace ar trebui sa puna mai mult accent pe fotbal?</p>

Sa se faca auzit glasul fiecaruia

„A educa înseamna sa crezi în schimbare.”
(Paulo Freire)

Teme	Educatie, cetatenie, copiii	TEME
Complexitate	Nivelul 3	EDUCATIE
Numarul de participanti	8-50	CETATENIE
Durata	115 minute	COPIII
Prezentare	Este un exercitiu de discutie în subgrupuri si în grup reunit despre: <ul style="list-style-type: none"> ce este educatia si cum raspunde nevoilor oamenilor; participarea la procesul de luare a deciziilor. 	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> dreptul la educatie; libertatea de opinie si de expresie; dreptul de a face parte din guvernul tarii sale. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> reflectie asupra sistemului educational si a modului în care raspunde nevoilor oamenilor; dezvoltarea capacitatilor de colaborare si participare la procesul democratic de luare a deciziilor la nivelul scolii si al clubului; promovarea dreptatii si a participarii. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> 4 coli mari de hârtie sau hârtie de flipchart si pixuri pentru fiecare grup mic de 4 persoane; foi suplimentare pe care participantii sa poata lua notite, daca doresc. 	NIVELUL 2
Pregatire		NIVELUL 1
		NIVELUL 3
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		8-50
		DURATA
		115 DE MINUTE

Instructiuni

Activitatea are doua parti: partea întâi (35 de minute) este o discutie despre ce tip de educatie doresc oamenii sa primeasca si partea a doua (60 de minute) este o discutie despre cum pot fi create sisteme democratice care sa garanteze faptul ca oamenii își spun parerea despre educatia pe care o primesc.

Partea întâi. Ce fel de educatie dorim? (35 de minute)

- Începeti cu o scurta discutie generala despre ce înțeleg oamenii prin termenul „educatie”. Participantii ar trebui sa stie ca a primi o educatie este un drept al omului.
- Organizati un brainstorming având ca tema toate aspectele pozitive si negative ale educatiei si notati cuvintele-cheie pe flipchart.
- Rugati participantii sa se aseze câte doi. Acordati-le 15 minute pentru a evalua valoarea dreptului la educatie în raport cu cei care au puterea de a lua decizii referitoare la ceea ce se învata si în ce mod.

4. Reveniti în grup reunit și întrebați-i pe participanți care sunt reacțiile lor.

Partea a doua. Crearea unor sisteme democratice care să garanteze ca oamenii își spun părerea despre educația pe care o primesc. (60 de minute)

1. Participanții revin în perechi și analizează modul în care sunt luate deciziile în școală, colegiul sau clubul din care fac parte. De exemplu, cine stabilește ce se predă sau ce activități se organizează? Cum este condusă școala, colegiul sau clubul? Cum sunt luate deciziile privind bugetul sau achizițiile? Cum sunt create și stabilite politicile? Ce rol au tinerii în luarea deciziilor?
2. Perechile se combină pentru a forma grupuri mici de patru persoane. Spuneți-le să nu uite că există un drept al omului la educație și că au dreptul să participe la luarea deciziilor legate de problemele care îi interesează.
3. Rugați fiecare grup să aibă în vedere aspectele pozitive și negative ale existenței unui organism ales democratic care ia decizii cu privire la educația la nivel local. Un astfel de organism poate fi consiliul studenților într-o școală sau colegiu sau consiliul unui club sau al unei organizații a tinerilor.
4. Fiecare grup trebuie să se gândească care ar fi cea mai bună formă de consiliu care ar răspunde cerințelor lor de a avea un cuvânt de spus cu privire la educația pe care o primesc.
5. Urmatoarea etapă depinde de situația grupului. Dacă nu există consiliu în școală sau clubul din care fac parte participanții, fiecare grup trebuie să se hotărască ce tip de consiliu ar dori și ce trebuie făcut pentru a-l constitui. Dacă grupul are deja un consiliu sau un comitet, trebuie să analizeze modul în care funcționează și să facă planuri de îmbunătățire a activității acestui organism. Explicați cum se face o analiză SWOT (puncte forte, puncte slabe, oportunități și pericole) și acordați grupurilor 30 de minute pentru a redacta un plan de acțiune pe o foaie mare sau pe hârtia de flipchart.
6. Reveniti în grup reunit și rugați membrii grupurilor să își prezinte rezultatele.

Raportare și evaluare

Multe aspecte au fost deja abordate în diversele stadii ale discuțiilor anterioare. Totuși, nu va grabiți să analizați activitatea în ansamblu, să reflectați asupra elementelor generale ale procesului de învățare și să planificați ce trebuie făcut mai departe.

- Le-a plăcut participanților activitatea? A fost utilă? De ce? De ce nu?
- De ce sunt așa cum sunt actualele structuri de luare a deciziilor? Care sunt precedentele istorice? Structurile și-au îndeplinit funcțiile în trecut? De ce nu mai corespund acum?
- De ce trebuie revizuite cu regularitate structurile și procedurile de luare a deciziilor?
- Prin ce se diferențiază planurile de acțiune?
- Cât costa punerea lor în practică din punctul de vedere al duratei, efortului și al fondurilor?
- Cât sunt de realiste? (Nota: este bine să ai viziuni grandioase, dar trebuie să parcurgi pas cu pas drumul către tinta!)

Sfaturi pentru moderatori

În funcție de grup, va trebui să vă hotărâți care este cel mai bun mod de a prezenta activitatea în raport cu anumite aspecte ale drepturilor omului, și anume dreptul la educație și dreptul de a lua parte la luarea deciziilor. Puteți face acest lucru fie rugându-i pe participanți să își împărtășească experiența deja acumulată sau povestindu-le experiența proprie mai întâi.

Analiza SWOT (puncte forte, puncte slabe, oportunități și pericole) este prezentată și explicată în capitolul 3, intitulat „A lua atitudine”.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Lasati grupul sa lucreze mai departe la ideile aparute în aceasta activitate si, împrumutând câteva elemente din capitolul „A lua atitudine”, p. 269, sa se lupte pentru a avea un rol mai important în procesul de luare a deciziilor în scoala, colegiul sau clubul din care fac parte.

Data importanta

5 Octombrie
Ziua Mondiala a
Profesorilor

Daca membrilor grupului le-a placut sa reflecteze asupra tipului de educatie pe care ar dori sa o primeasca, s-ar putea sa îi intereseze si jocul cu tabla „Poveste din doua orase”, p. 71, care se refera la tipul de oras în care le-ar placea oamenilor sa locuiasca.

Idei de pus în practica

Participantii ar putea stabili legaturi si ar putea face schimburi de informatii cu alte consilii ale studentilor din zona în care locuiesc, la nivel national sau international.

Informatii suplimentare

De ce este nevoie de un consiliu scolar?

Consiliul elevilor are rolul de a oferi elevilor posibilitatea sa își exprime opinia cu privire la problemele care îi afecteaza direct în cadrul scolii. Exista numeroase argumente în favoarea înfiintarii consiliilor scolare si a garantarii functionarii lor eficiente.

Beneficii pentru elevi

Participarea la un consiliu scolar promoveaza dezvoltarea educationala si personala a elevilor deoarece:

- consiliile promoveaza cetatenia, învatarea, eficacitatea politica si atitudinile democratice;
- consiliile promoveaza încrederea sociala si valorile personale;
- elevii sunt împuterniciti sa puna în discutie autoritatea;
- elevii învata sa ia decizii corecte si responsabile;
- elevii învata despre realitatile vietii, de exemplu, cum sa lucreze cu bugete limitate sau cu autoritati care nu reactioneaza.

Beneficii de ordin practic

- stilurile de conducere democratica functioneaza mai bine decât cele autocratice, pentru ca în final sunt mai eficiente si pentru ca îi încurajeaza pe elevi sa fie responsabili;
- consiliile încurajeaza colaborarea, aduna energiile si estompeaza sentimentul de înstrainare;
- consiliile pot îmbunatati atmosfera din scoala: elevii au mai multa încredere în profesori, regulile sunt prezentate ca fiind bazate pe corectitudine;
- oricare ar fi limitarile impuse de presiunile sociale si politice din afara, consiliul elevilor este o modalitate practica de a demonstra elevilor buna credinta a profesorilor si devotamentul fata de anumite valori.

Sa vorbim despre sex

„Ai auzit ca Peter e homosexual?”

TEME	Teme	Sanatate, discriminare si xenofobie, egalitatea sexelor
SANATATE	Complexitate	Nivelul 4
DISCRIMINARE	Numarul de participanti	10+
EGALITATEA SEXELOR	Durata	60
COMPLEXITATE	Prezentare	Aceasta activitate utilizeaza tehnica „vasului cu pesti” de explorare a atitudinii fata de sexualitate, inclusiv a homofobiei.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul de a se casatori si de a-si întemeia o familie; ▪ dreptul la libertatea de a nu fi discriminat si egalitatea de tratament; ▪ dreptul de a-si exprima opinia si de a se asocia cu alte persoane.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ abordarea unor probleme si drepturi privind sexualitatea, inclusiv homosexualitatea; ▪ dezvoltarea încrederii de a-si exprima propria opinie cu privire la aceste probleme; ▪ promovarea tolerantei si a compasiunii.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 3 scaune; ▪ 2 moderatori; ▪ spatiu suficient pentru ca participantii sa se deplaseze; ▪ tabla sau flipchart si carioci; ▪ bucati mici de hârtie si pixuri; ▪ o palarie.
NIVELUL 1	Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tineti cont de faptul ca în multe comunitati sexualitatea este un subiect sensibil; pregatiti-va sa adaptati metodologia, subiectul sau ambele elemente; ▪ identificati câteva persoane care au fost deschise în privinta propriei sexualitati, si anume femei si barbati heterosexuali si homosexuali, bisexuali si transsexuali.
NIVELUL 4		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
CEL PUTIN 10		
DURATA		
60 DE MINUTE		

Instructiuni

1. Pregatiti scena. Explicati-le participantilor ca, desi majoritatea oamenilor privesc sexualitatea ca fiind o problema personala, dreptul de a nu fi discriminat datorita orientarii sexuale este un drept fundamental al omului si este protejat de legislatia majoritatii tarilor europene. Aceasta activitate este o ocazie de a explora atitudinile fata de sexualitate si în special fata de homosexualitate. Pentru acomodare, organizati

- un brainstorming pe tema personalitatilor care au fost deschise în privinta propriei sexualitati.
2. Distribuiti bucatile de hârtie si pixurile si rugati-i pe participantii sa noteze toate întrebările pe care le au despre homosexualitate în general si sa puna hârtiile în palarie. Întrebările trebuie sa fie anonime.
  3. Explicati-le ca aceasta activitate se refera la explorarea atitudinilor fata de sexualitate si în special fata de homosexualitate. Fiecare este liber sa își exprime opiniile care pot fi conventionale sau neconventionale sau pot pun în discutie normele societatii. Participantii pot sa prezinte puncte de vedere cu care sunt sau nu de acord fara teama de a fi ridicoli sau dispretuitori.
  4. Asezati cele trei scaune în semicerc, în fata grupului. Scaunele sunt pentru cei trei interlocutori care se afla în „vasul cu pesti”. Restul grupului sunt observatorii.
  5. Explicati-le participantilor ca la început veti invita doi voluntari sa participe la o conversatie în „vasul cu pesti”. Oricine poate interveni în orice moment în conversatie, dar cum doar trei pesti încap în acelasi timp în acvariu, cineva va trebui sa se retraga. Daca cineva doreste sa intre în discutie, trebuie sa se apropie si sa îl bata usor pe umar pe unul dintre „interlocutori”. Cei doi schimba locurile, iar persoana care era initial interlocutor devine acum observator.
  6. Încurajati-i pe participantii sa își exprime deschis opiniile, dar si alte opinii care nu sunt neaparat ale lor. În acest mod, punctele de vedere controversate, „încorecte politice” sau de neconceput pot fi exprimate, iar subiectul poate fi discutat în detaliu din mai multe perspective.
  7. Sunt interzise comentariile socante sau jignitoare la adresa unor persoane din grup.
  8. Rugati un voluntar sa aleaga o întrebare din palarie si sa înceapa sa o comenteze. Lasati discutia sa evolueze pâna când participantii au epuizat subiectul si problemele se repeta.
  9. Rugati apoi trei voluntari sa discute o alta întrebare si sa înceapa o alta runda de discutii urmând aceleasi reguli ca si înainte.
  10. Discutati cât mai multe întrebări în functie de cât timp aveti la dispozitie si de interesul grupului. Înainte de a începe raportarea si evaluarea, luati o scurta pauza, pentru ca participantii sa aiba timp sa iasa din atmosfera „vasului cu pesti”. Aceasta pauza este importanta mai ales daca discutia s-a incins si s-a purtat în contradictoriu.

Raportare si evaluare

Începeti cu o scurta recapitulare despre cum s-au simtit participantii înăuntrul si în afara vasului cu pesti. Discutati apoi despre diversele opinii exprimate si în final ce au învățat participantii din aceasta activitate:

- A fost cineva socat sau surprins de unele puncte de vedere exprimate? De care anume? De ce?
- În comunitatea în care trairi, cât de deschisi sunt în general oamenii în privinta sexualitatii?
- Unele grupuri sunt mai deschise decât altele? De ce?
- Ce forte influenteaza modul în care ni se dezvoltă sexualitatea?
- De unde iau oamenii valorile referitoare la sexualitate?
- Atitudinea participantilor fata de sexualitate este diferita de cea a parintilor si bunicilor lor? Daca da, în ce mod? De ce?
- În unele tari, legile si presiunea sociala par sa fie în conflict cu drepturile omului la respect si demnitate, cu dreptul de a se îndrăgosti de persoana aleasa, de a se casatori liber, etc. Cum pot fi rezolvate astfel de conflicte?

Sfaturi pentru moderatori

Aveti în vedere contextul social în care lucrați și adaptați activitatea în consecință. Scopul acestei activități este să permită participanților să reflecteze asupra sexualității lor și asupra normelor societății în care trăiesc. Activitatea își propune de asemenea să îi încurajeze pe participanți să își exprime punctul de vedere, dar și să fie toleranți cu persoanele care au opinii diferite de ale lor. Scopul *nu* este de a-i convinge pe oameni să aibă un punct de vedere sau altul și nici să ajunga prin consens la o decizie.

Înainte de a începe activitatea este recomandabil să vă pregătiți citind informațiile generale cu privire la gen, discriminare și xenofobie. Gândiți-vă ce subiecte de discuție ar putea apărea. Va prezentăm o listă de subiecte și întrebări care apar frecvent:

- Ce este homosexualitatea?
- Care sunt diferențele între heterosexuali, gay, lesbiene, bisexuali și transsexuali?
- Este homosexualitatea o boală?
- Cum ajung oamenii homosexuali?
- Ce părere aveți de pericolul SIDA?
- În unele țări, homosexualitatea este acceptată, iar homosexualii se pot căsători, în timp ce în alte țări acest lucru se pedepsește cu moartea.
- Cum fac dragoste homosexualii?

În calitate de moderatori, este important să reflectați asupra propriilor valori și credințe despre ceea ce este bine pentru voi, pentru familiile voastre și pentru alții și să nu uitați că aceste valori se reflectă în tot ce faceți sau spuneți sau în tot ce nu faceți sau spuneți. Este foarte important să vă recunoașteți valorile și prejudecățile și să înțelegeți originea acestor valori pentru ca participanții să poată și ei să își analizeze originile propriilor valori.

Scopul brainstorming-ului despre personalitățile care au fost deschise în privința sexualității lor este să îi încurajeze pe participanți să discute deschis despre sexualitate. Este o ocazie de a clarifica termeni cum sunt „gay”, „lesbiana”, „homosexual”, „heterosexual”, „bisexual” și „transsexual”. (Vezi informațiile de bază de la pagina 339).

Rolul vostru în această activitate este hotărâtor pentru crearea atmosferei generale. Este bine să începeți cu doi moderatori pe post de interlocutori. De exemplu, unul dintre voi poate începe spunând: „Ai auzit că Peter a anunțat că este homosexual?” Celălalt poate să răspundă „Nu, n-am fi crezut niciodată, vreau să zic că nu *parea a fi* homosexual”. În felul acesta lăsați să se înțeleagă că este o discuție despre un prieten comun, cu alte cuvinte la nivel „local”, și nu este o dezbatere teoretică. Acest început ajută la deschiderea unei discuții referitoare la opinia și atitudinile participanților față de homosexualitate.

Din fericire, unul dintre observatori va va înlocui repede, putând astfel să îi lăsați pe participanți să discute. Totuși, trebuie să participați în continuare ca observator pentru a avea posibilitatea să mai interveniți în discuție. Această poziție va lăsa deschisă posibilitatea de a influența discuția în mod discret fie pentru a deschide noi direcții ale discuției, fie pentru a înlocui cu tact un participant care nu respectă regulile.

Dacă doriți, puteți introduce o regulă care să prevadă că un punct de vedere să nu poată fi exprimat decât o singură dată. Această regulă împiedică concentrarea discuției doar pe unele aspecte ale problemei și descurajează repetarea prejudecăților obișnuite.

Variații

Alte subiecte care pot fi abordate sunt:

- Vârsta consimțământului (de a se căsători sau de a avea raporturi sexuale): ar trebui să fie diferită pentru homosexuali?
- Adoptia și căsătoria: ar trebui să li se permită cuplurilor de homosexuali să se căsătorească? Dar să adopte copii? De ce da/nu?

- SIDA: este adevarat ca homosexualii nu sunt în pericol?

Sugestii pentru continuarea activitatii

Daca participantii sunt interesati sa analizeze si alte aspecte privind discriminarea, inclusiv cele referitoare la drepturile transsexualilor de a participa la competitii sportive, pot efectua activitatea „Doar un minut”, p. 150.

Data importanta:

29 Decembrie
Ziua Internationala a
Diversitatii Biologice

Idei de pus în practica

Contactati organizatii ale homosexualilor din tara voastra. A te informa despre aceste organizatii este un mod de a actiona! Invitati un reprezentant al unei astfel de organizatii sa vorbeasca grupului si informati-va care sunt problemele cele mai urgente din tara voastra privind egalitatea si drepturile.

Informatii suplimentare

„Sexualitatea umana face parte integranta din viata. Sexualitatea ne influenteaza personalitatea si caracteristicile comportamentale – sociale, personale, emotionale, psihologice – care sunt evidente în relatia noastra cu ceilalti. Sexualitatea noastra este determinata de caracteristicile sexuale si de gen si de o multime de alte influente complexe. Ea este supusa schimbarilor dinamice de-a lungul vietii”.

ASPA Information technology project (Proiect privind tehnologia informatiei), www.aspa.asn.au

Diversitatea sexuala si drepturile omului

La prima vedere, între aceste doua subiecte nu pare sa existe vreo legatura. Se poate sustine ca unul se raporteaza la optiunea personala si individuala, iar celalalt la domeniul public al structurilor juridice si politice care functioneaza în raport cu cetatenia. Cu toate acestea, recente studii istorice, antropologice si sociologice arata ca identitatea sexuala si modurile de exprimare a dorintei sexuale sunt considerate, în timp si de la o cultura la alta, ca putând dezechilibra mentinerea ordinii sociale. În unele contexte, dorintele sexuale ambigue sau pentru persoane de acelasi sex provoaca sau încalca credintele religioase sau pe cele traditionale, iar în alte situatii, ele pot fi privite ca boala psihica.

Exista o forta dominanta care se afla în centrul legaturii între diversitatea sexuala si drepturile omului si care în mod clar actioneaza în vederea marginalizarii permanente a accesului egal la drepturile omului. Aceasta forta este presupunerea institutionalizata ca heterosexualitatea este „un dat de la natura” si în consecinta este un mod „normal” de exprimare a dorintei sexuale. O tema permanenta în acest proces de marginalizare este presupunerea ca heterosexualitatea este „naturala” si deci acceptabila din punct de vedere moral, în timp ce alte forme de exprimare sexuala sunt „nenaturale” si deci inacceptabile din punct de vedere moral.

Adaptare dupa Gay and Lesbian Human Rights Commission (Comisia Drepturilor Omului pentru Gay si Lesbieni), www.iglhrc.org

A trai într-o lume perfecta

Si vis pacem, para pacem. (Daca vrei pace, pregatesti-te pentru pace.)

TEME	Teme	Pace si violenta, sanatate, mediu
PACE SI VIOLENTA	Complexitate	Nivelul 3
SANATATE	Numarul de participanti	15-30
MEDIU	Durata	90 de minute
COMPLEXITATE	Prezentare	Aceasta activitate începe cu un chestionar format din proverbe si citate care reflecta diversele aspecte ale unei existente împacate si apoi îi invita pe participanti sa reflecteze asupra: <ul style="list-style-type: none"> ▪ sensului pacii; ▪ pacii interioare, pacii cu ceilalti si pacii fata de mediu; ▪ dezvoltarii unui comportament pasnic.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul la pace; ▪ dreptul la viata; ▪ dreptul de a trai într-un mediu sanatos.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ perceperea interdependentei între diversele dimensiuni ale pacii; ▪ discutarea diverselor sensuri ale pacii si modul în care se aplica vietii noastre de zi cu zi; ▪ promovarea respectului, solidaritatii si responsabilitatii.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ o coala mare de hârtie (A3) sau hârtie de flipchart; ▪ corioci de diverse culori; ▪ câte o foaie de chestionar si pixuri pentru fiecare grup; ▪ câte un ghid de discutie pentru fiecare grup mic; ▪ copii dupa caseta 1 si caseta 2, câte una pentru fiecare grup.
NIVELUL 1	Pregatire	Copiat roata pacii din caseta 1 pe o coala mare de hârtie. Desenul trebuie sa fie cât mai mare.
NIVELUL 3		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
15-30		
DURATA		
90 DE MINUTE		

Instructiuni

Aceasta activitate are doua parti: partea întâi, completarea mandalei (25 de minute) si partea a doua, discutie despre pace (30 de minute).

Partea întâi, completarea mandalei (25 de minute)

1. În grup reunit, aratati-le participantilor desenul unui cerc al pacii necompletat pe care l-ati copiat si care se numeste „mandala”. Prezentați secțiunile: „împacat cu sine însuși”, „pace cu ceilalti” si „pace cu natura”. Spuneti-le ca mandala completata

reprezinta atingerea unei stari ideale de pace. Pentru a o completa, participantii trebuie sa gaseasca cele 21 de „cuvinte care exprima adevarul universal” si care se refera la cele 21 de zone ale unei vieti în pace. Aceste cuvinte se gasesc în întreaga lume, în vorbele de duh si în proverbe.

2. Rugati participantii sa formeze trei grupuri si distribuiti fiecarui grup un pix, un exemplar cu mandala neocompletata si un exemplar al chestionarului. Amintiti-le ca trebuie sa gaseasca cuvintele care lipsesc în fiecare dintre proverbe. Acestea sunt indiciile pentru valorile care se potrivesc în diversele zone ale cercului pacii.
3. Dupa ce au terminat, reuniti întregul grup. Întrebatii cine se ofera sa citeasca cu glas tare proverbele completate, câte unul pe rând. Verificati daca sunt corecte si rugati-l pe cel care citeste sa ia un pix colorat si sa scrie cuvântul pe exemplarul mare al cercului pacii.
4. Aceleasi etape se vor parcurge pentru toate proverbele pâna când mandala este completa si s-a ajuns la o stare de pace.

Data
importanta

21 iunie
Ziua Pacii si a
Rugaciunii

Partea a doua. Discutie despre pace (30 de minute)

1. Rugati-i pe participantii sa revina la cele trei subgrupe. Distribuiti-le ghidurile de discutie, câte unul pentru fiecare grup. Rugati-i sa discute întrebările din ghidul de discutie si în acelasi timp sa aiba în vedere si valorile asociate cu zona respectiva din roata pacii. Ar trebui sa observe daca pot ajunge la un consens în privinta întrebărilor si sa fie pregatiti sa prezinte ulterior rezultatul discutiilor.
2. La sfârșit, chemati toti participantii în grup reunit si invitati fiecare subgrup sa își prezinte rezultatele.

Raportare si evaluare

La început, discutati despre mandala si universalitatea valorilor pe care le reprezinta. Apoi analizati partea a doua a activitatii.

Partea întâi

- Cât de greu a fost sa gasiti cuvintele care lipseau? Câte dintre proverbe sau citate le erau cunoscute participantilor dinainte? Sunt într-adevar „vorbele de duh” relevante pentru viata noastra, în ziua de azi?
- Cuvintele din cercul din interior reprezinta valori universale? Au aceeasi importanta în toate culturile? Care sunt cele mai importante cuvinte pentru cultura voastra?
- Exista si alte valori de baza care nu sunt reprezentate?

Partea a doua. Rugati pe cineva din fiecare grup sa faca un scurt rezumat al întrebărilor din ghidul lor de discutie. Apoi puneti pe rând urmatoarele întrebări:

- A fost usor sa ajungeti la un consens asupra tuturor problemelor discutate?
- Care întrebare a fost cea mai controversata? De ce?
- Care este opinia lor despre aceasta controversa?
- De ce au oamenii opinii diferite în legatura cu problemele legate de pace?
- Adeseori, în discutiile despre pacea interioara, oamenii fac legaturi cu religia. De ce?
- Oamenii trebuie sa fie credinciosi pentru a avea valorile necesare pentru atingerea pacii interioare?
- Ce relatie exista între ceea ce au discutat participantii si drepturile omului?
- Este pacea o conditie necesara si anterioara existentei unei culturi a drepturilor omului sau trebuie ca mai întâi sa fie respectate drepturile omului si abia apoi reusesc oamenii sa ajunga la o stare de pace?

Sfaturi pentru moderatori

Informatii suplimentare despre problemele ridicate în aceasta activitate se gasesc în informatiile de baza despre pace si violenta de la pagina 377. Aceste informatii va vor ajuta sa conduceti discutia în grup reunit. Încercati sa subliniati relatia dintre cele trei dimensiuni ale pacii. Nu va fie teama de controversa, caci prin natura sa, acesta este un subiect controversat. Reflectati în schimb asupra argumentelor pro si contra subiectelor si scoateti în evidenta faptul ca acestea nu sunt subiecte care sa fie vazute în alb sau negru. Nu exista raspunsuri clare.

Daca grupul este format din mai mult de optsprezece persoane, este bine sa dublati numarul de subgrupuri si sa lucrati cu sase grupuri mici, în loc de trei grupuri mari. Nu uitati sa pregatiti exemple suplimentare!

Variatii

În partea întâi, se poate completa mandala ca activitate cu întregul grup. Cititi cu voce tare proverbele, câte unul pe rând, si cereti sugestii pentru cuvintele care lipsesc. În acest caz, trebuie sa scrieti cuvintele direct pe foaia mare si sa multiplicati foaia completata pentru ca participantii sa o poata consulta în partea a doua.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Dupa ce au înțeles mai bine lucrurile efectuând aceasta activitate, participantii pot continua sa discute despre incidente din viata lor când nu a fost pace si sa caute strategii practice privind reactia fata de violenta personala. A se vedea activitatea „Violenta în viata mea”, p. 248.

Informatii suplimentare

Ideea de roata a pacii utilizata în aceasta activitate provine de la Pierre Weil, „El Arte de Vivir en Paz, Hacia una nueva conciencia de Paz”, Errepar, Argentina, 1995. „El Arte de Vivir en Paz, Hacia una nueva conciencia de Paz” se traduce „arta de a trai în pace, catre o noua constiinta a pacii”.

Exista numeroase moduri de a interpreta cercul pacii. Urmatoarele observatii v-ar putea ajuta în discutiile despre interpretarea acestui cerc:

În centrul mandalei se afla infinitul, nu exista început si nici sfârșit.

Toate cuvintele din cercul interior reprezinta valori si atitudini sau o stare de a fi care *ar trebui* sa existe în fiecare dintre zonele corespunzatoare ale vietii noastre. De exemplu, în privinta capacitatii noastre de a trai în pace cu ceilalti si cu societatea, trebuie sa fim în pace în zonele economica, sociala si culturala ale vietii noastre.

Mintea, corpul si emotiile sunt zonele de concentrare în relatia noastra cu „noi însine” si cu pacea noastra interioara. Pentru ca fiecare sa aiba pace interioara, avem nevoie de înțelepciune, trebuie sa simțim dragoste, rabdare, compasiune si bucurie si sa avem un corp sanatos.

A treia dimensiune a pacii este mediul care coincide cu pacea fata de natura. Aici exista trei zone: trebuie sa avem cunostinte pentru a fi informat, sa respectam viata si sa fim în armonie cu partea fizica a lumii (si anume cu lucrurile – natura, copacii, florile, animalele, etc.)

Roata pacii

Arta de a trai în pace cu natura

Arta de a trai în pace cu ceilalti

Arta de a trai împacat cu sine însusi

Chestionar

Gasiti cuvintele care lipsesc din urmatoarele proverbe si citate. Identificând cuvintele, aveti deja indicii care se potrivesc în cercul pacii.

Cuvintele pe care trebuie sa le potriviti sunt: adevar, armonie, bucurie, bunastare, colaborare, corp, compasiune, cultura, cunoastere, dragoste, dreptate, economie, emotii, esenta, frumuseti, individ, informatie, înțelepciune, mediu, minte, rabdare, respect, sanatate, societate, solidaritate, viata si viata sociala.

Zona 1. Experienta este mama _____.

Zona 2.

- a) Unde este _____ nu este întuneric. (proverb burundez).
- b) _____ si perseverenta au un efect magic în fata caruia dispar orice greutati sau obstacole. (John Quincy Adams)
- c) Omul poate alunga _____ din inima, însa Dumnezeu nu va face niciodata acest lucru. (William Cowper)
- d) Nu promite ceva când esti foarte _____; nu raspunde la scrisori când esti foarte furios. (proverb chinez)

Zona 3. _____ este mai buna decât bogatia.

Zona 4. Îndoiala este calea catre _____. (proverb iranian)

Zona 5. Daca vrei sa fii respectat, trebuie sa ai tu _____ pentru tine. (proverb spaniol)

Zona 6. A atinge pamântul înseamna a fi în _____ cu natura. (Oglala Sioux. Amerindian)

Zona 7. De dragul _____ celorlalti, oricât de mare ar fi aceasta, nimeni nu trebuie sa-si neglijeze propria _____; daca ne percepem propria _____, ne concentram asupra propriului tel. (proverb budist)

Zona 8. Guvernarea si _____ sunt legile vietii, în orice situatie; anarhia si concurenta sunt legile mortii. (John Ruskin)

Zona 9.

- a) _____ fara inteligenta este ca o floare în noroi. (proverb românesc)
- b) Mai devreme sau mai târziu, _____ iese la iveala.
- c) Totdeauna _____, _____ si iar _____. Caci numai uniti suntem puternici. (Ralph Chaplin)
- d) Când violenta intra în casa, legea si _____ ies pe fereastra. (proverb turcesc)

Zona 10. _____ mintii trebuie sa se supuna inimii. (Mahatma Gandhi)

Zona 11. Priveste _____ si te bucura, e toata numai veselie si nepasare, pâna când, metamorfozata devine/dezmat si bautura. (Robert Burns, 1759-1796)

Zona 12. Nu poate exista _____ fara eficienta. (Beaconsfield)

Zona 13. Nu fi dezamagit de cum se prezinta lucrurile la prima vedere, caci aparenta nu este _____. (proverb englez)

Zona 14. O clipa de rabdare poate împiedica un mare dezastru, iar un moment de nerabdare poate distruge o întreaga _____. (proverb chinez)

Zona 15. Unde este inteligenta pe care am pierdut-o în cunoastere? Unde este cunoasterea pe care am pierdut-o în _____? (T.S. Eliot)

Zona 16. Este mai usor sa îti îndoii _____ decât sa îti supui vointa. (proverb chinez)

Zona 17. Neglijându-ne _____ devenim lipsiti de umor, rigizi si plini de clisee; reprimându-le devenim prozaici, reformatori si sfintii-sfintilor; daca le stimulam, ne vor parfuma viata, iar daca le descurajam, ne-o vor otravi. (Joseph Collins)

Zona 18. Priveste cu _____ si asculta cu inima. (proverb kurd)

Zona 19. Omul se modeleaza în functie de decizia care îi modeleaza _____. (Rene Dubos)

Zona 20. Fiecare inima este cealalta inima. Fiecare suflet este celalalt suflet. Fiecare fata este

cealalta fata. _____ este singura iluzie. (Margaurite Young)

Zona 21. Îți poti da seama cât de mare este o _____ dupa cantitatea de gunoi pe care o recicleaza. (Tahanie)

Ghiduri de discutie

Ghid de discutie: Împacat cu sine însusi (grupul 1)

1. Ce înseamna a fi împacat cu sine însusi?
2. Ce fel de lucruri pe care le spunem si le facem zilnic ne arata ca suntem în razboi cu noi însine si nu beneficiem de pace interioara?
3. Exista vreo relatie între corp, minte si emotii? Ce fel de relatie?
4. Cum putem sa ne dezvoltam calitatile care ne ajuta sa fim împacati cu noi însine?
5. Putem avea o relatie pozitiva cu ceilalti daca avem pace interioara?

Ghid de discutie: Pace cu natura (grupul 3)

1. Societatea pretuieste mediul?
2. Ce înseamna sa traiesti în armonie cu natura?
3. Cine are datoria sa protejeze mediul?
4. În viitor, câte razboaie se vor duce din cauza resurselor naturale (de exemplu, apa), fata de razboaiele care au alte motive (de exemplu, conflictele etnice, culturale sau religioase)?
5. Credeti ca arta de a trai în pace cu natura este importanta pentru obtinerea unei stari de totala pace?

Ghid de discutie: Pace cu ceilalti (grupul 2)

1. Ca fiinte umane suntem capabili sa traim în pace cu ceilalti?
2. Absenta razboiului înseamna ca suntem în pace cu ceilalti?
3. Putem învăta sa fim mai pasnici în viata noastra de zi cu zi? Cum?
4. Ce motive exista pentru a spera într-un viitor pasnic?
5. Urmele razboaielor se pot sterge astfel încât oamenii sa poata trai din nou în pace?

Raspunsurile la chestionarul roata pacii

Zona 1. înțelepciune

Zona 2.a) dragoste

b) rabdare

c) compasiune

d) bucurie

Zona 3. sanatate

Zona 4. cunoastere

Zona 5. respect

Zona 6. armonie

Zona 7. bunastare

Zona 8. colaborare

Zona 9.a) frumusetate

b) adevar

c) solidaritate

d) dreptate

Zona 10. cultura

Zona 11. viata sociala

Zona 12. economie

Zona 13. esenta

Zona 14. viata

Zona 15. informatie

Zona 16. corp

Zona 17. emotii

Zona 18. minte

Zona 19. mediu

Zona 20. individ

Zona 21. societate

Roata pacii completata

Arta de a trai în pace cu natura

Arta de a trai în pace cu ceilalti

Arta de a trai împacat cu sine însusi

SOCIETATE

MEDIU

INDIVID

ESENTA

VIATA

INFORMATIE

CORP

EMOTII

MINTE

CULTURA

VIATA SOCIALA
ECONOMIE

Armonie

Respect

Cunoastere

Sanatate

Compasiune, rabdare, bucurie, dragoste

Întelegciune

Solidaritate, justitie, adevar, frumusete

Colaborare

Bunastare

Tribul Makah si vânatoarea de balene

„Se poate argumenta în fel si chip, dar vânatoarea de balene este o crima, iar crima este un lucru rau.”
(Greenpeace)

TEME	Teme	Mediu, globalizare, drepturile generale ale omului
MEDIU	Complexitate	Nivelul 4
GLOBALIZARE	Numarul de participanti	14+
DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI	Durata	150 de minute
COMPLEXITAT E	Prezentare	Aceasta activitate presupune lucrul cu subgrupuri mici, joc de roluri, discutie si realizarea consensului cu privire la urmatoarele probleme: <ul style="list-style-type: none"> ▪ utilizarea durabila a resurselor marine; ▪ drepturile populatiilor indigene de a avea o cultura si o dezvoltare proprie.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul de a participa la viata culturala; ▪ dreptul oamenilor de a dispune în mod liber de bogatiile naturale pe care le detin; ▪ dreptul la dezvoltare si folosire a resurselor naturale.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analiza conflictelor între dreptul la dezvoltare si viata culturala si la protectia mediului; ▪ formarea deprinderilor interculturale si reflectie asupra prejudecatilor; ▪ dezvoltarea atitudinilor de deschidere fata de diferentele culturale.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ foi volante; ▪ pixuri si hârtie pentru ca membrii grupurilor sa își poata lua notițe.
NIVELUL 1	Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cititi cu atentie toate foile volante pentru a va familiariza cu informatiile despre problemele care se vor discuta. Astfel veti puteti fi sursa de informatii, daca este cazul. ▪ Multiplicati fisele de prezentare a rolurilor pentru fiecare grup. Fiecare participant trebuie sa primeasca fisa sa de rol.
NIVELUL 4		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
CEL PUTIN 14		
DURATA		
150 DE MINUTE		

Instructiuni

Activitatea se împarte în doua parti: partea întâi (30 de minute) este o introducere în activitate si în problemele de mediu si cele culturale avute în vedere, iar partea a doua (90 de minute) este o simulare de sedinte pentru a discuta cererea tribului Makah de reluare a vânatoarei de

balene, adresata Comisiei Internationale privind Vânătoarea de Balene (CIVB). Asigurati-va ca va ramâne timp suficient dupa activitate pentru discutii, raportare si evaluare.

Partea întâi. Introducere în problemele de mediu si culturale (30 de minute)

1. Explicati ca aceasta activitate se refera la drepturile de mediu si la cele culturale. Se concentreaza pe o cerere a natiunii Makah catre CIVB de reluarea a vânătoarei de balene si pe opozitia fata de aceasta cerere a conservationistilor si a altora.

2. Povestiti grupului despre Makah. (vezi foile volante)

3. Prezantati problemele abordate în aceasta activitate. Rugati participantii sa dea un raspuns la urmatoarele întrebări stând „sus sau jos”. (Pentru modul de utilizare al acestei tehnici, vezi p. 62). Cititi cu voce tare urmatoarele afirmatii:

„Obiceiurile oamenilor trebuie respectate daca nu încalca drepturile omului.”

„Ar trebui sa respectam dreptul oamenilor de a fi liberi sa aleaga ce manâncă, de a fi naturisti (adica de a nu mânca nici un fel de produse de origine animala), vegetariani sau de a mânca carne.”

„Mâncarea pe care o mâncam ar trebui sa fie produsa folosindu-se metode ecologice.”

„Cresterea animalelor nu trebuie sa se faca prin metode dure, cum sunt cresterea intensiva sau metodele brutale de sacrificare.”

„Traditiile culturale sunt foarte importante pentru oameni si trebuie respectate.”

„Balenele nu trebuie vâdate, nici chiar din motive culturale.”

Partea a doua. Simularea unei întâlniri în care se discuta cererea tribului Makah adresata Comisiei Internationale privind Vânătoarea de Balene (CIVB). (90 de minute)

1. Reamintiti grupului ca tribul Makah a înaintat o cerere Comisiei Internationale privind Vânătoarea de Balene (CIVB) de reluare a vânătoriei de balene si ca mai multe grupuri de mediu se opun acestei cereri. Aceasta activitate simuleaza sedinta unei organizatii imaginare care se numeste Crest (Culture, Rights, Environment, Sustainability and Talk - Cultura, Drepturi, Mediu, Exploatarea rationala a resurselor si Dezbatare). Crest este o organizatie independenta a carei activitate se concentreaza pe aplicarea unei perspective a drepturilor omului asupra problemelor de mediu.

Membrii Crest sunt hotarâti sa promoveze înțelegerea prin dialog.

Simularea este o sedinta a Crest cu patru grupuri:

- a) Tribul Makah care doreste sa își prezinte cauza referitoare la reluarea vânătoriei de balene.
- b) Înalta Alianta Nordica este o organizatie-umbrela care îi reprezinta pe vânătorii de balene si foci. IAN este hotarâta sa își dedice activitatea pentru viitorul culturilor de coasta si pentru utilizarea durabila a resurselor pe care le reprezinta mamiferele marine. IAN sprijina tribul Makah.
- c) Sea Shepherd este o organizatie care investigheaza si se documenteaza cu privire la încalcarile legilor internationale, a regulamentelor si tratatelor care protejeaza speciile salbatice de animale marine. Ei se opun cererii Makah.
- d) Greenpeace este formata din activisti de mediu care se opun vânătoriei de balene.

2. Rolul Crest este de a media grupurile. Discutiile se vor axa pe urmatoarele patru întrebări:

- Trebuie sa fie permisa vânătoarea de balene?
- Vânătoarea de balene reprezinta un caz special de traditie culturala?
- Daca vânătoarea de balene este acceptata, între ce limite se va desfasura?
- De ce tipuri de regimuri de gestionare este nevoie?

3. Rugati doi voluntari sa reprezinte Crest si împartiti restul grupului în patru subgrupuri egale. Distribuiti fisele de prezentare a rolurilor. Grupurile au la dispozitie 30 de minute pentru a discuta informatiile si a-si pregati sustinerea pozitiilor fata de cererea tribului Makah.

4. Când subgrupurile sunt pregătite, chemați participanții în grup reunit. Cei doi participanți care sunt reprezentanții Crest trebuie să organizeze simularea de sedință, care trebuie să dureze aproximativ 60 de minute. Scopul sedinței este să se realizeze un schimb de informații, să se discute problemele și să se ajungă la un acord în privința celor patru întrebări.
5. Crest deschide sedința cu o declarație despre drepturile omului și cadrul discuției referitor la mediu. Urmează tribul Makah care își prezintă cauza. Apoi începe discuția.
6. După încheierea discuției continuați cu raportarea și evaluarea.

Raportare și evaluare

Fiecare grup trebuie să reflecteze asupra evoluției discuției și să spună dacă s-a putut ajunge la un consens.

- A fost dificil să interpretați rolurile?
- Care a fost lucrul cel mai interesant pe care l-au învățat participanții?
- Cum s-au susținut cele mai bune argumente? Facându-se apel la sentimente sau la rațiune și logică?
- Cât de greu a fost să vedeți și cealaltă latură a argumentelor? Cât de greu a fost să o acceptați?
- În realitate, cât de greu le este participanților să accepte obiceiurile culturale ale altor oamenilor pe care participanții le consideră nepoliticoase, de neînțeles sau lipsite de etică?
- În ce moment se transformă conflictul cultural în discriminare?
- Cât de greu este să fii deschis față de diferențele culturale?
- Globalizarea conduce în mod inevitabil la pierderea culturii? O cultură schimbată este o cultură pierdută?
- Ar trebui să privim schimbarea culturală ca pe un fenomen pozitiv într-o lume în continuă schimbare?
- Acțiunile juridice care se opun drepturilor sunt de obicei rezolvate în instanță. Este aceasta o modalitate corectă de rezolvare a problemelor privind drepturile?
- Ce ar trebui să aibă prioritate, cererile referitoare la hrană și la viață sau cele privind protecția mediului și conservarea speciilor?

Încheiați sesiunea cu încă un tur de „sus-jos” pentru a vedea dacă participanții și-au schimbat opinia referitor la vânatoarea de balene. Repetați aceleași întrebări pe care le-ați pus în partea întâi.

Sfaturi pentru moderatori

Complexitatea problemelor abordate în această activitate arată că este o activitate potrivită pentru un grup de persoane mature cu bune aptitudini de comunicare. Sunt multe informații de asimilat, iar textul de pe fisele de prezentare a rolurilor necesită un anumit nivel de cunoaștere a drepturilor omului și a terminologiei de mediu. Puteți organiza activitatea în două sesiuni, lăsând grupurilor timp între cele două sesiuni să citească fisele de prezentare a rolurilor și să se gândească la problemele puse în discuție.

Un obiectiv important al acestei activități este ca tinerii să fie puși față în față cu limitele propriilor perspective culturale și să își revizuiască atitudinile față de utilizarea durabilă a naturii. Vânatoarea de balene este un subiect foarte sensibil pentru mulți oameni, despre care adeseori se emit opinii puternice. De aceea, este un subiect incitant, dar și dificil de analizat. Un al doilea obiectiv este dezvoltarea aptitudinilor de realizare a consensului, motiv pentru care s-a stabilit ca activitatea să fie o sedință mediata de o organizație imaginară, Crest (Culture, Rights, Environment, Sustainability and Talk - Cultura, Drepturi, Mediu,

Exploatare rationala a resurselor si Dezbatere). Înainte de a efectua activitatea, puteti consulta informatiile de la pagina 59 despre realizarea consensului.

S-ar putea sa fie nevoie sa verificati daca participantii au înțeles în întregime sensul unor termeni sau concepte mentionate în fisele de prezentare a rolurilor. De exemplu:

Populatie indigena

Nu exista distinctii clare care sa ne permita sa definim fara echivoc populatiile indigene. În general, se poate spune ca sunt descendentii popoarelor care au ocupat initial un anumit teritoriu înainte de sosirea colonizatorilor si de demarcarea granitelor statului. Întotdeauna locuiesc la marginea statului si sunt adeseori organizati în triburi.

Principiul precautiei

Principiul precautiei stabileste ca „atunci când o activitate poate fi daunatoare pentru sanatatea omului sau pentru mediu, trebuie luate masuri de precautie, chiar daca anumite relatii de cauza/efect nu sunt stabilite în totalitate pe baze stiintifice”. Acest principiu presupune luarea de masuri în cazuri de nesiguranta; solicitarea de dovezi celor care provoaca pericolul; analiza alternativelor la activitatile cu potential daunator; si metode de luare a deciziilor prin participare.

Exploatarea rationala a resurselor

În 1989, Comisia Mondiala ONU pentru Mediu si Dezvoltare (CMMMD), denumita si Raportul Brundtland, a definit dezvoltarea durabila ca fiind „dezvoltarea care raspunde cerintelor prezentului fara a compromite posibilitatea generatiilor viitoare de a-si realiza propriile nevoi”.

„Utilizare durabila” este un termen care se aplica numai resurselor regenerabile: înseamna utilizarea resurselor la nivele care se situeaza între limitele de regenare a acestor resurse. Exista un principiu acceptat la nivel global al utilizarii durabile a resurselor naturale mondiale, bazat pe dovezi stiintifice si date obiective.

Data importanta

9 August

Ziua Internationala
a Populatiilor
Indigene

Variatii

Daca aveti un grup mic, puteti lucra cu doua subgrupuri, pe de o parte, tribul Makah si Înalta Alianta Nordica si, pe de alta parte, Sea Shepherd si Greenpeace. Fiecare grup își prezinta cauza, dupa care continuati cu întrebări din prezidiu. La sfârșit, votati pentru fiecare din cele patru întrebări. În acest fel, îi determinati pe participanti sa aiba în vedere drepturile omului, aspectele culturale si de mediu ale problemei, renunțând la realizarea consensului.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Globalizarea a fost unul din subiectele abordate în cadrul acestei activitati. Daca grupul este interesat sa cerceteze si alte aspecte ale globalizarii, pot efectua activitatea „Glosar de termeni din domeniul globalizarii”, p. 69.

Idei de pus în practica

Sprijiniti populatiile indigene cumparându-le produsele. Multe obiecte lucrate manual care se vând în magazinele cu produse „comercializate corect” sunt realizate de populatiile indigene. Data viitoare când mergeti sa cumparati un cadou pentru cineva, cautati aceste produse.

Informatii suplimentare

Situl web al Înaltei Aliante Nordice: www.highnorth.no, al organizatiei „The Sea Shepherd International”: www.seashepherd.com, al Comisiei Internationale privind Vânătoarea de

Balene: www.iwcoffice.org, situl web despre continuitatea natiunii Makah: <http://content.lib.washington.edu/aipnw/renker/contemporary.html> si al organizatiei Greenpeace: www.greenpeace.org.

FOI VOLANTE

Poporul Makah (denumit si Makah sau tribul Makah) traieste într-o rezervatie care se afla în zona de nord-vest a Peninsulei Olimpice din Statul Washington, SUA. În prezent, rezervatia are o suprafata de 108 000 km². Datele unui recensamânt realizat în triburi, în iulie 1999, arata ca tribul Makah are 1214 membri înregistrati, desi doar 1079 de membri traiesc în prezent în rezervatie. Rata medie a somajului în rezervatie este de aproximativ 51%. Aproape 49% din familiile rezervatiei au venituri considerate sub nivelul federal de saracie, iar 59% din locuinte sunt considerate a fi sub nivelul standard.

În ciuda acestei perspective sumbre, traditiile sunt foarte puternice si multi membri ai tribului Makah se întorc în rezervatie dupa absolvirea colegiului ca sa munceasca pentru tribul Makah, la clinica sau la scoala.

Sursa: <http://content.lib.washington.edu/aipnw/renker/contemporary.html>

FOI VOLANTE

Fise de prezentare a rolurilor

Fisa de prezentare a rolului organizatiei CREST

Aveti o pozitie neutra în problema vânatorii de balene. Aveti rolul de a oferi informatii de baza despre drepturile omului si legislatia din domeniul mediului si sa mediatii discutia între grupuri. Ca moderatori, trebuie sa va asigurati ca discutia se concentreaza pe problema data si sa clarificati lucrurile neclare si cele care nu au fost bine înțelese. Trebuie sa ajutati grupurile sa se distanțeze de diferentele de opinii si sa analizeze în schimb ce au în comun, pentru a ajunge la un consens în urmatoarele probleme:

- Ar trebui sa fie permisa vânatoarea de balene?
- Vânatoarea de balene reprezinta un caz special de traditie culturala?
- Daca vânatoarea de balene este acceptata, între ce limite se va desfasura?
- Ce tipuri de regimuri de gestionare sunt necesare?

Începeti prin a ura bun venit tuturor. Stabiliti cadrul pentru discutii. Faceti o prezentare de doua minute a scenei rezumând principalele drepturi ale omului si aspecte de mediu ale problemei, citând, daca doriti, din fragmentele de mai jos. Trebuie sa subliniati de asemenea faptul ca unii oameni au obiectii morale fata de vânatoarea de balene.

Rugati apoi tribul Makah sa explice care sunt motivele pentru care vor sa reia vânatoarea de balene, înainte de a începe discutia generala. Dupa o discutie de 40 de minute, începeti sa rezumati.

Câteva informatii de baza despre drepturile omului, cultura si mediu

Acordul International privind Drepturile Economice, Sociale si Culturale prevede în Art. 1 ca:

1. Toate popoarele au dreptul la autodeterminare. În virtutea acestui drept, popoarele își determina în mod liber statutul politic si își realizeaza în mod liber dezvoltarea economica, sociala si culturala.
2. Toate popoarele pot dispune în mod liber, în scopuri proprii, de bogatiile si resursele lor naturale fara a aduce atingere nici unei obligatii decurgând din cooperarea economica internationala, bazata pe principiul avantajului reciproc, si nici din dreptul international. Un popor nu poate fi depozitat în nici o situatie de mijloacele sale de subzistenta.

Articolul 15:

1. Statele care sunt parti în prezentul Acord recunosc dreptul fiecaruia:
  - (a) de a participa la viata culturala;
  - (b) de a se bucura de avantajele progresului stiintific si de implicatiile acestuia;

În preambulul Declaratiei de la Viena din 1993 se prevede ca „Toate drepturile omului sunt universale, indivizibile si intercorelate. Comunitatea internationala trebuie sa trateze drepturile omului global, în mod corect si egal, pe picior de egalitate si cu aceeasi importanta ... iar semnificatia particularitatilor nationale si regionale si a diverselor contexte istorice, culturale si religioase trebuie avute în vedere”.

În 1981, CIVB a hotărât sa permita vânatoarea de balene de catre aborigeni în scopuri de subzistenta (VAS). Acest termen este definit ca fiind „vânatoarea de balene pentru consumul la nivel local de catre aborigeni efectuata de catre sau pentru popoarele aborigene, indigene sau bastinase care au în comun puternice legaturi familiale, sociale si culturale fata de o continua dependenta traditionala de vânatoarea de balene si utilizarea lor”.

Conventia ONU privind Dreptul Maritim prevede ca „unul dintre principiile generale este utilizarea continua si optima a resurselor maritime regenerabile”.

În 1982, a existat un moratoriu privind pescuitul balenei gri aflata pe cale de disparitie. În 1994, aceasta populatie marina numara 21 000 de indivizi si a fost scoasa de pe lista speciilor pe cale de disparitie în Statele Unite.

Carte de prezentare a rolului tribului Makah

Rolul vostru este să prezentați cauza indienilor Makah care trăiesc pe coasta de nord-vest a Americii de Nord. În această activitate, trebuie să vă folosiți cunoștințele despre drepturile omului și problemele de mediu, împreună cu următoarele citate și informații de pe situl web al tribului Makah:

„Deși au trecut 70 de ani de când a avut loc ultima vânătoare de balene, ceremoniile, ritualurile, cântecele și poveștile au fost transmise mai departe și păstrate. În jurul vânătorii s-a născut o întreagă structură socială. În prezent, unii indieni trăiesc din pescuitul somonului și a altor pești din Pacific care sunt vânduți unei fabrici de peste din zonă. Totuși, mai există încă vechiul sistem de a împărtăși totul cu familia și prietenii.”

„Vânătoarea de balene în cantități industriale de către europeni și americani a diminuat fondul de balene. Când guvernul SUA s-a hotărât în sfârșit să ia măsuri de conservare, tribul Makah a fost obligat să întrerupă vânatul. Acum fondul de balene a revenit la un nivel considerat istoric, de 21 000 de exemplare, și a fost scos anul trecut de pe lista speciilor pe cale de dispariție în SUA.”

„Tinerii sunt tot mai mult interesați de valoarea unei identități bazate pe cultură și istorie. A face parte dintr-o cultură cu tradiție îndelungată este un privilegiu pe care nu mulți tineri în Statele Unite îl au.”

„Nu vrem să vânăm balene din motive comerciale ... deși am auzit zvonuri că am vrea să le vindem japonezilor. Motivul pentru care vrem să vânăm balene este legat de ceremonialuri și subzistență. Am cerut maximum 5 balene gri, dar asta nu înseamnă că le vom lua pe toate. Vom fi un participant activ care va avea grija ca balena gri să nu mai revină niciodată pe lista speciilor pe cale de dispariție ... Tribul este primul care recunoaște nevoia limitelor de creștere ... face parte dintre valorile noastre.”

„Tribul Makah pescuiește cu vase mici de coastă. Până acum, nu s-a luat nici o hotărâre cu privire la tehnologia care se va folosi. Printre soluții se găsesc: vechiul harpon de mână folosit în mod tradițional sau o variantă modificată cu grenadă în vârf, ca cele folosite în vânătoarea de balene groenlandeze din Alaska.”

Fisa de prezentare a rolului Înaltei Aliante a Nordului

Înalta Alianta a Nordului este o organizatie-umbrela care îi reprezinta pe vânătorii de balene si foci din Canada, Groenlanda, Insulele Feroe, Islanda si Norvegia, precum si câteva comunitati locale. IAN este hotărâta sa lucreze pentru viitorul culturilor de coasta si utilizarea durabila a resurselor pe care le reprezinta mamiferele marine. Pentru aceasta activitate, trebuie sa folositi propriile cunostinte despre drepturile omului si problemele de mediu si urmatoarele citate si informatii de pe situl web al Înaltei Aliante Nordice.

„Tribul Makah se ocupa cu vânătoarea de 2000 de ani înainte sa vina acesti imperialisti albi sa vâneze balene, pentru ca uleiul si celelalte erau importante pentru ei. Apoi, au epuizat resursele, iar tribul Makha nu a mai putut sa își continue traditia. Populatia Makha a asteptat cu rabdare ca resursele sa se refaca, ceea ce acum s-a întâmplat. Dar acum albii s-au razgândit. Dintr-odata, vor sa interzica orice utilizare a acestei resurse.”

„Diversele culturi nu vor fi niciodata capabile sa se puna de acord care animale sunt speciale si care dintre ele sunt bune de mâncat. În nordul Norvegiei, oamenii au o relatie mai speciala cu rata salbatica din nord, desi în Danemarca toate marile magazine de vânat vând piept de rata salbatica ca pe o delicatesa. De aceea, afirmatia „balenele sunt diferite” naste întrebarea „diferite pentru cine?”

„Vânătoarea de balene, precum si cea de foci sunt permise numai daca sunt efectuate de populatia indigena si nu au scopuri comerciale. Este acceptat doar modul „traditional” de a vâna. Cei care definesc ce înseamna „traditional” tind sa fie persoane din afara. Daca stabilim o legatura între vânătoarea de balene si foci si un mod necomercial de productie înseamna sa anulam dreptul fieresc al oamenilor de a-si construi viitorul. Nici o cultura nu este statica, însa politica împotriva vânătorilor de balene este în fapt o încercare de a „îngheta” situatia, de a transforma o cultura vie într-un obiect de muzeu, static. Aspectul comercial în sine pare sa fie considerat daunator de majoritatea guvernelor care fac parte din CIVB. Este ciudat ca aceasta opinie este exprimata de guverne care de obicei sunt în favoarea comertului liber. Dar se pare ca unora le este interzis accesul la piata mondiala. Iar daca doresc sa participe la economia mondiala, nu o vor putea face în termenii lor, ci în cei impusi de altii.”

„Prezentul moratoriu sau politica „lasati balenele în pace” este greu de aparat cu argumente logice. Exista multe activitati în agricultura, pescuit si silvicultura care în mod clar nu au un caracter durabil, dar nimeni nu interzice aceste activitati.”

„Raportul privind mamiferele marine, Consiliul Europei, 12 iulie 1993: „Mamiferele marine fac parte din resursele vii ale ecosistemelor oceanice. Trebuie sa fie protejate când se afla în pericol si vâdate doar daca dimensiunea fondului permite acest lucru. Totodata, vânătoarea poate fi necesara pentru a preveni suprapopularea si dezechilibrele ecosistemelor marine.”

„Vânătoarea de balene este un exemplu bun pentru modul în care comunitatea internationala poate transforma o situatie de supraexploatare într-una de utilizare durabila. Cooperarea internationala nu este perfecta, dar poate functiona si chiar face acest lucru.”

Fisa de prezentare a rolului Sea Shepherd Society (Societatea „Gardianul marilor”) si al Whale and Dolphin Conservation Society (Societatea pentru Protejarea Balenelor si Delfinilor)

Sea Shepherd International este o organizatie neguvernamentala (NGO), non-profit, implicata în investigarea si documentarea încălcarilor legii, reglementarilor si tratatelor internationale care protejeaza speciile marine. Societatea pentru Protejarea

Fisa de prezentare a rolului organizatiei Greenpeace

Sustinatorii organizatiei Greenpeace din întreaga lume militeaza pentru viziunile lor privind realizarea unei lumi în care resursele sunt exploatate rational.

Trebuie sa va folositi cunostintele despre drepturile omului si mediu la care sa adaugati

Balenelor si Delfinilor este cea mai activa organizatie caritabila din lume dedicata conservarii tuturor balenelor, delfinilor si delfinilor bruni.

Rolul vostru este sa prezentati opiniile persoanelor preocupate de protejarea faunei si florei. Trebuie sa folositi cunostintele pe care le aveti despre drepturile omului si despre mediu la care sa adaugati urmatoarele citate si informatii de pe siturile web ale Sea Shepherd International si ale Societatii pentru Protejarea Balenelor si Delfinilor.

„Adevaratul motiv al acestei initiative a tribului Makah este ca sunt constienti de faptul ca în Japonia carnea de balena se vinde cu 80\$/kg si ca o balena valoreaza în jur de un milion de dolari. Si nu este vorba despre cele cinci balene pe care zic ei ca vor sa le vâneze. Aceasta masura va avea implicatii asupra a mii de balene, pentru ca Norvegia si Japonia si celelalte tari care vor sa vâneze balene, cum sunt Rusia si Islanda, urmaresc procesul îndeaproape, caci daca tribului Makah i se acorda permisiunea de a vâna balene, integritatea Statelor Unite în cadrul miscarii internationale de conservare marina ar fi subminata.” (Capitanul Paul Watson, Sea Shepherd International).

„Suntem foarte prudenti si încercam sa respectam dreptul istoric al oamenilor de a continua practicarea unor modalitati traditionale, cu vechime, de cautare a hranei necesare, dar în acelasi timp încercam sa mentinem un echilibru între interesul pentru pastrarea si protejarea balenelor ... (si) încercarea de a înțelege lumea în schimbare a populatiilor indigene. De exemplu, în 1995 s-au exprimat critici fata de vânatoarea de balene gri în Rusia care sustineau ca nu popoarele indigene manâncă carnea de balena, ci vulpile crescute pentru blana sunt hranite cu aceasta carne.”

„Din punct de vedere economic, eschimosii din Alaska de Nord sunt foarte diferiti de popoarele care vâna balene cu un secol în urma. Exploatarea petrolului a adus poluare, dezordine si multi oameni noi în Alaska. Localnicilor le-a adus si foarte multi bani. Pentru privitorul obisnuit, vânatoarea pe skiuri moderne sau în elicoptere extinde cu mult definitia aborigenului.”

urmatoarele citate si informatii de pe web.

„Se poate argumenta în fel si chip, dar vânatoarea de balene este o crima, iar crima este un lucru rau. Desigur, balenele nu sunt oameni, dar sunt cumva mai prejos decât oamenii? Modul de a gândi al cuiva care se bucura când ucide o balena coincide cu cel al persoanei care accepta genocidul fiintelor „inferioare”. Consideram ca expresia „drepturile omului” este sovina cu referire la specii doar la suprafata. În sens mai profund, balenele si alte mamifere simtitoare au dreptul sa beneficieze de drepturile omului sau macar de „drepturi umaniste” în sensul fundamental pe care îl acordam traditiei umanitare.”

„Greenpeace nu sprijina nici un program de vânare a balenelor, dar nu ne opunem adevaratei vânatori de balene în scop de subzistenta. Daca exista însa vreun element comercial, suntem primii care ne opunem în mod deschis acestui program.”

„Grupurile semnatare fac un apel respectuos la natiunea makaha sa își retraga cererea de reluare a vânatorii de balene. Oameni aparținând altor culturi ale lumii considera ca balenele sunt sacre si ca fiecare specie are dreptul la suveranitate si este demna de respect si protectie. Balenele gri migreaza la distante mari în fiecare an si aduc multa bucurie miilor de oameni care le privesc. Ele sunt într-o scurta trecere prin apele tribului Makah. Suntem de acord ca trebuie respectate importantele traditii spirituale pe o planeta a carei fauna este distrusa în permanenta.” (Action for Animals (Actiunea pentru Animale), Action for Animals Network (Reteaua „Actiunea pentru Animale”) si altii).

„Am fost socat sa aflu ca ne gândim sa omorâm balenele gri sau orice alte balene... Ne-am informat, ne-am facut temele si am aflat ca exista o propunere care autorizeaza vânarea a 5 balene de catre un trib. Daca aceasta propunere este acceptata, alte triburi din Canada si Alaska vor spune: „daca ei au voie sa vâneze, înseamna ca si noi avem voie.” Eu cred însa ca poporul american, care are o relatie speciala cu balenele, nu este pregatit de data aceasta sa vâneze balene.” (Jack Mecalf, Reprezentant al Statelor Unite)

„În timp ce Comisia Internațională privind Vânătoarea de Balene (CIVB) dezbate în continuare problema sensibilă a reluării vânătorii de balene în scop comercial, sute de balene și rudele lor mai mici, delfinii și delfinii bruni, mor în fiecare an, aproape neobservați, vânați de aborigeni.”

„În cadrul faunei, principiul precauției prevede că atunci când nu se cunoaște impactul unei măsuri propuse asupra unei specii, trebuie acordat speciei respective beneficiul îndoielii, iar măsura nu trebuie luată până nu se poate demonstra că presupune costuri sau pierderi inacceptabile pentru specia respectivă”.

„Deși comunitatea internațională a impus în 1986 un moratoriu referitor la vânătoarea de balene, balenele sunt încă pe cale de dispariție. O metodă eficientă care ar proteja în continuare balenele este crearea unor rezervații sau zone unde vânătoarea de balene să fie interzisă nu doar temporar, ci pe termen nedeterminat.”

„Este foarte greu să stabilim cu precizie numărul exact de balene din cadrul diverselor populații de balene. Mărimea majorității populațiilor este cunoscută cu o precizie de aproximativ 50%. Având în vedere că schimbările se petrec foarte lent, este imposibil de spus dacă o populație crește sau scade în decursul unui studiu de câțiva ani. Cu toate acestea, nu există nici o îndoială în privința scăderii numărului de balene din cauza vânătorii în scopuri comerciale.”

Crearea legaturilor

Ce este societatea civila? Care sunt responsabilitatile fiecaruia si care sunt beneficiarii?

Teme	Cetatenie, democratie, drepturile generale ale omului	TEME
Complexitate	Nivelul 4	CETATENIE
Numarul de participanti	8-20	DEMOCRATIE
Durata	90 de minute	DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI
Prezentare	Aceasta activitate presupune negociere cu privire la drepturile si responsabilitatile omului, guvernului, ONG-urilor si mass-mediei într-o democratie.	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul la vot; dreptul de a-si servi tara si de a participa la conducerea ei; ▪ libertatea de informare si de exprimare; ▪ îndatoriri fata de comunitate. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dezvoltarea înțelegerii legaturii dintre drepturi si responsabilitati; ▪ dezvoltarea unui instinct pentru relatiile complexe între diversele sectoare ale democratiei; ▪ promovarea cooperarii si responsabilitatii civice. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ câte o coala mare de hârtie (format A3) sau hârtie de flipchart pentru fiecare grup; ▪ câte 2 carioci de culori diferite (de ex., verde si rosu) pentru fiecare grup; ▪ un ghem de sfoara sau lâna (de preferinta verde); ▪ câte o rola de banda adeziva (sau banda Scotch) pentru fiecare grup; ▪ foarfece. 	NIVELUL 2
Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Taiati 24 de fire de lâna de 1,5 m lungime fiecare. 	NIVELUL 1
		NIVELUL 4
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		8-20
		DURATA
		90 DE MINUTE

Instructiuni

1. Explicati-le participantilor ca scopul activitatii este desenarea unei „harti” a diverselor relatii care exista între cele patru sectoare ale unei societati democratice (ideale).
2. Împartiti participantii în patru grupuri egale care sa reprezinte cei patru „actori” ai unei democratii: guvernul, ONG-urile, mass-media si cetatenii.
3. Distribuiti fiecarui grup câte o coala mare de hârtie si carioci si spuneti-le ca au la dispozitie 10 minute pentru a organiza un brainstorming în care sa discute despre rolul pe care „actorul” lor îl joaca într-o societate democratica, mai exact care sunt principalele *functii* pe care le are. Trebuie sa faca o lista cu cele cinci functii pe care le considera cele mai importante si sa le scrie pe coala mare de hârtie folosind carioca rosie.

4. Chemati grupurile împreuna pentru a-si prezenta ideile. Lasati grupurile sa își împartaseasca unii altora reactiile. Întrebat-i daca sunt de acord cu principalele functii ale celor patru „actori”. Fiecare grup poate sa își modifice lista în urma discutiilor.
5. Împartiti-i din nou în patru grupuri si rugati-i sa organizeze un brainstorming privind cerintele pe care le au de la ceilalti „actori”, pentru a-si putea îndeplini functia lor. Aceste cereri trebuie puse într-o rubrica separata si se scriu cu carioca verde. Acordati-le 15 minute pentru aceasta sarcina.
6. Cu putin înainte de epuizarea timpului acordat, fiecare grup trebuie sa faca o lista de prioritati a celor mai importante sase cereri. Fiecare grup primeste o rola de banda adeziva si fire de lâna pentru a reprezenta gradul de importanta al acestor cereri.
7. Distribuiti-le participantilor mai multe exemplarele din „Regulile jocului”, cititi textul si asigurati-va ca toata lumea a înțeles ce are de facut mai departe. Rugati grupurile sa își aduca fiecare coala de hârtie în mijlocul camerei si sa le aseze pe toate într-un patrat, la distante de un metru una de cealalta (vezi desenul). Câte un reprezentant din fiecare grup trebuie sa se aseze lângă „coltul” grupului sau, adica lângă coala de hârtie.
8. Acum încep rundele de negocieri. Acordati câte 10 minute pentru fiecare runda. Reamintiti-le participantilor ca, atunci când o cerere este acceptata, cele doua hârtii trebuie prinse cu un fir de lâna care sa simbolizeze acceptare si responsabilitate.
9. În final, cei patru „actori” ar trebui sa fie legati printr-o retea complicata de fire de lâna. Continuati cu raportarea si evaluarea, în timp ce participantii ramân asezati în jurul desenului.

Raportare si evaluare

Rugati participantii sa priveasca rețeaua pe care au realizat-o si sa reflecteze asupra activitatii.

- Le-a fost greu sa se gândeasca la functiile pe care guvernul, ONG-urile, mass-media si cetatenii le au într-o democratie?
- Au fost dezacorduri în cadrul grupurilor referitoare la acceptarea sau respingerea cererilor?
- Pe care dintre cererile exprimate de alte grupuri nu le-au acceptat ca responsabilitati? De ce? Considerati ca astfel de cazuri ar pune probleme în realitate?
- Au existat responsabilitati pe care fiecare grup le-a acceptat, dar pe care nu le-au recunoscut anterior? Ce parere au acum despre acele responsabilitati?
- Aceasta activitate i-a învatat ceva nou pe participantii despre societatea democratica? Au existat surprize?

Sfaturi pentru moderatori

La pasul 4 din instructiuni, dupa ce fiecare grup a facut lista de functii, nu pierdeti mult timp discutând problemele cu întregul grup. Aceasta discutie ar trebui mai degraba sa îi stimuleze pentru activitatea pe grupuri mici care urmeaza. Este posibil ca unele grupuri sa doreasca sa faca observatii cu privire la functiile celorlalte grupuri.

Când își fac listele de cereri (pasul 5), spuneti-le sa se gândeasca la cereri realiste pentru ceilalti „actori”. Responsabilitatile trebuie sa poata fi acceptate si de aceea nu trebuie sa faca cereri nedrepte sau exagerate.

Când grupurile încep sa negocieze (pasul 8), lucrurile nu trebuie sa se desfasoare ca într-o „competitie” si nici nu trebuie sa dureze prea mult aceasta etapa. Subliniati faptul ca trebuie sa existe *colaborare* între grupuri, caci scopul este crearea unei societati în care toti „actorii” lucreaza împreuna pentru binele tuturor. Prin urmare, tranzactiile trebuie sa se desfasoare

destul de rapid. Spuneti grupurilor sa accepte cererile daca le considera rezonabile sau sa le respinga, iar pe cele controversate sa le discute ulterior.

Variatii

Activitatea poate fi complicata sau simplificata modificând numarul de „actori” din cadrul societatii. De exemplu, puteti adauga urmatoarele categorii: „oamenii de afaceri”, „minoritatile” sau „grupurile dezavantajate”. Aceasta va complica mult procesul de negociere si poate nu doriti ca toate grupurile sa aiba schimburi de cereri cu toate celelalte grupuri. De asemenea, puteti folosi diverse categorii care au relevanta directa pentru realitatea tinerilor, de exemplu puteti înlocui „cetatenii” cu „tinerii” si „guvernul” cu „scoala”.

**Data
importanta**

**9 Noiembrie
1989**
Caderea Zidului
Berlinului

Activitatea poate fi simplificata înlocuind unul sau mai multe grupuri. De exemplu, puteti lucra numai cu „cetatenii” si „guvernul”. Aceasta solutie este de preferat daca aveti un grup mic.

Puteti încerca sa efectuati activitatea fara sa folositi desenul. În timpul negocierilor, cineva din primul grup trebuie sa tina de un capat al firului de lâna si sa ofere celalalt capat cuiva din al doilea grup. Daca participantii tin strâns fiecare de capatul lui, întreaga „societate” ar trebui sa fie conectata fizic pâna la finalizarea procesului.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Grupul poate continua adaugând pe harta si alte grupuri din cadrul societatii (vezi Variatii). Harta poate fi transferata pe o alta foaie de hârtie pentru mai multa claritate, iar legaturile pot fi trasate folosindu-se culori diferite. De exemplu, rosu pentru guvern, galben pentru mass-media, verde pentru ONG-uri, etc. Gânditi-va care dintre legaturi nu sunt bine conturate în societatea voastra si ce s-ar putea face pentru a rezolva problema.

Daca grupul doreste sa lucreze într-un proiect mai concret care sa presupuna legaturi si colaborare între administratia locala, ONG-uri si mass-media comunitatii, se poate organiza activitatea „O gradina peste noapte”, p. 139.

FOAIE VOLANTA

Regulile jocului

1. Scopul acestui exercitiu este ca fiecarui „actor” sa îi fie acceptate cererile de catre fiecare dintre ceilalti „actori”.
2. Negocierile se desfasoara între perechi de „actori”, în trei runde, dupa cum urmeaza:
  - Runda 1: cetatenii negociaza cu ONG-urile; mass-media negociaza cu guvernul.
  - Runda 2: cetatenii negociaza cu mass-media; ONG-urile negociaza cu guvernul.
  - Runda 3: cetatenii negociaza cu guvernul; mass-media negociaza cu ONG-urile.
3. Perechile hotarasc cine sa înceapa si pe rând își adreseaza cereri unele altora.
4. Atunci când adreseaza o cerere participantii trebuie sa se exprime clar si concis. Trebuie de asemenea sa explice ce presupune aceasta cerere si de ce o adreseaza, cu alte cuvinte, care este importanta ei în îndeplinirea functiilor pe care le au.
5. Când se hotarasc daca sa accepte sau nu o cerere, participantii trebuie sa stabileasca daca ceea ce s-a cerut este corect si daca vor putea îndeplini ce li se cere.
6. Daca celalalt grup respinge cererea, firul de lâna este pus deoparte. Daca este acceptata, se lipseste un fir de lâna pe desen pentru a reprezenta legatura care s-a stabilit între cele doua grupuri. „Grupul care accepta” trebuie sa faca o scurta observatie pe desen pentru a retine

care a fost cererea.

7. Repetati procesul pâna când se discuta toate cererile.

8. Repetati procesul în fiecare runda pâna când se stabilesc legaturi între toti cei patru actori.

Pozitiile de început:

Cetateni

ONG-uri

Mass-media

Guvern

Runda 1

Cetateni

ONG-uri

Mass-media

Guvern

Runda 2

Cetateni

ONG-uri

Mass-media

Guvern

Runda 3

Cetateni

ONG-uri

Mass-media

Guvern

Bani de cheltuit

Pe timp de razboi, pâinea este mai buna decât bombele.

Teme	Securitatea umana, pace si violenta, drepturile generale ale omului	TEME
Complexitate	Nivel 2	SECURITATEA UMANA
Numarul de participanti	Orice numar	PACE SI VIOLENTA
Durata	90 de minute	DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI
Prezentare	<p>Pentru aceasta activitate se folosesc fise de activitate în cadrul unor grupuri mici de discutie pentru a se stabili bugetul familiei. Exista un element de joc de roluri. Problemele abordate sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ diferentele între „a vrea” si „a avea nevoie”; ▪ cheltuielile statului si militarizarea; ▪ oportunitatile care ar putea rezulta din dividendul pacii. 	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ drepturi sociale si economice, cum ar fi dreptul la sanatate, hrana si educatie; ▪ dreptul de a trai într-un mediu sanatos si curat; ▪ dreptul persoanei de a trai în securitate. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ reflectie asupra nevoilor personale si ale familiei si modul în care trebuie stabilite prioritatile; ▪ dobândirea deprinderii de a lua deciziile în mod democratic; ▪ promovarea responsabilitatii si dreptatii. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ copii dupa „cartelele pe categorii” (câte un set pentru fiecare grup); ▪ câte un plic pentru fiecare grup; ▪ foarfece; ▪ banda adeziva sau lipici pentru a lipi cartelele pe diagramele de perete (câte una pentru fiecare grup); ▪ coli mari de hârtie (format A3) sau hârtie de flipchart pentru a realiza diagramele de perete (câte o coala pentru fiecare grup); ▪ un exemplar din fisa de prezentare a rolului parintelui; ▪ un exemplar din caseta 3. 	NIVELUL 2
Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Copiati foaia cu cartele. Decupati cartelele si puneti-le într-un plic. Aveti nevoie de câte un set de cartele pentru fiecare grup. ▪ Copiati diagrama reprezentând cheltuielile militare la nivel mondial si alternativele (p. 380, capitolul 5) pe o coala mare de hârtie sau pe o foaie transparenta sau faceti câte o fotocopie pentru fiecare participant. ▪ Aranjati camera în asa fel încât sa se poata lucra în grupuri mici. ▪ Înainte de a începe activitatea, alegeti în mod discret un participant care sa joace rolul unui „parinte special” într-una din familii. Spuneti-i sa nu le spuna celorlalti 	NIVELUL 1

	despre rolul „special” pe care îl joaca si dati-i copia dupa „fisa de prezentare a rolului parintelui”. În fiecare grup/familie, trebuie sa existe un singur „parinte special”, indiferent de numarul de grupuri. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Multiplicati foile transparente pentru fiecare dintre casetele de date pe care doriti sa le utilizati. 	
		NIVELUL 2
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		ORICE NUMAR
		DURATA
		90 DE MINUTE

Instructiuni

1. Explicati-le participantilor ca vor lucra în grupuri mici si fiecare grup reprezinta o familie. Scopul este ca fiecare familie sa își construiasca un buget de cheltuieli pentru luna urmatoare.
2. Împartiti participantii în grupuri mici (de preferinta, nu mai mult de cinci participanti într-un grup). Fiecare grup trebuie sa fie format din mama, tata si copil/copii. Rugati participantii sa își împarta rolurile si apoi sa se hotarasca împreuna asupra numelui familiei.
3. Distribuiti fiecarui grup câte un plic cu cartelele pe categorii si o coala mare de hârtie.
4. Explicati-le participantilor ca aceste cartele pe categorii reprezinta acele categorii de elemente care trebuie discutate în legatura cu bugetul lunii viitoare. Doar aceste elemente pot fi luate în calcul. Costul este înscris pe fiecare cartela si nu poate fi modificat.
5. Bugetul este de 10 000 pentru fiecare familie, astfel încât fiecare familie trebuie sa stabileasca ce ramâne si ce se scoate din buget.
6. Explicati-le participantilor ca este de preferat ca bugetul sa fie adoptat în urma unor consultari democratice si ca trebuie sa lipeasca cartelele pe care le-au ales pe foaia mare de hârtie pentru a realiza o diagrama de perete care sa poate fi afisata.
7. Grupurile au la dispozitie 20 de minute pentru a lua deciziile si pentru a pregati diagramele de perete.
8. Acordati participantilor 10 minute ca sa se plimbe, sa se uite la diversele bugete si sa analizeze care buget de familie este mai potrivit si care este cel mai putin potrivit.
9. Refaceti grupul mare si începeti raportarea.

Raportare si evaluare

Solicitati pe rând fiecarui grup comentarii generale cu privire la activitate. Folositi urmatoarele întrebări drept ghid de discutie:

- Cum au stabilit familiile bugetul? În mod democratic?
- Ce criterii au folosit pentru a lua deciziile?
- Cum au echilibrat „nevoile” de hrana, adapost si îmbracaminte cu nevoia de securitate si cu „dorinta” de recreare? Care au fost factorii economici si sociali importanti?
- Cum s-au simtit participantii când un element pe care ei îl considerau important nu a fost votat de restul familiei si nu a fost inclus în buget?
- Care bugete au fost cele mai potrivite si care au fost cele mai putin potrivite? De ce?
- Se pot stabili paralele între bugetul familiei si bugetele statelor din lumea întreaga? Se poate face o comparatie?
- Care dintre liste reflecta mai corect bugetele de stat?

- Care liste ar trebui să reflecte în mod ideal bugetele de stat?

Aratați acum participanților diagrama „Cheltuielile militare la nivel internațional și alternativele”.

- Ce cred participanții despre totalul din bugetul de stat real acordat pentru echipamente militare, armament și alte elemente necesare în domeniul militar?
- De ce se cheltuiește atât de mult la nivel mondial pe armament?
- Sunt justificate aceste cheltuieli? Este lumea un loc mai sigur și mai pașnic?
- Care sunt consecințele acestui tip de alocare bugetară asupra drepturilor sociale și economice de care beneficiază oamenii? Dar asupra mediului?
- Cum putem schimba situația? A auzit cineva de „conversie militară” sau de „fond de demilitarizare”? Dacă nu, de ce credeți că există atât de puține informații despre aceste concepte la stiri?

Sfaturi pentru moderatori

Familia tradițională variază de la țară la țară. De aceea, lăsați-i pe participanți să își includă câți bunicii și alte rude consideră că este nevoie.

Scopul pentru care există un „parinte special” este dublu: mai întâi pentru a provoca discuția, în special în țările în care există puternice tradiții democratice, și în al doilea rând, pentru a asigura existența unei varietăți de bugete care să poată fi comparate și discutate. Trebuie să țineți cont de faptul că „ceilalți membri ai familiei” din grup se pot supăra sau chiar enerva din cauza atitudinii părintelui. Pot fi și derutați, pentru că s-ar putea să nu știe că este vorba despre un joc de roluri! Trebuie să fiți atenți la faptul că pot să se nască „probleme” în cadrul unui grup, care să necesite intervenția voastră. Încercați să vă asigurați că activitatea grupului continuă fără să fie descoperit personajul „părintelui special”! Totuși, dacă vi se pare că rolul presupune prea multe dificultăți sau nu funcționează pentru un anumit grup, renunțați la el.

Adaptați cum doriți lista de elemente, dacă nu reflectă realitatea familiilor din localitatea, regiunea sau țara voastră. Cu toate acestea, nu uitați să includeți câteva elemente de „securitate” și câteva foarte luxoase, astfel încât participanții să poată încă alege între ceea ce se considera a fi nevoi și ceea ce nu reprezintă nevoi.

Variatii

O alternativă pentru utilizarea cartelelor este pur și simplu utilizarea foii ca listă pe care familiile/grupurile își bifează opțiunile. În acest caz, familiile/grupurile trebuie să noteze bugetele pe o coală mare de hârtie care va fi așezată pe perete pentru ca toată lumea să o vadă.

Sugestii pentru continuarea activității

Grupul poate să se informeze despre schimbări pozitive, de exemplu propunerea pentru un fond de demilitarizare sau situația din țările în care nu există armată sau armament militar (de exemplu, Costa Rica).

Dacă doriți să explorați unele dintre consecințele războiului, în special asupra refugiaților, puteți efectua activitatea „Pot să intru?”, p. 98.

Idei de pus în practică

Puteți orienta discuția către problema demilitarizării. Dacă tot mai mulți oameni sunt conștienți de această problemă, ei vor insista pe lângă guverne să se facă schimbări. Aflați ce

procent din bugetul tarii voastre se cheltuiește pentru nevoile militare și sociale. Grupul se poate adresa în scris parlamentarului care îi reprezintă solicitând schimbări.

Există numeroase ocazii de a vă alătura uneia dintre numeroasele campanii de demilitarizare organizate în întreaga lume, cum ar fi Youth and Student Campaign (Campania Tinerilor și Studenților pentru Dezarmare Nucleară) (<http://youthstudentend.org.uk>) și Pax Christi International (www.paxchristi.net/). Puteți organiza propria campanie în cadrul grupului vostru sau puteți folosi organizații ca cele de mai sus ca resurse.

Informații suplimentare

Data importantă

Prima zi de marți după a doua zi de luni din septembrie
Ziua Pacii

Industria internațională de armament subminează fundamental securitatea omului pentru că deturneză atenția de la ceea ce este prioritar și implicit îndepărtează resursele de nevoile de bază ale oamenilor. Principalul argument oferit pentru alocarea de resurse în domeniul militar este nevoia de a proteja populația și teritoriul unui stat. Sunt însă oamenii cu adevărat protejați dacă nu primesc educație, sănătate sau hrană? Cheltuielile în domeniul militar reflectă nevoile populației sau reflectă interesele statelor?

O altă problemă este faptul că investițiile pe care statul le face în securitate (și anume pentru securitatea oamenilor săi) reprezintă un cerc vicios; fiecare stat încearcă să aibă arme tot mai performante pentru a depăși puterea militară a altor state. Acest fenomen se numește „cursă înarmărilor”.

În perioada de 10 ani care a urmat după terminarea războiului rece, s-a produs o scădere a cheltuielilor în domeniul militar. Având în vedere că s-a produs o demilitarizare, ar fi trebuit ca politicile de stat să asigure utilizarea „dividendului pacii” – banii economisiți din bugetul armatei – pentru a spori securitatea oamenilor, de exemplu prin creșterea cheltuielilor pentru educație și sănătate. În realitate, acest lucru s-a întâmplat foarte rar, pentru că o mare parte din „dividendul pacii” a fost folosit pentru a achita o parte din datoriile naționale.

În prezent, cheltuielile în domeniul militar la nivel mondial sunt din nou în creștere. Creșterea a început în 1999 și a continuat în 2000. Pare să fie un paradox, având în vedere că securitatea s-a îmbunătățit semnificativ în multe zone ale lumii. Motivul pare să fie faptul că mulți dintre marii investitori în acest sector au adoptat sau au anunțat planuri de apărare care au și o componentă de dezvoltare.

Activiștii care luptă pentru pace și membrii campaniilor au susținut timp de zeci de ani că este vital să existe un program puternic și creativ de conversie a producției militare în producție civilă. Există numeroase motive pentru această conversie printre care:

- imoralitatea industriei de armament și capacitatea sa distructivă;
- pericolele proliferării comerțului cu arme;
- incapacitatea industriei de armament de a se autocontrola și de a verifica scopul în care sunt folosite produsele acestei industrii;
- pierderile inerente din domeniu și scandaloasele utilizări eronate ale resurselor și ale inteligenței umane;
- potențialul pe care l-ar declanșa conversia.

În capitolul 5, în secțiunea de bază despre pace și violență de la pagina 376, există statistici și tabele care sunt importante pentru această activitate.

FOI VOLANTE

Cartele pe categorii

Hrana (200)	Taxe pentru scoala sau universitate (2 000)	Asigurare medicala pentru întreaga familie (1 000)
Masina noua (4 000)	Plata lunara pentru activitati sportive (300)	Jocuri si jucarii (200)
Calculator (800)	Loterie (100)	Renovarea casei (400)
Sistem de alarma (1 500)	Îmbracaminte (400)	Hrana pentru animalele de casa (100)
Factura de apa (200)	Câine de paza (400)	Medicamente (300)
Transport (benzina, bilete de autobuz si de tren) (400)	Chiria sau rata pentru ipoteca (2 500)	Cadou de ziua mamei (400)
Repararea masinii de spalare (200)	Materiale pentru scoala/universitate pentru o luna (300)	Arma personala (400)
Echipament de pescuit (200)	Echipament electronic nou pentru casa (100)	Factura de lumina (200)
Model nou de scaun rabatabil (700)	Lectii de autoaparare pentru mama si fiica (300)	Activitati recreative (film, teatru, târg, parcuri de distractii) (200)
Alarma la masina (300)	Un weekend prelungit la casa de pe plaja (400)	Echipament personal de aparare (de exemplu, spray paralizant si dispozitiv pe baza de socuri electrice) (100)
Cina cu familia la restaurant (100)	Factura de telefon (300)	Ajutor financiar pentru bunici si alte rude (200)
Tabara de vacanta pentru tineri (200)		

Fisa de prezentare a rolului parintelui

Fisa de prezentare a rolului parintelui autoritar

Sunteti cea/cel care aduce pâinea în casa si de aceea considerati ca ar trebui sa aveti un cuvânt mai greu de spus în problemele financiare decât sotul/sotia sau copiii; de altfel, sunteti cea/cel care aduce banii în casa!

Aveti convingerea ca în orasul în care locuiti exista o mare problema din cauza lipsei de lege si ordine. Este atât de periculos în ziua de azi! De aceea, principala prioritate este protectia si securitatea familiei, casei si proprietatii.

Perspectivile noastre de viitor

„Întrebarea care da masura progresului nostru nu este daca am marit bogatia celor care au deja mult, ci daca le asiguram necesarul celor care au foarte putin.”

Franklin D. Roosevelt

TEME	Teme	Copiii, mediu, drepturile generale ale omului
COPIII	Complexitate	Nivelul 2
MEDIU	Numarul de participanti	15-20
DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI	Durata	60 de minute
COMPLEXITATE	Prezentare	În aceasta activitate, participantii deseneaza, analizeaza si discuta sperantele si îngrijorările lor fata de perspectivele de viitor ale generatiei lor. Printre subiectele abordate se numara: <ul style="list-style-type: none"> problemele de mediu care afecteaza generatiile viitoare; tinerii si familia; viata comunitatii.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> dreptul la opinie si accesul la informatii; dreptul de a fi ascultat în toate problemele privind interesul copilului; dreptul la un nivel decent de trai.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> dobândirea de cunostinte despre viata comunitatii, drepturi si responsabilitati; încurajarea aptitudinilor de a purta discutii deschise, de a lucra în echipa si de a avea o viziune; a vedea lumea ca o oportunitate deschisa tinerilor care pot contribui pozitiv sau negativ.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> hârtie pentru ciorne; coli mari de hârtie pentru desenul final; vopsele, pixuri si carioci; materiale pentru colaj, hârtie colorata, reviste, crengute, orez, fasole, frunze moarte, scoici, etc.; lipici; imagini sau fotografii ale orasului/cartierului cu 10 sau 20 de ani în urma (optional).
NIVELUL 1		
NIVELUL 2		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
15-20		
DURATA		
60 DE MINUTE		

Instructiuni

1. Prezentați conceptul de schimbare în timp. Rugați-i pe participanți să își amintească de o perioadă din trecut: cum arata casa sau strazile unde locuiau și cum s-au schimbat toate

acestea. Salile centrului de formare s-au schimbat, mobila este noua? Exista cladiri noi în cartier? Rugati-i pe participanti sa se gândeasca de ce aceste lucruri s-au schimbat, cine a luat deciziile privind schimbarile care trebuie facute si modul în care trebuie efectuate schimbarile.

2. Participantii trebuie sa organizeze un brainstorming despre schimbarile pe care le-ar fi facut daca ar fi fost consultati.
3. Acum faceti legatura cu luarea unor decizii care îi afecteaza pe altii si drepturile omului. Participantii considera ca drepturile omului sunt un cadru util pentru luarea deciziilor? Drepturile omului vor fi mai importante sau mai putin importante pentru cei care vor lua deciziile în viitor? De ce?
4. Spuneti-le participantilor ca sansa lor este acum! Acum este momentul sa încerce sa se gândeasca si sa influenteze viitorul în care vor trai.
5. Participantii trebuie sa formeze grupuri de 3-4 persoane.
6. Distribuiti-le hârtie si pixuri si rugati-i sa creioneze sau sa schiteze câteva idei despre cum ar arata cartierul/orasul lor ideal în viitor. Au mâna libera si nu exista limite decât cele impuse de propria imaginatie.
7. Dupa ce fiecare grup a realizat o schita de plan, trebuie sa o transfere pe o foaie mare de hârtie si sa o completeze cu vopsea si materiale de colaj.
8. Dupa ce au terminat lucrarea, fiecare grup trebuie sa își prezinte pe rând planul, sa spuna de unde au împrumutat ideile si cum le-au dezvoltat. Lasati timp pentru întrebări si raspunsuri dupa fiecare prezentare, dar amânati discutiile generale pentru etapa de raportare.

Raportare si evaluare

Începeti cu un rezumat asupra modului în care participantii au lucrat împreuna, fiecare în grupul lui, cum au luat deciziile si cum s-a desfasurat activitatea.

- A simtit toata lumea ca participa si contribuie la desfasurarea activitatii? Cum au valorificat grupurile mici talentele fiecaruia dintre membrii sai?
- Cum s-au simtit primind reactii la planurile lor?
- Cum s-au simtit vorbind despre planurile lor?
- Ar fi dispusi la un compromis în privinta unora dintre idealurile lor daca ar trebui sa realizeze acum un plan unic al clasei sau al grupului care sa raspunda nevoilor si aspiratiilor tuturor din clasa sau din grup?
- A fost un sentiment placut sa fie „arhitectii propriului viitor”?
- Considera ca idealurile lor ar putea deveni vreodata realitate? De ce? De ce nu?
- Cred ca adultii ar fi dispusi sa discute cu ei despre aceste planuri? De ce? De ce nu?
- Dintre toate surprizele din toate planurile care a fost cea mai mare?
- Care vor fi drepturile lor ca cetateni în viitor?
- Care vor fi datoriile lor ca cetateni în viitor?
- Ce pasi pot face acum tinerii pentru a influenta procesele democratice care le contureaza vietele si perspectivele de viitor?

Sfaturi pentru moderatori

Titlul acestei activitati este „Perspectivele noastre de viitor”. Intentia folosirii pluralului este de a sublinia ca viitorul nu este predeterminat, ci dimpotriva este asa cum îl construim noi. De aceea, exista mai multe perspective posibile de viitor, iar provocarea pentru tineri este de a construi un viitor care sa le reflecte idealurile si aspiratiile.

Pentru a accentua conceptul de schimbare, puteti sa le aratati fotografii vechi din zona de acum 10 sau 20 de ani. Pot sa se gândeasca si la schimbarile globale. De exemplu, pot sa se

gândeasca la faptul ca acum 30 de ani internetul era un element stiintifico-fantastic, iar în câtiva ani fiecare scoala si biblioteca din lume va fi conectata la internet.

Data importanta   Daca participantii nu sunt siguri cum va arata orasul în viitor, puteti sa-i ajutati adresându-le urmatoarele întrebări:

12 August

Ziua Internationala a
Tineretului

▪ Cine va locui în oras? Oamenii nascuti aici sau nou-veniti? Câti ani veti avea atunci? Vetii avea o familie?

- Cum va arata viata lor de zi cu zi? De unde își vor cumpara alimente? Cum vor calatori?
- De ce servicii sociale de tipul spitalizare, stomatologie, etc., vor avea nevoie atunci?
- Cum vor arata scolile?
- Cum va fi viata lor sociala? Ce activitati recreative vor desfasura?
- Vor avea animale de casa?
- Ce fel de munca vor face oamenii?
- Ce noi evolutii tehnologice vor exista?
- Dar în privinta mediului? Sau a mediului natural?

Variatii

O alta metoda ar fi folosirea ideii de „roți ale viitorului”. Împartiti participantii în grupuri mici de lucru. Fiecare grup își alege o tema (de exemplu, educatie, familie, comunitate, locuri de munca sau sanatate) si construiesc roata viitorului pentru tema respectiva. De exemplu, roata mediului ar trebui sa aiba un nucleu cu cele mai importante lucruri, înconjurat de cercuri concentrice. „Spitele” împart roata în sectiuni în care participantii pot scrie urmatoarele: nu se fumeaza, vehicule electrice, multi copaci, râuri curate si agricultura organica.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Aflati mai multe lucruri despre procesele de sistematizare la nivel local si cum le puteti influenta. Implicati-va în luarea deciziilor în scoala, la club sau în asociatia din care faceti parte luând parte la sedintele de consiliu sau chiar candidând în alegeri. Exista si alte activitati care pot fi utile în explorarea optiunilor de perspective pentru viitor pe care le avem. De exemplu, activitatea „Drumul catre Tarâmul egalitatii” analizeaza modul în care se poate realiza egalitatea sexelor, iar „Impactul internetului” se ocupa de scenarii asupra viitorului noilor tehnologii.

Visând la perspectivele noastre de viitor putem începe sa construim o societate mai dreapta. Daca participantii doresc sa analizeze problema persecutiei si sa caute modalitati de a forma compasiunea si respectul pentru ceilalti, se poate organiza activitatea „Exista alternativa?”, p. 111.

Idei de pus în practica

Prezentati consiliului local planul vostru si vedeti daca îi puteti implica. Planul realizat de voi poate fi folosit pentru planul orasului/satului.

Drumul catre Tarâmul egalitatii

„Obstacolul este calea.”
(proverb zen)

Teme	Egalitatea sexelor, discriminare si xenofobie, educatie	TEME
Complexitate	Nivelul 3	EGALITATEA SEXELOR
Numarul de participanti	4+	DISCRIMINARE
Durata	90 de minute	EDUCATIE
Prezentare	Aceasta activitate se desfasoara în subgrupuri mici, solicita imaginatia si capacitatea de a desena, în vederea explorarii unor subiecte cum ar fi egalitatea sexelor si discriminarea femeilor.	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> libertatea de a nu fi discriminat din motive de sex sau de gen; dreptul la casatorie cu consimtamântul liber si total al ambilor parteneri; dreptul la protectie speciala pentru mame în perioada prenatala si postnatala. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> dobândirea înțelegerii si aprecierii idealurilor de egalitate si echilibru între femei si barbati; dezvoltarea imaginatiei si a creativitatii de a-si imagina viitorul; promovarea dreptatii si a respectului. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> câte o coala de format A4 si un creion la fiecare grup mic, pentru brainstorming; coli mari de hârtie (format A3) sau hârtie de flipchart, câte o coala pentru fiecare grup mic; carioci de diferite culori, suficiente pentru toate grupurile mici; o harta, de preferinta o harta de drumetie, sau orice alta harta care arata caracteristicile fizice, de exemplu muntii, vaile, râurile, padurile, satele, podurile, etc. 	NIVELUL 2
Pregatire	Familiarizati-va cu harta si cu simbolurile utilizate.	NIVELUL 1
		NIVELUL 3
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		4+
		DURATA
		90 DE MINUTE

Instructiuni

- Explicati-le participantilor ca în cadrul acestei activitati vor desena o harta imaginara a unei calatorii catre Tarâmul egalitatii, o tara unde exista adevarata egalitate între sexe. Aceasta tara va exista în viitor, dar în prezent exista doar în imaginatia oamenilor.
- Întrebat pe participanti daca stiu vreun basm sau o poveste în care, pentru a se prezenta idealuri morale, se foloseste metafora omului pornit într-o calatorie. Discutati despre

modul în care, de exemplu, o padure poate fi folosită ca metaforă pentru rău, iar un mar roșu și frumos poate semnifica tentația. Calatorul poate da dovadă de tărie morală înotând printr-un râu iute și învolburat sau umilinta ajutând un animal aflat în suferință.

3. Recapitulați rapid care sunt elementele unei hărți. Atrageți atenția asupra modului în care sunt desenate contururile, umbrele pentru munți și râuri, simbolurile folosite pentru păduri, terenuri mlăștinoase, construcții, cabluri electrice, etc.
4. Rugați participanții să se așeze în grupuri de 3-5 persoane. Distribuiți-le colile mici de hârtie și pixurile și lăsați-i 15 minute pentru a organiza trei brainstorming-uri scurte despre:
  - cum își imaginează ca ar putea arăta Tarâmul egalității;
  - ce obstacole ar putea întâlni în drum spre Tarâmul egalității;
  - cum ar putea depăși obstacolele.
5. Distribuiți colile mari de hârtie și cariocile. Fiecare grup trebuie să deseneze propria hartă imaginată pe care să fie reprezentate peisaje din prezent și din viitor și un drum care le traversează. Trebuie să creeze propriile simboluri pentru caracteristicile geografice, obstacolele și facilitățile pe care le întâlnesc în drum.
6. Acordați grupurilor 40 de minute pentru a desena hărțile. Amintiți-le să facă și o legendă pentru simbolurile folosite.
7. Reuniți grupul mare și invitați participanții să își prezinte hărțile.

Raportare și evaluare

Începeți cu o discuție despre modul de lucru împreună în fiecare grup, despre cum s-au luat deciziile referitoare la ce să reprezinte și despre cum au desenat harta. Discutați apoi despre cum arăta în realitate Tarâmul egalității și care sunt obstacolele.

- Le-a plăcut participanților activitatea? De ce?
- Care dintre cele trei întrebări a fost cea mai ușor de discutat în cadrul brainstorming-ului? Care a fost cea mai dificilă și de ce?
- Care sunt principalele caracteristici ale Tarii egalității?
- Care sunt principalele obstacole care împiedică societatea actuală să fie Tarâmul egalității ideal?
- Ce trebuie să se schimbe pentru a construi o societate în care să existe egalitate între sexe?
- Se justifică politicile de discriminare pozitivă ca măsuri pe termen scurt care să stimuleze egalitatea între femei și bărbați?
- Dacă ar trebui să așezați țara voastră într-un clasament al țărilor în funcție de egalitatea șanselor pentru bărbați și femei, unde v-ați situa țara pe o scară de 1 la 10? 1 reprezintă lipsa de egalitate, iar 10 aproape egalitatea ideală.
- Ce alte categorii de persoane sunt discriminate în țara voastră? Cum se manifestă această discriminare? Ce drepturi ale omului sunt încălcate?
- Cum pot fi împuternicite categoriile dezavantajate să își ceară drepturile?
- Ce rol joacă educația în împuternicire?

Sfaturi pentru moderatori

Dacă participanții se împotmolesc gândindu-se cum să reprezinte ideile, puteți să-i ajutați sugerându-le drumul unei femei care merge pe un pod al educației, pentru a traversa un râu de prejudecăți împotriva femeii care vrea să devină avocat. Un alt exemplu ar putea fi povestea unui bărbat care găsește o bijuterie de satisfacție, care lucrează ca educator și se ocupă de copii mici. Bineînțeles, trebuie să vă gândiți la exemple de stereotipuri privind relația dintre femei și bărbați care să reflecte realitatea din societatea voastră.

Variatii

Grupurile pot construi machete de peisaj folosind resturi de materiale. În acest caz, aveți nevoie de multe cutii mici, vase, tuburi, hârtie, pietre, nuci, bucati de sfoara și lână, agrafe de birou, etc., precum și lipici și carton pentru baza machetei.

Data importanta

25 Noiembrie
Ziua Internationala a
Eliminarii Violentei
Împotriva femeii

Metoda desenarii unei harti din prezent în viitor poate fi adaptata majoritatii subiectelor, când vreți ca participantii să gândească liber, folosindu-și imaginația pentru a găsi soluții la probleme.

Sugestii pentru continuarea activității

Explorați în continuare problema genurilor sau una dintre celelalte probleme ridicate. De exemplu, puteți cauta mai multe date la biblioteca din localitate, pe internet sau puteți invita, pentru a vorbi grupului, un reprezentant al unei organizații care se ocupa de problema inegalității șanselor pentru o anumită categorie socială.

De asemenea, puteți explora probleme privind discriminarea și dreptul la identitate culturală în contextul dezvoltării durabile, efectuând activitatea „Tribul Makah și vânătoarea de balene”, p. 166.

Idei de pus în practică

Analizați politica existentă în școală, clubul sau la locul vostru de muncă privind egalitatea șanselor în raport cu genul și discutați cum se aplică această politică și dacă sunt necesare schimbări sau eforturi suplimentare pentru ca instituția voastră să ajungă la statutul de Țara egalității.

Informații suplimentare

Conceptul aflat în spatele acestei activități este „împuternicirea”. Împuternicirea este un termen greu de tradus și uneori dificil de explicat, chiar și în engleză. „Împuternicirea” reprezintă atât mijloacele, cât și rezultatul pedagogiei pe care unii o numesc educație „eliberatorie”.

Oxfam definește în felul următor „împuternicirea”:

„Împuternicirea presupune contestarea formelor de opresiune care împiedică milioane de oameni să joace un rol în societate, în baza unor condiții de inegalitate sau prin anularea drepturilor omului.”

Jocuri cu imagini

O fotografie spune o mie de cuvinte, iar aparatul de fotografiat nu minte. Sau poate minte?

TEME	Teme	Drepturile generale ale omului, mass-media, discriminare si xenofobie
DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI	Complexitate	Nivelul 1
MASS-MEDIA	Numarul de participanti	Orice numar
DISCRIMINARE	Durata	30 de minute
COMPLEXITAT E	Prezentare	<p>Lucrul cu imaginile este creativ si amuzant, iar aceste activitati sunt foarte utile pentru acomodare, dar au si propria lor valoare. Activitatile se concentreaza pe subiecte privind:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ stereotipurile; ▪ modul în care fiecare om percepe lumea în felul sau unic; ▪ folosirea imaginilor pentru a informa si a dezinforma.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	Oricare: în functie de imaginile si subiectele pe care le alegeti.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ constientizarea importantei drepturilor omului în viata de zi cu zi; ▪ dezvoltarea deprinderilor de „a citi imaginile”, precum si a deprinderilor de ascultare si comunicare; ▪ încurajarea sentimentelor de compasiune si respectarea demnitatii umane.
NIVELUL 2		
NIVELUL 1		
NIVELUL 1		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
ORICE NUMAR		
DURATA		
30 DE MINUTE		

1. Ce vezi?

Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ un set de fotografii; ▪ carton tare, lipici, plastic adeziv (optional); ▪ tabla, coli mari de hârtie sau hârtie de flipchart si carioci; ▪ o diagrama de perete care sa afiseze articolele din DUDO (copiate din versiunea prescurtata de la pagina 402).
Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ adunati un set de 25 de fotografii cu oameni din diverse tari, aflati în diverse contexte; ▪ întariti fotografiile cu carton tare si acoperiti cu o folie adeziva de plastic, astfel încât sa reziste cât mai mult (optional);

	▪ numerotați fotografiile.

Instructiuni

1. Puneti fotografiile pe mesele din sala.
2. Spuneti-le participantilor ca vor lucra individual.
3. Cititi cu voce tare *unul* dintre articolele din DUDO si scrieti-l pe tabla/flipchart.
4. Participantii trebuie sa se uite la fotografii si sa aleaga una care, dupa parerea lor, reprezinta cel mai bine articolul respectiv.
5. Întrebatii pe fiecare participant pe rând ce fotografie a ales si de ce.
6. Notati-va ce fotografii au fost alese; scrieti numerele pe tabla.
7. Organizati încă 4-5 runde alegând alte articole din DUDO. (Alegeti o combinatie de drepturi civile, politice, sociale si economice).

Raportare si evaluare

Începeti cu o analiza a activitatii si apoi discutati despre ceea ce au învățat participantii.

- Li s-a parut dificil sa aleaga fotografii care sa reprezinte diferitele drepturi? Participantii au ales pentru fiecare runda alta fotografie sau au considerat ca una sau doua fotografii spun totul?
- Mai multi participantii au ales aceeasi fotografie în mai multe runde sau participantii au idei foarte diferite despre reprezentarea drepturilor? Ce ne spune acest lucru despre modul în care fiecare dintre noi vede lumea?
- Analizati lista de pe flipchart. Care fotografii au fost alese cel mai des? Ce este deosebit în aceste fotografii? De ce au fost alese de mai multe ori? Au contat marimea sau culoarea sau continutul a fost important?
- A fost aleasa o fotografie anume care sa reprezinte mai multe drepturi?
- A existat vreun participant care nu a fost de acord cu interpretarea data de un alt participant unei anume fotografii?
- Au fost fotografii care nu au fost alese niciodata? Cu toate acestea, ar putea ele sa reprezinte unele drepturi ale omului? Care drepturi? Participantii trebuie sa explice motivele alegerii lor.
- Participantii stiu ca beneficiaza de toate drepturile despre care s-a vorbit în cadrul activitatii? Daca nu, pe care nu le cunosteau?
- Cum uzeaza si abuzeaza mass-media de fotografii? Alegeti un exemplu de eveniment din actualitate si analizati modul în care este prezentat în ziare si la televiziune. Cum sunt prezentate drepturile omului corespunzatoare?

Sfaturi pentru moderatori

O fotografie poate fi aleasa de un numar nelimitat de ori. O anumita imagine poate fi aleasa de mai multe ori într-o runda sau poate fi aleasa în mai multe runde. Cu alte cuvinte, ea poate reprezenta unul dintre articole pentru mai multi participantii sau poate reprezenta diferite articole pentru mai multi participantii.

Consultati sectiunea „Cum se foloseste manualul COMPASS”, p. 38 pentru mai multe informatii despre realizarea setului de fotografii. Puteti alege imagini din reviste color, brosure turistice, calendare vechi si vederi. Asigurati-va ca nu sunt însoțite de text, dar notati-va de unde a fost luata fiecare fotografie sau alte informatii, pentru a putea raspunde la întrebările despre ele. Imaginile trebuie sa prezinte o mare varietate de aspecte ale „vietii pe Pământ”; trebuie sa includa imagini cu indivizi si grupuri, oameni de diferite vârste, culturi si meserii. Trebuie sa fie fotografii din mediul rural si urban, industrial si agricol, sa reprezinte

oameni care desfasoara diverse tipuri de munci sau de activitati recreative. Nu încercati sa puneti fotografiile în vreo ordine când le numerotati. Scopul numerotarii este sa fie fotografiile mai usor de identificat.

În functie de grup si de deprinderile generale pe care le au participantii de a „citi imaginile”, va puteti da seama de cât timp este nevoie pentru a-i ghida în analizarea imaginilor. Puteti începe activitatea analizând împreuna una sau doua fotografii. Întrebarile prezentate în sectiunea de „informatii suplimentare” de mai jos va poate servi drept ghid.

Variatii

Îi puteti ruga pe participanti sa aleaga fotografia care pentru ei reprezinta cel mai bine conceptul de drepturi ale omului. Dupa ce fiecare a facut o alegere, întrebatii-i care au fost motivele.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Împrumutati aparate de fotografiat sau cautati la reduceri aparate de unica folosinta si realizati un proiect intitulat „Opinii despre drepturile omului” în localitatea voastra.

Imaginile nu vin doar din fotografii, ci si din situatii si evenimente. Grupul poate sa „vada” discriminarea prin intermediul activitatii „Fa un pas înainte”, p. 217.

Idei de pus în practica

Organizati o expozitie de fotografie pentru proiectul „Opinii despre drepturile omului”. De asemenea, puteti dezvolta câteva idei de postere prezentate în sectiunea „Alte jocuri cu imagini” de mai jos si sa le folositi într-o expozitie.

Informatii suplimentare

„A citi” imaginile este o deprindere care se învata si trebuie dezvoltata. Se vorbeste despre deprinderea de a citi, care înseamna a recunoaste literele alfabetului si a citi cuvântul tiparit. Termenul însa nu presupune doar atât. Se refera si la deprinderile de a analiza, înțelege si interpreta textul în întregime. În acelasi mod, unii oameni vorbesc despre „citirea imaginilor” pentru a descrie deprinderea de „a citi” o imagine. Pentru „a citi” o imagine trebuie sa întrebatii cine a facut fotografia respectiva si de ce facut-o asa, care a fost motivul? Trebuie sa fii constienti si de impactul emotional pe care îl are fotografia si cum va afecteaza atitudinea fata de subiect. Va puteti pune urmatoarele întrebări în timp ce priviti fotografiile de la activitatea „Luptatorii pentru drepturi”, p. 130.

Subiectul: cine, ce, unde si când?

- Cine este reprezentat; ce vârsta/sex/stare de sanatate sau statut are?
- Ce îmi spun postura sau expresia fetei despre persoanele respective?
- Subiectul este constient ca este fotografiat? Fotografia a fost regizata sau spontana?
- Cum sunt împrejurimile? Sunt în armonie sau în contrast cu persoana fotografiata?
- Ce fac personajele? Desfasoara o activitate normala sau una speciala?
- Care este impresia voastra generala despre persoana respectiva? Este pozitiva sau negativa, de compasiune sau de indiferenta?

Contextul

- Unde a fost initial publicata fotografia? Într-un ziar, o revista sau într-o broșura turistică? Cu alte cuvinte, a fost utilizata pentru informare, vânzare sau propagandă? Sau în ce alt scop?
- Exista un titlu sau alte informatii care însoțesc fotografia și care ascund mesajul pe care vrea fotografu să-l transmită privitorului?

Detalii tehnice

- Fotografia este alb-negru sau color? Are aceasta o influență asupra impactului pe care îl are asupra voastră? Fotografia ar fi avut un impact mai puternic dacă era mai mare?
- Sunteți impresionați de unghiul din care a fost făcută fotografia?
- Ce efecte speciale au fost folosite, cum ar fi lumina difuză sau focalizarea? De ce?
- A fost manipulată imaginea? Minte fotografia? Fotografia redă exact ceea ce se afla în fața fotografului în momentul când a făcut fotografia sau s-a folosit calculatorul pentru a retușa imaginea (de exemplu, pentru a face persoana să arate mai bine).

Cine a făcut fotografia?

- Care este relația dintre fotograf și subiect?
- Fotografu da dovadă de compasiune față de subiect?
- Este vorba de o fotografie realizată de un fotograf profesionist sau este un instantaneu de amator?
- De ce a vrut fotografu să facă fotografia? Care au fost motivele lui?
- Ce încearcă să „ne spună” prin această imagine?

Pentru a încheia, *ce* simboluri și stereotipuri vizuale ați recunoscut? De exemplu, pe Martin Luther King, liderul politic aflat alături de poporul său sau pe Ngawang Sangdrol, tărânu tibetan? *De ce* au ales autorii manualului acele fotografii pentru activitatea respectivă? *Ce* efect au aceste imagini asupra atitudinii voastre față de persoana reprezentată? Adăuga ceva în plus la imaginea pe care v-ați făcut-o despre persoana respectivă citind textele? În ce mod? De ce?

Sursa: Informații adaptate după „Focus for change” (Class, gender and race inequality and the media in an international context) Focus for change, 1992 (103 London Street, Reading, Berkshire, RG1 4QA, England)- „Focalizare pentru schimbare” (Inegalitățile de clasă, gen și rasă și mass-media în contextul internațional.)

2. Ce vezi în caricaturile lui Pancho?

Materiale/pregătire

- Fotocopii după toate ilustrațiile din manual realizate de Pancho (vezi capitolul 5). Marita-le dacă aveți posibilitatea.
- Realizați câte două exemplare din fiecare set de ilustrații, câte unul pentru fiecare grup.

Instrucțiuni

1. Participanții trebuie să formeze grupuri mici.
2. Fiecare grup primește câte un set din ilustrațiile lui Pancho. Participanții trebuie să se uite la toate imaginile și apoi, individual, să o aleagă pe cea care îi atrage cel mai mult, din diverse motive.
3. După ce fiecare a făcut o alegere, fiecare persoană pe rând trebuie să le împartăsească celorlalți alegerea făcută menționând:
  - ce le sugerează caricatura;
  - de ce au ales imaginea respectivă;
  - cum se raportează la preocupările și realitatea lor;

- care este legatura pe care o stabilesc cu drepturile omului.
- 4. Dupa ce un participant își exprima opiniile, restul grupului trebuie sa comunice impresiile.
- 5. Dupa ce toti au terminat, chemati pe toata lumea pentru a reface grupul initial.

Raportare si evaluare

Fiecare grup trebuie sa își prezinte pe scurt impresiile generale, dupa care puteti continua cu întrebări, ca în primul joc cu imagini intitulat „Ce vezi?”, p. 189.

Sfaturi pentru moderatori

Puteti folosi caricaturile lui Pacho si în alt mod. De exemplu, participantii pot scrie explicatii pentru imagini sau puteti sterge textul din bule si participantii vor scrie un text compus de ei. Attentionati-i pe participantii cu privire la importanta respectarii drepturilor de autor ale artistilor.

3. O parte din fotografie

Materiale/pregatire

- Gasiti imagini care sa spuna o poveste simpla. Taiati-le în asa fel încât cele doua imagini separate sa îl determine pe privitor sa interpreteze situatia în alt mod decât atunci când cele doua imagini ar fi puse una lângă alta formând o singura imagine.
- Puneti seturile de fotografii în plicuri separate. Aveti nevoie de câte un set pentru fiecare participant.

Instructiuni

1. Rugati participantii sa formeze perechi.
2. Fiecare pereche primeste doua plicuri.
3. Fiecare participant pe rând deschide plicul si îi da partenerului o parte dintr-o fotografie. Lasati partenerul sa spuna ce crede despre ceea ce vad în imagine, cine este subiectul si ce face.
4. Apoi, primul participant trebuie sa îi dea partenerului sau si cea de-a doua bucata si sa îl întrebe despre ce este vorba acum în imagine, având fotografia completa?
5. Continuati cu o scurta raportare:
  - Ce surprize au fost?
  - Cât de des accepta oamenii ceea ce vad si uita ca este posibil sa nu fie „întreaga poveste”?

Sfaturi pentru moderatori

Aceasta activitate poate fi folosita pentru acomodare sau poate fi dezvoltata în continuare schimbând fotografiile de la o pereche la alta si repetând activitatea. Participanților li se pare mai usor a doua oara? Sau este mai interesant? De ce?

4. Legende pentru imagini

Materiale/pregatire

- fotografii numerotate;
- câte o hârtie si un pix pentru fiecare participant;

- foarfece si banda adeziva;
- coli mari de hârtie (A3) sau hârtie de flipchart. Aveti nevoie de un numar de foi egal cu numarul de fotografii.

Instructiuni

1. Puneti fotografiile pe masa si rugati participantii sa scrie câte o explicatie pentru fiecare fotografie, individual sau pe perechi. Trebuie sa scrie citet, pentru ca ulterior vor decupa explicatiile.
2. Dupa ce toata lumea a terminat, ridicati fiecare fotografie pe rând si invitati participantii sa citeasca cu voce tare explicatiile.
3. Lipiti fotografia în mijlocul unei foi mari si rugati participantii sa lipeasca explicatiile în jurul fotografiei, pentru a alcatui un „poster”.
4. Lipiti posterele pe perete.
5. Recapitulati rapid diferitele fotografii si explicatiile care le însotesc. Data importanta
  - Cât de greu a fost sa compuneti explicatiile?
  - Ce este o explicatie buna?
  - Daca o fotografie spune o mie de cuvinte, de ce mai este nevoie de explicatii?

21 martie
Ziua Poeziei

Sfaturi pentru moderatori

Posterele sunt mai reusite daca folositi hârtie si pixuri colorate pentru explicatii. Utilizând aceasta metoda pentru a obtine mai multe explicatii la fiecare fotografie este în general amuzant si incitant. Participantii intra în atmosfera si sunt pregatiti pentru o discutie interesanta. Explicatiile constituie o baza ideala pentru a sublinia ideea ca fiecare persoana vede lumea într-un mod unic, care trebuie respectat.

5. Bulele de text

Materiale/pregatire

- fotografii, câte o fotografie pentru fiecare pereche (doua sau mai multe perechi trebuie sa primeasca aceeasi fotografie);
- câte o foaie si un pix pentru fiecare participant;
- lipici.

Instructiuni

1. Rugati participantii sa se aseze pe perechi. Distribuiti-le fotografiile, foile si pixuri.
2. Invitati-i sa analizeze elementele de baza ale fotografiei - cine? ce? unde? si cum?
3. Spuneti-le sa lipeasca fotografia pe foaie si sa scrie bulele de text pentru personajele din imagini.
4. Perechile trebuie sa schimbe opinii despre cum au lucrat si sa continue cu o scurta raportare:
  - Cât de dificil a fost sa analizati fotografiile si sa scrieti bulele de text?
  - Pentru perechile care au avut aceeasi fotografie, cum li se par analizele fotografiei?
  - Ce stereotipuri au gasit participantii în fotografii si în bulele de text?

Sfaturi pentru moderatori

Nu trebuie sa prezentati grupului doar fotografii cu oameni. Puteti include si câteva fotografii cu animale. Aceste fotografii pot fi utile în special daca vreți ca participantii sa vorbeasca despre stereotipuri. Puteti începe prin a arata cât de des sunt prezente animalele în stereotipuri, în caricaturi. Apoi, rugati grupul sa caute exemple de stereotipuri în fotografii si în explicatii.

Începe jocul!

„Viata este ca un joc în care Dumnezeu amesteca cartile, diavolul le împarte, iar noi ducem greul jocului.”
(proverb iugoslav)

TEME	Teme	Sport, pace si violenta, drepturile generale ale omului
SPORT	Complexitate	Nivelul 3
PACE SI VIOLENTA	Numarul de participanti	10-15
EDUCATIE	Durata	45 de minute
DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI	Prezentare	Aceasta activitate este o simulare bazata pe ideea unui joc de carti. Cu toate acestea, nu toti jucatorii joaca cinstit. Este vorba despre conflicte si rezolvarea lor.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul de a participa la luarea deciziilor; ▪ egalitatea în demnitate si drepturi; ▪ dreptul la tratament corect în fata legii.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobândirea unei înțelegeri profunde a modului de identificare a problemelor si a cauzelor acestora; ▪ dobândirea deprinderilor de a rezolva conflicte; ▪ încurajarea participarii, colaborarii si respectului fata de ceilalti.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ un pachet standard de carti de joc sau alte carti, de exemplu cartile de la „familii fericite”; ▪ fise de prezentare a rolurilor.
NIVELUL 1	Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cititi informatiile de mai jos despre rezolvarea conflictelor si explicati clar procesul. ▪ Faceti copii dupa fisele de prezentare a rolului, fie de mâna, fie cu ajutorul fotocopiatorului. ▪ În secret si pe rând, alegeti patru participanti care sa joace un rol special în timpul activitatii. Fiecare dintre acesti jucatori primeste o fisa de prezentare a rolului. Spuneti fiecaruia în parte ca ceilalti jucatori nu trebuie sa afle rolul pe care îl joaca ei.
NIVELUL 3		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
10-15		
DURATA		
45 DE MINUTE		

Instructiuni

1. Chemati toti participantii si întrebati-i daca vrea cineva sa joace carti cu voi. Rugati-i sa aleaga un joc simplu si cunoscut de toata lumea, de exemplu „razboi” sau „septica”.
2. Verificati daca toata lumea cunoaste regulile generale ale jocului, iar daca nu, prezentati-le pe scurt (lasati „conducatorului jocului” spatiu de manevra, ca sa-si poata juca rolul).
3. Începeti jocul de carti si lasati-l sa continue cât mai mult. (Lasati-i pe jucatori sa încerce un proces de mediere între ei. Interveniti doar daca jucatorii nu iau initiativa sau daca

atmosfera se încinge prea tare. Atunci interveniti cât mai diplomatic cu putinta si, de preferinta, între doua runde ale jocului.

4. Lasati-le participantilor timp sa se calmeze si iesiti din rol înainte de a începe raportarea.

Raportare si evaluare

Deja s-au purtat multe discutii în timpul încercarilor de reconciliere. Acum participantii trebuie sa spuna ce parere au despre activitate, ce au învățat despre mediere si procesul de rezolvare a conflictelor.

- Le-a placut activitatea? Ce s-a întâmplat în timpul jocului?
- Patru persoane au avut roluri diferite; cine au fost acestia si ce roluri au avut?
- Ce s-a întâmplat când cineva a deranjat jocul prima oara? Fiecare jucator pe rând trebuie sa spuna ce a observat si cum a intervenit.
- De unde au aparut ideile privind rezolvarea conflictelor? Cum au fost aplicate?
- A fost deranjant faptul ca, în loc sa puna piciorul în prag si sa spuna cum trebuie jucat jocul, moderatorul a încercat sa medieze jocul?
- Care sunt etapele procesului de rezolvare a conflictelor?
- În realitate, care sunt argumentele pro si contra încercarii de a rezolva problemele mai degraba prin negociere decât printr-o decizie?

Sfaturi pentru moderatori

Daca jucatorii încearca sa gaseasca singuri o modalitate de a rezolva conflictul, lasati-i sa faca acest lucru intervenind cât mai puțin. De altfel, acesta este si scopul activitatii, iar daca participantii dobândesc singuri deprinderile, cu atât mai bine! Daca lucrurile evolueaza în acest mod, nu uitati sa evaluati modul lor de abordare în cadrul raportarii.

În timpul jocului, încercati sa-i ghidati pe participantii în gasirea unor modalitati si solutii personale tinând cont de procesul de rezolvare a conflictelor sau de negocierea pe baza de principii, cum se mai numeste. Acest proces are trei etape:

1. Constientizarea conflictului
  - *Nu va certati din cauza opiniilor.* (În acest caz, nu va certati ca sa aflati cine are dreptate si cine greseste.)
  - *Identificati problema.* (Clarificati ce s-a întâmplat.)
  - *Separati persoana de problema.* (Nu-i lasati pe jucatori sa se insulte, ci concentrati-va asupra atitudinii care determina aparitia problemei.)
2. Diagnosticarea greselii si gasirea unor posibile solutii.
  - *Concentrare pe interese, nu pe opinii.* Cu alte cuvinte, cautati un punct comun. (Participantii mai vor sa joace înca o data sau nu?)
  - *Inventati optiuni avantajoase de ambele parti.* Propuneti solutii care sa fie considerate corecte si care sa multumeasca pe toata lumea. (De exemplu, jucati ultima runda înca o data. Întrebatii-i daca i-ar ajuta clarificarea regulilor? Vreti sa discutam despre aceasta? Vreti sa stabilim penalizari? Aveti alte idei?)
3. Aplicarea solutiilor corespunzatoare.
  - *Insistati asupra criteriilor obiective.* (În acest caz, definiti regulile si penalizarile.)
  - *Participare.* Asigurati-va ca partile în conflict participa si își asuma responsabilitatea rezolvării problemei. Solutiile impuse au mai putine sanse sa functioneze; este mai bine ca oamenii sa se implice în totalitate în gasirea de solutii acceptabile pentru ambele parti.

Nu uitati ca, desi procesul de rezolvare a conflictelor are trei etape, în realitate aceste etape nu pot fi complet separate si este normal sa se suprapuna.

Data importanta**Prima sâmbata din iulie**

Ziua Internațională a Colaborării

Nu va îngrijorati de nivelul deprinderilor necesare pentru a coordona aceasta activitate; nu trebuie să aveți o diplomă în domeniul rezolvării conflictelor și nici să fi rezolvat toate conflictele în care ați fost implicat! Pentru a vă putea dezvolta propriile deprinderi, faceți un exercițiu de gândire. Amintiți-vă câteva experiențe personale legate de conflicte. Reflectați asupra celor întâmplate și încercați să analizați totul din perspectiva celor trei etape prezentate mai sus.

Variatii

Dacă în grupul cu care lucrați sunt mai mult de 15 persoane, puteți împărți grupul în subgrupe și să organizați două sau trei jocuri în același timp. Puteți face acest lucru numai dacă sunteți ajutat de mai mulți moderatori. O altă variantă este ca o parte a grupului să fie format din observatori. Aceste persoane pot fi observatori individuali care raportează la sfârșit ce s-a întâmplat, în cadrul raportării, sau pot fi mediatori, caz în care va trebui probabil să le dați de la început câteva sfaturi privind modul în care se face medierea.

Sau puteți organiza un joc de biliard! Nu este obligatoriu ca activitatea să se desfășoare numai sub forma unui joc de cărți. Se pot folosi la fel de bine și alte jocuri.

Sugestii pentru continuarea activității

Dacă participanții vor să își pună în practică deprinderile de negociere pe baza de principii, pot organiza activitatea „Să se facă auzit glasul fiecăruia”, p. 153, care are ca scop înființarea de structuri reprezentative într-o organizație, de exemplu, într-o școală sau consiliu de club.

Idei de pus în practică

Concentrați-vă pe schimbarea personală. Încurajați-i pe participanți să nu uite cele trei etape ale rezolvării conflictelor când se confruntă cu un conflict, indiferent de amploare și indiferent cu cine, părinți, profesori sau prieteni. Stabiliți să vă întâlniți din când în când pentru a vă împărtăși unii altora experiența și pentru a analiza evoluția participanților în dobândirea deprinderilor.

Informații suplimentare

Conflictul se întâlnește la toate nivelurile activității umane, de la nivelul interpersonal la cel internațional. *Rezolvarea conflictelor* este o abordare completă bazată pe împărtășirea problemelor comune între părțile aflate în conflict. Rezolvarea unui conflict presupune abordarea surselor adânci ale conflictului, schimbarea comportamentului pentru a nu mai fi violent, a atitudinii astfel încât să nu mai fie ostilă și a structurilor care să nu mai fie exploatare. Termenul se folosește atât pentru a desemna procesul (sau intenția) de a realiza aceste schimbări, cât și finalizarea procesului.

Procesul de rezolvare a conflictelor este construit, în primul rând, pentru a risipi energia emoțională negativă care separă cele două părți aflate în conflict și, în al doilea rând, pentru a le permite celor două părți să înțeleagă și să rezolve diferențele pentru a putea merge mai departe și a căuta sau crea soluții care să fie reciproc avantajoase și care să abordeze cauzele adânci ale conflictului. În ultimii ani, unii specialiști în domeniu au început să folosească termenul „transformarea conflictului” care este o variantă prescurtată pentru dimensiunile culturale și relationale pe termen lung și profund structurale ale rezolvării conflictelor. Astfel, transformarea conflictului reprezintă nivelul cel mai profund de schimbare în cadrul procesului de rezolvare a conflictelor.

Puteti gasi mai multe informatii despre dobândirea deprinderilor de rezolvare a conflictelor la www.brad.ac.uk/acad/confres, inclusiv un curs de studiu individual care nu este dificil, este gratuit si foarte bun. Cartea „Getting to Yes” (Cum sa obtii un raspuns afirmativ) de Roger Fisher si William Ury (Arrow books, 1987) este o lucrare clasica pe aceasta tema si este usor si placut de citit.

Conflictul este un dezacord sau o incompatibilitate de scopuri între oameni si grupuri. Provine din cuvântul latinesc *conflictus* care înseamna „a lovi împreuna” si se foloseste pentru a desemna nu numai un proces, dar si o stare. „Conflictele presupun lupte între doi sau mai multi oameni pentru valori, putere sau resurse.” (Moore, 1986)

Rezolvarea conflictelor se bazeaza pe colaborare.

Se concentreaza pe perceptia subiectiva, iar opiniile pe termen lung au ca scop îndepartarea cauzelor conflictului si îmbunatatirea comunicarii în vederea obtinerii unor situatii în care ambele parti au de câstigat, fara sa se foloseasca masuri de constrângere.

FOI VOLANTE

Fise de prezentare a rolurilor

Conducatorul jocului

Încearca sa inventezi reguli noi pentru acest joc. Nu sunt reguli noi pe care le discuti si le stabilesti cu ceilalti jucatori, ci stabilesti reguli fara sa întrebi pe nimeni. În general, aceste reguli sunt bineînteles în avantajul tau!

Regulile pe care le inventezi pot fi importante sau nesemnificative, dar trebuie sa fii insistent si sa spui ca ai dreptate si ca astea sunt regulile jocului!

Acuzatorul

Esti genul de persoana care întrerupe jocul si îi acuza pe unii ca nu respecta regulile, ca se gândesc prea mult când este rândul lor, ca nu amesteca bine cartile si asa mai departe. Îti face mare placere sa stârnești lumea. Câte o cearta mica nu e rea deloc, asa ca tot ce ai de facut e sa dai vina pe cineva nevinovat.

Trisorul

Trisezi mereu la joc; mai iei câte o carte în plus din când în când, numeri mai multe puncte pentru tine si mai putine pentru ceilalti.

Încearca sa trisezi discret la început; asteapta putin si apoi fii mai evident si mai provocator. La început negi orice acuzatii, dar mai târziu trebuie sa te hotarasti cum îi adaptezi rolul, tinând cont de discutiile si rezolutiile care au avut loc în cadrul procesului de rezolvare a conflictului.

Cel care nu stie sa piarda

Mai întâi asigura-te ca nu câstigi. Joaca prost în prima runda. Cu toate acestea, trebuie sa joci

rolul jucatorului caruia îi place sa câştige. Când pierzi, nu stii deloc sa pierzi ... te enervezi, spui sau faci lucruri care îi fac sa se simta prost pe cei care câştiga (de exemplu, arunci cartile în sus sau tipi).

Centrala electrica

Faceti ca aceasta centrala electrica sa genereze energie pozitiva si creativa.

TEME	Teme	Pace si violenta, cetatenie, drepturile generale ale omului
PACE SI VIOLENTA	Complexitate	Nivelul 3
CETATENIE	Numarul de participanti	10+
DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI	Durata	90 de minute
COMPLEXITATE	Prezentare	Energia electrica este adeseori asociata cu violenta. Aceasta activitate foloseste munca creativa a grupului pentru a aborda urmatoarele probleme: <ul style="list-style-type: none"> ▪ violenta în comunitate si ▪ modurile de a rezolva problemele legate de violenta.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul la securitate al persoanei; ▪ dreptul de a nu fi discriminat; ▪ dreptul la intimitate si dreptul de protejare a onoarei si reputatiei.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobândirea de cunostinte si înțelegerea formelor de exprimare a violentei si a cauzelor acesteia; ▪ dezvoltarea colaborarii si dobândirea deprinderilor de munca în echipa; ▪ asumarea responsabilitatii pentru gasirea de solutii creative în fata violentei.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ un fir lung si tare de lâna sau sfoara care sa aiba lungimea salii; ▪ un foarfece; ▪ coli de hârtie format A4; 6 foi pentru fiecare participant; ▪ câte o carioaca de persoana; ▪ clopotel (optional); ▪ banda adeziva; ▪ 2 sali (optional, dar recomandabil).
NIVELUL 1	Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Una dintre sali trebuie sa fie „centrala electrica”. Faceti loc liber în mijlocul salii. Întindeti sfoara de-a lungul salii si ancorati-o bine la ambele capete. Sfoara reprezinta cablul electric. Trebuie sa fie întins la un metru distanta fata de podea. Nu trebuie sa fie prea strâns (trebuie sa fie destul de larg pentru a putea face noduri când va trebui reparat cablul, dupa pana de curent!) ▪ Puteti pune o placa pe usa pe care sa scrie „Centrala electrica”.
NIVELUL 3		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
CEL PUTIN 10		

DURATA		
90 DE MINUTE		

Instructiuni

Activitatea se desfasoara în doua parti: partea întâi include un brainstorming despre exprimarea violentei (10 minute), iar partea a doua este lucrul la centrala electrica (60 de minute).

Partea întâi. Brainstorming despre exprimarea violentei

1. Rugati participantii sa faca un scurt brainstorming individual despre exprimarea violentei în comunitatea lor (scoala, club pentru tineri, colegiu, cartier, etc.). Explicati-le clar ca nu trebuie sa analizeze „problemele mari”, cum ar fi terorismul sau genocidul, ci mai degraba acele forme de exprimare a violentei pe care cu totii le întâlnim în viata de zi cu zi, de exemplu, amenintarea, persecutarea, abuzul verbal, sarcasmul, glumele de prost gust, etc.
2. Participantii trebuie sa foloseasca carioci si sa scrie cu litere mari. Trebuie sa foloseasca cuvinte-cheie sau expresii si sa scrie fiecare idee pe o foaie separata.
3. Adunati foile si verificati rapid daca aceeasi expresie se gaseste pe mai multe foi. Puneti deoparte ce este în dublu exemplar.
4. Acordati-le participantilor o pauza de cinci minute, în timp ce pregatiti urmatoarea parte. Împaturiti foile si asezati-le pe „cablul electric”. Distaanta dintre hârtii trebuie sa fie de 0,5 m. Trebuie sa le prindeti de sfoara cu banda adeziva ca sa nu alunece.

Partea a doua. În centrala electrica

1. Invitati-i pe participantii în „centrala electrica unde vor lucra ca tehnicieni.
2. Împartiti grupul în doua.
3. Spuneti-le ca aceasta centrala electrica genereaza „energie negativa” si, pentru ca „energia negativa” este foarte grea, uneori apare o pana de curent. (Sarcina dumneavoastra este sa simulati pana de curent taînd sfoara într-un punct situat între doua foi cu „probleme”). Sarcina lor este sa rastoarne situatia si sa puna „energie pozitiva” în fire.
4. Explicati-le ca atunci când pana de curent este iminenta, luminile pâlpâie si se aude un clopotel. Când curentul se opreste, câte o persoana din fiecare grup trebuie sa alerge catre cablu. Fiecare tine de câte un capat rupt si împreuna refac legatura care „permite temporar curentului electric sa circule”.
5. Cu mâna libera, fiecare din cei doi tehnicieni ia câte o bucata din hârtia cazuta de o parte si de alta a rupturii si citeste mesajul cu voce tare.
6. Responsabilitatea reparatiei este a ambelor grupuri. Acordati-le 5 minute sa vina cu propuneri de solutii pentru cele doua probleme.
7. Grupurile împartasesc si discuta propunerile si stabilesc solutiile pentru fiecare problema. Solutiile se scriu pe foi curate si se dau tehnicienilor.
8. Tehnicienii înnoada capetele „cablului” si lipesc bucatile de hârtie care reprezinta „solutiile” peste legatura, astfel încât reparatia sa fie definitiva.
9. Lipiti pe perete cele doua foi care au reprezentat „exprimarea violentei”.
10. Taiati „cablul” în alt loc si repetati exercitiul. Activitatea se încheie când toate foile care reprezinta „exprimarea violentei” sunt îndepartate de pe cablu si înlocuite cu foi reprezentând „solutiile”.
11. În final, adunati toate „foile de solutii” de pe cablu si lipiti-le pe perete lângă diversele forme de exprimare a violentei.

Raportare si evaluare

Începeti raportarea cu o analiza a activitatii si apoi discutati despre fiecare forma de exprimare a violentei si solutiile propuse:

- Cum s-au simtit participantii în timpul activitatii? Le-a placut? De ce sau de ce nu?
- Care sunt cauzele diverselor forme de exprimare a violentei identificate?
- Solutiile si actiunile propuse sunt realiste? Pe termen scurt? Pe termen lung?
- Ce probleme sau opozitii ar putea întâlni oamenii încercând sa aplice solutiile?

Data importanta

- Cum pot tinerii preveni sau lupta împotriva violentei?

- Ce drepturi ale omului sunt încalcate prin violenta?

20 Februarie

Ziua Rezistentei

Nonviolente

Sfaturi pentru moderatori

Rezervati 10 minute pentru partea întâi (brainstormingul), 60 de minute pentru munca la centrala electrica si 20 de minute pentru raportare si evaluare.

Încercati sa faceti exercitiul destul de repede. Nu le lasati timp tinerilor sa se plictiseasca.

Daca participantii au nevoie de explicatii suplimentare pentru ideea sau sloganul care ar putea fi solutia problemelor (punctul 6 din instructiuni), le puteti da urmatorul exemplu. Daca pe o foaie scrie „persecutare” si pe alta „violenta la televizor”, unul dintre grupuri poate sa sugereze organizarea de ateliere în scoli despre cum sa faci fata persecutarii si difuzarii filmelor cu scene de violenta dupa ora 11 p.m. Celalalt grup ar putea propune formarea unor echipe de câte doi mediatori pentru rezolvarea problemei persecutarii si existentei unei limite orare (9 p.m.) înainte de care nu se difuzeaza filme cu scene de violenta. Cele doua grupuri discuta apoi propunerile si le combina sau le modifica înainte de a le scrie pe foile cu „solutii”. Fiecare grup poate sa faca doua sau mai multe propuneri, însa una este suficienta.

Daca grupul este mic, puteti lucra cu un grup de „tehnicieni pentru situatii de urgenta”. Motivul pentru care se lucreaza cu doua grupuri este ca apar adesea mai multe solutii pentru aceeasi problema, ceea ce extinde paleta de optiuni.

Activitatea de acomodare „Masinaria umana”, p. 57, este un bun exercitiu de încălzire si colaborare.

Tehnica poate fi adaptata pentru orice subiect care presupune identificarea unor probleme si gasirea de solutii.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Problemele privind discriminarea sau relatia dintre barbati si femei au iesit probabil la iveala în activitatea intitulata „Centrala electrica”. Chiar daca aceste probleme nu au aparut în discutie, puteti explora subiecte legate de identitate si de dreptul la egalitate în conditii de demnitate si respect. Consultati activitatea „Cine suntem eu?”, p. 257.

Idei de pus în practica

Abordati una dintre problemele identificate în cadrul activitatii. De exemplu, daca ati ales persecutia, grupul poate sa mearga mai departe cu propunerea de a organiza un atelier în scoala si sa puna aceasta propunere pe agenda urmatoarei sedinte de consiliu a scolii sau asociatiei.

Nota: „Centrala electrica” este o activitate care a pornit de la o propunere a lui Dariusz Grzemny, Association for Children and Young People (Chance) (Asociatia pentru Copii si Tineri), Glogow, Polonia.

Reactia la rasism

Fiecare membru al comunitatii scolare are responsabilitatea de a monitoriza si rezolva incidentele de rasism si agresiune rasiala.

Teme	Educatie, discriminare si xenofobie, drepturile generale ale omului	TEME
Complexitate	Nivelul 3	EDUCATIE
Numarul de participanti	4-50	DISCRIMINARE
Durata	120 de minute	DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI
Prezentare	<p>Aceasta activitate foloseste jocul de roluri si analiza unui incident grav pentru a-i încuraja pe participanti sa analizeze modul lor de înțelegere a diferentelor culturale. Presupune de asemenea discutii si redactarea în grup a unui text despre:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dificultatile depasirii propriei perspective culturale; ▪ rasism, stereotipuri si diferente culturale; ▪ cum se face fata rasismului într-o scoala sau într-o institutie de educatie. 	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ egalitatea în demnitate si drepturi; ▪ dreptul de a nu fi discriminat; ▪ dreptul la libertatea de gândire, de constiinta si la libertatea religiei. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ încurajarea interesului pentru drepturile omului si rasism; ▪ dobândirea deprinderilor de a participa la procesul democratic, de a comunica si de a colabora; ▪ promovarea responsabilitatii, dreptatii si solidaritatii. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ coli mari de hârtie sau hârtie de flipchart si carioci; ▪ 4 voluntari care sa prezinte un joc de roluri; ▪ fise de prezentare a rolurilor pentru incidentul grav si „Sfaturi pentru moderatori”, foaia volanta 1; ▪ politica scolii (sau a organizatiei) si liniile generale privind rezolvarea incidentelor rasiale; ▪ copii dupa foaia volanta 2, „câteva elemente practice de avut în vedere” sau se scriu elementele pe o coala mare de hârtie sau pe o foaie transparenta (optional). 	NIVELUL 2
Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analizati incidentul grav prezentat în foaia volanta 1 si, daca este cazul, adaptati-l la situatia în care va aflati. ▪ Aveti nevoie de patru voluntari care sa pregateasca un scurt joc de roluri având la baza incidentul grav. 	NIVELUL 1
		NIVELUL 3
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		4-50

		DURATA
		120 DE MINUTE

Instructiuni

Aceasta activitate are doua parti: partea întâi este o analiza: ce înțelegem prin termenul „rasism”?; partea a doua se refera la redactarea unei politici privind rezolvarea incidentelor rasiale în scoli, cluburi sau organizatii.

Partea întâi. Analiza: ce înțelegem prin termenul „rasism”?

1. Începeti activitatea cu un brainstorming despre rasism. Puteti sa-i provocati pe participantii sa reactioneze la rasism spunându-le o gluma rasista si apoi sa-i întrebatii ce cred despre aceasta gluma. Scrieti raspunsurile lor pe o coala mare de hârtie sau pe o hârtie de flipchart.
2. În fiecare zi au loc incidente rasiale si neînțelegeri interculturale. Organizati un brainstorming despre ce tipuri de incidente zilnice si comportamente sunt considerate a fi rasiste.
3. Abordati incidentul grav. Distribuiti hârtie si pixuri. Invitati participantii sa urmareasca jocul de roluri si sa noteze, în fiecare pauza din timpul reprezentatiei, câteva cuvinte-cheie care rezuma reactia lor. Încurajati-i pe voluntari sa își joace serios rolul.
4. Organizati o scurta sesiune de comentarii ale participantilor:
  - Ce si-au notat participantii în prima pauza? Ce i-a determinat sa ajunga la aceste concluzii?
  - Ce si-au notat participantii în a doua pauza? Ce i-a determinat sa ajunga la aceste concluzii?
  - Ce au înțeles în final? Ce presupuneri au facut?

Partea a doua. Redactarea unei politici privind incidentele rasiale în scoli (sau în organizatii).

1. Prezentați sarcina urmatoarea, si anume de a redacta o strategie pentru scoala, club sau organizatie.
2. Organizati un scurt brainstorming referitor la diversii actori din scoala sau de la club. De exemplu, într-o scoala exista elevi, profesori, un director, personal de serviciu, personalul bibliotecii, soferi pe autobuzele scolii si personal de supraveghere, spre exemplu personalul care supravegheaza curtea scolii.
3. Participantii trebuie sa formeze grupuri mici de 4-5 persoane pentru a discuta despre îndatoririle si responsabilitatile diversilor membri ai comunitatii scolare în privinta incidentelor rasiale. Obiectivul este de a redacta câteva linii generale privind modul în care persoanele responsabile trebuie sa abordeze acest tip de incidente. Grupurile au la dispozitie 30 de minute pentru discutii si pregatirea raportului care cuprinde elementele-cheie de pe foaia de flipchart.
4. Invitati participantii sa revina în grupul initial si sa își prezinte rezultatele. Moderatorul trebuie sa faca un rezumat al problemelor discutate si sa îi invite pe participantii sa le compare cu politicile sau liniile generale care exista deja în scoala lor.
5. Încurajati fiecare grup sa lucreze mai departe pentru a dezvolta un aspect, o etapa sau o anumita masura. De exemplu: daca este nevoie de o declaratie generala a scolii privind rasismul si discriminarea, atunci unul dintre grupuri trebuie sa o redacteze. Grupurile trebuie sa discute si despre modurile de prezentare a rezultatelor lor în fata celorlalti, folosind de exemplu nu numai un material scris, dar si imagini, colaje si propriile corpuri pentru a-si comunica mai bine sentimentele.
6. Rugati grupurile sa își prezinte rezultatele în fata întregului grup si sa discute despre cum pot fi puse în practica ideile lor.

Raportare si evaluare

Începeti cu o analiza a activitatii si apoi discutati despre ceea ce au învățat participantii din aceasta activitate si ce trebuie sa faca în continuare:

- Cât de răspândit este rasismul în școala, la club sau în societate în general?
- Ce categorii au mai mult de suferit? De ce? Aceleasi categorii sociale erau afectate si acum 20-30 de ani?
- Dupa aceasta activitate, s-a schimbat conceptia participantilor despre ce este un incident cu substrat rasial? În ce mod? Puteti da exemple?
- Cine are responsabilitatea de a garanta ca nu se petrec incidente cu substrat rasial în școala sau în organizatia din care faceti parte?
- Aduceti-va aminte de incidentul grav prezentat în cadrul activitatii. Ce ar fi trebuit sa faca profesorii, tatal lui Abdallah si directorul pentru ca întâmplarea sa se fi terminat cu o decizie justa?
- Este important sa ai o politica de rezolvare a incidentelor cu substrat rasial. Dar oare nu ar fi mai bine sa nu fie nevoie de o asemenea politica? Ce poate si trebuie sa fie facut pentru a îndepărta cauzele comportamentului rasist atât în școala, cât si în societate în general?

Sfaturi pentru moderatori

Tineti cont de mediul din care provin membrii grupului si adaptati activitatea în consecinta. Participantii se implica mai mult daca este vorba de probleme cu care se confrunta în realitate grupul lor. Pe de alta parte, trebuie sa fiti pregatit pentru reactiile emotionale care ar putea sa iasa la iveala. Este important sa fiti atenti la sentimentele participantilor care considera ca sunt discriminati la școala. Ar putea fi util ca, în loc sa va concentrati pe un singur incident grav sau pe un studiu de caz, sa adunati opinii din mai multe exemple si din perspective diferite. Aceasta abordare va permite sa luati în calcul mai multe relatii de putere; de exemplu, implicatiile rasismului între colegi si a rasismului exercitat de profesor sau director.

Daca vreti sa-i provocati la început pe participantii folosind o gluma cu substrat rasial, puteti alege o gluma despre o categorie care nu este reprezentata în clasa sau în grup. În fiecare tara, exista o traditie a glumelor despre alte nationalitati. Puteti începe discutia invitându-i pe participantii sa spuna o gluma sau doua de acest gen. Puteti apoi vorbi despre linia care separa glumele cu substrat rasial de cele care nu au un astfel de substrat. De exemplu, glumele despre pakistanezi sau turci sunt nationaliste sau au substrat rasial? Raspunsul la aceasta întrebare v-ar putea conduce la definirea glumei cu substrat rasial si a incidentului cu substrat rasial (vezi mai jos sectiunea de „informatii suplimentare”).

Se poate întâmpla ca la sfârșitul partii a doua, etapa a patra, concluziile sa nu fie suficient de clare si participantii sa nu le poate folosi în urmatoarea etapa. În acest caz, folositi foaia volanta 2, „câteva elemente practice de avut în vedere”, si încurajati grupurile sa dezvolte primele patru etape.

Variatii

Activitatea poate fi adaptata pentru a discuta, de exemplu, problema persecutarii. Daca persecutarea reprezinta o problema, puteti analiza activitatea „Exista alternativa?”, p. 111, înainte de a construi o strategie împotriva persecutarii.

Data importanta

21 Martie

Ziua Internationala
pentru Eliminarea
Discriminarii Rasiale

Sugestii pentru continuarea activitatii

Analizati problema cu o anumita regularitate, de exemplu, o data sau de doua ori pe an. Politicile trebuie revazute din când în când pentru a ne asigura ca îndeplinesc într-adevar obiectivele pe care ni le-am propus. Pe masura ce societatea se schimba, politicile trebuie actualizate pentru a îndeplini în continuare cerintele conditiilor în schimbare.

Participantii pot analiza modul în care anumite aspecte ale rasismului se regasesc în procesul de luare a deciziilor în domeniul comercial. Activitatea „Accesul la medicamente”, p. 80, analizeaza diverse probleme, printre care si rasismul, care au fost ridicate în procesul din 1990 între guvernul Americii de Sud si companiile producatoare de medicamente pentru tratarea SIDA.

Idei de pus în practica

Continuati sa lucrati la politicile scolii sau organizatiei din care faceti parte si sa asigurati punerea lor în aplicare. Grupul poate stabili legaturi cu proiecte care lupta împotriva rasismului din alte tari. De exemplu, cu proiectul „Schools without racism” (scoli fara rasism) care a fost introdus în Belgia si care cere ca cel putin 60% din populatia scolara sa semneze si sa puna în practica o declaratie comuna împotriva discriminarii (www.schoolwithoutracism-europe.org).

Informatii suplimentare

Definitii ale rasismului

În termeni generali, rasismul se refera la comportamentul, cuvintele sau practicile care îi avantajeaza sau îi dezavantajeaza pe oameni din cauza culorii, culturii sau originii lor etnice. Formele sale mai subtile sunt la fel de periculoase ca si cele evidente.

Rasismul institutionalizat este esecul colectiv al unei organizatii de a oferi oamenilor servicii adecvate si profesioniste, din cauza culorii, culturii sau originii lor etnice. Poate fi întâlnit sau detectat în procese, atitudini si comportamente care conduc la discriminare prin prejudecati stupide, ignoranta, nepasare si stereotipuri cu substrat rasial care dezavantajeaza persoanele aparținând diverselor minoritati etnice. Incidentele si hartuirea cu substrat rasial pot avea loc în orice institutie, indiferent de numarul de elevi care provin din medii etnice diverse.

Un incident cu substrat rasial este un incident perceput ca fiind de natura rasiala de catre victima sau o alta persoana.

Ce fel de incidente pot fi considerate rasiale?

Urmatoarele actiuni pot fi considerate incidente rasiale.

Hartuirea fizica: include exemplele cele mai evidente de atacuri violente si persecutia fizica atât asupra copiilor, cât si asupra adultilor aparținând unor grupuri minoritare, precum si incidentele „minore” de intimidare care se pot acumula.

Hartuirea verbala: cele mai evidente exemple sunt poreclirea persoanelor aparținând unor grupuri minoritare si orice forma de ridiculare a mediului sau a culturii din care provine persoana respectiva, cu referire de exemplu la muzica, îmbracaminte sau alimentatie. Exista si alte forme de hartuire verbala, care sunt mai putin evidente, în care sunt implicati profesorii, elevii sau alti adulti, cum ar fi o observatie spontana cu substrat rasial facuta fara intentia de a jigni pe cineva.

Lipsa de colaborare si de respect: refuzul de a colabora sau de a da dovada de respect fata de elevi, studenti, profesori, formatori, lideri în organizatiile pentru tineri si alte persoane

apartinând unor grupuri minoritare din scoala sau din comunitatea educationala pot constitui incidente cu substrat rasial daca exista dovezi ale motivatiei rasiale sau daca „victimelor” i se pare ca rasismul a fost cauza incidentului. Lipsa de respect poate fi o dovada de neatenție, daca, de exemplu, un profesor sau un formator se dovedeste ignorant fata de obiceiurile culturale ale unui elev într-un mod care o face pe victima sa se simta hartuita si jenata.

Alte incidente: glumele cu substrat rasial si folosirea unui vocabular rasist, afisarea unor insigne, ecusoane, tricouri, graffiti cu tematica rasista, distribuirea de literatura si postere rasiste, prezenta unor organizatii rasiste sau fasciste în scoala sau în apropiere sau aplicarea de catre adulti a unor stereotipuri care pot conduce la discriminare.

Multe incidente rasiale nu sunt foarte evidente. Acest tip de actiuni subtile care se petrec sunt adeseori cel mai greu de detectat si de rezolvat. Multe incidente cu substrat rasial care implica elevi sau studenti nu au loc în prezenta profesorilor sau a adultilor. De aceea, este important ca scolile sa stabileasca strategii prin care toti membrii comunitatii scolare sa devina atenti la aceasta problema si sa își asume responsabilitatea pentru raportarea si rezolvarea incidentelor.

Câteva elemente practice de avut în vedere în stabilirea unei politici antirasiale

Pentru rezolvarea incidentelor si a hartuirii rasiale, este nevoie de colaborarea întregii scoli (organizatii) la realizarea si aplicarea unei politici. Este important ca abordarea incidentelor cu substrat rasial sa corespunda cu politica si practica generala a scolii/organizatiei. Aceste probleme trebuie privite ca fiind „speciale, dar nu separate”. Va prezentam câteva elemente practice de avut în vedere:

- Politica trebuie sa afirme în mod clar ca nu vor fi tolerate incidentele sau hartuirea cu substrat rasial.
- În cadrul acestei politici, scoala trebuie sa afirme în mod clar care este procedura ce va fi aplicata în cazul producerii unui incident cu substrat rasial.
- Întreaga atitudine a scolii, inclusiv procesele si actiunile adoptate în vederea rezolvarii incidentelor, trebuie sa se extinda asupra tuturor membrilor comunitatii scolare: conducerea, personalul (profesorii si altii), parintii, elevii, studentii si vizitatorii.
- Trebuie sa se înțeleaga foarte bine ca toti membrii comunitatii scolare au responsabilitatea de a monitoriza si rezolva incidentele si situatiile de hartuire cu substrat rasial.
- Modalitatea de abordare a problemei trebuie aiba o anumita logica, astfel încât toti cei implicati sa înțeleaga ce se asteapta de la ei.
- Trebuie sa se înțeleaga ca reactia la un incident trebuie sa se produca în momentul în care incidentul are loc sau este raportat.
- Orice reactie ulterioara la un incident trebuie sa aiba loc într-un termen stabilit anterior.

(Sursa: Consiliul local din Northamptonshire)

Un incident grav – fisa de prezentare a jocului de roluri

Improvizati un scurt joc de roluri având la baza urmatorul incident. Trebuie prezentat în trei scene scurte, conform indicatiilor mai jos. În timpul pauzelor, moderatorul le spune observatorilor sa își noteze opiniile despre ceea ce se întâmpla.

Scena I. Doi profesori stau de vorba în cancelarie.

În ultima luna au avut loc mai multe furturi în școală. Iarasi s-au furat bani. Directorul este hotărât sa rezolve problema si îi implica pe profesori în încercarea de a gasi hotul. Abdallah, un elev a carui familie este originara dintr-o țara din Africa de Nord, este suspectat ca ar fi vinovat, cel puțin pentru ultimele incidente.

Scena II. Conversatie între tatal lui Abdallah si directorul școlii.

Directorul îl invita pe tatal lui Abdallah la o sedinta. În final, tatal lui Abdallah restituie directorului întreaga suma furata.

Scena III. Cei doi profesori stau din nou de vorba în cancelarie.

Faptul ca tatal lui Abdallah a platit este considerat de profesori ca o recunoastere a vinovatiei lui Abdallah. Ulterior, se dovedeste ca Abdallah nu a avut nici o legatura cu furtul.

Un incident grav – linii generale pentru moderator

Voluntarii își prezinta jocul de roluri. În pauza, interveniti cu întrebări si rugati-i pe observatori sa își noteze câteva cuvinte-cheie care rezuma reactia lor la momentul respectiv al prezentarii.

Scena I: În ultima luna au fost mai multe furturi în școală. Iarasi s-au furat bani. Directorul este hotărât sa rezolve problema si îi implica pe profesori în încercarea de a gasi hotul. Abdallah, un elev a carui familie este originara dintr-o țara din Africa de Nord, este suspectat ca ar fi vinovat, cel puțin pentru ultimele incidente.

Prima pauza. Prima întrebare pentru observatori: Daca ati fi directorul școlii, ce ati face?

Scena II. Directorul îl invita pe tatal lui Abdallah la o sedinta. În final, tatal lui Abdallah restituie directorului întreaga suma furata.

A doua pauza. A doua întrebare pentru observatori: Credeti ca problema a fost rezolvata în mod multumitor?

Scena III. Faptul ca tatal lui Abdallah a platit este considerat de catre profesori ca o recunoastere a vinovatiei lui Abdallah. Ulterior, se dovedeste ca Abdallah nu a avut nici o legatura cu furtul.

A treia pauza. A treia întrebare pentru observatori: Ce parere aveti acum?

Jocul de Bingo al drepturilor

Ce stim despre drepturile omului?

TEME	Teme	Drepturile generale ale omului, copiii, securitatea umana
DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI	Complexitate	Nivelul 1
COPIII	Numarul de participanti	8+
SECURITATEA UMANA	Durata	40 de minute
COMPLEXITATE	Prezentare	Este un chestionar simplu si o variatie a jocului „Bingo!” în care participantii își împartasesc cunostintele si experientele privind drepturile omului.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	orice drepturi ale omului
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> cunoasterea faptului ca drepturile omului sunt importante oriunde si pentru oricine; dobândirea deprinderii de a asculta; încurajarea respectului pentru ceilalti si pentru opiniile lor.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> câte un exemplar al foii de chestionar si un pix pentru fiecare participant; hârtie de flipchart si carioci.
NIVELUL 1	Pregătire	<ul style="list-style-type: none"> faceti o copie dupa foaia de chestionar pe o coala mare de hârtie sau pe hârtia de flipchart; familiarizati-va cu drepturile de baza mentionate în DUDO (vezi p. 402) si în Conventia privind Drepturile Copilului (vezi p. 406).
NIVELUL 1		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
CEL PUTIN 8		
DURATA		
40 DE MINUTE		

Instrucțiuni

1. Distribuiti foile de chestionar si pixurile.
2. Explicati-le participantilor ca trebuie sa își gaseasca un partener si sa îi puna una din întrebările de pe foaie. Cuvântul-cheie din raspuns trebuie notat în patratul corespunzator.
3. Partenerii se despart si își cauta alta pereche.
4. Scopul jocului nu este doar de a aduna raspunsuri în fiecare patrat, ci si acela de a avea de fiecare data un raspuns din partea altcuiva.
5. Cine are raspunsuri în toate patratele striga „Bingo!” si câștiga.
6. Începeti discutia. Luati întrebarea pentru primul patrat si întrebati-i pe rând pe participanti ce raspunsuri au primit. Faceti pe flipchart o lista a cuvintelor-cheie. În aceasta etapa, sunt permise scurte comentarii.
7. Când diagrama este completa, reveniti mai pe larg la discutia despre raspunsurile din fiecare patrat.

Raportare si evaluare

- Toate întrebările s-au referit la drepturile omului? La care drepturi?
- La care întrebări a fost cel mai greu de răspuns? De ce?
- Care au fost cele mai controversate întrebări? De ce sunt drepturile controversate?
- Cum au aflat participanții despre drepturile omului și încălcarea acestora? Au încredere în sursele de informare?

Sfaturi pentru moderatori

Puteti modifica orice întrebare pentru a adapta activitatea la interesele si nivelul grupului. **Data importanta**

Când notati raspunsurile participantilor la fiecare întrebare, scrieti numai cuvintele-cheie. Scopul diagramei este sa va ajute mai târziu în discutie. La fiecare runda, raspundeti rapid la orice întrebări de clarificare sau diferente de interpretare. Subliniati elementele care necesita o discutie aprofundata si precizati ca veti reveni la sfârșit asupra lor.

8 Mai

Ziua Mondiala a
Crucii Rosii si a
Semilunii Rosii

Este posibil ca participantii sa dea exemple pe care nu le cunoasteti fie pentru ca sunt obscure, fie pentru ca sunt personale. Nu este un lucru grav. Nimeni nu le stie pe toate! Îi puteti întreba pe participanti de unde au o anumita informatie si puteti discuta despre autenticitatea si credibilitatea ei. Este ocazia potrivita sa-i încurajati pe participanti ca, din principiu, sa se raporteze critic la informatie.

Unele raspunsuri vor fi controversate. De exemplu, cineva poate sa spuna ca avortul înseamna negarea dreptului la viata. Unele persoane din grup s-ar putea sa sustina cu multa tarie aceasta opinie; altii s-ar putea sa își exprime dezacordul cu aceeași tarie. Prima lectie care trebuie retinuta este ca este foarte important sa încerci sa înțelegi orice problema din toate punctele de vedere, sa încerci sa înțelegi *de ce* vad oamenii lucrurile așa si nu altfel. Exista întotdeauna conflicte între interese si drepturi (în cazul de fata, între interesele si drepturile mamei si cele ale copilului nenascut). Indiferent de diferenta de opinii sau interpretari a drepturilor, oamenii trebuie sa-i trateze întotdeauna cu respect pe cei care au opinii diferite de ale lor. Pot fi în dezacord cu opinia lor, dar trebuie sa trateze persoana respectiva cu respect.

A doua lectie este ca trebuie sa cunoastem drepturile omului pentru ca sunt subiect de controversa. Modul în care trebuie interpretate si aplicate nu este perfect limpede si stabilit odata pentru totdeauna; trebuie evaluate si dezvoltate în permanenta. De aceea, toti avem responsabilitatea sa luam parte la procesul de promovare si protejare a drepturilor omului.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Alegeti unul sau doua dintre raspunsurile care au dat nastere unor controverse si discutati dilemele reale care exista atunci când încercam sa construim o cultura în care drepturile omului sunt respectate.

O alta modalitate de explorare a drepturilor omului o constituie imaginile. Aflati cum percep participantii drepturile omului cu ajutorul activitatii „Ce vezi?”, p. 188. Activitatea poate conduce la multe discutii, de exemplu despre stereotipuri, despre modul în care ne construim imaginile despre lume si discriminare.

FOI VOLANTE

Foaie de chestionar

Numele unui document care proclama drepturile omului: Un drept special pe care toti copiii ar trebui sa îl aiba: Organizatie înrudita cu „Crucea rosie”:

Un drept de care unii oameni din tara ta nu beneficiaza: Un drept al omului care nu v-a fost acordat personal: O organizatie care lupta pentru drepturile omului:

O datorie pe care cu totii o avem în raport cu drepturile omului: Un exemplu de discriminare: Un drept de care uneori femeile nu beneficiaza:

Cineva care lupta pentru drepturile omului: O încălcare a dreptului la viata: Un exemplu de încălcare a dreptului la intimitate al persoanei:

Observa capacitatea!

Observa capacitatea, nu incapacitatea!

Teme	Discriminare si xenofobie, drepturi sociale, sport	TEME
Complexitate	Nivelul 3	DISCRIMINARE
Numarul de participanti	6-36	DREPTURI SOCIALE
Durata	120 de minute	SPORT
Prezentare	Activitate practica de stimulare a compasiunii fata de persoanele cu deficiente. Printre subiectele abordate se afla si cele de mai jos: <ul style="list-style-type: none"> ▪ obstacolele cu care se confrunta persoanele cu deficiente în încercarea de a se integra în societate; ▪ considerarea drepturilor persoanelor cu deficiente ca drepturi de baza ale omului. 	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul de a nu fi discriminat; ▪ egalitatea în demnitate si drepturi; ▪ dreptul la securitate sociala. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ atragerea atentiei asupra unor probleme de zi cu zi cu care se confrunta persoanele cu deficiente; ▪ dobândirea unei înțelegeri profunde si a unor deprinderi de a reactiona la nevoile persoanelor cu deficiente; ▪ promovarea compasiunii si a solidaritatii. 	NIVELUL 3
Materiale	<p><i>Pentru introducere:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ câte o foaie de hârtie si un pix pentru fiecare participant. <p><i>Pentru partea a doua, fiecare pereche primește:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ o pungă de plastic în care se afla o frunza de varza sau de salata, un creion, o bucata de creta, o frunza (din orice copac), o foaie colorata si o sticla sau cutie de la orice bautura racoritoare; ▪ banda de legat la ochi; ▪ o foaie de hârtie si un pix. <p><i>Pentru partea a treia, fiecare pereche primește:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ o fisa de prezentare a rolului; ▪ o foaie de hârtie si un pix. <p><i>Pentru partea a patra:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ scaune cu rotile, câte unul pentru un grup de opt persoane; ▪ spatiu suficient pentru a organiza o cursa cu obstacole. (Ideal ar fi sa aveti o a doua sala, dar nu este neaparat necesar.) O alta varianta ar fi accesul în afara cladirii; ▪ obstacole, de exemplu, mese si scaune, placi de lemn, teancuri de ziare vechi, etc.; ▪ o coala mare de hârtie sau carton si carioci; ▪ un ceas sau un cronometru. 	NIVELUL 2
Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realizati fisele de prezentare a rolurilor. Alegeti una 	NIVELUL 1

	dintre situatiile sugerate în cadrul acestei activitati sau creati una noua.	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Daca aveti posibilitatea, pregatiti dinainte cursa cu obstacole într-o alta sala. O varianta si mai buna este sa mergeti afara unde puteti organiza cursa cu obstacole pe un teren cu dificultati. Daca organizati cursa în interior, folositi mese si scaune pentru a construi culoarele si puneti placi de lemn sau ziare vechi pe jos pe post de dificultati de teren. 	
		NIVELUL 3
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		6-36
		DURATA
		120 DE MINUTE

Instructiuni

Aceasta activitate este organizata în patru parti: partea întâi, introducerea; partea a doua, plimbare legat la ochi; partea a treia, comunicare prin semne; partea a patra, cursa de scaune cu rotile.

Partea întâi. Introducere (10 minute)

1. Explicati-le participantilor ca activitatea se concentreaza pe trei deficiente principale: orbirea, surdo-mutenia si paralizia.
2. Invitati-i pe participantii sa se gândeasca pentru câteva minute cum le-ar placea si cum nu le-ar placea sa fie tratati daca ar fi persoane cu deficiente. Pot sa-si noteze câteva cuvinte-cheie.
3. Acum participantii trebuie sa scrie de ce s-ar teme cel mai mult, daca ar fi persoane cu deficiente.
4. Dupa ce au parcurs aceste etape, participantii întorc foaia cu fata în jos si se pregatesc „sa intre în lumea reala”.

Partea a doua. Plimbare legat la ochi

1. Participantii se aseaza pe perechi. Distribuiti-le benzile de legat la ochi. În fiecare pereche, unul dintre parteneri este persoana cu deficiente, iar celalalt este însotitorul. Responsabilitatea însotitorului este de a asigura siguranta partenerului sau în orice moment. Însotitorul poate raspunde la întrebările legate de siguranta cu un simplu „da” sau „nu”.
2. Însotitorii trebuie sa iasa la o plimbare de 5 minute cu partenerul lor înainte si înapoi prin sala, sa urce si sa coboare scarile si chiar sa iasa afara daca se poate.
3. La întoarcerea în sala, lasati-i pe însotitori sa-si conduca partenerii la scaun. Dar pe scaun e o surpriza! O pungă! Oare ce e înăuntru?
4. Jucatorii nevazatori trebuie sa identifice continutul. Sarcina însotitorului este sa noteze ce spune partenerul sau.
5. Persoanele nevazatoare pot apoi sa își scoata banda de la ochi si sa vada obiectele. Partenerii pot sa discute între ei pe scurt despre experienta avuta si surprizele care au aparut.
6. Lasati-le participantilor câteva minute pentru a iesi din rol, apoi continuati cu partea a treia.

Partea a treia. Comunicarea prin semne

1. Partenerii trebuie sa faca acum schimb între ei; însotitorii vor fi persoanele cu deficiente, si anume persoane mute (care nu pot vorbi), iar partenerii lor vor fi ajutoarele.

2. Distribuiti câte o fisa de prezentare a situatiei fiecarui jucator cu deficiente. Nu au voie sa arate partenerului fisa. Ajutoarele primesc câte o foaie de hârtie si un pix.
3. Explicati-le ca persoanele mute trebuie sa comunice ajutorului problema pe care o au. Nu au voie sa vorbeasca, sa scrie sau sa deseneze. Ajutorul trebuie sa scrie mesajul asa cum îl înțelege.
4. Dupa ce jucatorul „mut” a comunicat cât de mult s-a putut, trebuie sa-i arate ajutorului fisa de prezentare a rolului. Invitati perechile sa își analizeze pe scurt intentiile, problemele si frustrarile.

Partea a patra. Cursa cu obstacole pentru scaune cu rotile.

1. Aratati-le participantilor traseul cu obstacole. Explicati-le ca cel care parcurge traseul cel mai repede este câștigătorul cursei. Exista penalizari pentru lovirea unor obstacole pe traseu.
2. Înregistrați rezultatele pe o foaie mare de hârtie.
3. Dupa ce toti cei care au vrut sa participe au facut un tur, luati o pauza si continuati cu raportarea si evaluarea.

Raportare si evaluare

Organizati o discutie cu toata lumea. Începeti cu o analiza a partilor a doua, a treia si a patra din activitate si continuati cu o discutie despre ce stiau participantii la început si ce au învățat în urma celor întâmplare.

1. Începeti cu plimbarea legat la ochi. Rugati persoana care a fost legata la ochi si cea care a fost ajutorul sa povesteasca impresiile lor:
  - Cum s-a simțit fiecare dintre ei în timpul exercitiului?
  - Ce a fost mai dificil? Ce a fost mai amuzant? Ce i-a speriat?
  - Cât de greu a fost sa aiba încredere în cineva si sa inspire încredere?
  - Cât de bine au reusit participantii sa identifice obiectele din pungă? Ce simțuri si-au folosit? Câți participanti au avut curajul sa deschida sticla/cutia si sa încerce bautura?
2. Analizati partea a doua, comunicarea prin semne:
  - Cum s-a simțit fiecare dintre ei în timpul exercitiului?
  - Ce a fost mai dificil? Ce a fost mai amuzant? Ce i-a speriat?
  - A fost frustrant sa comunice prin semne si sa nu fie înțeles?
  - A fost frustrant sau jenant sa nu înțeleaga?
3. Analizati cursa cu obstacole pentru scaune cu rotile:
  - Cum s-au simțit participantii atât de imobilizati?
  - Ce a fost mai dificil? Ce a fost mai amuzant? Ce i-a speriat?
4. Analizati temerile si asteptările pe care participantii si le-au exprimat la începutul exercitiului. Rugati-i pe participanti sa se uite la cuvintele-cheie pe care si le-au notat:
  - S-au confirmat unele dintre temerile lor pe parcursul activitatii?
  - Cum au încercat participantii sa își ajute partenerii?
  - Cum a fost primit ajutorul?
  - Este usor sa evaluezi de cât ajutor este nevoie?
5. De ce le-a fost teama ca persoane cu deficiente? Care a fost cauza temerilor pe care le-au avut? I-a fost cuiva teama ca în urma unui accident sau a unei boli sa rămâna handicapat?
6. Care a fost lucrul cel mai surprinzător pe care l-au învățat participantii de-a lungul activitatii?
7. Cunoasteti pe cineva care este orb, mut sau tintuit într-un scaun cu rotile? Cum se desfasoara viata sociala a acestor persoane? Cum reactioneaza oamenii fata de ei?
8. Priviti în jurul vostru, în zona învecinata, în cladiri sau pe strazi, si spuneti cât de adaptat este spatiul pentru persoanele cu deficiente?

9. Ce se poate face si ce trebuie facut pentru a asigura egalitatea si demnitatea persoanelor cu deficiente?
10. Drepturile persoanelor cu deficiente sunt o problema care tine de drepturile omului? Care dintre drepturile prevazute în DUDO sunt relevante în acest caz?
11. Ce poate face scoala, asociatia sau organizatia tinerilor din localitate pentru a promova egalitatea si demnitatea persoanelor cu deficiente?

Sfaturi pentru moderatori

Data importanta

3 Decembrie

Ziua Internationala a
Persoanelor cu
Deficiente

Cursa cu obstacole din partea a patra nu trebuie sa dureze prea mult. Sunt suficiente 2-3 minute, mai ales daca aveti doar doua sau trei scaune cu rotile, pentru ca altfel participantii trebuie sa astepte si s-ar putea sa se plictiseasca. Puteti împrumuta scaune cu rotile de la un spital sau de la o organizatie din localitate, care ofera ajutor temporar persoanelor care au nevoie de astfel de scaune. O alta solutie este sa improvizati handicapuri fizice pentru participantii. De exemplu, puneti-i sa încalte invers cizme imense de cauciuc.

Modul de desfasurare al acestei activitati depinde foarte mult de grup. Asigurati-va ca toata lumea înțelege faptul ca vor experimenta „simulări ale realității” în timpul carora vor trăi sentimente si vor avea reactii fata de ceea ce înseamna sa fii persoana cu deficiente. Explicati-le ca scopul nu este sa se râda de ei, sa li se creeze un stres în plus sau sa fie pusi în situatii jenante. Trebuie sa se comporte „natural” si sa nu exagereze. Linistiti-i pe participantii spunându-le ca s-ar putea, la un moment dat, sa se simta ciudat si nesiguri, dar ca nu li se va întâmpla nimic rau sau periculos.

Daca nu aveti timp sa organizati toate „simularile de realitate”, organizati una sau doua. Dintre experientele oferite de aceasta activitate, probabil cea mai emotionanta si provocatoare la nivel personal este aceea de a fi legat la ochi. De aceea, daca trebuie sa alegeti una dintre parti, este recomandabil sa o alegeti pe aceasta. Partenerii trebuie sa schimbe rolurile între ei, astfel încât amândoi sa traiasca experienta handicapului. În acest caz, nu uitati sa pregatiti un al doilea set de obiecte de identificat.

Este o activitate serioasa, dar trebuie sa va asteptati sa se întâmple si multe situatii amuzante. Lasati lucrurile sa se petreaca de la sine. Interveniti doar daca participantii fac lucruri care le pun siguranta în pericol sau ridiculizeaza persoanele cu deficiente. Puteti de asemenea aborda aceasta problema în cadrul raportarii si evaluarii punând urmatoarele tipuri de întrebări: când ridiculizeaza oamenii persoanele cu deficiente? Cine se comporta astfel si de ce? Când este permis sa faci glume pe seama persoanelor cu deficiente? Cum stabilim granita dintre umorul de buna calitate si jignire?

Variatii

Puteti simula multe alte tipuri de deficiente, inclusiv cele mai putin vizibile, cum ar fi dificultatile de învățare si deficiențele de vorbire, în functie de ceea ce este mai aproape de realitatea grupului cu care lucrati. O varianta este sa simulati situatii de incapacitate datorate vârstei, ceea ce le poate atrage tinerilor atentia asupra persoanelor în vârstă si a lipsei de conditii decente de viata.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Daca lucrati cu copii, puteti citi articolul 23 din CDC care prevede dreptul copiilor cu deficiente de a beneficia de îngrijire, educatie si formare speciale care sa-i ajute sa duca o viata împlinita si decenta. Îi puteti ruga pe participantii sa se intereseze despre persoane din

mediul lor social (inclusiv din familie) care sufera de o anumita infirmitate. Mai departe, se pot interesa la ce servicii sau facilitati au acces persoanele respective. Exista copii cu deficiente în asociatia tinerilor sau în scoala? Ei se descurca ca toti ceilalti copii? Daca nu, de ce?

Daca participantii doresc sa afle cum pot reactiona la problemele „de zi cu zi” referitoare la o alta forma de discriminare, si anume discriminarea rasiala, se poate organiza activitatea „Reactia la rasism”, p. 201.

Idei de pus în practica

Grupul poate identifica o categorie vulnerabila si apoi stabileste ce se poate face sau ce trebuie facut pentru a ajuta persoanele respective. Pentru orientare si idei, consultati sectiunea din manual referitoare la „punere în practica”. Este foarte important sa colaborati cu organizatii care lucreaza cu persoanele cu deficiente si sa porniti de la nevoile persoanelor cu deficiente, asa cum sunt definite si identificate chiar de aceste persoane.

Informatii suplimentare

Nivelul de protejare a drepturilor persoanelor cu deficiente variaza considerabil de la tara la tara, în aparenta din motive economice, dar în realitate din motive care au mai degraba legatura cu tratarea cu seriozitate a egalitatii si solidaritatii sociale decât din alte motive. De exemplu, în unele tari, aparatele auditive sunt platite de asigurarile sociale, iar în alte tari nu. Se pot furniza echipamente suplimentare de telecomunicatie pentru persoane cu deficiente auditive, iar daca cineva are nevoie de un scaun cu rotile, uneori este platit de comunitate sau de stat.

Informatii despre discriminarea persoanelor cu deficiente se gasesc în sectiunea de informatii generale despre discriminare si xenofobie de la pagina 338. Informatii despre Jocurile Paralimpice se gasesc în sectiunea de informatii generale despre sport si drepturile omului de la pagina 392.

Nota: Aceasta activitate a fost sugerata de doctor Mónika Máday, presedinta Organizatiei „Common Fate” (soarta comuna) (Közös Sors Ehyesület, o organizatie neguvernamentala care lucreaza pentru promovarea integrarii sociale a persoanelor cu sau fara handicap). Este membra în Consiliul National Ungar pentru Problemele Persoanelor cu Deficiente care reprezinta Ungaria în „Rehabilitation International”. Este formator international pentru tineri si o persoana preocupata, ea însasi având un handicap din nastere.

FOI VOLANTE

Situatia 1

Fara sa folositi cuvinte, încercati sa explicati unui prieten ca ati fost victima unei violente. Un grup de tineri „skinhead” te-au atacat în parc, ti-au furat geanta si te-au batut. Întreaba unde este sectia de politie.

Nu poti vorbi. Scrie sau deseneaza pe o foaie.

Situatia 2

Te afli în cantina scolii sau a unuia dintre Centrele Europene pentru Tineret. Explica-i bucatarului ca nu manânci spaghetti bolognese pentru ca manânci naturist. Nu numai ca nu manânci carne, dar nu manânci nici produse lactate (de ex., lapte, oua sau brânza).

Nu poti vorbi. Scribe sau deseneaza pe o foaie.

Sportul pentru toti

Când nimeni nu câștiga, jocul nu e reusit.
(proverb italian)

TEME	Teme	Sport, discriminare si xenofobie, sanatate
SPORT	Complexitate	2
DISCRIMINARE	Numarul de participanti	8+
SANATATE	Durata	120 de minute
COMPLEXITAT E	Prezentare	Este o activitate care presupune multa energie. Participantii își folosesc imaginatia si creativitatea pentru a crea jocuri noi. Câteva dintre subiectele abordate sunt: <ul style="list-style-type: none"> ▪ regulile jocului, justificarea si supravegherea respectarii lor; ▪ drepturile omului ca reguli de viata; ▪ discriminarea în sport.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul la sanatate; ▪ egalitatea în demnitate si în drepturi.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ constientizarea marginalizarii sociale si politice în activitatile sportive; ▪ dobândirea deprinderilor de a lucra în echipa si de a colabora si dezvoltarea creativitatii; ▪ încurajarea participantilor sa priveasca drepturile omului ca reguli de „fair play” în viata.
NIVELUL 2	Materiale	Aveti nevoie de câte un set din urmatoarele materiale pentru un grup de 4 persoane: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 4 galeti mari sau cosuri de gunoi; ▪ un ghem de sfoara groasa; ▪ 2 mingi de fotbal; ▪ 2 ziare; ▪ o bucata de creta; ▪ un foarfece.
NIVELUL 1		
NIVELUL 2		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
CEL PUTIN 8		
DURATA		
120 DE MINUTE		

Instructiuni

1. Vorbiti-le participantilor despre miscarea „Sportul pentru toti”. Spuneti-le ca pentru a marca mileniul, Consiliul National pentru Sport a hotarât sa organizeze un concurs pentru a inventa un nou joc care sa poata fi jucat de toata lumea.
2. Participantii trebuie sa se aseze în grupuri de câte patru.
3. Fiecare grup are la dispozitie 20 de minute pentru a inventa un joc folosind echipamentul pus la dispozitie. Este sarcina fiecarui grup sa stabileasca scopul si regulile noului joc.
4. Fiecare grup poate sa joace jocurile celorlalte grupuri.

Raportare si evaluare

Începeti cu o analiza privind modul în care membrii diferitelor grupuri au interactionat unii cu ceilalti si în ce masura le-a placut activitatea. Discutati apoi despre jocuri si despre regulile inventate de participanti si, în final, despre sporturi si jocuri în realitate.

- Este greu sa inventezi un joc?
- Cum au lucrat grupurile? În mod democratic sau cineva a luat toate deciziile?
- Ati împartit sarcinile? De exemplu, cineva a fost persoana cu ideile, altcineva le-a pus în practica, altcineva a organizat desfasurarea jocului, etc.?
- Ce jocuri le-au placut participantilor cel mai mult? Ce înseamna un „joc bun”?
- Care dintre grupuri a simtit nevoia sa schimbe regulile când a încercat jocul cu ceilalti? De ce au schimbat regulile si cum au facut acest lucru? (Schimbarea a fost efectuata de tot grupul, de unii membri sau doar de o persoana?)
- Cât este de important sa ai un scop clar si reguli clare pentru ca toata lumea sa simta ca participa la joc?
- A simtit toata lumea ca participa din plin sau unii participanti au avut impresia ca au fost în avantaj sau în dezavantaj?
- În realitate, cum sunt excluse unele categorii de persoane din sport? Care moduri de marginalizare sunt încalcari ale drepturilor omului?
- Articolele din DUDO sunt considerate reguli de viata într-o societate pluralista. Sunt reguli bune? De exemplu, pot fi acceptate de toti jucatorii? Sunt suficiente regulile sau sunt prea multe? Sunt corecte regulile? Toti jucatorii (toate tarile) joaca dupa aceleasi reguli?

Sfaturi pentru moderatori

Asigurati-va ca aveti grupuri cu componenta variata, de exemplu persoane înalte si scunde, care poarta sau nu ochelari, persoane de ambele sexe, de diferite vârste si pregatiri sportive, etc.

În functie de grup, puteti începe activitatea cu un brainstorming despre jocuri în general. De exemplu, despre faptul ca jocurile trebuie sa aiba scopuri sau obiective clare si reguli.

Puteti stabili limite, de exemplu, faptul ca jocul trebuie jucat într-un anumit loc sau sa nu dureze mai mult de 20 de minute în total. Daca se descopera greseli de conceptie a jocului, pe masura ce se joaca, permiteti celor care au inventat jocul sa îi schimbe regulile.

Discutia poate fi legata de drepturile omului în diverse moduri. Puteti avea în vedere asemanarile si deosebirile dintre reguli si drepturile omului. Regulile bune, ca si drepturile omului, exista pentru a garanta ca jocul este corect si pentru a limita folosirea puterii de unii jucatori în dezavantajul altor jucatori. Regulile trebuie sa se aplice în mod egal tuturor jucatorilor, dupa cum si drepturile omului sunt universale. Multe reguli prevad un drept, dar si îndatoriri. De exemplu, un jucator de fotbal are voie sa loveasca mingea, dar nu si pe un alt jucator. Exista penalizari în cazul încalcarii regulilor.

Procesul de luare a deciziilor cu privire la schimbarea regulilor poate fi comparat cu procedura de modificare a legilor în realitate. Legile sunt modificate prin decret, de catre legislativ, de catre cetateni, prin referendum, sau prin consultarea ONG-urilor sau a altor organizatii?

În cadrul raportarii, este posibil ca participantii sa spuna ca marginalizarea si discriminarea nu sunt probleme grave, pentru ca oamenii tind sa își aleaga sporturile pentru care au aptitudini. De exemplu, persoanele înalte joaca baschet, iar cele mai lipsite de energie joaca biliard sau sah. Cu toate acestea, se pune problema daca numai tinerii promitatori trebuie sa

primeasca toata atentia si sa beneficieze de toate ocaziile, în timp ce altii care joaca de placere se bucura de mai putina atentie din partea celorlalti. Unele sporturi sunt inaccesibile din motive financiare, pentru ca necesita echipament si antrenamente costisitoare.

Le puteti vorbi participantilor despre proiectul de „sporturi de strada”, o initiativa a unor tineri din Balcani care promoveaza toleranta si drepturile omului (vezi informatiile generale despre sport si drepturile omului, p. 392).

Variatii

Data importanta

10 Octombrie

Ziua Mondiala
Sanatatii Mintale

a   Daca doriti sa utilizati aceasta activitate în special pentru a încuraja deprinderile de munca în echipa, rugati unul dintre grupuri sa inventeze un joc de colaborare, iar celalalt grup un joc de competitie. În cadrul raportarii, se poate compara cât de agreabil a fost fiecare dintre jocuri.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Daca participantii sunt interesati sa analizeze si alte probleme, cum este egalitatea, pot organiza activitatea „Drumul catre Tara egalitatii”, p. 185, care se refera la egalitatea între femei si barbati.

Idei de pus în practica

Organizati împreuna „Ziua Sportului”. Invitati tineri din alte cluburi sa joace jocurile inventate de voi. Grupul trebuie sa stabileasca cum va organiza evenimentul pentru a putea participa cât mai multe categorii de persoane.

Informatii suplimentare

„Sportul pentru toti” este o miscare de promovare a idealului olimpic ca sportul este un drept al omului, accesibil tuturor persoanelor, indiferent de rasa, categorie sociala sau sex. Miscarea încurajeaza activitatile sportive care pot fi practicate de persoane de toate vârstele, de ambele sexe si având situatii financiare si sociale diferite.
www.olympic.org/ioc/e/org/sportall

Fa un pas înainte

„Totul decurge din drepturile celorlalti si din datoria mea permanenta de a le respecta.”

Emmanuel Lévinas

Teme	Discriminare si xenofobie, saracie, drepturile generale ale omului	TEME
Complexitate	Nivelul 2	DISCRIMINARE
Numarul de participanti	10-30	SARACIE
Durata	60 de minute	DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI
Prezentare	Suntem toti egali, însa unii sunt mai egali decât altii. În aceasta activitate, participantii se pun în pielea unei alte persoane din societatea în care traiesc. Problemele abordate sunt urmatoarele: <ul style="list-style-type: none"> ▪ inegalitatea sociala este adeseori o sursa de discriminare si de marginalizare; ▪ compasiunea si limitele sale. 	COMPLEXITATE
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ promovarea compasiunii fata de cei care sunt diferiti; ▪ constientizarea existentei inegalitatii de sanse în societate; ▪ stimularea înțelegerii posibilelor consecinte personale ale apartenentei la anumite minoritati sociale sau grupuri culturale. 	NIVELUL 4
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ fise de prezentare a rolurilor; ▪ un spatiu liber (coridor, sala mare sau în exterior); ▪ casetofon sau CD player si muzica relaxanta. 	NIVELUL 3
Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cititi activitatea cu atentie. Analizati lista de „situatii si evenimente” si adaptati-o la grupul cu care lucrati. ▪ Pregatiti fisele de prezentare a rolurilor, câte una pentru fiecare participant. Copiati foaia (adaptata), de mâna sau la un fotocopiator, decupati biletelele si împaturiti-le. 	NIVELUL 2
		NIVELUL 1
		NIVELUL 2
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		10-30
		DURATA
		60 DE MINUTE

Instructiuni

1. Creati o atmosfera calma cu muzica relaxanta pe fundal sau rugati-i pe participanti sa faca liniste.
2. Distribuiti fisele de prezentare a rolurilor la întâmplare, câte una fiecarui participant. Spuneti-le sa le pastreze pentru ei si sa nu le arate altcuiva.

3. Rugati-i sa se aseze, de preferinta pe jos, si sa își citeasca fisele de prezentare a rolului.
4. Spuneti-le sa intre în rol. Pentru a-i ajuta, cititi-le câteva din urmatoarele întrebări, faceti o pauza dupa fiecare dintre ele pentru a le lasa timp sa reflecteze si sa își construiasca o imagine despre ei si despre viata lor:
  - Ce fel de copilarie ai avut? În ce fel de casa ai locuit? Ce jocuri ai jucat? Cu ce se ocupau parintii tai?
  - Cum se desfasoara viata ta de zi cu zi în prezent? Cum îți petreci timpul cu ceilalti? Ce faci dimineata, dupa-amiaza si seara?
  - Ce stil de viata ai? Unde locuiesti? Cât câștigi pe luna? Ce faci în timpul liber? Ce faci în vacanta?
  - Ce îți place si de ce te temi?
5. Rugati participantii sa faca liniste absoluta si sa se aseze unul lângă altul (ca pe linia de start).
6. Spuneti-le ca urmeaza sa le cititi o lista de situatii si evenimente. De fiecare data când raspund „da”, trebuie sa faca un pas înainte. În rest, stau pe loc si nu înainteaza.
7. Cititi situatiile cu voce tare, câte una pe rând. Între ele faceti o pauza pentru a le lasa timp participantilor sa faca un pas înainte si sa se uite în jur sa vada unde se situeaza fata de ceilalti.
8. La sfârșit, fiecare trebuie sa observe care este pozitia sa finala. Lasati-i câteva minute pentru a iesi din rol, înainte de raportarea în grup.

Raportare si evaluare

Întrebatii-i mai întâi pe participantii ce parere au despre cele petrecute, cum li s-a parut activitatea, discutati apoi despre problemele ridicate si despre ce au învățat.

1. Cum s-au simțit pasind înainte sau nu?
2. În ceea ce îi privește pe cei care au pasit înainte de multe ori, când au început sa observe ca altii nu înainteaza la fel de repede?
3. A avut cineva impresia ca au existat momente când drepturile lor de baza au fost ignorate?
4. Întrebatii participantii daca stiu ce roluri au avut ceilalti. (Permiteti participantilor ca în aceasta parte a activitatii sa dezvaluie rolurile pe care le-au avut.)
5. Cât de usor sau de dificil le-a fost sa joace diversele roluri? Cum si-au imaginat ca este persoana al carei rol l-au jucat?
6. Exercițiul reflecta în vreun fel societatea? În ce mod?
7. Care drepturi ale omului sunt avute în vedere pentru fiecare dintre roluri? Poate cineva sa spuna ca nu i-au fost respectate drepturile omului sau ca nu a avut acces la aceste drepturi?
8. Ce primi pasi s-ar putea face pentru a rezolva inegalitatile din societate?

Sfaturi pentru moderatori

Daca organizati activitatea în exterior, asigurati-va ca participantii va aud, în special daca lucrati cu un grup mare. Pentru a citi afirmatiile s-ar putea sa aveti nevoie de ajutorul unor asistenti.

La început, în etapa de imaginatie, este posibil ca unii participantii sa spuna ca stiu putine lucruri despre viata persoanei al carei rol trebuie sa îl joace. Spuneti-le ca nu conteaza si ca trebuie sa își foloseasca cât mai mult imaginatia.

Forta acestei activitati consta în impactul pe care îl are marirea distantei dintre participantii, în special la sfârșit când ar trebui sa fie o distanta mare între cei care au înaintat si cei care au ramas pe loc. Pentru a mari impactul, este important sa adaptati rolurile pentru a reflecta

realitățile din viața participanților. Când faceți acest lucru, adaptați rolurile astfel încât doar câțiva participanți să poată face pași înainte (și anume, să poată răspunde „da”). Același lucru este valabil dacă aveți un grup mare și trebuie să creați mai multe roluri.

Pe parcursul raportării și evaluării este important să vedeți cum au aflat participanții despre personajul pe care au trebuit să îl interpreteze. Pe baza experienței personale sau din alte surse de informare (stiri, cărți și glume)? Sunt siguri că informațiile și imaginile pe care le au despre personaj sunt de încredere? În felul acesta, puteți prezenta modul în care funcționează stereotipurile și prejudecățile.

Această activitate este importantă în special pentru a stabili legăturile între diferitele generații de drepturi (civile/politice și sociale/economice/culturale) și accesul la ele. Problema sărăciei și a marginalizării sociale nu reprezintă doar o problemă de drepturi formale, deși aceste drepturi există, de exemplu pentru refugiați și persoanele care solicită azil. Adeseori problema este accesibilitatea la aceste drepturi.

Data importantă

18 Decembrie
Ziua Internațională a
Migranților

Variatii

Pentru a scoate la iveală mai multe idei și a aprofunda înțelegerea participanților trebuie să lucrați în grupuri mici și apoi să invitați participanții să își împartăsească unii altora ideile în grup reunit. Dacă vreți să lucrați în acest mod, este foarte important să aveți colaboratori. Încercați această metodă în grupuri mici cu partea a doua a raportării, după ce este dezvăluit fiecare rol. O altă variantă este ca participanții să ia fiecare personaj în parte și să întrebe ce se poate face, ce îndatoriri și responsabilități au ei, comunitatea și guvernul față de persoana respectivă.

Sugestii pentru continuarea activității

În funcție de contextul social în care lucrați, puteți invita reprezentanți ai unor grupuri care pledează în favoarea anumitor minorități culturale sau sociale să vorbească grupului. Aflați de la ei care sunt problemele pentru care se luptă în prezent și cum puteți, împreună cu tinerii, să-i ajutați. O asemenea întâlnire față în față ar putea fi o ocazie să abordați sau să analizați câteva dintre prejudecățile și stereotipurile care au ieșit la iveală pe parcursul discuției.

Dacă participanții doresc să afle mai multe despre problemele legate de inegalități în furnizarea educației în lume și măsurile care se iau pentru a rezolva aceste probleme, puteți consulta activitatea „Educație pentru toți”, p. 122.

Idei de pus în practică

Preluati ideile din rubrica „Sugestii pentru continuarea activității”. Cercetați în ce mod puteți, împreună cu tinerii din grup, să sprijiniți alte grupuri sau organizații care lucrează cu minorități culturale și sociale și puneți ideile în practică.

FOI VOLANTE

Fise de rol

Esti mama necasatorita si somera.

Esti presedintele unei organizatii a tinerilor dintr-un partid politic care se afla acum la putere.

Esti fiica directorului bancii din localitate. Studiezi economia la universitate.	Esti fiul unui emigrant chinez care are o afacere profitabila în domeniul fast-food-ului.
Esti o fata arabo-musulmana, locuiesti cu parintii care sunt persoane foarte credincioase.	Esti fiica ambasadorului american în tara în care locuiesti.
Esti soldat în armata si efectuezi serviciul militar obligatoriu.	Esti proprietarul unei companii de import-export de succes.
Esti un tânar cu deficiente si care nu se poate deplasa decât în carucior.	Esti un muncitor iesit la pensie de la o fabrica de încaltaminte.
Esti o tânara de 17 ani, de origine roma (tiganca) care nu a terminat scoala primara.	Esti prietena unui tânar artist care este dependent de heroina.
Esti o prostituata de vârsta mijlocie si esti infectata cu virusul HIV.	Esti lesbiana si ai 22 de ani.
Esti profesor, somer si locuiesti într-o tara a carei noua limba oficiala nu o cunosti.	Esti fotomodel si esti de origine africana.
Esti un refugiat în vârsta de 24 de ani din Afganistan.	Esti un tânar de 27 de ani care nu are unde locui.
Esti imigrant ilegal din Mali.	Esti fiul de 19 ani al unui fermier, într-un sat izolat din munti.

Situatii si evenimente

Cititi cu voce tare urmatoarele situatii. Lasati timp participantilor dupa citirea fiecarei situatii sa paseasca si sa vada cât au înaintat fata de ceilalti.

- Nu ai avut niciodata probleme financiare serioase.
- Ai o locuinta decenta, cu linie telefonica si televizor.
- Consideri ca limba, religia si cultura îti sunt respectate în societatea în care traiesti.
- Consideri ca opinia ta în probleme sociale si politice conteaza si ca parerile îti sunt ascultate.
- Alte persoane te consulta în diverse probleme.
- Nu îti este teama ca te-ar putea opri politia.
- Stii cui sa te adresezi daca ai nevoie de un sfat sau de ajutor.
- Nu te-ai simtit niciodata discriminat din cauza originii tale.
- Beneficiezi de protectie sociala si medicala corespunzatoare nevoilor tale.
- Îti permiti sa mergi în vacanta o data pe an.
- Poti invita prieteni la masa.
- Ai o viata interesanta si esti optimist(a) în privinta viitorului.
- Simti ca poti studia si practica profesia pe care ti-o doresti.
- Nu îti este teama ca poti fi agresat(a) sau atacat(a) pe strada sau în mass-media.
- Poti vota la alegerile nationale si locale.
- Poti sarbatori cele mai importante evenimente religioase cu rudele si prietenii apropiati.
- Poti participa la seminarii internationale organizate în strainatate.
- Te poti duce la cinema sau teatru cel putin o data pe saptamâna.
- Nu te temi pentru viitorul copiilor tai.
- Îti cumperi haine noi cel putin o data la trei luni.
- Te poti îndragosti de cine vrei.
- Simti ca îti este apreciata si respectata competenta în societatea în care traiesti.
- Internetul îti este accesibil si folositor.

Impactul internetului

Fiecare mare tehnologie contine un prejudiciu politic sau social.

TEME	Teme	Mass-media, globalizare, drepturile generale ale omului
MASS-MEDIA	Complexitate	Nivelul 4
GLOBALIZARE	Numarul de participanti	8-50
DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI	Durata	180 de minute
COMPLEXITATE	Prezentare	Aceasta activitate se desfasoara în subgrupuri mici si se organizeaza discutii cu întreg grupul în vederea analizei unor aspecte privind: <ul style="list-style-type: none"> ▪ viitorul internetului si al barierei digitale; ▪ utilizarea internetului în promovarea drepturilor omului.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	oricare dintre drepturile omului
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ atragerea atentiei asupra implicatiilor internetului si ale accesului la informatia din întreaga lume; ▪ dezvoltarea imaginatiei si a deprinderilor de a gândi critic; ▪ promovarea dreptatii si a solidaritatii cu cei care promoveaza drepturile omului.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ copii dupa foile volante; ▪ coli mari de hârtie si carioci pentru fiecare grup; ▪ spatiu pentru discutia cu grupul reunit si pentru activitatea în subgrupuri mici.
NIVELUL 1	Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ copii dupa foaia volanta 1, „Sase optiuni de anticipare a impactului internetului”, câte un exemplar la doi participanti; ▪ multiplicati foile volante 2, 3, 4, 5 si 6, câte un exemplar pentru fiecare membru al celor cinci grupuri de lucru.
NIVELUL 4		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
8-50		
DURATA		
180 DE MINUTE		

Instructiuni

Activitatea cuprinde trei parti: partea întâi, prezentarea activitatii (10 minute), partea a doua, anticiparea impactului internetului (60 de minute) si partea a treia, cum poate fi utilizat internetul pentru promovarea drepturilor omului (90 minute).

Partea întâi. Prezentarea activitatii (10 minute)

1. Prezentați activitatea explicându-le participantilor ca le solicita imaginatia si gândirea critica. Sarcina lor este sa evalueze impactul internetului si al noilor tehnologii ale informatiei asupra vietilor noastre si a activitatii privind drepturile omului.

2. Pentru o scurta încălzire si pentru a avea cunostinte comune, prezentati-le participantilor câteva elemente de baza despre internet. Rugati-i apoi sa discute între ei, câte doi, despre experientele pe care le-au avut legate de internet si despre avantajele si dezavantajele utilizarii acestuia. Acordati-le 10 minute pentru aceasta discutie.

Partea a doua. Anticiparea impactului internetului (60 de minute).

1. Distribuiti copii dupa foaia volanta 1, „Sase optiuni de anticipare a impactului internetului”. Explicati-le ca, pentru a polariza deciziile, scenariile au fost realizate folosindu-se valori extreme.
2. Fiecare pereche trebuie sa stabileasca care dintre scenarii este mai probabil si care este mai putin probabil. Au la dispozitie 15 minute.
3. Rugati participantii sa refaca grupul initial si sa își prezinte deciziile. Încercati sa rezumati discutiile despre:
  - scenariile cele mai probabile;
  - importanta drepturilor omului pentru tehnologia informatiei, de exemplu, dreptul la libertatea de expresie;
  - bariera digitala.
4. Rugati pe unul sau doi dintre participantii sa scrie elementele cheie pe flipchart.

Partea a treia. Cum poate fi utilizat internetul pentru promovarea drepturilor omului (90 de minute).

1. Împartiti participantii în cinci grupuri, de la A la E. Distribuiti foile volante. Fiecare persoana din grupul A trebuie sa aiba un exemplar din «Foaia volanta pentru grupul A, „Scenarii asupra viitorului: viziunea pesimista”», fiecare membru al grupului B trebuie sa primeasca un exemplar din «Foaia volanta pentru grupul B, „Scenarii asupra viitorului: viziunea optimista”», etc.;
2. Acordati-le 20 de minute sa citeasca foile volante si sa faca comentarii generale.
3. Informatiile de pe foi trebuie corelate cu rezultatele discutiilor din partea întâi, despre impactul internetului. Trebuie sa fie atenti în mod special la aceasta parte a activitatii, pentru ca ofera informatiile importante pentru urmatoarea etapa a activitatii.
4. Împartiti participantii în alte grupuri. Noile grupuri trebuie sa fie formate din 5 persoane fiecare, o persoana din grupul A, una din grupul B, una din grupul C si asa mai departe.
5. Sarcina fiecaruia dintre aceste grupuri noi este sa stabileasca care sunt cele mai importante trei avantaje sau utilizari ale internetului în vederea promovarii drepturilor omului.
6. Sugerati-le sa înceapa cu o runda de schimb de informatii, începând cu cei din grupele C, D si E (adica cei care au informatii despre activitatea ONG-urilor) si terminând cu cei din grupele A si B. Dupa aceea, vor fi mai eficienti în identificarea si stabilirea utilizarilor internetului pentru promovarea drepturilor omului.
7. De asemenea, se va numi câte un raportor care sa prezinte rezultatele pe flipchart, în sesiunea în grup reunit de la sfârșit.
8. Chemati participantii în grup reunit pentru a-si prezenta rezultatele activitatii.

Raportare si evaluare

Începeti cu o analiza a activitatii si a implicarii participantilor. Analizati apoi ce au învățat.

- Cât de multe lucruri stiu deja participantii despre internet? Cât de mult îl folosesc? Pentru ce îl folosesc?

- A existat o bariera digitala între participanți? Ce efect a avut aceasta asupra capacității participanților de a se implica în activitate? Unii participanți s-au simțit excluși pentru că au considerat că nu sunt suficient de competenți pentru a-și aduce contribuția?
- Au considerat alți participanți că această lipsă de experiență este un handicap pentru activitatea grupului?
- Care sunt avantajele muncii într-un grup în care participanții au experiențe și atitudini foarte diferite față de o anumită problemă?
- Care au fost lucrurile cele mai interesante pe care le-au învățat participanții despre activitatea ONG-urilor în domeniul drepturilor omului? Au existat surprize?
- *Internetul este o rețea internațională de calculatoare legate între ele.*
  - Avantajele generale ale utilizării internetului pentru promovarea drepturilor omului depășesc dezavantajele?
  - Ce trebuie făcut pentru rezolvarea dezavantajelor?
- *La internet au acces peste 150 de milioane de oameni din întreaga lume.*
- *90% din utilizatorii internetului locuiesc în America de Nord, Europa, Japonia și Australia.*
- *Se vorbește despre bariera digitală, care înseamnă accesul inegal la noua tehnologie a informației.*
- *Internetul le permite utilizatorilor să publice și să acceseze informații on-line și să comunice direct unii cu ceilalți prin posta electronică (e-mail) sau prin liste, grupuri și canale de discuții.*

Sfaturi pentru moderatori

Evaluati nivelul participanților de familiarizare cu internetul, anterior acestei activități, pentru a putea stabili nivelul și abordarea generală.

În cadrul raportării, este bine să vă concentrați pe aspectele globale și locale ale accesului la noua tehnologie a informației, asigurându-vă că cei care nu au acces sau au dificultăți de accesare a internetului își pot face auzită vocea și sentimentele. Scopul întrebărilor privind bariera digitală în cadrul grupului și avantajele lucrului cu oameni care au experiențe foarte diverse este de a-i încuraja pe participanți să analizeze diversele aspecte privind luarea deciziilor.

Variatii

Puteti extinde activitatea pentru a include un exercitiu de realizare a consensului, după cum urmează:

1. În partea întâi, după etapa a 4-a (decizie pe perechi), rugați fiecare pereche să se asocieze cu o altă pereche și în grupuri de câte patru să compare soluțiile și să stabilească care scenariu este cel mai probabil și cel mai improbabil. Rugați fiecare grup de patru persoane să adauge câteva propoziții despre posibilele probleme privind drepturile omului (de exemplu, libertatea de expresie) la scenariul pe care îl considera cel mai probabil. Partea de redactare ar trebui să încurajeze grupurile care ajung repede la un consens să reflecteze împreună în continuare asupra scenariului ales și să aibă un sentiment mai mare de proprietate asupra lui, înainte de a continua cu următorul pas (15').
2. Fiecare grup de patru persoane trebuie să se alature unui alt grup de patru persoane și împreună să formeze grupuri de opt, să își compare opțiunile și să ajungă la un consens asupra scenariului care este cel probabil și cel mai improbabil. Fiecare grup

- trebuie sa numeasca un raportor (15 minute). Mai departe, continuati activitatea de la pasul cinci, si anume raportarea rezultatelor subgrupului în fata grupului reunit.
3. În sesiunea grupului reunit, participantii trebuie sa citeasca propozitiile-cheie si aspectele suplimentare privind drepturile omului si sa ofere principalele argumente pentru alegerile facute. Încurajati-i pe participantii (si nu numai pe raportori):
    - sa reflecteze asupra diferentelor si asemanarilor de optiuni ale diverselor subgrupuri;
    - argumentele care le motiveaza optiunile;
    - aspectele privind drepturile omului în raport cu internetul;
    - consecintele reale ale scenariilor alese.
  4. Întrebatii-i de asemenea pe participantii despre modul în care au lucrat.
    - Si-au schimbat optiunile pe parcursul negocierilor?
    - A fost mai dificil sa lucrati în grupuri mai mari?
    - Cine a avut tendinta sa preia conducerea (de exemplu, cei cu experienta sau cei fara experienta în lucrul cu internetul)?
    - Participantii s-au putut exprima liber, indiferent de cunostintele lor despre internet?

Sugestii pentru continuarea activitatii

Încurajati-i pe participantii sa viziteze siturile web (si link-urile) mentionate în foile volante „Profiluri ale ONG-urilor”.

Participantii pot reflecta în continuare asupra unui proiect referitor la:

- (a) utilizarea resurselor disponibile pe internet pentru o mai mare constientizare a aspectelor privind drepturile omului în cartierul în care locuiti;
- (b) gasirea de noi modalitati de a folosi internetul în vederea promovarii aspectelor legate de drepturile omului;
- (c) crearea unui sit web si a unor link-uri catre alte grupuri ale tinerilor.

Daca participantii vor sa lucreze pe un exemplu anume referitor la folosirea internetului pentru promovarea drepturilor omului, se poate realiza activitatea „Ziua de mâine”, p. 250. Aceasta activitate, referitoare la dreptul la viata, foloseste materiale de pe un sit web creat de un detinut condamnat la moarte.

Data importanta

17 Mai

Ziua Internationala a
Telecomunicatiilor

Idei de pus în practica

Preluati ideile aparute în aceasta activitate si mergeti mai departe sau alegeti una dintre numeroasele posibilitati de actiune prezentate pe siturile web si în link-urile afisate în foile volante „Profiluri ale ONG-urilor”.

Informatii suplimentare

„Raportul privind Dezvoltarea Umana” din 2001 realizat de PNUD se concentreaza asupra barierei digitale si poate fi consultat la adresa www.undp.org.

FOI VOLANTE

Sase optiuni de anticipare a impactului internetului

1. LUMEA VA FI UN LOC MAI BUN! Pâna în 2010, toata lumea va avea acces la internet. Internetul va face inutile magazinele, birourile si calatoriile de afaceri. Se vor economisi atât

de multi bani încât totul va fi gratuit. Nu vor mai fi razboaie. Toata lumea va fi fericita.

2. LUMEA VA FI UN LOC MAI RAU! Pâna în 2010, toata lumea occidentala va avea acces la internet, însa miliarde de oameni care se afla în afara societatii capitaliste dezvoltate vor trai înca în saracie. Aceasta instabilitate va conduce la un razboi mondial sau cineva va folosi pâna la urma reteta bombei atomice, care se va gasi pe internet. Toata lumea va muri.

3. OAMENII VOR PUNE STAPÂNIRE PE INTERNET. Pâna în 2010, volumul traficului pe internet va face imposibil orice control al guvernului. Vor aparea mici societati bazate pe autogovernare, iar oamenii vor trai în „sate virtuale”. Toata lumea va fi libera.

4. GUVERNUL VA PUNE STAPÂNIRE PE INTERNET. Dupa cum a prevazut Orwell în „1984”, pâna în 2010, „Big Brother” într-adevar te va supraveghea. Toate emailurile, informatiile bancare, programul personal si cumparaturile tale vor fi înregistrate si analizate. Computerele cu acces la internet vor fi dotate cu camere de luat vederi care te vor supraveghea 24 de ore din 24. Regimurile totalitare vor fi la putere peste tot în lume. Toata lumea va fi oprimata.

5. INTERNETUL ESTE TRECATOR. Pâna în 2010, noutatea spatiului virtual se va dilua. Oamenii își vor vedea în continuare de afaceri, cum au facut întotdeauna. Nu va mai fi nevoie sa se discute despre noua tehnologie a informatiei, fiind deja o zona de conflict pentru libertatea de expresie. Ignorând spatiul virtual veti economisi multi bani, pentru ca pur si simplu va disparea.

6. INTERNETUL NU VA DISPAREA. Pâna în 2010, toata lumea va fi conectata la internet. Întâlnirile se vor petrece prin intermediul ecranului, vacantele le vom petrece fara a ne parasi sufrageria si ne vom certa cu persoane pe care nu le-am întâlnit niciodata. Internetul va invada în asemenea masura lumea încât singura sansa de supravietuire economica va fi sa investim mult si sa ne reorientam întreaga strategie în jurul internetului.

Sursa: adaptare dupa „Human Rights and the Internet” (Drepturile omului si internetul), S. Hicks, E. F. Halpin si E. Hoskin (ed.), McMillan Press ltd, Londra. 2000

Grupul A. Scenarii asupra viitorului:
Viziunea pesimista

Neil Postman, „Cinci idei despre schimbarea tehnologica”

În primul rând, întotdeauna punem pret pe tehnologie; cu cât tehnologia este mai avansata, cu atât pretul este mai mare.

În al doilea rând, întotdeauna unii câstiga si altii pierd si întotdeauna cei care câstiga încearca sa îi convinga pe cei care au pierdut ca ei sunt adevaratii câstigatori.

În al treilea rând, Fiecare mare tehnologie contine un prejudiciu epistemologic, politic sau social. Uneori acest lucru ne avantajeaza foarte mult, alteori nu. Presa scrisa a distrus traditia orala; telegrafia a anihilat spatiul; televiziunea a pus cuvântul la respect; calculatorul va distruge probabil viata comunitatii. Si asa mai departe.

În al patrulea rând, schimbarea tehnologica nu contine aditivi, este ecologica, ceea ce înseamna ca schimba totul si, în concluzie, este prea importanta pentru a fi lasata în întregime în mâinile lui Bill Gates.

Grupul B. Scenarii asupra viitorului:
Viziunea optimista

Sean Kidney, „Internetul ca instrument de facilitare a activitatii cetateanului”

Pentru cei interesati de internet, cred ca scenariul este optimist. Ca orice mare bulversare si schimbare, internetul creeaza oportunitati, dar genereaza si pierderi. În consecinta, vom asista la câteva pierderi în domeniul presei scrise. Cred ca aceasta este o revolutie în care exista un cadru enorm în care individul creeaza un impact, în care are cu adevarat un cuvânt de spus si unde poate fi informat. În revolutii, stirile de obicei dispar, dar în acest caz nu dispar.

Una dintre sperantele mele legate de internet este ca va fi un instrument care îi va facilita cetateanului activitatea si va conduce la un alt tip de democratie. Cred ca este un aspect foarte important pentru noi daca vrem sa ne asiguram ca nu marim diviziunea sociala, în special în urmatorii 10 ani, timp în care revolutia va ajunge din urma restul lumii. Trebuie sa lucram împreuna, nu doar la nivel

Si în al cincilea rând, tehnologia tinde sa fie mistica, adica sa fie perceputa ca făcând parte din ordinea fireasca a lucrurilor si, de aceea, tinde sa ne controleze viata mai mult decât este necesar.

(*Fragment dintr-un discurs sustinut la Conferinta „Noile tehnologii si fiinta umana: comunicarea creditei în noul mileniu”, Denver, Colorado, 27 martie 1998, www.newtech.org/address10_en.htm*)

national, dar si global, pentru a contribui la construirea viitorului acestei revolutii.

Daca *stii* sa citesti, urmatoarea bariera catre cunoastere este accesul la informatie, la texte de citit, la biblioteca. Gânditi-va ce revolutie au constituit în cultura noastra bibliotecile publice. Internetul ne promite desigur o biblioteca globala.

(*Fragment dintr-o discutie avuta la NSW Society of Editors, 6 aprilie 1999, (<http://online.socialchange.net.au>)*)

Grupul C. Profilul unei organizatii neguvernamentale: Amnesty International (www.amnesty.org)

Amnesty International a fost înfiintata în 1961; lupta pentru eliberarea tuturor detinutilor politici; asigura detinutilor politici procese corect si prompte; aboleste pedeapsa cu moartea, tortura si alte forme de tratament inuman al detinutilor; pune capat crimelor politice si „disparitiilor” si se opune încălcării drepturilor omului de catre guverne si grupuri ale opozitiei. Amnesty International are în jur de 1 milion de membri si simpatizanti în 162 de tari si teritorii. Activitatile desfasurate includ demonstratii publice, redactarea de scrisori, educatie în domeniul drepturilor omului, concerte de binefacere, apeluri individuale în cazuri speciale si campanii globale pentru o anumita problema.

Este o organizatie impartiala si independenta de orice guvern, convingere politica sau credinta religioasa. Amnesty International este finantata în mare parte din cotizatii si donatii din partea membrilor sai din întreaga lume. Situl sau web ofera un manual pentru organizarea de campanii, un manual pentru organizarea unui proces corect si ocazii de a participa la campanii, posibilitatea de a te înregistra pentru a primi apeluri urgente pe telefonul mobil (SMS-uri) si posibilitatea de a trimite carti postale având ca tema abolirea torturii.

Exemple de activitati ale organizatiei Amnesty International

Dupa câteva greseli si publicitatea defavorabila care a urmat, la sfârșitul anilor ‘60, Amnesty International a adoptat o regula care spune ca membrii organizatiei se pot ocupa doar de cazuri aflate în afara tarii lor. O mare parte a activitatii organizatiei este încă efectuata de voluntari. Ei sunt cei care scriu scrisori catre guvernele care încălca drepturile omului în cazul persoanelor care au puncte de vedere diferite, prin închisoare, hartuire, amenintari, suferinte fizice, tortura, „disparitii” sau crima politica motivata. Organizeaza standuri cu ocazia unor evenimente si transmit publicului informatii despre detinutii politici si problemele privind drepturile omului. Organizeaza demonstratii, scriu comunicate de presa, gasesc grupuri de persoane care redacteaza scrisori la biserica, sinagoga sau moschee si își folosesc inteligenta si imaginatia aproape fara limite.

Amnesty International nu își asuma niciodata meritul pentru eliberarea detinutilor. Eliberarile sunt rezultatul mai multor factori, printre care, nu lipsite de importanta sunt actiunile (adeseori foarte riscante) ale familiilor si prietenilor. Cu toate acestea, multi detinuti care au fost eliberati au spus ca publicitatea si scrisorile din partea organizatiei Amnesty International au fost foarte importante.

În 1977, Amnesty International a primit premiul Nobel pentru pace pentru activitatea sa. Campania „Get up Sign up” (vino sa semnezi) care marcheaza a 50-a aniversare a DUDO a adunat 13 milioane de angajamente de sustinere a declaratiei. În 2001, situl web Stoptorture a câștigat Revolution Award pentru „cea mai buna utilizare a email-ului”. (www.stoptorture.org).

Grupul D. Profilul unei organizatii neguvernamentale: Derechos Human Rights (www.derechos.org)

Derechos Human Rights a fost înființată în 1995 și este probabil prima organizație pentru drepturile omului apărută pe internet. Împreună cu Equipo Nizkor, organizația din Spania cu care grupul se înrudește, Derechos a pornit de la convingerea clară că internetul are șansa să devină cel mai eficient instrument în lupta împotriva încălcării drepturilor omului în întreaga lume și le permite organizațiilor pentru drepturile omului să se adreseze lumii prin propria voce. Derechos lucrează cu organizații pentru drepturile omului din America Latină și din lume pentru a distribui informații corecte și la timp despre situația drepturilor omului în țările respective, precum și despre oportunitățile de a oferi ajutor. Organizația coordonează de asemenea mai multe liste de discuții de pe internet despre drepturile omului, publică pe internet o revistă despre drepturile omului și organizează acțiuni prin care se face dreptate și se păstrează memoria celor disparuți. Site-ul web oferă o listă cuprinzătoare de link-uri către alte organizații pentru drepturile omului.

Exemplu de activitate desfășurată de Derechos

În 1998, Javier Vildoza (21 de ani) a citit următoarea declarație pe site-ul web al organizației Derechos: „Vildoza, Jorge (alias) „Gaston”, locotenent-comandant, adjunct GT332 (...); în prezent, este refugiat și trăiește în Anglia; este banuit că l-a răpit pe fiul Ceciliei Vinas, născut la mijlocul lui septembrie 1977”. Javier a descoperit că omul care credea că îi este tată era o persoană care a încălcat drepturile omului și care a furat un copil în momentul în care el se năsterea la Școala de mecanică navală, un binecunoscut lagăr de concentrare, în perioada dictaturii din Argentina. Era fiul lui Cecilia Vinas și al lui Hugo Reinaldo Penino, dar a fost ulterior răpit de Jorge Vildoza, care apoi a primit 60 de acuzații de tortură și crimă. Copilul a fost înregistrat sub numele de Javier Gonzalo Vildoza Grimaldo, Vildoza și soția acestuia l-au crescut ca pe copilul lor și niciodată nu i-au spus adevărul despre originea sa.

„Navigând” pe site-ul web al organizației Derechos și al proiectului pentru persoanele dispărute, Javier a descoperit că părinții săi încă se mai afla pe lista persoanelor dispărute și că bunicii săi adevărați îl căuta de 20 de ani. În 1998, i-a regăsit. Faptul că și-a dat seama cine era cu adevărat și ce a făcut tatăl său, l-a determinat să scrie unui tribunal de investigații din Argentina și să solicite efectuarea unui test ADN. Rezultatele au fost concludente: este fiul lui Cecilia Vinas și al lui Hugo Reinaldo Penino. De atunci, nu s-a mai despărțit de adevărații bunicii săi. Povestea lui Javier ilustrează modul în care activismul pe internet poate conduce la rezultate imprevizibile și poate depăși cu mult așteptările. Când a fost realizat proiectul persoanelor dispărute, scopul a fost comemorarea celor dispăruți ca ființe umane, denunțarea celor responsabili pentru disparițiile din America Latină și din lume. Nimeni nu s-a așteptat ca acest sit îl va ajuta pe un copil dispărut să afle adevărul despre el.

(Adaptare după „Doing Human Rights Online: the Derechos’ Cyberbirth” (Drepturile omului pe internet: nașterea virtuală a organizației Derechos), Michael Katz-Lacabe și Margarita Lacabe, în „Human Rights and the Internet” (Drepturile omului și internetul), S. Hicks, E. F. Halpin și E. Hoskins (ed.), McMillan Press Ltd., Londra, 2000)

Grupul E. Profilul unei organizatii neguvernamentale: organizația pentru apărarea drepturilor omului „Human Rights Watch” (www.hrw.org)

Human Rights Watch este o organizație independentă, neguvernamentală, sprijinită prin contribuții ale persoanelor particulare și ale fundațiilor din întreaga lume. Organizația a fost înființată în 1978 sub numele de Helsinki Watch (în prezent, Human Rights Watch/Helsinki), ca răspuns la o cerere de ajutor adresată de câteva grupuri aflate în dificultate, din Moscova, Varșovia și Praga, care fuseseră înființate cu scopul de a supraveghea respectarea drepturilor omului prevăzute în acordurile istorice de la Helsinki. Nu accepta fonduri directe sau indirecte din partea guvernelor. Human Rights Watch lucrează pentru a pune capăt abuzurilor, inclusiv execuțiilor sumare, torturii, detenției arbitrare, restricțiilor asupra

libertatii de expresie, de asociere, de adunare si asupra libertatii religiei, încălcarilor regulilor stabilite si discriminarii din motive de rasa, sex, etnie si convingeri religioase.

Human Rights Watch publica informatii referitoare la abuzuri pentru a pune guvernul într-o pozitie umilitoare fata de cetatenii sai si în ochii comunitatii internationale. Human Rights Watch exercita de asemenea presiuni pentru retragerea sprijinului militar, economic si diplomatic acordat guvernelor care încălca cu regularitate drepturile omului.

Trei exemple de activitati desfasurate de Human Rights Watch:

Tribunalul Penal International: Human Rights Watch s-a aflat în fruntea eforturilor de înfiintare a Tribunalului Penal International, un tribunal permanent care va judeca cele mai grave încălcari ale drepturilor omului, indiferent de cine sunt comise. Ca urmare a presiunii publice si a eforturilor de sustinere pe lângă guvernele si grupurile din societatea civila din întreaga lume, 114 guverne au fost de acord cu tratatul de înfiintare a TPI si 21 l-au ratificat.

Cecenia: Human Rights Watch a fost singurul grup international pentru drepturile omului care a stationat permanent la granita cecena, în timpul ofensivei rusesti, si a furnizat informatii care au determinat Comisia Natiunilor Unite pentru Drepturile Omului sa adopte o rezolutie care condamna comportamentul Rusiei în Cecenia. Rezolutia reprezinta o noutate, fiind pentru prima data când Comisia l-a criticat pe unul dintre cei cinci membri permanenti ai Consiliului de Securitate al ONU.

Kosovo: Human Rights Watch a lansat o importanta operatiune de cercetare în Kosovo, cu mult înainte de campania de bombardamente NATO. Primul sau raport, având dimensiunile unei carti, a fost publicat în 1990, iar organizatia a urmarit îndeaproape evolutia evenimentelor în perioada anilor '90. Investigatiile la fata locului ale mai multor masacre care au avut loc la sfârșitul anului 1998 si începutul lui 1999 au condus la articole de prima pagina în întreaga lume.

Bariera lingvistica

Poti raspunde la aceste întrebări? Ti-ar fi acceptata cererea de azil?

TEME	Teme	Discriminare si xenofobie, securitatea umana, educatie
DISCRIMINARE	Complexitate	Nivelul 2
SECURITATEA UMANA	Numarul de participanti	Orice numar
EDUCATIE	Durata	30 de minute
COMPLEXITATE	Prezentare	Aceasta este o simulare a dificultatilor cu care se confrunta refugiatii când fac cerere de azil. Problemele ridicate includ: <ul style="list-style-type: none"> ▪ frustrarile si factorii emotionali cu care se confrunta refugiatii; ▪ depasirea barierei lingvistice; ▪ discriminarea în timpul procedurii de solicitare a azilului.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul de a solicita si de a beneficia de azil; ▪ dreptul de a nu fi discriminat din cauza etniei sau a tarii de origine.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ constientizarea discriminarii aplicate de catre autoritatile de imigrare în raport cu cererile de azil; ▪ demonstrarea importantei educatiei lingvistice si interculturale; ▪ dezvoltarea sentimentului de compasiune prin constientizarea frustrarilor pe care le simt refugiatii când fac cerere de azil.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ copii dupa foaia volanta „Cerere de azil”, câte una pentru fiecare participant; ▪ câte un pix pentru fiecare persoana.
NIVELUL 1	Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ aranjati sala astfel încât sa stati la un birou si sa jucati rolul unui functionar care îndeplineste formalitatile de rigoare.
NIVELUL 3		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
ORICE NUMAR		
DURATA		
30 DE MINUTE		

Instructiuni

1. Lasati-i pe participanti sa se apropie, dar nu îi salutati si nici nu dati semne ca remarcati prezenta lor. Nu le spuneti nimic despre ceea ce urmeaza sa se întâmple.
2. Asteptati câteva minute peste ora stabilita si abia apoi distribuiti fiecarui participant copia dupa cererea de azil si câte un pix.
3. Spuneti-le ca au la dispozitie 5 minute sa completeze formularul, dar nu le spuneti nimic altceva. Ignorati toate întrebările si protestele. Daca vreti sa comunicati ceva, vorbiti în alta limba (sau într-o limba inventata) si folositi gesturi. Pastrati nivelul de

comunicare la minim. Nu uitati ca problemele refugiatilor nu va privesc, sarcina voastra este sa le distribuiti formularele si sa le adunati la sfârșit.

4. Pe cei care au întârziat primiti-i pe un ton sec (de exemplu, „Ai întârziat. Ia formularul asta si completeaza-l. Mai ai câteva minute la dispozitie.”)
5. Dupa expirarea celor 5 minute, adunati formularele fara sa zâmbiti sau sa aveti vreun contact personal.

Nota: Aceasta activitate este adaptata dupa Donahue, D., Flowers, N., The Uprooted, Hunter House Publishers, 1995.

6. Strigati un nume din formularele completate si spuneti-i persoanei respective sa vina în fata. Uitati-va la formular si inventati ceva despre felul în care a fost completat formularul, de exemplu, „Nu ai raspuns la întrebarea 8!” sau „Vad ca ai raspuns „nu” la întrebarea 6. Se respinge cererea de azil.” Spuneti-i persoanei respective sa plece. Nu intrati în discutie. Mergeti mai departe si chemati o alta persoana în fata.
7. Repetati procedeul de mai multe ori. Nu este nevoie sa analizati toate cererile, ci continuati pâna când participantii își dau seama ce se întâmpla.
8. În final, iesiti din rol si invitati-i pe participantii sa discute cele întâmplate.

Data importanta

26 Iunie
Ziua Cartei ONU

21 Februarie
Ziua Internationala a
Limbii Materne

Raportare si evaluare

Întrebatii la început pe participantii cum s-au simțit în timpul activitatii si apoi continuati cu o discutie despre ce s-a întâmplat si ce au învățat.

- Cum s-au simțit participantii completând un formular neinteligibil?
- A fost o simulare realista a experientei unui solicitant de azil?
- Credeti ca în tara voastra solicitantii de azil sunt tratati corect atunci când completeaza o cerere de azil? De ce? De ce nu?
- Care sunt consecintele pentru o persoana a carei cerere de azil este refuzata?
- Au fost vreodata participantii în situatia de a nu cunoaste limba si de a se afla în fata unui functionar, de exemplu, un functionar de politie sau un controlor de bilete? Cum s-au simțit?

Sfaturi pentru moderatori

Este o activitate usor de coordonat: singurul lucru care vi se cere este sa fiti „dur”, serios si birocratic. Situatia critica în care se afla refugiatii nu va intereseaza; sunteti aici ca sa va faceti meseria. Problema este ca multi oameni nu vor sa aiba refugiatii în tara lor. Ofiterii de imigrari au ordinul de a-i analiza pe toti refugiatii si de a-i lasa sa intre doar pe cei care au acte de identitate si care au completat corect formularele de cerere. Deseori, refugiatii nu stapânesc limba tarii în care solicita azil si li se pare extrem de dificil sa completeze formularele. De asemenea, se afla într-o stare de emotivitate si de bulversare. Le este greu sa înțeleaga în special de ce le sunt respinse cererile atât de des si nu înțeleg care sunt motivele respingerii.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Daca vreti sa consultati argumentele pentru care sunt acceptate sau respinse cererile refugiatilor de intrare într-o tara, consultati activitatea „Pot sa intru?”, p. 98. Mai multe idei privind activitatile referitoare la refugiasi gasiti pe pagina ICNUR la adresa www.unhcr.ch

Idei de pus în practica

Grupul poate invita un ofiter de imigrari care sa vorbeasca despre munca sa. De asemenea, se poate organiza o vizita la un birou de imigrari si pentru a observa cum se desfasoara procedura de solicitare de azil. Membrii grupului pot organiza de asemenea interviuri cu solicitanti de azil si cu ofiteri de imigrari, pentru a afla care sunt parerile lor despre situatie si pentru a ridica unele probleme privind nedreptatile si/sau neregularitatile procedurii. Informatiile pot fi folosite în campaniile de sensibilizare pentru refugiasi sau pot fi trimise la departamentul de imigrari sau la organizatii ca ICNUR.

Informatii suplimentare

Informatii si date despre refugiasi se gasesc în sectiunea de informatii suplimentare din cadrul activitatii „Pot sa intru?”, p. 98.

Refugiatii si solicitantii de azil: Care sunt asemanarile si deosebirile?

De multe ori, oamenii nu fac diferenta între termenul „solicitant de azil” si „refugiat”. Se foloseste termenul refugiat pentru a desemna orice persoana care solicita sau care a primit azil. Din punct de vedere juridic, cei doi termeni sunt diferiti si au consecinte diferite.

„Persoana care solicita azil” este acea persoana care doreste sa fie acceptata ca refugiat, dar a carei cerere este încă în curs de analizare. În timpul procedurii de acordare a azilului, departamentele de imigrari trebuie sa stabileasca daca situatia solicitantului de azil se încadreaza în definitia refugiatului si daca persoana respectiva îndeplineste toate criteriile. De exemplu, solicitantul trebuie sa faca dovada unei temeri bine întemeiate de persecutie si ca nu a comis crime grave (dar nu de natura politica), crime împotriva umanitatii sau crime de razboi. Principalele drepturi pe care le are solicitantul de azil sunt dreptul de a i se analiza în mod corect cererea si dreptul de a ramâne în tara unde solicita azil pâna când primește un raspuns.

„Refugiatul” este fostul solicitant de azil, adica o persoana a carei cerere a fost acceptata. Exista numeroase drepturi asociate statutului de refugiat, de exemplu dreptul de a nu fi trimis într-o tara unde viata si bunastarea persoanei respective ar fi în pericol, dreptul de a nu fi discriminat si dreptul de a primi asistenta guvernamentala sub forma materialelor de baza, din partea guvernului tarii care a acordat azilul.

În ultimii 50 de ani, s-a acordat azil câtorva milioane de oameni din întreaga lume. În prezent, se afla în curs de analizare 1,2 milioane de cereri de solicitare a azilului.

FOAIE VOLANTA

Formular pentru cerere de azil

1. Családi és utónév
2. ? ??? ?? ??? ???? ???? ???? ???? ?
3. Viimeisin osoite
4.
5. E?à??e?µa ? ????a a?as????s?

6. Basvuran kisiye eslik eden refakatçi veya yakınlarının isimleri
7. Meio e local de entrada no país
8. Ghaliex titlob ghall-azilju?
9. ? ???????????? ??????????????, ?? ?????????? ? ??????? ???????????? ???????????
10. Avez-vous déjà présenté une demande d'asyle auparavant? Veuillez donner des détails sur les pays, les dates et les motifs.
11. Dali imate rodnini ili poznanci vo ovaa zemja? Ako imate, navedete gi iminjata i adresite
12.

Goana dupa bogatie si putere

În viata, unii se lupta pentru visele lor, iar altii pentru bogatie si putere.

Teme	Saracie, securitatea umana, globalizare	TEME
Complexitate	Nivelul 3	SARACIE
Numarul de participanti	8-25	SECURITATEA UMANA
Durata	90 de minute	GLOBALIZARE
Prezentare	Aceasta activitate simuleaza lupta pentru bogatie si putere si inegalitatea în lume. Principalele probleme abordate sunt: <ul style="list-style-type: none"> ▪ distribuirea inegala a bogatiei; ▪ dezechilibrul de putere si consecintele acestuia; ▪ nedreptatea saraciei. 	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul la egalitate în demnitate si drepturi; ▪ dreptul la educatie; ▪ dreptul la sanatate, alimente si adăpost. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ înțelegerea nedreptatilor care rezulta din inegala distribuire a bogatiei si puterii; ▪ gândire critica despre cauzele si consecintele saraciei; ▪ promovarea demnitatii umane si a dreptatii. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 120 de monezi; ▪ 3-4 perechi de sosete; ▪ 2 foi mari de hârtie si carioci; ▪ hârtie si pixuri; ▪ spatiu liber. 	NIVELUL 2
Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Parcurgeti instructiunile pentru a avea o idee generala despre întreaga activitate. Observati ca simularea se împarte în trei parti: partea întâi, Goana (10 minute); partea a doua, Donatii (10 minute) si partea a treia, Realizarea corectitudinii economice (40 de minute). Discutiile au loc la sfârșit. ▪ Puneti deoparte 20 de monezi. ▪ Alegeti trei persoane pentru rolul migrantilor. ▪ Realizati o diagrama de perete pentru a înregistra averea jucatorilor (vezi ilustratia). ▪ Pregatiti o diagrama intitulata „Lista de onoare a donatorilor”. 	NIVELUL 1
		NIVELUL 3
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		8-25
		DURATA
		90 DE MINUTE

Diagrama averilor

Mare avere si putere (peste 6 monezi)	Suficienta avere si putere (3-5 monezi)	Putina avere si putere (sub 2 monezi)
---------------------------------------	---	---------------------------------------

--	--	--

Instruțiuni

Explicati-le participantilor ca este un joc de simulare. Trebuie sa împarta bogatiile si puterea între ei.

Bariera globala

În țările în curs de dezvoltare, un copil din zece moare înaintea vârstei de 5 ani. În schimb, în Statele Unite, numai un copil din 165 moare înaintea de a împlini 5 ani. În 1998, în țările în curs de dezvoltare, în jur de 130 de milioane de copii din totalul de 625 de milioane nu au urmat cursurile școlii primare. Din acești copii, 73 de milioane sunt fete. (UNICEF)

Cincimea cea mai bogată a populației globului consumă 86% din toate bunurile și serviciile, în timp ce cincimea cea mai săracă de pe glob consumă numai 1%.

Speranța de viață la naștere 1995-2000

Numărul de ani cât ar putea trăi un nou născut dacă rata mortalității la momentul nașterii ar rămâne aceeași pe parcursul vieții sale.

Raport PNUD, 2001

*Japonia: 80,5
Norvegia: 78,1
Irlanda: 76,1
Grecia: 78,0
Republica Ceha: 74,3
Federația Rusă: 66,1
Insulele Maldive: 65,4
Africa de Sud: 56,7*

Partea întâi: Goana (10 minute)

1. Explicați-le participanților că scopul jocului este să adune cât mai multe monezi. Există o singură regulă: nici un participant nu are voie să-l atingă pe alt participant, în nici o situație, în timpul jocului (puteți stabili o pedeapsă, de exemplu, să se plătească o monedă).
2. Toată lumea, cu excepția „migranților”, trebuie să se așeze pe podea, într-un cerc mare (pentru a avea suficient spațiu pentru joc).
3. Împartăți monezile de rezervă la 4-5 participanți.
4. Alți 5 participanți primesc câte o pereche de șosete. Spuneți-le că trebuie să și le pună în mâini și să le țină așa în timpul jocului. Amânați orice discuție privind modul de împărțire al monezilor și șosetelor până la etapa de raportare.
5. Puneți exact în mijlocul cercului 100 de monezi.
6. Când spuneți „start!”, participanții trebuie să înceapă să adune cât mai multe monezi. Vor termina probabil în două minute.
7. După ce au fost adunate toate monezile, rugați participanții să declare grupului averea. Pe diagrama averilor, înregistrați numele fiecărui participant și numărul de monezi pe care îl are.
8. Reamintiți-le participanților că aceste monezi reprezintă bogăția și puterea lor în lume. Suma de care dispun le va influența capacitatea de a-și satisface nevoile (de exemplu, educație de bază, alimente și nutriție corespunzătoare, îngrijire de calitate a sănătății, locuință adecvată) și dorințele (de exemplu, învățământ superior, mașini, calculatoare, jucării, televizoare și alte obiecte de lux). Interpretarea este următoarea:
  - peste 6 monezi – participanții își pot satisface „nevoile” de bază și majoritatea „dorințelor”;
  - 3-5 monezi – participanții își pot satisface „nevoile”;
  - mai puțin de 2 monezi – participanții supraviețuiesc cu dificultate datorită bolii, lipsei de educație, malnutriției și adaptării necorespunzătoare.

Partea a doua: Donații (10 minute)

1. Spuneți-le participanților că, dacă doresc, pot să le dea monezi celorlalți. Totuși, nu sunt obligați să facă acest lucru. Spuneți-le că cei care împart monezile cu ceilalți vor fi numiți donatori, iar numele lor vor fi trecute pe lista de onoare a donatorilor.
2. Acordați-le participanților 3-4 minute pentru a-și redistribui monezile dacă doresc.
3. Întrebați cine sunt cei care au donat monezi și care a fost suma donată. Includeți-i pe lista de onoare a donatorilor.
4. Întrebați dacă s-au produs schimbări de categorie ca urmare a donațiilor și primirii de monezi și înregistrați aceste schimbări pe lista printr-o săgeată.

Partea a treia: Realizarea corectitudinii economice (40 de minute)

1. Împartăți participanții în 3 grupuri în funcție de numărul de

Guineea Ecuatoriala: 50,0
Zimbabwe: 42,9
Zambia: 40,5
Sierra Leone: 37,3

*Între cea mai ridicată
valoare a speranței de
viață și cea mai scăzută
este o diferență de 43,2
ani!*

- monezi pe care le au (avere mare, ceva avere și puțină avere).
2. Plasati câte un „migrant” în fiecare dintre cele trei grupuri. Observați-le reacțiile față de plasarea lor într-un grup și nu în altul, dar amânați discuțiile despre modul în care au fost plasati pentru etapa de raportare de la sfârșit.
  3. Distribuiți pixurile și foile. Fiecare grup are sarcina de a stabili un plan de distribuire corectă a monezilor (bogatia lumii) pentru a reduce diferența dintre diversele categorii de bogăție și putere. Planul de acțiune al fiecărui grup trebuie:
    - să explice ce trebuie făcut (dacă este cazul);
    - să descrie ce planuiește grupul să facă și de ce și
    - să demonstreze de ce este corect planul grupului.
  4. Acordați grupurilor 10 minute pentru a-și construi planurile. Explicați că nu este nevoie să insiste prea mult în construirea planului, ci mai degrabă să sublinieze câteva dintre posibilele măsuri care ar trebui luate pentru a rezolva problema sărăciei.
  5. Fiecare grup trebuie să numească un purtător de cuvânt care să explice celorlalți planul grupului și să răspundă la întrebări. Realizați o listă a planurilor propuse pe o coală mare de hârtie.
  6. Anunțați că se va vota adoptarea unuia dintre planuri. Distribuția voturilor este următoarea:
    - fiecare participant din grup care are „Avere mare și putere” – 5 voturi;
    - fiecare participant din grup care are „Ceva avere și putere” – 2 voturi;
    - fiecare participant din grup care are „Puțină avere și putere” – o jumătate de vot.
  7. Participanții trebuie să voteze. Înregistrați rezultatele votului pentru fiecare plan pe o coală mare de hârtie. Anunțați care plan va fi pus în aplicare.
  8. Realizați planul, redistribuind averea dacă este necesar.

Raportare și evaluare

Începeți cu exprimarea de reacții pe scurt despre activitate și întrebați-i pe participanți dacă le-a plăcut activitatea. Discutați apoi despre ceea ce s-a întâmplat și despre ce au învățat participanții. Pentru a impulsiona discuția, puneți următoarele întrebări:

- Ce părere au participanții despre modul în care au fost obținute și distribuite monezile? Au fost tratați corect?
- De ce unii participanți au dat și altora monezi? Pentru a fi laudați? Pentru că s-au simțit vinovați? Ce alte motive au avut?
- Cum s-au simțit participanții care au primit monezi în partea a doua? Recunoscători? Priviți de sus?
- Dar participanții care au primit șosete? Ce fel de persoane reprezintă? Din ce grup au făcut parte până la urmă?
- Dar cei trei „migranți” care au fost distribuiți în fiecare dintre grupuri? S-au simțit tratați egal? Ceea ce li s-a întâmplat lor se întâmplă oamenilor din întreaga lume? Ce fel de oameni sunt? Locul unde nimerim este pură întâmplare?
- Ce diferențe există între planurile recomandate pentru distribuție inegală? Planurile reflectă averea grupului care face propunerea?

- De ce unii au primit mai multe voturi decât alții? Este aceasta o reprezentare corectă a celor cu mai multă sau mai puțină putere în lume?
- Drepturile omului sunt încălcate când există astfel de diferențe de bogăție și putere? Dacă da, care drepturi ale omului sunt încălcate?
- Cine sunt „cei care au” și „cei care nu au” în lume, în țară sau în comunitatea în care trăiți? Cum au ajuns aceste persoane în situația în care se află?
- „Cei care au” ar trebui să fie preocupați de soarta „celor care nu au”? Din ce motive? Din motive de securitate, economice, morale/religioase sau politice? De ce ar trebui „cei care au” să le dea bani și resurse „celor care nu au”? Este aceasta o cale de rezolvare a problemelor privind sărăcia?
- Ce ar putea face „cei care au” pentru a îmbunătăți situația? Care sunt măsurile pe care le-au luat „cei care au” în lume și în țara voastră pentru a rezolva problema inegalităților de bogăție și putere?

Data importantă

17 Octombrie

Ziua Internațională a
Eradicării Sărăciei

- Crediți că ar trebui să existe o redistribuție a bogăției și a puterii în lume? De ce da sau de ce nu? Dacă da, cum propuneți să se procedeze? Ce principii v-ar inspira în formularea propunerilor de schimbare?
- Poate fi folosit discursul despre drepturile omului în sprijinul unei noi redistribuiri a bogăției?

Sfaturi pentru moderatori

Scopul acestei activități este să-i ajute pe oameni să constientizeze existența unei distribuții inegale în lume a bogăției și a puterii, deși există pericolul să confirme inegalitățile existente. De aceea, trebuie să fiți constienți de componenta grupului din punct de vedere economic și social și să dezvoltați discuția în consecință.

Încercați să-i faceți pe participanți să intre în atmosfera jocului, să se implice și să își „jocă rolul” ca și cum monezile ar fi averea lor. Spuneți-le că pot păstra monezile și că după terminarea activității sau în pauza pot „cumpara” băuturi și/sau biscuiți cu banii respectivi.

Subliniați faptul că, așa cum se întâmplă în realitate, dacă renunță la o parte din monezi, își pierd o parte din avere și privilegiile pe care le aduce bogăția.

Dacă este prea cald să folosiți șosete, folosiți alte mijloace pentru a evidenția că unii jucători au mai multă avere decât alții. De exemplu, puteți să-i țineți deoparte pe unii participanți și să le permiteți să intre în joc după 15-30 de secunde. O altă variantă este că unii participanți să aibă o mână legată la spate – dacă sunt dreptaci, trebuie să-și folosească mâna stângă și invers.

Întrebările din cadrul secțiunii de raportare și evaluare sunt complexe și s-ar putea să necesite discuții elaborate și de durată. Dacă nu aveți mult timp la dispoziție și grupul este mare, puteți împărtăși întrebările între grupuri. Grupurile mici trebuie să fie „mixte”, adică formate din persoane aparținând fiecărei categorii de avere. Asigurați-vă că fiecare grup își exprimă reacțiile în prezența celorlalți, astfel încât fiecare are șansa să asculte sau să reflecteze asupra tuturor întrebărilor.

Nota: Aceasta activitate este adaptată după o altă activitate din lucrarea intitulată „Economic and Social Justice: A Human Rights Perspective” (Justiția economică și socială din perspectiva drepturilor omului) și realizată de Centrul de documentare pentru drepturile omului, Universitatea din Minnesota, 1999.

Sugestii pentru continuarea activității

Puteti să dezbateți în continuare aceste probleme sau să redactați un raport. Sugestii de subiecte:

- Cum ne afectează bogăția și puterea capacitatea de a ne bucura de drepturile omului și de demnitatea umană?
- Există responsabilități care se leagă de bogăție și putere?

Grupul poate continua cu tema săraciei și poate analiza câteva dintre consecințele acesteia efectuând activitatea „Horoscopul săraciei”, p. 145.

Idei de pus în practică

Luati legătura cu o organizație care lucrează cu persoanele dezavantajate din comunitatea în care trăiți pentru a evalua nevoile la nivel local. Realizați apoi un plan de ajutorare.

Uneori, simplul fapt de a „răspândi vorba” despre un anumit subiect este un bun pas înainte către schimbare. În acest sens, le puteți sugera participanților să discute cu părinții și prietenii lor despre problema distribuției bogăției.

Rețeaua vieții

Oamenii trăiesc în mediu și nu în afara lui.

Teme	Mediu, globalizare, drepturi umane generale	TEME
Complexitate	Nivelul 2	MEDIU
Numarul de participanti	10+	GLOBALIZARE
Durata	30 de minute	DREPTURI GENERALE ALE OMULUI
Prezentare	În cadrul acestei activități, participanții încearcă să găsească legături în cadrul rețelei alimentare globale. Se analizează: <ul style="list-style-type: none"> ▪ interdependența fiintelor și lucrurilor; ▪ impactul inevitabil al oricărei activități umane asupra mediului și consecințele acesteia. 	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul de proprietate; ▪ dreptul de a trăi într-un mediu sănătos; ▪ dreptul la dezvoltare. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cunoștințe despre interdependența fiintelor și lucrurilor; ▪ evaluarea implicațiilor activității umane asupra ecosistemelor; ▪ formarea respectului pentru valoarea intrinsecă a vieții. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ un ghem de sfoară subțire sau de lână groasă; ▪ un foarfece. 	NIVELUL 2
Pregătire		NIVELUL 1
		NIVELUL 2
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		CEL PUTIN 10
		DURATA
		30 DE MINUTE

Instrucțiuni

Această activitate se împarte în două părți: partea întâi – construirea rețelei vieții și partea a doua – distrugerea acestei rețele.

Partea întâi

1. Participanții trebuie să se așeze în cerc.
2. Explicați-le că trebuie să construiască o machetă a rețelei vieții.
3. Începeți jocul. Țineți ghemul de sfoară în mână și spuneți numele unei plante verzi, de exemplu „varză”.
4. Țineți de capatul sforii și aruncați ghemul unei alte persoane din cerc. Persoana respectivă prinde ghemul. Între voi doi s-a format o linie dreaptă.
5. Această persoană trebuie să numească un animal care mănâncă varză, de exemplu, omida. Apoi, prinde capatul sforii și aruncă ghemul unei a treia persoane din cerc.

6. Aceasta a treia persoana trebuie sa se gândeasca la animale care manâncă omizi, de exemplu, pasarile, iar dacă știe o pasare, poate să-și spună numele. După care arunca ghemul unei a patra persoane.
7. Continuați jocul până când ghemul trece înainte și înapoi în interiorul cercului și s-a creat o rețea complicată care reprezintă „rețeaua vietii”.

Partea a doua

1. Luați foarfecele și rugați participanții să dea exemple concrete de aspecte care sunt daunatoare pentru rețeaua vietii, de exemplu, autostrăzile construite peste terenuri agricole sau pescuirea codului în cantități industriale.
2. Pentru fiecare exemplu, tăiați un fir din rețea.

Raportare și evaluare

Întrebați-i mai întâi pe participanți ce părere au despre distrugerea rețelei, discutați apoi despre problemele care au apărut și despre ce trebuie făcut pentru a proteja mediul.

- Ce ați simțit văzând distrugerea treptată a rețelei?
- A fost ușor să dați nume de animale și plante pentru diferite rețele alimentare? Ce cunoștințe de istorie a naturii au oamenii?
- Cine are responsabilitatea protejării mediului?
- Echilibrul naturii este foarte complex și este greu de anticipat care vor fi consecințele globale ale unei anumite măsuri. Cum putem atunci lua decizii privind modul în care utilizăm resursele planetei? De exemplu, cum pot oamenii să ia sau să nu ia decizii privind tăierea unei păduri pentru a folosi terenul respectiv pentru culturi agricole?
- Art. 1 din Acordul Internațional privind Drepturile Economice, Sociale și Culturale prevede că „toate popoarele pot dispune, în folosul lor, de bogățiile și resursele naturale pe care le au.” Aceasta înseamnă că oamenii au dreptul să utilizeze mediul?
- Ne bazăm pe mediul în care trăim pentru a ne oferi hrană de care avem nevoie și aerul pe care îl respirăm. Nu am putea trăi fără un mediu sănătos. Aceasta este o condiție a vietii. În consecință, avem o datorie imensă de a respecta mediul, datorie care ne limitează dreptul de a-l utiliza? (În aceeași măsură în care avem datoria de a respecta drepturile și libertățile celorlalți, datorie care ne limitează drepturile noastre ca indivizi.)

Încheiați cu un scurt brainstorming despre povești de succes în domeniul mediului. Mai există speranță! Sunt foarte mulți oameni în întreaga lume care lucrează pentru a asigura un mediu durabil pentru generațiile viitoare.

Sfaturi pentru moderatori

Fiecare lanț trofic trebuie să ilustreze relații existente sau posibile. De exemplu, iarba – oaie - om. Sau plancton - balene. Sau plancton – heringi - porci (porcii sunt de multe ori hrăniți cu carne de pește). Rețineți că atunci când un animal moare, bacteriile îi distrug corpul, iar mineralele eliberate sunt preluate de plantele verzi. Astfel, ciclul vietii reîncepe. Miliarde de astfel de cicluri se interconectează și realizează rețeaua vietii.

Încercați să-i determinați pe participanți să se gândească la cât mai multe lanțuri trofice. Gândiți-vă la exemple din următoarele tipuri de habitat: zona forestieră, pădure, munte, pășune, mlaștină, iaz, râu și mare. Probabil va trebui să interveniți și să spuneți că „mineralele sunt acum duse în apa mării unde sunt folosite de fitoplanctonul marin.” Sau, pentru a ne muta din ecosistemul marin în cel terestru, puteți spune că „pescarusul care a mâncat crabul pe tarm a zburat spre interior pentru a cauta de mâncare pe câmp unde a murit”. Dacă un jucător nu poate stabili următoarea legătură, sugerați-i să ceară ajutorul altor colegi din grup.

La partea a doua, când taiati sfoara, realizati taieturi la întâmplare, în diverse parti ale rețelei. Primele taieturi nu vor avea o influenta prea mare, datorita modului în care se încruciseaza firele asigurând o oarecare sustinere a rețelei. Totusi, pe masura ce faceti si alte taieturi, rețeaua se va destrama treptat si în cele din urma veti ramâne cu o gramada de fire care atârna pe podea, înconjurata de un cerc de oameni care tin fiecare câte o bucata dintr-un fir mic si inutil.

În partea a doua a activitatii, trebuie sa fiti pregatit pentru raspunsuri controversate la întrebarea „ce pune în pericol rețeaua?”. Unele persoane, de exemplu vegetarianii, vor spune ca cei care consuma carne pun rețeaua în pericol. Trebuie sa înregistrati punctul de vedere si sa cereti opinia celorlalti jucatori. Încercati totusi sa nu intrati într-o dezbatere ampla în aceasta etapa; terminati întâi jocul si reveniti la aceasta discutie la sfârșit, la raportare si discutii.

Încercati sa nu va lasati antrenat în discutie si retineti scopul activitatii, si anume efectul activitatii omului asupra mediului.

Reteaua distrusa este o imagine foarte puternica. De aceea, este foarte important sa acordati timp cel puțin pentru un scurt brainstorming sau o discutie despre evolutia care se produce în prezent în vederea protejarii mediului. Trebuie sa mai adaugati si alte elemente referitoare la ce se poate face si ce pot face participantii. Situatia globala este într-adevar deprimanta, dar este important ca participantii sa nu se simta descurajati fata de sarcina pe care o au în fata.

Puteti citi informatiile de baza de la pagina 350 înainte de a pune întrebări despre legatura dintre drepturile omului si mediu.

Aceasta activitate este potrivita pentru o lectie de stiintele naturii.

Data importanta

22 Martie

Ziua Mondiala a Apei

22 Aprilie

Ziua Pământului

Sugestii pentru continuarea activitatii

Aceasta activitate poate fi folosita pentru a lansa o dezbatere despre drepturile omului si mediu. De exemplu, ar fi o idee buna sa existe un drept al omului referitor la mediu, asa cum exista alte drepturi ale omului? Are mediul o valoare dincolo de valoarea sa instrumentala? Este justificata acordarea de drepturi animalelor?

Încurajarea utilizarii durabile a resurselor necesita vointa politica, timp, efort si bani. Gânditi-va cât de multe lucruri ar realiza toate tarile prin intermediul educatiei în domeniul mediului, al cercetarii stiintifice si al programelor de protectie concreta a mediului, daca nu ar cheltui atât de mult pentru armament si armata. Daca participantii doresc sa mai analizeze aceste aspecte, pot organiza activitatea „Bani de cheltuit”, p. 177.

Idei de pus în practica

Implicati-va în proiecte locale de mediu. Contactati „Youth and Environment Europe” (YEE) (Europa pentru Tineri si Mediu, ETM). ETM care este o organizatie-umbrela din care fac parte peste 40 de organizatii regionale si nationale care se autoguverneaza si sunt implicate în studierea si conservarea naturii si a mediului în Europa. (www.ecn.cz/yee/)

Contactati o organizatie de mediu si întrebati de unde puteti afla informatii despre cum puteti deveni un consumator care protejeaza mediul.

Informatii suplimentare

În natura, toate elementele sunt legate unele de celelalte. Toate lucrurile vii si cele care nu sunt vii sunt legate prin cicluri, de exemplu exista ciclul carbonului si ciclul apei. Lanturile

trofice fac parte din aceste cicluri. Lantul trofic începe când o planta verde folosește energia vieții de la soare, mineralele din sol și apa pentru a obține hrana care le asigură energie pentru viața și creștere. Când o planta verde, de exemplu varza, este mâncată, mineralele și energia stocată în frunze este transmisă mai departe și utilizată, de exemplu, de către omida pentru a trăi și a crește. Având în vedere că fiecare animal pe rând este mâncat de un altul, energia și mineralele circulă în lantul trofic. Când moare animalul de la capatul lantului trofic, corpul său se degradează pe măsura ce este „mâncat” de bacterii. Mineralele care se aflau în organismul animalului mort sunt preluate de plantele verzi și începe un nou lant trofic.

A vota sau a nu vota

Fiecare vot conteaza.

TEME	Teme	Democratie, cetatenie, drepturile generale ale omului
DEMOCRATIE	Complexitate	Nivelul 4
CETATENIE	Numarul de participanti	Orice numar
DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI	Durata	270 de minute (3 parti)
COMPLEXITATE	Prezentare	Aceasta activitate presupune organizarea unui sondaj printre oamenii din comunitate pentru a afla despre: <ul style="list-style-type: none"> ▪ prezenta la vot în alegeri; ▪ participarea civica.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul de a lua parte la conducerea tarii; ▪ dreptul de a participa la alegeri democratice; ▪ libertatea de expresie.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stabilirea motivelor pentru care votul tau este util în alegeri; ▪ dobândirea deprinderii de a gasi si analiza informatiile în mod critic; ▪ valorificarea contributiei personale a fiecarui cetatean într-o societate democratica.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ formularele de sondaj 1 si 2, câte un set pentru fiecare pereche; ▪ copii dupa caseta 1, notite referitoare la modul de desfasurare al unui sondaj, câte o copie pentru fiecare pereche; ▪ pixuri si creioane pentru fiecare participant; ▪ coli mari de hârtie (format A3) sau hârtie de flipchart si carioci; ▪ banda adeziva.
NIVELUL 1	Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Copiati caseta 2, modelul de formular de sondaj, pe o coala mare de hârtie, pentru a servi ca instrument ajutator pentru instructiuni. ▪ Pe hârtia de flipchart, multiplicati formularele de sondaj 1 si 2 în vederea compilarii rezultatelor. ▪ Stabiliti un program al activitatii. Aveti nevoie de 60 de minute pentru partea întâi (prezentarea sondajului), cel puțin 120 de minute pentru partea a doua (sondajul) si 90 de minute pentru partea a treia (analiza rezultatelor, raportare si evaluare).
NIVELUL 4		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
ORICÂTI		
ORICE NUMAR		
270 DE MINUTE		

Instructiuni

Partea întâi: Prezentarea sondajului

1. Explicati participantilor ca scopul principal al acestei parti este pregatirea grupului pentru a merge în comunitate si a-i întreba pe oameni care sunt motivele pentru care voteaza sau nu voteaza.
2. Întrebatii pe participanti daca intentioneaza sau nu sa voteze la alegerile nationale si locale, data urmatoare (sau prima data) când vor avea ocazia. Participantii trebuie sa voteze prin ridicare de mâini. Împartiti apoi grupul în cei care intentioneaza sa voteze (A) si cei care nu vor sa voteze (B). „Nehotarâtii” pot fi distribuiti aleatoriu în oricare dintre grupuri, pentru a echilibra în masura posibilului numarul de participanti din fiecare echipa.
3. Fiecare grup trebuie sa faca o lista a motivelor pentru care intentioneaza sau nu sa voteze si sa le scrie pe o coala mare de hârtie. Acordati-le 15 minute pentru pregatirea listei.
4. Reuniti grupurile si rugati câte un reprezentant al grupurilor A si B sa prezinte listele. Lasati la sfârșit timp pentru o scurta discutie si adaugati pe liste orice alte sugestii.
5. Distribuiti copii ale formularului de sondaj. Folositi copia pe foaie mare pe care ati realizat-o. Asigurati-va ca participantii observa ca Partea întâi este pentru înregistrarea raspunsurilor celor care nu voteaza si Partea a doua este pentru înregistrarea raspunsurilor celor care voteaza. Remarcati faptul ca întrebările sunt asemanatoare, cu exceptia întrebării 2, care este diferita în cele doua parti. Revedeti întrebările, asigurându-va ca sunt clare.
6. Explicati modul de înregistrare a raspunsurilor. Aratati grupului exemplul (vezi foile volante) si explicati cum se foloseste „metoda cu patru liniute barate” pentru a tine socoteala.
7. Distribuiti copii dupa notitele referitoare la modul de realizare al unui interviu, câte o copie pentru fiecare pereche. Parcurgeti notitele si discutati despre:
  - cum se poate sti daca cei interviuati au fost alesi aleatoriu;
  - câte persoane va chestiona fiecare pereche? (Cu cât mai multi, cu atât mai bine!);
  - când si unde va fi efectuat sondajul;
  - când va fi realizat sondajul;
  - momentul în care grupul se reunește si discuta rezultatele;
8. Daca fiecare a înțeles ce are de facut, continuati cu partea a doua – sondajul de opinie!

Partea a doua: Analiza rezultatelor

Sondajul este acum finalizat. Grupurile se reunesc pentru a compara, analiza si discuta rezultatele. Trebuie sa le acordati 60 de minute pentru aceasta activitate.

1. Fiecare pereche trebuie sa completeze totalurile obtinute în fiecare caseta si sa adauge casetele la cele doua diagrame mari. Astfel, informatiile din fiecare grup sunt comparate si se pot calcula totalurile pentru fiecare grup. De asemenea, trebuie înregistrate „motivele” pe care le-au mentionat cei interviuati. Daca acelasi motiv a fost mentionat de mai multe ori, înregistrati de câte ori, folosind din nou „metoda cu patru liniute barate”.
2. Dupa ce toate informatiile au fost compilate, participantii trebuie sa calculeze urmatoarele date statistice:
  - numarul total de persoane chestionate;
  - raportul celor care voteaza din esantionul total si raportul celor care nu voteaza din esantionul total;
  - raportul între barbati si femei din totalul de persoane interviuate;
  - procentul de persoane chestionate în fiecare grup de vârstă;
  - grupul de vârstă cu cel mai mic numar de persoane care voteaza;

- grupul de vârstă cu cel mai mare număr de persoane care votează;
  - motivele cel mai des menționate pentru a nu vota;
  - motivele cel mai des menționate pentru a vota;
  - au fost mai multe persoane dintre cele intervievate care au prezentat motive (de ambele părți) legate de persoane sau de partide.
3. Discutați în continuare despre impresiile participanților privind realizarea sondajului, ce experiențe au avut și ce au învățat.

Raportare și evaluare

În cadrul discuției despre rezultate, puteți aborda mai multe aspecte diferite, cum ar fi:

- Ce sentimente au avut participanții pe parcursul efectuării sondajului? În general, oamenii erau pregătiți să răspundă la întrebările unui sondaj?
  - A fost dificil de realizat sondajul? Le-a plăcut?
  - A reușit grupul să selecteze un eșantion „reprezentativ” din totalul populației? Care au fost dificultățile întâmpinate în selectarea eșantionului?
  - Ce probleme există în extragerea concluziilor din rezultatele grupului? Cum ar putea fi evitate aceste probleme?
  - Au existat anumite date statistice care au surprins în mod deosebit grupul?
  - Au fost neașteptate în vreun fel rezultatele grupului?
  - Răspunsurile date de oameni tind să corespundă sentimentelor care există în cadrul grupului? Considerați că grupul este „reprezentativ” pentru întreaga populație?
  - Participanții ar schimba ceva în modul de realizare al sondajului dacă ar trebui să îl realizeze din nou?
  - Rezultatele sondajului oferă o imagine realistă a tipurilor de opțiuni de vot ale comunității? De ce? De ce nu?
  - Datele statistice sunt deseori prezentate ca fapte care susțin argumente. Cât de circumspecti ar trebui să fie oamenii în privința datelor statistice?
  - Care este în momentul de față, în cadrul grupului, percepția necesității de a utiliza votul?
- Si-a schimbat cineva opinia (în oricare sens)? Dacă da, care au fost cele mai convingătoare argumente?

Sfaturi pentru moderatori

Partea întâi, organizarea sondajului, are ca scop construirea bazei pentru sondajul propriu-zis din partea a doua. La început, ați putea să le spuneți participanților în mod explicit că scopul activității este să le dea tinerilor sentimentul propriei valori contribuind la procesul democratic. Este recomandabil să accentuați acest aspect al problemei, decât să încercați să-i „convingeți” să-și folosească votul. Explicați-le că doriți ca fiecare membru al grupului să ia propria decizie până la sfârșitul activității, dar pentru a realiza aceasta este important să fie conștienți de existența diverselor motive care justifică votul.

Încercați să purtați o discuție cât mai „obiectivă” despre vot sau absența lui (punctul 4) și nu să îi încurajați pe „cei care au votat” să îi convingă pe „cei care nu au votat”.

Când vorbiți despre modul de realizare al unui interviu (punctul 7), trebuie să aveți în vedere dificultățile cu care s-ar putea confrunta grupul în realizarea sondajului. În unele comunități, s-ar putea ca oamenii să se simtă stânjenți să fie intervievați pe strada de persoane necunoscute. În acest caz, poate este mai bine ca membrii grupului să își intervieveze prietenii și cunoscuții.

Este foarte important să estimați ce cantitate de informație poate prelucra grupul în cadrul analizei. Evitați să adunați prea multe informații, astfel încât participanții să nu se încurce în

calculare. Dacă aveți un grup mare, fiecare pereche trebuie să intervieze mai puține persoane decât dacă grupul ar fi mic.

Sugestii pentru continuarea activității

Consultați informațiile din materialul de bază despre democrație de la pagina 326 și aflați în ce zi au mers pentru prima oară la vot femeile din țara voastră. Puteți să vă informați și despre categoriile care nu au drept de vot în prezent, în societatea din care faceți parte (de exemplu, copiii, imigranții, deținuții, etc.). Discutați despre motivele acestei situații și spuneți dacă vi se pare corect sau nu.

Într-o societate democratică, oamenii au multe ocazii de a lua măsuri în privința problemelor care îi preocupă. Activitatea „Centrala electrică”, p. 198, le oferă participanților posibilitatea de a se gândi la modalitățile de a încuraja schimbarea socială.

Data importantă

Ziua în care a fost adoptat votul universal în țara voastră.

Ideile de pus în practică

Organizați o sărbătorire a zilei în care femeilor le-a fost acordat dreptul de vot în țara voastră. Dacă ați descoperit categorii de persoane din societatea în care trăiți care nu au drept de vot și considerați că aceasta este o nedreptate, scrieți o scrisoare adresată reprezentanților voștri în parlament în care să exprimați îngrijorarea grupului. Încercați să obțineți și alte semnături.

Note privind realizarea sondajului

Găsirea persoanelor pe care să le interviezi

1. Abordati-i pe posibili interviezi *aleatorii*: cu alte cuvinte, nu trebuie să-i „selectați” pe cei care să facă parte sau care să fie excluși din sondaj, pentru că sunt „tineri”, „batrâni”, „frumoși”, „femei”, etc. Încercați să nu aveți o atitudine partinitivă.
2. Întrebați persoana pe care vreți să o interviezi dacă vrea să vă răspundă la câteva întrebări pentru un sondaj, explicați-i cine sunteți și spuneți-i că răspunsurile sunt anonime și că rezultatele sondajului nu vor fi publicate; vor fi utilizate doar în cadrul grupului vostru.

Înregistrarea interviului

1. Dacă persoana abordată este de acord să participe la sondaj, întrebați-o dacă a votat la ultimele alegeri. Dacă răspunde „nu”, completați formularul 1, formularul pentru „cei care nu votează”. Dacă răspunde „da”, completați formularul 2, formularul pentru „cei care votează”.
2. Întrebarea 1: Oamenii vor menționa vârsta numai dacă doresc. Dacă nu, se bifează în ultima coloană.
3. Întrebarea 2: Arătați-le persoanelor interviuate opțiunile și rugați-i să aleagă. Dacă au un alt motiv, notați în coloana E. Nota: diferența între B și C este că B este un motiv care implică o *persoană privată*, în timp ce C este un motiv care se referă la un *partid*.
4. Notele trebuie să fie clare, astfel încât să se poată face ușor calculele ulterioare. Pe fiecare formular trebuie să fie înregistrate cât mai multe persoane. Fiecare persoană primește câte o notă pentru fiecare întrebare.

FOI VOLANTE

Formular pentru sondaj

I: cei care nu voteaza

Întrebarea 1: Din ce grup de vârstă faceți parte? (optional)

	Sub 25	25 - 40	40 - 60	Peste 60	Prefer sa nu spun
BARBAT					
FEMEIE					

Întrebarea 2: De ce nu ati votat la ultimele alegeri?

- A. Am considerat ca votul meu nu va influenta cu nimic rezultatul final.
- B. Nu am avut pe cine sa votez.
- C. Nu am fost de acord cu nici una dintre platformele politice prezentate.
- D. Am fost ocupat(a).
- E. Alte motive (detalii):

A	B	C	D	E

2: cei care voteaza

Întrebarea 1: Din ce grup de vârstă faceți parte? (optional)

	Sub 25	25 - 40	40 - 60	Peste 60	Prefer sa nu spun
BARBAT					
FEMEIE					

Întrebarea 2: De ce ati votat la ultimele alegeri?

- A. Am considerat ca este responsabilitatea mea democratica.
- B. Am vrut sa votez pentru [numele persoanei].
- C. Am vrut sa votez pentru [numele partidului].
- D. Nu am vrut sa câștige [numele altei persoane/altui partid].
- E. Alte motive (detalii):

A	B	C	D	E

Cum se completeaza formularul pentru sondaj (exemplu)

Formularul pentru sondaj I: cei care nu voteaza

Întrebarea 1: Din ce grup de vârstă faceți parte? (optional)

	Sub 25	25 - 40	40 - 60	Peste 60	Prefer sa nu spun
BARBAT					

FEMEIE					
--------	--	--	--	--	--

Întrebarea 2: De ce nu ati votat la ultimele alegeri?

- A. Am considerat ca votul meu nu va influenta cu nimic rezultatul final.
- B. Nu am avut pe cine sa votez.
- C. Nu am fost de acord cu nici una dintre platformele politice prezentate.
- D. Am fost ocupat(a).
- E. Alte motive (detalii):

A	B	C	D	E
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nu eram în zona la momentul alegerilor. ▪ Nu am încredere în politicieni. ▪ Cineva m-a rugat sa nu votez.

Sedinta de sindicat

O zi de munca cinstita merita o plata cinstita.

TEME	Teme	Drepturi sociale, democratie, cetatenie
DREPTURI SOCIALE	Complexitate	Nivelul 4
DEMOCRATIE	Numarul de participanti	10-15
CETATENIE	Durata	120
COMPLEXITAT E	Prezentare	Activitatea este o simulare a unei întâlniri între angajator, angajati si reprezentantii sindicatului pentru a negocia salariile si conditiile de munca. Printre aspectele abordate se numara: <ul style="list-style-type: none"> ▪ rolul sindicatelor; ▪ negocierea colectiva la locul de munca; ▪ drepturile lucratorilor.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul de a purta negocieri colective; ▪ dreptul de a se reuni si a se asocia, în vederea formarii unui sindicat; ▪ dreptul de a nu fi demis pe nedrept.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ înțelegerea rolului sindicatelor; ▪ dobândirea deprinderilor de a lua decizii prin consens; ▪ promovarea participarii, responsabilitatii si solidaritatii.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ copii dupa foaia volanta 1 „Problema”, câte un exemplar pentru fiecare participant; ▪ copii dupa foaia volanta 2 „Mic glosar de termeni din domeniul muncii”, câte un exemplar pentru fiecare participant; ▪ etichete de identificare (optional); ▪ hârtie, carioci si pixuri colorate (optional); ▪ doua sali (recomandabil, dar optional).
NIVELUL 1	Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cititi informatiile legate de activitate, inclusiv foile volante, astfel încât sa fiti pregatiti pentru rolul de sursa de informatii pentru oricare dintre jucatori în timpul activitatii. ▪ Pregatiti sala. Asezati 6 scaune în forma de cerc. Scaunele sunt pentru reprezentantii diverselor parti si pentru persoana care urmeaza sa prezideze întâlnirea. În spatele acestor 6 scaune, aranjati alte scaune pentru restul participantilor.
NIVELUL 4		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
10-15		
DURATA		
120 DE MINUTE		

Instructiuni

1. Prezentați activitatea. Explicați-le participanților că este vorba despre simularea unei întâlniri între angajatori, pe de o parte, și angajați și reprezentanții sindicatului, pe de altă parte. Scopul este realizarea unui acord privind salariile lucrătorilor și condițiile de lucru, în baza negocierii colective.
2. Pentru încălzire, participanții trebuie să găsească un nume și un domeniu de activitate pentru firma unde urmează să se desfășoare scena. Poate fi o firmă imaginară sau reală, care să aibă produse reale sau imaginare. Participanții vor da un nume și sindicatului.
3. Împărțiți participanții în două grupe, în raport de 2 la 1. Grupul mai mic îl reprezintă angajatorii, iar grupul mai mare este format din angajați și reprezentanții sindicatului.
4. Distribuți copii după foaia volantă 1 „Problema” și foaia volantă 2 „Mic glosar de termeni din domeniul muncii”. Acordați-le participanților 10 minute pentru a citi fișele și apoi verificați dacă toți au înțeles informațiile.
5. Prezentați pe scurt modul de desfășurare al simulării: angajatorii sunt cei care convoacă întâlnirea și unul dintre ei va prezida ședința. Mai întâi își prezintă propunerea. Apoi, sindicatul și reprezentanții lucrătorilor își prezintă și ei propunerea. Ulterior, toate părțile negociază și încearcă să ajungă la o înțelegere.
6. Rugați-i pe participanți să stabilească procedura de desfășurare a întâlnirii, de exemplu, când negocierile sunt în curs, ar trebui să existe o limită de timp cât are voie să vorbească fiecare persoană – maximum 2 minute, de exemplu? Durata totală a întâlnirii? Proceduri pentru luarea unor pauze scurte în care reprezentanții să îi poată consulta pe cei pe care îi reprezintă, etc. Cine ar putea să mai ia cuvântul sau vor fi doar reprezentanții?
7. Participanții trebuie acum să se împartă în două grupuri și să se pregătească (30 de minute). Lucrătorii/sindicatul trebuie să își aleagă doi reprezentanți. Ambele grupuri trebuie:
  - să elaboreze o nouă propunere care să fie prezentată în cadrul întâlnirii;
  - să stabilească ce puteri de negociere trebuie să aibă reprezentanții;
  - să hotărască care este limita de jos, adică scenariul negativ și înțelegerea cea mai puțin acceptabilă.
8. Când grupurile sunt pregătite, invitați reprezentanții să se așeze pe cele 5 scaune aflate în cercul din mijlocul camerei și pe ceilalți să se așeze în spatele lor. Invitați persoana care prezidează să deschidă întâlnirea.
9. După terminarea ședinței, luați o scurtă pauză în care participanții trebuie să iasă din rol și să abia apoi continuați cu raportarea și evaluarea.

Raportare și evaluare

Începeți cu o scurtă discuție despre cum s-au simțit participanții în cadrul activității și apoi vorbiți despre ce s-a întâmplat și ce au învățat:

- Cum au lucrat cele două grupuri pentru a-și formula propunerile inițiale? A fost simplu sau dificil?
- Când au formulat propunerile inițiale, grupurile au avut în vedere interesele proprii sau cele ale firmei?
- Grupurile au stabilit tactici de negociere?
- Cum s-a desfășurat întâlnirea? Toți care au vrut să vorbească au avut ocazia să ia cuvântul?
- Au reușit participanții să ajungă la un acord care să fie acceptat de ambele părți?
- Dreptul de a face parte dintr-un sindicat este un drept al omului recunoscut. Cât de important este acest drept? Care ar fi consecințele faptului de a nu avea acest drept?
- Câți oameni știu ce sunt și cu ce se ocupa sindicatele?

- Cât de puternice sunt sindicatele în țara voastră? În privința angajatorilor, există organizații ale angajatorilor?
- Există printre participanți membri de sindicat? De ce? Care sunt avantajele și dezavantajele?

Sfaturi pentru moderatori

Data importantă Înainte de a începe activitatea trebuie să aveți în vedere opiniile și atitudinile generale din țara voastră față de sindicate. De exemplu, în societățile post-comuniste, este posibil să existe o anumită rezistență față de această activitate datorită moștenirii din perioada în care sindicatele erau considerate „școli ale comunismului”. În acest caz, puteți începe prin a analiza imaginile și stereotipurile pe care le au oamenii despre sindicate. Puteți de asemenea să-i rugați pe participanți să contacteze sindicatele locale pentru informații și să se informeze despre problemele legate de muncă în țara lor. Puteți sublinia de asemenea semnificația și importanța sindicatelor pentru protejarea drepturilor lucrătorilor indiferent de sistemul politic caruia îi aparțin.

În funcție de grup, s-ar putea să fie nevoie să le dați mai multe sfaturi în privința negocierii colective. Le puteți da participanților sfaturi privind modul de construire al pozițiilor și propunerilor. De exemplu:

- Sunt de acord angajații să renunțe la mărirea de salariu, dar să rămână toți lucrătorii?
- Care categorii de lucrători trebuie concediate, dacă deja au loc concedieri?
- Propunerea este realistă? Firma poate suporta sarcina economică?

Lasăți întâlnirea și negocierile să își urmeze cursul lor firesc. Dacă, în timpul discuțiilor, angajații și sindicatul se gândesc să își susțină propunerea cu o grevă, le puteți furniza hârtie și pixuri ca să scrie postere pentru miting. Dacă angajatorii vor să-i dea pe lucrători afară organizând, spre exemplu, o grevă patronală, asigurați-vă că aveți o altă sală în care să se ducă lucrătorii.

Majoritatea țărilor europene au legislație care reglementează negocierea colectivă. Puteți identifica corpul respectiv de legislație și puteți copia câteva articole importante pentru a-i ajuta pe participanți să dezvolte activitatea la potențialul maxim.

Variații

Un alt exemplu de situație care presupune negocierea unor drepturi este o întâlnire care are loc la școală în vederea rezolvării unei dispute cu un student „problema”. Întâlnirea poate să se desfășoare între student și părinții acestuia, pe de o parte, și diriginte și comitetul de părinți și profesorii, pe de altă parte.

Sugestii pentru continuarea activității

Invitați un membru de sindicat să vorbească participanților. Găsiți numerele de telefon ale sindicatelor în cartea de telefon a localității. În general, sindicatele doresc să se apropie de tineri, ceea ce pentru voi poate fi o ocazie bună.

Dacă participanților le place să dezbata idei, s-ar putea să îi intereseze activitatea „Care este poziția ta?” în care participanții trebuie să își susțină opiniile referitoare la o serie de aspecte legate de drepturile omului.

Idei de pus în practică

Realizati împreuna cu un sindicat local un proiect de promovare a miscarii sindicale în rândul tinerilor.

Informatii suplimentare

Nota: aceasta activitate a fost realizata împreuna cu sindicatul GMO din Marea Britanie, European Trade Union College, ETUCO (Colegiul Sindical European) si Association for European Training of Workers on the Impact of New Technologies, AFETT (Asociatia pentru Formare Europeana a Lucratorilor privind Impactul Noii Tehnologii

Exista informatii despre tineri si participarea în sindicate în informatiile de baza despre drepturile sociale, p. 387.

FOI VOLANTE

Problema	Mic glosar de termeni din domeniul muncii
<p>Scena are loc la o sedinta cu angajatorii, angajatii si sindicatul, care sunt blocati în încercarea de a ajunge la o înțelegere privind o cerere de marire a salariului.</p> <p>Fabrica functioneaza 24 de ore din 24, 365 de zile pe an. Are 1000 de angajati, de la productie pâna la conducere. Toti lucratorii sunt membri de sindicat.</p> <p>În prezent, compania are dificultati financiare si economice, dar nu este în prag de faliment. Profitul a ramas ridicat, dar în ultimul an a scazut, pentru ca întreg sectorul trece printr-o perioada dificila. În ultimii trei ani, salariile au scazut cu 3% în termeni reali si numarul angajatilor a scazut cu 10%.</p> <p>Lucratorii solicita o marire de salariu în raport cu maririle acordate în alte sectoare industriale. Conducerea a precizat ca sunt necesare reduceri de personal daca se doresc mariri salariale. Propunerea conducerii este urmatoarea:</p> <ul style="list-style-type: none"> marire de 4% a salariilor pe o perioada de 12 luni, pentru contractele individuale de munca (inflatia este în prezent de 2% pe an); plata în baza orelor lucrate într-un an si nu zilnic sau saptamânal si renuntarea la munca peste program; reduceri de personal (10% din personal, în special lucratorii cu jumatate de norma, personalul angajat temporar si ucenicii, pe baza regulii „cine vine ultimul pleaca primul”) si renuntarea voluntara la locul de munca. <p>Propunerea conducerii a fost respinsa de adunarea generala a lucratorilor care s-au aratat îngrijorati ca propunerile reprezinta un pas înapoi (în prezent, 40% din angajati câstiga cea mai mare parte a venitului din munca suplimentara). Sindicatul si angajatii au facut conducerii o contrapropunere:</p> <ul style="list-style-type: none"> crestere de 9% a salariilor în 2 ani; orele suplimentare si primele ramân aceleasi; numarul actual de angajati ramâne neschimbat si fiecare angajat	<p>Negociere colectiva: Este un proces de negociere în care reprezentantii angajatilor si ai angajatorilor încearca împreuna sa rezolve anumite probleme, de exemplu salariile si conditiile de munca.</p> <p>Greva patronala: Este unul dintre mijloacele cele mai radicale de exercitare a puterii de catre angajator. Acesta refuza angajatilor accesul la locul de munca, încuie pur si simplu usile, încercând sa-i forteze astfel sa accepte cererile conducerii.</p> <p>Concediere: Lucratorii sunt concediati când angajatorul se hotaraste sa închida afacerea. Angajatii au dreptul la plati compensatorii.</p> <p>Plata compensatorie: Daca un angajat permanent este concediat pe nedrept sau datorita restructurarii firmei, are dreptul la plati compensatorii. Valoarea acestor plati este adeseori calculata în functie de salariul primit de lucratorul respectiv. De exemplu, salariul pe o saptamâna pentru fiecare an de munca.</p> <p>Greva: Dreptul la greva este un drept de baza, social si un drept al omului care este considerat un element necesar într-o negociere colectiva reusita si un instrument de diminuare</p>

care este concediat forțat va urma cursuri de recalificare pe cheltuiala firmei;

- dacă nu sunt îndeplinite cererile, se intră în greva.

Contrapropunerea a fost refuzată de conducere care a afirmat că sugestiile sindicatului și ale lucrătorilor nu rezolvă problemele cu care se confruntă compania.

Negocierile durează deja de două luni.

Politica companiei este că atunci când nu se poate ajunge la o înțelegere în timp de două luni, să se organizeze o ședință specială cu toate părțile implicate. Această ședință reprezintă baza pentru simulare. Ambelor părți li se cere să vină cu o nouă propunere care să constituie o bază realistă pentru a ajunge la o înțelegere reciproc avantajoasă.

La masa negocierilor trebuie să fie în total 7 persoane: 2 reprezentanți ai conducerii, o persoană care să conducă discuțiile (numită de angajatori) și 4 reprezentanți sindicali. Pentru că este o ședință generală specială, toți angajații sunt invitați să participe.

a inegalității firești care există în relația dintre angajat și angajator. Greva este refuzul de a munci sau obstructionarea muncii de către lucrători. Lucrătorii nu pot intra în greva când doresc. Trebuie să fie îndeplinite anumite condiții care de obicei sunt prevăzute de lege și diferă de la țară la țară.

Sindicat: Sindicatul este o asociație care are ca scop apărarea intereselor lucrătorilor, inclusiv remunerarea și condițiile de muncă. Sindicatele îi reprezintă în general pe lucrători în cadrul negocierilor cu angajatorii. În multe țări, sindicatele sunt organizate în confederații.

Violenta în viața mea

„Urmează regula celor trei R: respectul de sine/respectul față de ceilalți și responsabilitate pentru toate acțiunile tale.” (Dalai Lama)

TEME	Teme	Pace și violență, securitatea umană, drepturile generale ale omului
PACE SI VIOLENȚA	Complexitate	Nivelul 3
SECURITATEA UMANA	Numarul de participanți	Orice număr
DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI	Durata	60 de minute
COMPLEXITATE	Prezentare	Este o activitate bazată pe discuții în care participanții își analizează experiențele privind violența interpersonală.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul la viață, libertate și securitate a persoanei; ▪ dreptul la libertate de gândire, de conștiință și la libertatea religiei.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ capacitatea de a se identifica nu numai ca obiect al violenței, dar și ca posibilă sursă de violență; ▪ încurajarea formării deprinderilor de a găsi soluții pozitive pentru situațiile violente; ▪ dezvoltarea toleranței și responsabilității.
NIVELUL 2	Materiale	
NIVELUL 1	Pregătire	
NIVELUL 3		
NUMARUL DE PARTICIPANȚI		
ORICE NUMAR		
DURATA		
60 DE MINUTE		

Instrucțiuni

1. Explicați-le participanților că au ocazia să își împartăsească unii altora gânduri și sentimente privind experiențele personale de violență interpersonală, atât când oamenii s-au manifestat violent față de ei, dar și când ei au fost violenți cu alți oameni.
2. Asigurați-vă că participanții cunosc și înțeleg regulile activității participative de grup: toată lumea trebuie să fie tratată cu respect, confesiunea unei persoane trebuie să rămână confidențială și nimeni nu trebuie să se simtă obligat să povestească lucruri care îl stânjenesc.
3. Organizați un brainstorming pe baza cuvântului „violenta” și rugați participanții să dea exemple de violență în viața de zi cu zi, de exemplu, abuzul verbal, insulta, sarcasmul, saritul peste rând, datul oamenilor la o parte, palmuirea sau lovirea unui copil, jaful, furtul marunt, vandalismul, etc.
4. Rugați participanții să se gândească 5 minute la incidente personale în care:
  - a) cineva s-a comportat violent cu ei;
  - b) s-au comportat ei violent cu alții;
  - c) au văzut pe cineva care se comporta violent și nu au intervenit.

Raportare si evaluare

Începeti cu o scurta discutie despre desfasurarea activitatii, daca a fost sau nu dificila si daca da, de ce. Analizati în continuare cauzele si efectele situatiilor a), b) si c) de mai sus. Întrebatii daca se ofera cineva voluntar sa își prezinte propriile experiente pentru a fi discutate de grup. Lasati-i pe cei care s-au oferit voluntari sa povesteasca ce s-a întâmplat si cum s-au simtit, dupa care puteti deschide discutia cu toti participantii.

1. De ce a avut loc întâmplarea violenta?
2. Cum s-ar fi comportat alti membri ai grupului în situatii similare?
3. De ce te-ai comportat în acest fel?
4. Cum te-ai fi putut comporta altfel? Restul grupului are sugestii?
5. Ce ar fi putut face altcineva pentru a împiedica producerea incidentului?
6. În cazul de la punctul c), de ce nu au intervenit?
7. Care au fost cauzele incidentului?
8. Câte incidente s-au datorat unor neînțelegeri, câte s-au datorat supararii, ciudei si geloziei si câte au fost rezultatul diferentelor de cultura, obiceiuri, opinii si credinta?
9. Ce înțeleg oamenii prin cuvântul „toleranta”? Cum îl definesc?
10. Este normal ca oamenii sa fie toleranti în întregime fata de ceea ce fac sau spun alti oameni?
11. De ce este toleranta o valoare-cheie în promovarea drepturilor omului?

Data importanta

16 Noiembrie
Ziua Internationala a
Tolerantei

Sfaturi pentru moderatori

Pregatiti-va pentru orice fel de surprize si pentru a-i încuraja pe cei carora li se pare activitatea complicata si suparatoare. Nu puteti cunoaste trecutul fiecaruia, ce se întâmpla sau s-a întâmplat în familiile lor. Este posibil ca unii participanti sa fi avut experiente negative de violenta de diferite tipuri. Subliniati ca scopul acestei activitati este dobândirea unor deprinderi de rezolvare a violentei, prin descoperirea cauzelor, recunoasterea sentimentelor si emotiilor si formarea deprinderilor de a actiona cu siguranta pentru a controla situatia si a gasi mijloace neviolente de a raspunde unor situatii violente. Reamintiti-le participantilor continutul articolului 1 din Declaratia Universala a Drepturilor Omului: „Toate fiintele umane se nasc libere si egale în demnitate si în drepturi.” Daca ne asteptam ca oamenii sa respecte prevederile acestui articol, atunci si noi trebuie sa le respectam. Daca sunt mai mult de zece persoane în grup, puteti sa-i împartiti în grupuri mici pentru a-si povesti experientele.

Variatii

Aceasta este o foarte buna activitate bazata pe teatru. Rugati 2, 3 sau 4 persoane sa puna în scena un incident. Restul grupului urmareste scena. Din când în când, opriti reprezentatia si rugati publicul sa comenteze sau sa faca sugestii privind modul de continuare al piesei. O alta varianta este interventia directa a publicului, preluarea rolurilor actorilor si crearea unor finaluri diferite.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Informati-va despre organizatii care ofera sprijin victimelor violentei, de exemplu, linii telefonice speciale sau retele de ajutorare a victimelor. Informati-va despre alte organizatii care promoveaza înțelegerea si toleranta în cadrul comunitatii. Daca doriti sa lucrati în continuare pe tema pacii si a violentei, puteti consulta activitatea „A trai într-o lume perfecta”, p. 160. Aflati raspunsurile la întrebări si completati o mandala a pacii.

Idei de pus în practica

Luati legatura cu o organizatie care are ca scop promovarea pacii si a nonviolentei în comunitate si aflati cum va puteti implica.

Ziua de mâine

„Daca îi judeci pe alții în felul în care te-a judecat pe tine acest sistem, nu ești cu nimic mai presus decât cei care te-au condamnat la moarte.” (Dwight Adanandus)

TEME	Teme	Securitatea umana, mass-media, pace și violență
SECURITATEA UMANA	Complexitate	Nivelul 3
MASS-MEDIA	Numarul de participanti	Orice numar
PACE SI VIOLENȚA	Durata	60 de minute
COMPLEXITATE	Prezentare	Pentru aceasta activitate se folosesc fise cu informatii și se organizează o discuție în care se analizează aspecte privind: <ul style="list-style-type: none"> ▪ drepturile criminalilor; ▪ pedeapsa cu moartea; ▪ protejarea societății împotriva criminalilor.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dreptul la viață; ▪ dreptul de a nu fi supus unui tratament dur, inuman și degradant.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizarea prejudecăților pe care le avem față de criminali și reflecții asupra unora dintre implicațiile pedepsei cu moartea; ▪ conștientizarea deprinderilor de a asculta și a modului de „interpretare” al informațiilor care ni se oferă; ▪ promovarea sentimentului de demnitate umană și de dreptate.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ copii după foaia volantă „Ziua de mâine”; câte un exemplar pentru fiecare participant; ▪ câte o coală de hârtie și un creion pentru fiecare membru al grupului.
NIVELUL 1		
NIVELUL 3		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
ORICE NUMAR		
DURATA		
60 DE MINUTE		

Instructiuni

Etapa I

1. Cititi cu voce tare grupului partea întâi din „Ziua de mâine”. După ce ați terminat de citit, acordați participanților 5 minute să își amintească principalele elemente și să le scrie în cuvintele lor. Rugați-i apoi să facă schimb de foi cu vecinul, să citească fiecare ce a scris celălalt și să își comunice impresiile.
2. Invitați câțiva voluntari să citească ce au scris. Discutați apoi diferențele dintre versiuni: unii și-au amintit mai multe detalii decât alții? Unii au inventat detalii care nu au fost menționate în povestea inițială?

3. Rugati participantii sa comunice care a fost reactia lor fata de povestea initiala: cine cred ei ca este naratorul? Ce s-a întâmplat?

Etapa a II-a

1. Cititi cu voce tare fragmentul decupat din ziar si partea a doua din povestirea lui Dwight.
2. Acordati perechilor 10-15 minute pentru a discuta informatiile noi cu partenerii lor. Furnizati-le copii dupa materialul „Ziua de mâine” pentru situatia în care vor sa faca trimitere la anumite elemente din text.
3. Participantii trebuie sa se gândeasca la urmatoarele doua probleme:
  - Si-au schimbat parerea despre Dwight sau Nanon când au aflat ca acestia se aflau în cladirea condamnatilor la moarte? În ce mod? De ce?
  - Ce credeti ca a vrut sa spuna Dwight când a zis ca „daca îi judeci pe altii în felul în care te-a judecat pe tine acest sistem, nu esti cu nimic mai presus decât cei care te-au condamnat la moarte”?
4. Deschideti discutia cu tot grupul si solicitati reactii din partea cât mai multor perechi la aceste întrebări.

Raportare si evaluare

Aceasta activitate poate fi folosita pentru a scoate la iveala numeroase probleme importante si interesante care pot face obiectul altor activitati si discutii. Cu toate acestea, se recomanda ca la raportare sa nu va îndepartati de la subiectele pe care grupurile le-au propus deja si sa nu deschideti teme noi de discutie (vezi mai jos, dupa observatii pentru moderatori).

- Ati învățat ceva despre voi însiva din aceasta activitate? V-a determinat sa va schimbati unele opinii sau convingeri anterioare?
- Ce credeti ca a vrut sa ilustreze activitatea? Si-a atins scopul si daca nu, de ce?
- Ce credeti ca a vrut sa va comunice activitatea despre dreptul la viata? Au mai fost si alte probleme privind drepturile omului abordate în cadrul discutiei?

Notati aceste probleme pe o coala mare de hârtie sau pe hârtie de flipchart pentru a fi folosite ulterior.

Sfaturi pentru moderatori

În cadrul primei discutii (dupa ce ati citit partea întâi), este important sa nu le dati participantilor nici un indiciu cu privire la situatia celor doi barbati: încercati sa aflati care sunt parerile participantilor despre personaje, dar fara sa dati impresia ca aveti un motiv anume. Scopul este ca participantii sa analizeze latura umana a celor doi barbati, fara sa stie nimic despre circumstante sau trecutul lor.

Scopul schimbului de explicatii de la sfârșitul primei etape este sa le ofere participantilor o idee despre diversele moduri în care oamenii pot percepe si își pot aminti exact aceeași informatie. Trebuie mentionat ca activitatea nu trebuie considerata un „test”, astfel încât participantii nu trebuie sa se jeneze pentru explicatiile pe care le dau. Activitatea trebuie vazuta mai degraba ca un mod de prezentare a diverselor puncte de vedere. Încercati sa solicitati comentarii suplimentare de la persoane ale caror explicatii au fost complet diferite fata de cele date de vecinii lor. Întrebati-i de ce stau lucrurile așa. De ce, spre exemplu, unii participanti si-au amintit informatii care au fost omise de altii.

Activitatea propriu-zisa va ridica probabil prea multe probleme pentru o singura discutie, astfel încât ar trebui sa mentineti discutia pe directia lansata si sa nu-i lasati pe participanti sa se lase purtati de discutii, de exemplu, pe tema pedepsei cu moartea. Încercati sa mentineti discutia concentrata pe doua probleme principale:

1. În ce masura noi, statul sau oricine altcineva suntem înclinati sa-i „judecam” pe oameni în baza a ceea ce (credem noi ca) au facut. Probabil asa gândeste Dwight când se refera la a nu-i „judeca” pe altii cum te-a judecat pe tine statul (si Nanon). Statul i-a anulat pur si simplu ca fiinte umane în baza a ceva ce (considera ca) au facut în trecut.

Data importanta

26 Iunie

Ziua   Internationala
pentru   Sprijinirea
Victimelor Torturii

2. Chiar si asa-numitii „criminali înraiti” au si îsi pastreaza trasaturile umane naturale. Nu este vorba numai despre „grija si compasiunea” de care vorbeste Dwight, dar si de „frustrarea si deprimarea” de care vorbeste Nanon, ca urmare a izolarii.

Când discutati despre „dreptul la viata”, conduceti discutia în jurul întrebării daca acesti doi oameni mai pot „avea” dreptul la viata. În caz contrar, cum îsi poate „pierde” cineva dreptul la viata. De exemplu, are cineva autoritatea sa le ia acest drept unor cetateni, chiar daca au comis o crima?

Sugestii pentru continuarea activitatii

Dezvoltati problemele ridicate la sfârșitul activitatii. Organizati o dezbatere oficiala sau folositi metoda prezentata în activitatea „Campania electorala”, p. 127. Printre subiectele abordate se numara:

- problema pedepselor: care este scopul trimerii în închisoare a criminalilor si/sau al executarii lor? Scopul principal este protejarea societatii, corectarea comportamentului criminalilor sau este vorba despre razbunare/pedeapsa?
- Pedeapsa cu moartea: care sunt argumentele pro si contra pedepsei cu moartea?
- Securitatea nationala în raport cu securitatea individului: care sunt limitele modului în care guvernul îi trateaza pe cei mai periculosi criminali sau teroristi? De exemplu, poate fi justificata torturarea unui individ din motive de „securitate nationala”?

Uitati-va pe situl web al lui Nanon: <http://home4.inet.tele.dk/lpan/lene/nanon.htm>

Cântecele au fost întotdeauna un instrument puternic în lupta oamenilor pentru drepturi.

Idei de pus în practica

Vizitati situl web al Canadian Coalition Against the Death Penalty (CCADP) (Coalitia Canadiana împotriva Pedepsei cu Moartea) si cititi si alte materiale scrise de detinuti (www.ccadp.org). Scrieti apoi unui detinut aflat în cladirea condamnatilor la moarte (situl ccadp contine informatii despre cum îti poti gasi un prieten prin corespondenta sau puteti contacta asociatia Amnesty International din zona).

Nota: textul integral („Ziua de mâine”) se gaseste pe situl CCADP.

Ziua de mâine, de Nanon Williams

Partea întâi

„La o zi dupa moartea lui Dwight Adanandus am început sa vad viata altfel decât era înainte sau decât vroiam eu sa fie. Era începutul iernii si cum stateam întins si ma gândeam la un prieten care zâmbea întotdeauna când zilele se repetau, m-am tulburat. M-am miscat si am luat ziarul de sub usa. Din ziar am aflat povestea lui.

Citind articolul si stiind ca nu îl voi mai vedea niciodata, am simtit ca si cum cineva mi-ar fi înfipt ace în inima. Uneori venea în curte cu mersul leganat si striga la mine: „Ce faci, pustiule?” Eu ma uitam în jur, apoi la el si îi raspundeam: „Pe cine faci tu pusti?”. Apoi, începeam amândoi sa râdem, pentru ca eu eram cel mai tânar din cladire. Când ma gândesc la acele clipe, ma întristez adânc, pentru ca niciodata nu voi mai astepta cu nerabdare sa ma duc în curte si sa fiu singur, fara Dwight care sa-mi descreteasca fruntea.

Odata cu trecerea anilor, s-au schimbat si metodele mele de petrecere a timpului liber, dar îmi place sa cred ca ele ma vor face sa devin un om mai bun, asa cum a devenit Dwight. În momentele mele de slabiciune, întotdeauna ma întreb ce ar fi facut Dwight.

„Nu uita”, mi-ar fi spus, „ca sistemul te poate învinge numai daca îi permiti. Împaca-te cu dumnezeul tau, oricine ar fi el, si începe sa-ti traiesti viata în cel mai bun mod cu putinta si sa te bucuri de ea.” Apoi ar fi continuat: „Tinere, nu stiu ce cauti tu aici, dar stiu ca locul tau ne e aici...”.

Partea a doua

„De fapt, nimeni nu are ce cauta aici, în cladirea condamnatilor la moarte. Aici sunt violatori, rapitori, hoti, oameni care au molestat copii si persoane sadice carora nu le pasa de tine. Cu toate acestea, exista si persoane care manifesta grija si compasiune, care au facut toate aceste lucruri, dar care au gasit o modalitate de a se schimba si vreau sa nu uiti niciodata lucrul asta”, mi-a spus el cu câteva saptamâni înainte de executie. „Macar atât sa tii minte. Daca îi judeci pe altii în felul în care te-a judecat pe tine acest sistem, nu esti cu nimic mai presus decât cei care te-au condamnat la moarte.” Aceste vorbe îmi rasuna acum în urechi si ma întreb de ce mi-a trebuit atât de mult timp sa le înțeleg sensul. Bineînțeles, am auzit ce mi-a spus si avea logica, dar a avea logica si a înțelege pe deplin sensul acelor cuvinte era cu totul altceva. Cred ca atunci eram pusti, cum îmi zicea el, dar adevarul doare când în sfârșit te hotarasti sa îl înțelegi.

Stiu ca izolarea este o arma psihologica de tortura care conduce la acumularea frustrarii pâna la instalarea starii de deprimare, însa, cu toate acestea, în unii oameni spiritul si vointa nu mor. Dwight avea acel spirit, indiferent ce a facut încât a ajuns în cladirea condamnatilor la moarte, si cu acest spirit a schimbat vietile altora care putrezeau ca niste cadavre vii în cimitirul sistemului. „Stiu ca nu e usor, pustiule.”, îmi spunea. „Dar nimeni nu a spus ca viata e usoara. Ia fiecare zi asa cum e si daca vezi o lumina la capatul drumului, lasa-te condus de ea.” Acestea au fost ultimele cuvinte pe care mi le-a adresat, printre lacrimi, luându-si adio. Nu îndrăznesc sa spun ce înseamna asta pentru mine, caci banuiesc ca mi-a spus toate acestea ca sa-mi pot gasi forta de a rezista în toti acesti ani care au trecut si care probabil vor mai urma. Nu mi-am încălcat niciodata principiile si nici nu am nesocotit lucrurile pe care le pretuiesc cel mai mult în viata, de exemplu familia, asa încât, sunt aproape sigur ca dragostea si intrarea în rai într-o buna zi reprezinta ceea ce îmi aduce mie cu adevarat ziua de mâine.”

Nanon Williams a fost condamnat la moarte de statul Texas la vârsta de 17 ani, sub acuzarea de crima deosebit de grava. Respinge acuzatia si de noua ani se afla în cladirea condamnatilor la moarte.

Sursa: www.ccadp.org.

Fragment decupat dintr-un ziar

Huntsville, 2 octombrie, 1997. Un detinut acuzat de jaf a fost executat miercuri noaptea, pentru ca a împuscat în urma cu 9 ani un om de afaceri din San Antonio care încercase sa-l opreasca în timpul unui jaf asupra unei banci. Adanandus, în vârstă de 41 de ani, a fost închis în clădirea condamnatilor la moarte pentru ca l-a ucis pe Vernon Hanan, care a fost împuscat în piept în data de 28 ianuarie 1988, în timp ce se lupta cu Adanandus în holul unei banci din partea de nord a orasului San Antonio.

Care este pozitia ta?

Sunt drepturile sociale si economice bunuri de lux, accesibile doar cetatenilor din tarile bogate?

TEME	Teme	Drepturile generale ale omului, cetatenie, saracie
DREPTURILE GENERALE ALE OMULUI	Complexitate	Nivelul 2
CETATENIE	Numarul de participanti	Orice numar
SARACIE	Durata	50 de minute
COMPLEXITATE	Prezentare	<p>Este o activitate bazata pe discutii despre:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ elementele de baza necesare asigurarii demnitatii umane; ▪ importanta relativa a drepturilor civile si politice si a drepturilor sociale si economice; ▪ obligatiile guvernelor privind drepturile sociale si economice.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	toate
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobândirea unei înțelegeri a diferenței între drepturile civile si politice si între drepturile sociale si economice; ▪ reflectie asupra unora dintre aspectele complexe legate de protejarea drepturilor; ▪ folosirea si formarea deprinderilor de a discuta si a argumenta.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ o copie dupa lista de afirmatii; ▪ coli mari de hârtie sau hârtie de flipchart, pixuri; ▪ sfoara sau creta (optional); ▪ copii dupa versiunea simplificata a DUDO, p. 402 (optional).
NIVELUL 1	Pregatire	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pregatiti 2 postere, unul pe care sa scrie „Sunt de acord” si un altul pe care sa scrie „Nu sunt de acord”. Lipiti cele doua postere în colturi opuse ale salii, astfel încât participantii sa poata forma o linie dreapta între cele doua postere. (puteti trasa o linie cu creta între cele doua puncte sau puteti folosi o sfoara)
NIVELUL 2		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
ORICE NUMAR		
DURATA		
50 DE MINUTE		

Instructiuni

1. Începeti cu o scurta prezentare a diferentelor între drepturile civile si politice si drepturile sociale si economice.

2. Organizați un brainstorming de 5 minute despre diferitele drepturi care intra în fiecare categorie. Enumerați drepturile pe flipchart, sub rubricile corespunzătoare drepturilor civile și politice și drepturilor sociale și economice.
3. Explicați-le participanților ca urmează să citiți o serie de afirmații cu care ei s-ar putea să fie mai mult sau mai puțin de acord.
4. Insistați asupra celor două poziții extreme – posterele pe care este scris „Sunt de acord” și „Nu sunt de acord”. Explicați-le participanților ca pot să se așeze oriunde de-a lungul liniei (imaginare), dar ca ar trebui să încerce să se așeze, pe cât posibil, alături de persoane ale căror opinii sunt aproape identice cu ale lor. Sunt permise discuțiile scurte până când își găsește fiecare participant locul său.
5. Cititi cu voce tare afirmațiile, una câte una. Variați ritmul: unele afirmații trebuie citite într-o succesiune rapidă, iar pentru altele puteți lăsa timp între afirmații pentru discuții.
6. Stimularea reflecțiilor și a discuției. Întrebați-i pe cei care s-au așezat la capete de ce au ocupat poziții extreme. Întrebați pe cineva din mijloc dacă poziția pe care o ocupă indică o opinie puternică sau o lipsă de cunoaștere.
7. Participanții își pot schimba pozițiile pe măsura ce ascultă comentariile celorlalți.
8. După ce ați parcurs afirmațiile, reuniți grupul pentru raportare.

Data importantă

5 Decembrie

Ziua Internațională a
Voluntariatului pentru
Dezvoltarea
Economică și Socială

Raportare și evaluare

Începeți cu o analiză a activității și apoi discutați despre ceea ce au învățat participanții.

- Au fost întrebări la care participanților le-a fost imposibil să răspundă? Fie pentru că le-a fost imposibil să se hotărască sau pentru că întrebarea a fost greșit formulată?
- De ce și-au schimbat participanții locul în timpul discuțiilor?
- Au fost surprinși de amploarea dezacordului față de subiectele propuse?
- Contează dacă nu suntem de acord în privința drepturilor omului?
- Considerați că există răspunsuri „corecte” și răspunsuri „gresite” pentru diversele afirmații sau este doar o problemă de opinie personală?
- Este posibil ca toată lumea să ajungă la un acord în privința drepturilor omului?
- Există o diferență fundamentală între (primele) două „generații” de drepturi ale omului: drepturile civile și politice și drepturile sociale și economice? Se poate spune care dintre aceste drepturi sunt mai importante?
- Avem nevoie și de alte drepturi? Ar putea exista o a treia generație de drepturi?

Sfaturi pentru moderatori

Această activitate înglobează toate drepturile omului, dar în special drepturile sociale și economice, de exemplu, dreptul la muncă și la recreare, dreptul la îngrijire a sănătății și dreptul de a avea un nivel de trai de bază. (art. 16, 22-29 din DUDO).

Afirmațiile prezentate mai jos se referă la unele dezbateri despre diferența dintre drepturile civile și politice, pe de o parte, și drepturile sociale și economice, pe de altă parte. Nu este cazul să intrăm în prea multe detalii la începutul activității, având în vedere că multe elemente ar trebui să iasă la iveală pe parcursul discuției.

Totuși, două elemente trebuie probabil scoase în evidență în loc de introducere. În primul rând, distincția simplă că drepturile civile și politice sunt acele cerințe morale pe care le adresăm guvernelor referitor la probleme civile și politice, cum sunt dreptul la un proces corect, dreptul la vot, dreptul de a-și exprima opinia, etc. Drepturile sociale și economice sunt acele cereri care sunt legate de probleme sociale și economice, cum ar fi lipsa unui adapost,

îngrijirea neadecvata a sanatatii, saracia, etc. Primul tip de drepturi este cunoscut si sub numele de „prima generatie” de drepturi, iar al doilea tip se numeste „a doua generatie” de drepturi, datorita ordinii istorice în care au fost acceptate de oameni ca fiind drepturi universale ale omului.

Al doilea element se refera la faptul ca unii oameni au stabilit o distinctie fundamentala între diversele tipuri de drepturi. Drepturile sociale si economice au fost considerate de multi ca fiind mai putin importante si/sau mult mai greu de garantat decât drepturile civile si politice. Alte voci sustin contrariul. Pentru mai multe informatii referitoare la aceasta dezbatere consultati capitolul 4.

În timpul brainstorming-ului, le puteti distribui participantilor copii dupa versiunea simplificata a DUDO pentru a le reîmprospata memoria sau le puteti citi cu voce tare unele articole pe care ei sa le puna apoi în categoria corespunzatoare. Art. 16 si 22-29 sunt considerate în general ca referindu-se la drepturile socio-economice.

Puteti trece mai repede peste partea de alinieri a participantilor, fara a lasa prea mult timp pentru discutie despre diversele puncte de vedere, si apoi sa selectati doua sau trei afirmatii si sa le discutati în detaliu cu întregul grup. Dar activitatea trebuie oprita în anumite momente pentru a le lasa participantilor ocazia sa reflecteze atât asupra unor puncte de vedere, cât si asupra pozitiei lor fata de punctele de vedere ale altor participanti.

Variatii

Compuneti alte afirmatii sau rugati membrii grupului sa realizeze propriile afirmatii.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Organizati o dezbatere oficiala pe una dintre probleme, rugându-i pe participanti sa își pregateasca dinainte argumentele si apoi sa voteze la sfârșitul dezbaterii. Puteti invita alti tineri sau membri din public sa participe.

Este important sa aveti cunostinte despre drepturile omului, dar foarte important este si sa fiti un cetatean activ daca vreti ca drepturile sa fie protejate. Puteti încerca activitatea „Campania electorala”, p. 127. Aceasta activitate se refera la problema convingerii celorlalti în privinta opiniei voastre.

Idei de pus în practica

Luati legatura cu o organizatie locala care lucreaza pentru drepturile omului sau pentru securitatea sociala si aflatii cum îi puteti ajuta.

Informatii suplimentare

Capitolul 4 din manual contine informatii de baza despre diferitele generatii de drepturi, inclusiv o introducere la „a treia generatie” de drepturi.

FOI VOLANTE

Afirmatii

- Este mai important sa ai un acoperis deasupra capului, decât sa poti spune ce vrei.
- Oamenii au datoria si nu dreptul de a munci.
- Responsabilitatea primordiala a oricarui guvern este sa se asigure ca cetatenii au ce mânca.

- Dreptul de „a se odihni și a se recrea” este un lux pe care numai țările bogate și-l pot permite.
- Nu este sarcina guvernului să se asigure că oamenii nu mor de foame, ci a oamenilor.
- Modul în care îi tratăm pe cetățenii noștri nu este problema comunității internaționale.
- Țările sărace ar trebui să se concentreze asupra asigurării unui nivel de trai elementar pentru toți cetățenii, înainte de a se preocupa de drepturile civile și politice ale cetățenilor.
- Inegalitatea economică exagerată este o încălcare a drepturilor omului.
- Drepturile sociale și economice reprezintă un ideal pentru viitor, dar lumea nu este pregătită în prezent să le garanteze.
- Dacă drepturile nu pot fi garantate, nu are nici un rost să le ai.

Cine suntem eu?

Eu sunt ceea ce sunt, tu esti ceea ce esti, ea este ceea ce este ... însa împreuna avem multe în comun!

Teme	Egalitatea sexelor, discriminare si xenofobie, cetatenie	TEME
Complexitate	Nivelul 2	EGALITATEA SEXELOR
Numarul de participanti	8+	DISCRIMINARE
Durata	25 de minute	CETATENIE
Prezentare	Aceasta activitate include un brainstorming, realizarea de desene si organizarea unor discutii de grup în vederea explorarii problemelor legate de identitate.	COMPLEXITATE
Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ egalitatea în demnitate si respect; ▪ identificarea elementelor pe care le avem în comun unii cu altii; ▪ dreptul la viata, libertate si securitate al persoanei. 	NIVELUL 4
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> ▪ constientizarea propriei identitati si a celorlalti; ▪ identificarea elementelor pe care le avem în comun cu ceilalti; ▪ promovarea solidaritatii si respectului. 	NIVELUL 3
Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pixuri si carioci colorate, culori diferite pentru fiecare participant, daca este posibil; ▪ suficienta hârtie pentru a distribui câte o foaie de persoana; ▪ hârtie de flipchart si carioci. 	NIVELUL 2
Pregatire		NIVELUL 1
		NIVELUL 2
		NUMARUL DE PARTICIPANTI
		CEL PUTIN 8
		DURATA
		25 DE MINUTE

Instructiuni

1. Pentru încălzire, rugati participantii sa formeze perechi pentru brainstorming. Trebuie sa se prefaca ca nu se cunosc si sa se prezinte unii altora.
2. Acum trebuie sa se gândeasca la ceea ce este interesant si important de stiut despre o persoana pe care o întâlnești prima oara. Organizati un brainstorming referitor la categoriile generale de informatii. De exemplu, nume, vârstă, sex, nationalitate, rol în familie, religie, vârstă, gen, etnie, loc de munca/unde studiaza, preferinte muzicale, hobby-uri, sporturi, ce le place si ce nu le place si altele.
3. Explicati-le ca acum vor afla cât de multe au în comun fiecare dintre ei cu ceilalti din grup. Distribuiti-le hârtia si pixurile si explicati-le ca primul lucru pe care trebuie sa-l facă este sa deseneze o reprezentare a propriei identitati. Trebuie sa își imagineze ca sunt

stele si aspecte ale identitatii lor radiaza în societate. Participantii trebuie sa aiba în vedere 8-10 aspecte ale identitatii lor si sa deseneze steaua personala.

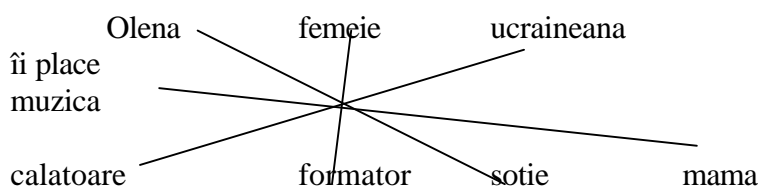
4. Spuneti-le participantilor sa se plimbe prin sala si sa își compare stelele. Când gasesc pe cineva cu care au în comun o raza de lumina, trebuie sa scrie numele persoanei lângă raza. (De exemplu, dacă Jan si Parvez au o raza de „rapper” în comun, trebuie sa scrie fiecare numele celuilalt pe raza). Acordati-le 15 minute pentru aceasta activitate.
5. Reuniti întreg grupul si rugati participantii sa vorbeasca despre cât de diferit este fiecare. Le puteti pune urmatoarele întrebări:
  - Ce aspecte ale identitatii au oamenii în comun si care sunt unice?
  - Cât de asemanatori sau cât de diferiti sunt oamenii din grup? Participantii au mai multe aspecte în comun decât diferite?
6. În final, organizati un brainstorming cu întreg grupul despre aspecte ale identitatii pe care participantii le aleg si despre cele cu care sunt nascuti. Scrieti-le în doua coloane pe flipchart.

Raportare si evaluare

Discutati ce au descoperit participantii despre ei însisi si despre ceilalti si implicatiile pentru drepturile omului.

- Ce au învatat participantii despre ei însisi? Le-a fost greu sa se hotarasca care au fost cele mai importante aspecte ale identitatii lor?
- Au fost surprinsi participantii în urma comparatiei cu stelele celorlalti colegi? Au avut mai multe sau mai putine elemente în comun decât s-au asteptat?
- Ce parere au avut participantii despre diversitatea din grup? Au considerat ca diversitatea face grupul mai interesant sau a fost mai greu de lucrat împreuna?
- Au existat aspecte ale identitatii altor persoane fata de care participantii s-au simtit tentati sa reactioneze si sa spuna: „Nu sunt ...”? De exemplu, nu sunt microbist, nu îmi place muzica tehnă, nu îmi plac câinii, nu sunt homosexual si nu sunt crestin.
- Cum se formeaza identitatea? Care dintre aspecte sunt construite de societate si care sunt înnascute si stabile?
- În special în privinta problemelor legate de gen, care dintre aspecte sunt construite de societate si care sunt înnascute si stabile? Participantii au scris „baiat” sau „fata”? Ce asociaza oamenii cu cuvintele „baiat” si „fata”? Asociatiile sunt aceleasi pentru ambele sexe si pentru toate fetele si toti baietii?
- Cât de mult sunt judecati oamenii în baza identitatii lor si cât în functie de grupul caruia îi apartin?
- Cum se simt participantii având libertatea de a-si putea alege propria identitate? Care sunt implicatiile pentru ei însisi si pentru societate si în special pentru drepturile omului referitoare la egalitate si respect?

Sfaturi pentru moderatori

Numele activitatii nu este gresit. Scopul lui este sa atraga atentia participantilor.

Pentru încălzire le puteți da unora dintre participanți un indiciu pentru a începe să se gândească în direcția în care se va desfășura activitatea. Va puteți oferi ca exemplu sau puteți folosi un personaj imaginar: Olena, femeie, ucraineană, mama, soție, formator, calatoare, îi place muzica.

Motivul pentru care fiecare participant primește alta culoare este acela de a le crea impresia că fiecare este unic și că grupul este format dintr-un curcubeu de identități. (Analogia este cu Africa de Sud care se autodenumește drept „natiune-curbueu”, pentru că este formată din popoare de toate culorile.) Dacă aveți un grup mai mare și doi sau mai mulți participanți trebuie să împartați același pix, rugați-i să folosească stiluri diferite de a scrie.

Dacă doriți, puteți face ca activitatea să fie puțin mai sofisticată sugerându-le participanților să își deseneze steaua personală cu raze mai lungi sau mai scurte, în funcție de cât de intim sau public consideră că este un anumit aspect sau altul al identității lor. Razele mai lungi ajung mai departe în societate și sunt în consecință mai publice.

Unele dintre elementele de mai jos pot apărea pe parcursul **Data importantă** brainstormingului final (la punctul 6):

▪ aspecte ale identității pe care mi-o aleg: nume, prieten, loc de muncă, membru într-un partid politic, muzică preferată, stilul vestimentar, echipa de fotbal pe care o susține, unde locuiești; ▪ aspecte ale identității cu care m-am născut: sex, vârstă, înălțime, culoarea ochilor; ▪ unele aspecte ale identității s-ar putea să fie controversate, de exemplu, naționalitatea, genul și sexualitatea, religia, apartenența la o minoritate.	7 August Ziua Internațională a Drepturilor și Educației Indiferent de Gen

Discuția despre modul în care se formează identitatea și care aspecte ale identității sunt create la nivel social și care sunt înnăscute și stabile va fi de asemenea controversată, în special în privința religiei și a genului. Este interesant să le cereți participanților să se gândească la propriul proces de maturizare și cum anumite aspecte ale identității lor s-au schimbat de-a lungul anilor, probabil chiar acele aspecte ale identității pe care le consideră fixe.

Se pot trage câteva concluzii din aceste discuții, de exemplu că suntem cu toți ființe umane care au drepturi care nu pot fi acordate sau luate, indiferent de rasă, culoare, proprietate, locul de naștere sau alt statut.

Sugestii pentru continuarea activității

Această activitate poate servi ca punct de plecare pentru multe alte discuții, de exemplu, despre universalitatea drepturilor omului, discriminare și xenofobie, drepturile copiilor și cetățenie.

În cazul în care grupul dorește să analizeze mai departe identitatea și problemele privind genurile, este posibil să le placă activitatea „Eroi și eroine”, p. 142.

Munca si copiii

Ti-ai propus sa-ti gasesti o slujba? Atunci sa nu-ti propui sa faci copii!

TEME	Teme	Drepturi sociale, egalitatea sexelor, discriminare si xenofobie
DREPTURI SOCIALE	Complexitate	Nivelul 2
EGALITATEA SEXELOR	Numarul de participanti	10-25
EDUCATIE	Durata	90 de minute
DISCRIMINARE	Prezentare	Este un joc de roluri referitor la urmatoarele aspecte: <ul style="list-style-type: none"> respectarea la locul de munca a drepturilor reproductive; discriminarea femeilor la locul de munca.
NIVELUL 4	Drepturi conexe	<ul style="list-style-type: none"> dreptul femeii de a alege când sa aiba copii; dreptul de a nu fi concediata din cauza graviditatii, a concediului de maternitate si a statutului civil; dreptul la oportunitati egale de angajare si remunerare.
NIVELUL 3	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> dezvoltarea cunostintelor despre drepturile reproductive ale femeii; încercarea de a-i face pe participanti sa întealega cum este sa fii discriminat; promovarea egalitatii, dreptatii si responsabilitatii.
NIVELUL 2	Materiale	<ul style="list-style-type: none"> o foaie mare de hârtie, o foaie pentru flipchart sau o tabla; spatiu pentru activitatea cu grupuri mici si pentru jocul de roluri; recuzita pentru jocul de roluri, masa si scaune, pix si hârtie.
NIVELUL 1	Pregatire	Copiatii scenariul pe o tabla sau pe o bucata mare de hârtie sau pe hârtia de flipchart.
NIVELUL 2		
NUMARUL DE PARTICIPANTI		
10-25		
DURATA		
90 DE MINUTE		

Instructiuni

- Explicati-le participantilor ca activitatea presupune un joc de roluri despre problema respectarii la locul de munca a dreptului femeii de a alege când sa aiba copii. Organizati un scurt brainstorming despre drepturile reproductive ale femeii, astfel încât participantii sa întealega termenul.
- Împartiti participantii în grupuri mici (maximum 5 persoane într-un grup).
- Cititi cu voce tare urmatorul fragment care este scenariul de baza pentru jocul de roluri: „Maria este somera de aproape un an si încearca din rasputeri sa își gaseasca un loc de munca. Cu 10 zile în urma s-a dus la un interviu pentru slujba pe care si-o visa. Era exact ce

cauta! Totul a mers bine si i s-a oferit postul respectiv. Firma i-a cerut sa se întâlneasca cu dl Wladstock, functionarul pentru personal, pentru a semna contractul.

La interviu discutasese deja care îi sunt îndatoririle si alte aspecte legate de post. În momentul în care Maria era gata sa semneze contractul, dl Wladstock i-a spus ca exista o alta conditie pentru ocuparea acestui post, si anume sa semneze o declaratie ca nu va face un copil în urmatorii doi ani.”

4. Fiecare subgrup are la dispozitie 20 de minute pentru a gasi un final al povestii si pentru a-l transforma într-un joc de roluri. Jocul de roluri ar trebui sa înceapa cu întâlnirea dintre Maria si dl Wladstock si nu trebuie sa dureze mai mult de cinci minute.
5. Invitati fiecare subgrup sa își prezinte jocul de roluri. Pastrati comentariile pentru etapa de raportare.

Raportare si evaluare

Începeti cu o runda de reactii din partea fiecarui subgrup despre modul în care si-au organizat jocurile de roluri si solicitati comentarii din partea celorlalti participanti. Discutati în continuare despre implicatii si despre cum trebuie reactionat fata de discriminarea de acest tip.

- A fost cineva surprins de situatie? O astfel de situatie se petrece în tara voastra?
- Cum s-au hotărât grupurile asupra finalului?
- Au fost realiste finalurile? Care au fost elementele pozitive si cele negative referitoare la modul în care Maria a rezolvat situatia, în diversele variante? Cât de greu este sa fii hotărât în astfel de situatii, si nu agresiv sau supus?
- În tara voastra, ce drepturi au femeile însărcinate?
- De ce vrea compania sa îi impuna Mariei o astfel de conditie? Este corect? De ce da? De ce nu?
- A fost încălcat vreun drept al omului? Daca da, care?
- Daca Maria ar fi barbat, i s-ar întâmpla acelasi lucru? De ce da? De ce nu?
- În ce mod vad barbati aceasta situatie altfel decât o vad femeile?
- Ce credeti ca se poate face pentru a promova si proteja drepturile reproductive ale femeii?

Sfaturi pentru moderatori

În functie de grup, îi puteti împarti pe participanti în subgrupe mixte sau simple (adica grupuri formate doar din barbati sau doar din femei). Alegerea unor grupuri simple conduce adeseori la finaluri mai productive si la discutii mai ample. Participantii s-ar putea sa nu fie familiarizati cu termenul „drepturi reproductive” si sa fie nevoie sa le dati câteva indicatii pentru a înțelege contextul. Încercati sa le atrageti atentia participantilor asupra urmatoarelor elemente:

Drepturile reproductive includ:

- dreptul de a se bucura de o relatie sexuala placuta si împlinita, fara teama de infectie sau de boala;
- dreptul de a alege sa ai sau sa nu ai copii;
- dreptul de a beneficia de un serviciu de planificare familiala eficient si dublat de un serviciu de avort sigur si bazat pe compasiune, unde femeile sunt tratate cu demnitate si respect si li se asigura intimitate;
- dreptul de a primi educatie sexuala.

Nu uitati ca întrebarea din capitolul de raportare care se refera la încălcarea sau respectarea drepturilor omului poate scoate la iveala aspecte controversate legate de avort si dreptul femeii de a alege, în raport cu dreptul fătului de a trai. Acesta este un subiect foarte important. Este în mod special relevant pentru educatia privind drepturile omului, pentru ca

le cere participantilor sa fie deschisi, sa lase deoparte stereotipurile si prejudecatile si sa își foloseasca deprinderea de a gândi critic. Este o buna ilustrare a complexitatii evidente a drepturilor omului. Daca acest subiect apare, îl puteti pastra pentru o discutie separata pe aceasta tema.

Variatii

În loc sa împartiti participantii în grupuri mai mici, puteti începe cu doi voluntari care sa joace rolul Mariei si al dlui Wladstock, restul grupului fiind observatori. Puteti întrerupe din când în când reprezentatia si sa îi rugati pe observatori sa își exprime comentariile si sa spuna ce ar trebui sa se întâmple mai departe. O alta posibilitate este ca observatorii sa schimbe locurile cu actorii pentru a realiza un unghi diferit de vedere si sa schimbe cursul jocului de roluri. Pentru mai multe informatii despre tehnica jocului de roluri vezi p. 50, capitolul 1.

Data importanta Puteti adauga si alte personaje. De exemplu, sotul Mariei ar putea fi reprezentantul sindicatului, iar rolul sau se poate prelungi dincolo de întâlnirea cu departamentul de resurse umane.

15 Mai
Ziua Internationala a Familiei
Adaptati cum doriti numele personajelor pentru a ilustra nume obisnuite din tara voastra.

Sugestii pentru continuarea activitatii

Grupul poate face cercetari privind drepturile reproductive din tara lor. Apoi, se pot organiza interviuri cu femei si angajatori pentru a afla cum functioneaza în practica legislatia. Se poate analiza si impactul dreptului european în acest domeniu asupra legislatiei nationale.

Grupul poate analiza si modul în care se preda educatia sexuala în tara lor. Acopera acest tip de educatie toate aspectele drepturilor reproductive?

Daca doriti sa analizati si alte tipuri de discriminare la locul de munca, puteti efectua activitatea „Inegalitatea salariilor”, p. 107.

Idei de pus în practica

Abordati probleme legate de drepturile omului în consiliul scolii sau al asociatiei.

Informatii suplimentare

Rolul Conventiei privind eliminarea tuturor formelor de discriminare a femeilor

În afara problemelor privind drepturile civile, Conventia acorda de asemenea o mare atentie unei preocupari vitale pentru femei, si anume drepturile reproductive. Preambulul da tonul afirmând ca „rolul femeii în procreatie nu trebuie sa constituie o baza pentru discriminare”. Legatura dintre discriminare si rolul reproducator al femeii este o problema recurenta în cadrul Conventiei. De exemplu, art. 5 din Conventie pledeaza pentru „o înțelegere corecta a maternitatii ca functie sociala”, necesitând împartirea responsabilitatii cresterii copilului de ambii parteneri. În consecinta, protejarea maternitatii si îngrijirea copilului sunt considerate ca fiind drepturi esentiale si sunt incluse în toate domeniile Conventiei, fie ca este vorba de munca, de dreptul familiei, de sanatate sau de educatie. Obligatia societatii include si asigurarea de servicii sociale, în special facilitati pentru îngrijirea copilului, care sa îi permita individului sa combine responsabilitatile familiale cu munca si participarea la viata publica. Se recomanda si „nu sunt considerate discriminatorii” (art. 4) masurile speciale de protejare a maternitatii. „Conventia afirma de asemenea dreptul femeii de a alege când sa aiba copii. De remarcat este faptul ca este singurul tratat privind drepturile omului care mentioneaza

planificarea familiala. Conventia prevede ca partile sunt obligate sa includa informatii despre planificarea familiala în cadrul procesului educational (art. 10.h) si sa realizeze coduri ale familiei care garanteaza drepturile femeilor „de a decide liber si în deplina responsabilitate în privinta numarului de copii si a intervalului când vor sa-i nasca si de a avea acces la informatii, educatie si mijloace care sa le permita sa își exerseze drepturile” (art. 16.e).

Calendarul drepturilor omului

Calendarul de mai jos este o prima încercare de a realiza o lista a zilelor în care oamenii din întreaga lume sarbatoresc drepturile omului. Datele importante sunt zile internationale oficiale declarate de ONU, zile mondiale recunoscute de ONG-uri, aniversari de evenimente istorice si zile de nastere ale unor activisti importanti în domeniul drepturilor omului. Activitatile de la capitolul 3 sunt prezentate ca referinta.

Calendarul poate fi copiat, realizat sub forma de poster si prins în perete pentru a stimula interesul initial pentru drepturile omului, mai ales pentru ca ofera indicii destul de bune despre diversitatea si varietatea lor. Participantii pot fi invitati sa discute anumite subiecte, dar si sa se informeze despre datele importante din localitatea sau tara lor. Aceste date pot fi adaugate la calendar pentru a realiza un material care sa fie de natura personala pentru grup.

Pentru fiecare activitate din capitolul 3 exista o data importanta. Astfel, calendarul poate fi folosit ca instrument de realizare a unui program anual de educatie în domeniul drepturilor omului. Punctul de pornire în fiecare saptamâna sau luna ar putea fi o activitate „de actualitate”. De exemplu, pe data de 3 Mai, când este Ziua Mondiala a Libertatii Presei, puteti organiza activitatea „Prima pagina” (p. 135) sau pe 25 Noiembrie, de Ziua Internationala a Eliminarii Violentei împotriva femeii, puteti realiza activitatea „Probleme de familie” (p. 114). Este posibil ca participantii sa doreasca sa „treaca la actiune” implicându-se în evenimente sau activitati organizate de alte organizatii la anumite date, de exemplu, colaborarea cu un grup de mediu pentru a sarbatori pe 22 Aprilie Ziua Pamântului.

Pe masura ce modul de înțelegere a drepturilor omului se schimba si evolueaza în fiecare an, si acest calendar trebuie sa se schimbe. Pentru cei care folosesc acest manual, provocarea este sa gaseasca noi modalitati de a sarbatori drepturile omului în fiecare zi din an.

Data	Sarbatoarea	Activitatea
8 Ianuarie	Ziua Internationala a Alfabetizarii	Educatie pentru toti?
20 Februarie	Ziua Rezistentei Nonviolente	Centrala electrica
21 Februarie	Ziua Internationala a Limbii Materne (UNESCO)	Bariera lingvistica
8 Martie	Ziua Internationala a Femeii	Eroi si eroine
21 Martie	Ziua Mondiala a Poeziei (UNESCO)	Jocuri cu imagini
21 Martie	Ziua Internationala pentru Eliminarea Discriminarii Rasiale	Reactia la rasism
22 Martie	Ziua Mondiala a Apei	Reteaua vietii
23 Martie	Ziua Mondiala a Meteorologiei	
24 Martie	Ziua Mondiala a Tuberculozei (OMS)	Doar un minut
7 Aprilie	Ziua Mondiala a Sanatatii (OMS)	
8 Aprilie	Ziua Mondiala a Romilor	Fa un pas înainte!
22 Aprilie	Ziua Pamântului	Reteaua vietii
23 Aprilie	Ziua Mondiala a Cartii si a Drepturilor de Autor (UNESCO)	
30 Aprilie	Ziua de Comemorare a Holocaustului (Yom ha Shoah)	
1 Mai	Ziua Internationala a Lucratorilor	Inegalitatea salariilor, Sedinta de sindicat
3 Mai	Ziua Mondiala a Libertatii Presei (UNESCO)	Prima pagina
8 Mai	Ziua Mondiala a Crucii Rosii si a Semilunii Rosii	Jocul de Bingo al drepturilor

15 Mai	Ziua Internationala a Familiei	Munca si copiii
17 Mai	Ziua Internationala a Telecomunicatiilor	Impactul internetului
31 Mai	Ziua Mondiala împotriva Fumatului (OMS)	
4 Iunie	Ziua Internationala a Copiilor Victime Inocente ale Agresiunii	Exista alternativa?
5 Iunie	Ziua Mondiala a Mediului (PNUM – Programul Natiunilor Unite pentru Mediu)	O gradina peste noapte
15 Iunie	Ziua Mondiala a Alimentatiei	Masa bogata, masa saraca
17 Iunie	Ziua Mondiala împotriva Desertificarii si Secetei	
20 Iunie	Ziua Mondiala a Refugiatilor	Pot sa intru?
21 Iunie	Ziua Mondiala a Pacii si Rugaciunii	Toti suntem egali - fiecare este diferit
26 Iunie	Ziua Internationala împotriva Consumului si Traficului Ilegal de Droguri	
26 Iunie	Ziua Internationala a Natiunilor Unite pentru Sprijinirea Victimelor Torturii	Ziua de mâine
26 Iunie	Ziua Cartei ONU	Bariera lingvistica
Prima sâmbata din iulie	Ziua Internationala a Colaborarii	Începe jocul!
11 Iulie	Ziua Mondiala a Populatiei (FNUP – Fondul Natiunilor Unite pentru Populatie)	
6 August	Ziua Hiroshimei (comemorarea victimelor primului bombardament atomic care a avut loc la Hiroshima, Japonia, 1945)	
7 August	Ziua Internationala a Drepturilor si Educatiei Indiferent de Gen	Cine suntem eu?
9 August	Ziua Internationala a Populatiilor Indigene	Tribul Makah si vânătoarea de balene
12 August	Ziua Internationala a Tineretului	Perspectivile noastre de viitor
23 August	Ziua Internationala de Rememorare a Comertului cu Sclavi si a Abolirii Slaviei (UNESCO)	
Prima zi de marti dupa a doua zi de luni din septembrie	Ziua Pacii	Bani de cheltuit
8 Septembrie	Ziua Internationala a Alfabetizarii (UNESCO)	Glosar de termeni din domeniul globalizarii
16 Septembrie	Ziua Internationala de Protejare a Stratului de Ozon	
Prima zi de luni din octombrie	Ziua Mondiala a Habitatului („Orase fara cartiere sarace”)	Poveste din doua orase
A doua zi de	Ziua Internationala pentru Reducerea	

miercuri din octombrie	Dezastrelor Naturale	
1 Octombrie	Ziua Internationala a Persoanelor de Vârsta a Treia	
1 Octombrie	Ziua Internationala a Muzicii	O lume a muzicii
5 Octombrie	Ziua Mondiala a Profesorilor (UNESCO)	Sa se faca auzit glasul fiecaruia
10 Octombrie	Ziua Mondiala a Sanatatii Mintale	Sportul pentru toti
16 Octombrie	Ziua Mondiala a Alimentatiei (FAO)	
17 Octombrie	Ziua Internationala a Eradicarii Saraciei	Goana dupa bogatie si putere
24 Octombrie	Ziua Mondiala a Informatiei privind Dezvoltarea	Atentie, suntem numai ochi!
24 Octombrie	Ziua Natiunilor Unite	Campania electorala, Luptatorii pentru drepturi
3 Noiembrie	Ziua Mondiala a Barbatului	Eroi si eroine
9 Noiembrie	Kristallnacht, Ziua Internationala împotriva Fascismului si a antisemitismului	
9 Noiembrie	1989, caderea Zidului Berlinului	Crearea legaturilor
11 Noiembrie	Ziua Internationala a Stiintei si Pacii	Horoscopul saraciei
16 Noiembrie	Ziua Internationala a Tolerantei (UNESCO)	Violenta în viata mea
20 Noiembrie	Ziua Universala a Copilului	Drepturile copilului
21 Noiembrie	Ziua Mondiala a Televiziunii	Jocuri cu imagini
25 Noiembrie	Ziua Internationala pentru Eliminarea Violentei Împotriva Femeii	Drumul catre Tarâmul egalitatii
29 Noiembrie	Ziua Internationala de Solidaritate cu Poporul Palestinian	Accesul la medicamente
1 Decembrie	Ziua Internationala de Lupta împotriva SIDA (OMS)	
2 Decembrie	Ziua Internationala pentru Abolirea Sclaviei	Povestea lui Ashique
3 Decembrie	Ziua Internationala a Persoanelor cu Deficiente	Observa capacitatea!
5 Decembrie	Ziua Internationala a Voluntariatului pentru Dezvoltarea Economica si Sociala	Care este pozitia ta?
10 Decembrie	Ziua Drepturilor Omului (1948)	Jocul „deseneaza cuvântul”, Punerea în scena
18 Decembrie	Ziua Internationala a Migranților	Fa un pas înainte
29 Decembrie	Ziua Internationala a Diversitatii Biologice	
?	Ziua în care a fost instituit votul universal în tara ta	A vota sau a nu vota